

POT NAVZGOR

Letno poročilo
družbe in skupine HSE
2011

hse

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

danes dež jutri energija

**Lepo je začutiti vroč
poletni dež na koži.
Napaja zemljo. Hladi
razgreta telesa. Vabi na
ples v ritmu dežnih kapljic,
ki veličastno padajo na tla.
Poln energije, napolnjen
z glasnim smehom.
Poln življenja.**

V letu 2011 se je zaključilo
prvo desetletje delovanja
HSE. Deset let razvoja,
napredka, širitev ter iskanja izzivov
in rešitev. Vsak dan znova smo se
trudili za boljši jutri. Jutri se začnemo
danes. Pred nami je novo desetletje,
v katerem se bomo še naprej
vsak dan trudili za jutri. Močneje.
Odločno. Za svetlo prihodnost.

Kazalo

1 Uvod

1.1	Pismo direktorja	2
1.2	Poročilo nadzornega sveta	4
1.2.1	Spremljanje in nadzor poslovanja družbe	5
1.2.2	Preveritev letnega poročila ter stališče do revizijskega poročila	8
1.2.3	Ugotovitev in predlog uporabe bilančnega dobička	9
1.3	Dejavnosti proizvodnje in trgovanja z EE v skupini HSE	10
1.4	Poudarki poslovanja družbe in skupine HSE	11
1.5	Kronologija pomembnejših dogodkov v letu 2011	14
1.6	Pomembni dogodki po koncu poslovnega leta	18

2 Poslovno poročilo

2.1	Obvladujoča družba	22
2.1.1	Splošni podatki obvladujoče družbe	22
2.1.2	Organiziranost obvladujoče družbe	23
2.1.3	Upravljanje obvladujoče družbe	24
2.1.4	Izjava o upravljanju družbe	26
2.1.5	Poročilo o izvajanju priporočil AUKN RS v letu 2011	30
2.2	Predstavitev skupine HSE	31
2.2.1	Upravljanje skupine HSE	46
2.3	Poslovna politika skupine HSE	48
2.4	Strateške usmeritve skupine HSE	49
2.5	Politika sistema vodenja	51
2.5.1	Doseganje ciljev na področju kakovosti	51
2.5.2	Doseganje ciljev na področju ravnanja z okoljem	51
2.5.3	Doseganje ciljev na področju varnosti in zdravja pri delu	51
2.5.4	Doseganje ciljev na področju varovanja informacij	52
2.5.5	Družini prijazno podjetje	52
2.5.6	Pridobljeni certifikati proizvodnih družb skupine HSE	52
2.6	Tržni položaj	53
2.6.1	Značilnosti gospodarskega okolja v Sloveniji v letu 2011	53
2.6.2	Tržno okolje elektrogospodarstva	54
2.6.3	Razmere na trgih z EE v letu 2011	55
2.7	Prodaja in kupci	60
2.7.1	Ostale dejavnosti	61
2.8	Nabava in dobavitelji	62
2.8.1	Električna energija	62
2.9	Naložbe	65
2.9.1	Nadomestni blok 6	66
2.9.2	Srednja Sava	66
2.9.3	Hidroelektrarne na spodnji Savi	67
2.9.4	Rekonstrukcija II. faza HE Doblar, HE Plave	67
2.9.5	NOP II	67
2.9.6	TET	68
2.9.7	ČHE Kozjak	68
2.10	Informatika	69
2.11	Analiza uspešnosti poslovanja	70
2.11.1	Kazalniki obvladujoče družbe	74
2.11.2	Kazalniki skupine HSE	79
2.12	Upravljanje s tveganji	83
2.12.1	Poročilo o delu odbora za upravljanje s tveganji HSE d.o.o. za leto 2011	84
2.12.2	Poslovna tveganja	86

2.13	Komuniciranje z javnostmi	99
2.14	Raziskave in razvoj	100
2.14.1	Koordinacija razvojnih aktivnosti na ravni skupine HSE in prenova Razvojnega načrta skupine	100
2.15	Načrti za prihodnost	102

3 Poročilo o družbeni odgovornosti

3.1	Odgovornost do zaposlenih	106
3.1.1	Zaposleni v obvladujoči družbi	107
3.1.2	Zaposleni v skupini HSE	108
3.2	Odgovornost do naravnega okolja	110
3.3	Odgovornost do širše družbene skupnosti	112

4 Računovodsko poročilo družbe HSE

4.1	Revizorjevo poročilo	116
4.2	Izjava o odgovornosti posloводства	118
4.3	Uvodna pojasnila k pripravi računovodskih izkazov	119
4.4	Računovodski izkazi	120
4.4.1	Izkaz finančnega položaja	120
4.4.2	Izkaz poslovnega izida	121
4.4.3	Izkaz drugega vseobsegajočega donosa	121
4.4.4	Izkaz denarnega toka	122
4.4.5	Izkaz sprememb lastniškega kapitala	123
4.5	Pojasnila k računovodskim izkazom	124
4.5.1	Poročajoča družba	124
4.5.2	Podlaga za sestavo	124
4.5.3	Podlaga za merjenje	125
4.5.4	Valutna poročanja	125
4.5.5	Uporaba ocen in presoj	126
4.5.6	Podružnice in predstavništva	126
4.5.7	Pomembne računovodske usmeritve	126
4.5.8	Razkritja k računovodskim izkazom družbe	136

5 Računovodsko poročilo skupine HSE

5.1	Revizorjevo poročilo za skupino HSE	166
5.2	Izjava o odgovornosti posloводства	168
5.3	Uvodna pojasnila k pripravi skupinskih računovodskih izkazov	169
5.4	Skupinski računovodski izkazi	170
5.4.1	Skupinski izkaz finančnega položaja	170
5.4.2	Skupinski izkaz poslovnega izida	171
5.4.3	Skupinski izkaz drugega vseobsegajočega donosa	171
5.4.4	Skupinski izkaz denarnega toka	172
5.4.5	Skupinski izkaz sprememb lastniškega kapitala	173
5.5	Pojasnila k skupinskim računovodskim izkazom	174
5.5.1	Poročajoča skupina	174
5.5.2	Podlaga za sestavo	175
5.5.3	Podlaga za merjenje	176
5.5.4	Valutna poročanja	176
5.5.5	Uporaba ocen in presoj	177
5.5.6	Podružnice in predstavništva	177
5.5.7	Pomembne računovodske usmeritve	177
5.5.8	Razkritja k skupinskim računovodskim izkazom	188

Kontaktne podatke	222
Pomen kratic	225

danes gozd jutri energija

Kako spokojna so jutra
v soju jutranje svetlobe,
ki nežno prodira skozi
krošnje. In kako poživljajoči
so poznopopoldanski
sprehodi skozi tisoče barv
in nešteto zvokov. Gozd
daje ravnovesje. Gozd
napolni z energijo.

Uvod

1.1 Pismo direktorja

Izzivi krepijo

Tudi za leto 2011 so bili cilji zastavljeni ambiciozno, v njihovo doseganje pa je bilo vloženega veliko truda, naporov in odrekanih. Čas je bil v teh prizadevanjih zgolj relativna kategorija, namenjena merjenju intervalov med dogodki, ki so spreminjali pogoje trgovanja in proizvodnje električne energije. Ob sočasnem izvajanju največje energetske investicije pa sta bila poleg potrebne odzivnosti na spreminjajoče se okoliščine v normalnih pogojih delovanja zahtevana še dodatna zavzetost in sprejemanje izzivov.

Izgradnja nadomestnega bloka 6 v TEŠ je bila tudi v letu 2011 v središču pozornosti slovenske javnosti. V HSE in TEŠ smo se dnevno soočali s kritikami projekta ter odgovarjali na dileme in vprašanja, pojasnjevali številke, zanikali neresnice ter argumentirali dejstva, ki govorijo v prid naložbi. Veliko aktivnosti je bilo usmerjenih tudi v zagotavljanje pogojev za pridobitev državnega poroštva za kredit Evropske investicijske banke, kajti prav pravočasna pridobitev poroštva je eden od zelo pomembnih pogojev za stabilen in stroškovno učinkovit zaključek investicije v nadomestni blok 6.

Povsem razumno je, da se poleg tržne prodornosti in rasti prihodkov dodatno krčijo tudi stroški in povečuje stopnja varčnosti, kajti le kombinacija ukrepov, tako na prihodkovni kot stroškovni strani, omogoča dolgoročno konkurenčno sposobnost in posledično dobre poslovne rezultate. Leto 2011 je bilo v tem pogledu za nas uspešno, še posebej če upoštevamo zelo neugodne naravne pogoje, ki so sicer uspešnemu trgovanju z električno energijo dodali nekoliko grenak priokus. Več mesecev trajajoče slabe hidrološke razmere na širšem področju jugovzhodne Evrope so povzročile nekoliko nižjo proizvodnjo električne energije v hidroelektrarnah v skupini HSE, v širši regiji pa je tako stanje spremenilo cenovna razmerja za električno energijo in stroške čezmejnih prenosnih kapacitet.

Upamo, da nam bo narava v letu 2012 bolj naklonjena in da se bo sušno obdobje vendarle umaknilo večji količini padavin ter tako znova odprlo vrata normalnejšim proizvodnim in trgovanjskim pogojem. Tudi cilji, ki si jih zastavljamo za letošnje leto, so izzivov polni, dosegli pa jih bomo le z odgovornim in zavzetim delom, s sodelovanjem med posamezniki in pravnimi subjekti znotraj skupine HSE in ob podpori naših lastnikov. Kadrovske in strokovne potencial skupine HSE je izjemen; čas, ki ga ljudje namenjajo našim projektom, trud in odrekovanja

ter predanost skupnim ciljem so dejavniki uspeha. Teh ciljev seveda ne bi mogli doseči brez podpore lastnika. Pričakovanja so jasna: HSE je soodgovoren za varno, zanesljivo in okolju prijazno oskrbo z električno energijo, kar mora početi s skrbnostjo dobrega gospodarja. Prizadevamo si ta pričakovanja udejaniti in s svojim delom upravičiti podporo in zaupanje lastnika.

Pomembno je tudi sodelovanje z lokalnimi skupnostmi in drugimi zainteresiranimi javnostmi, v katerih okolje posegamo in s katere soustvarjamo boljše rešitve za energetske projekte. V tem pogledu nad nami bdijo tudi novinarji, ki skrbno spremljajo vsako našo potezo.

V letu 2011 smo spremenili marsikatero prakso; ena od pomembnih je prav gotovo odprtost dostopa do podatkov in aktivnosti, ki so vezane na izvedbo projektov. Zavedamo se namreč, da je odgovornost naše dejavnosti do sleherne državljanke in državljana, četudi smo samo prvi člen v proizvodno-dobavni verigi električne energije. Naš cilj je, da proizvajamo stabilen in dolgoročno konkurenčen produkt, ne glede na neugodne vremenske razmere ali ob ne-tržnih razmerah. Takšen cilj pa je uresničljiv ob hkratni izpolnitvi osnovnih dveh pogojev. Prvi pogoj je ustrezna tehnološka diverzifikacija, drugi pa je zagotavljanje ustreznega nivoja samooskrbe z električno energijo tako v Sloveniji kot tudi v regiji, in to v vseh vremenskih pogojih. Z vsemi našimi obstoječimi proizvodnimi enotami in še posebej z načrtovanimi projekti in projekti v izvedbi ta dva pogoja izpolnjujemo, torej bo tudi cilj dosežen.

Ljubljana, 17. 5. 2012

mag. Matjaž Janežič
Generalni direktor HSE d.o.o.

1.2 Poročilo nadzornega sveta

Nadzorni svet družbe Holding Slovenske elektrarne d.o.o. skladno z določili 282. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1b) s tem poročilom obvešča ustanovitelja o:

- načinu in obsegu preverjanja vodenja družbe med poslovnim letom 2011,
- preveritvi in potrditvi letnega poročila družbe in skupine HSE za leto 2011,
- preveritvi predloga za uporabo bilančnega dobička,
- stališču nadzornega sveta do revizorjevih poročil.

V nadzornem svetu družbe so v poslovnem letu 2011 kot predstavniki kapitala sodelovali: od 1.1.2011 do 31.12.2011 so sodelovali: dr. Drago Dolinar, mag. Marjan Ravnikar in mag. Vekoslav Korošec. Jadranko Medak je v nadzornem svetu družbe sodeloval od 1.1.2011 do 19.1.2011, dr. Igor Šalamun pa od 20.1.2011 do 31.12.2011.

Kot predstavniki zaposlenih pa so sodelovali: Rene Jeromel in mag. Mojca Turnšek od 1.1.2011 do 31.12.2011.

Nadzorni svet je na svoji 4. redni seji dne 19.1.2011 sprejel sklep o ustanovitvi in sestavi Revizijske komisije, ki je sestavljena iz treh članov: mag. Marjan Ravnikar, predsednik, Brane Podboršek, ki je bil v revizijsko komisijo imenovan v skladu z 280. členom ZGD-1 kot neodvisni strokovnjak z računovodskega in davčnega področja, član, ter Rene Jeromel, ki je bil imenovan s strani Svet delavcev družbe HSE d.o.o. skladno z določili Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Komisija je zasedala do konca leta, 31.12.2011, v isti sestavi.

NS je na svoji 6. redni seji dne 11.3.2011 ustanovil Komisijo za spremljanje večjih investicijskih projektov skupine HSE. Za predsednika je izvolil mag. Vekoslava Korošča, za članico pa mag. Mojco Turnšek. Mandat imenovanima je začel teči z imenovanjem tretjega člana na 7. redni seji dne 19.4.2011, t.j. dr. Petra Groznika. Dr. Peter Groznik je 19.10.2011 podal nepreklicno odstopno izjavo. Nadzorni svet HSE je na svoji 12. redni seji ugotovil, da je do imenovanja novega člana komisije za spremljanje večjih investicijskih projektov skupine HSE v mirovanju tudi status ostalih dveh članov komisije, t.j. mag. Vekoslava Korošča in mag. Mojce Turnšek in jima mandat prične ponovno teči z dnem imenovanja novega člana. V tem času Nadzorni svet HSE komisije za spremljanje večjih investicijskih projektov skupine HSE nima. Komisija ni realizirala nobene seje.

Sejam nadzornega sveta je prisostvoval od 1.1.2011 do 31.12.2011 mag. Matjaž Janežič, generalni direktor družbe.

1.2.1 Spremljanje in nadzor poslovanja družbe

Nadzorni svet družbe se je v letu 2011 sestal na enaindvajsetih sejah, in sicer na enajstih rednih, eni izredni in devetih korespondenčnih sejah. Člani Nadzornega sveta so bili vedno prisotni v polnem številu na sejah nadzornega sveta.

Poleg tekočega seznanjanja s samim poslovanjem družbe in obravnavanja pravnih poslov, kjer je potrebno predhodno soglasje nadzornega sveta, se je nadzorni svet seznanjal tudi z vsemi področji, ki pomembno vplivajo na dolgoročne interese družbe, uresničevanje sprejete razvojne strategije skupine HSE ter družbeno odgovorno povečevanje ekonomske učinkovitosti družbe. Nadzorni svet je še posebej skrbno spremljal likvidnost družbe ter področje zagotavljanja zadostnih finančnih sredstev za realizacijo nujno potrebnih razvojnih projektov skupine.

Nadzorni svet se je na svojih sejah seznanjal in obravnaval priporočila AUKN, ki so bila v večjem delu tudi smiselno upoštevana.

Posebno pozornost je Nadzorni svet družbe namenil aktivnemu sodelovanju pri postopkih izvedbe nadomestnega bloka 6 v Termoelektrarni Šoštanj d.o.o., največjega energetskega projekta v Sloveniji. V zvezi s projektom, ki bo pomembno prispeval k povečanju konkurenčnosti Skupine HSE in doseganju ciljev zmanjševanja emisij, je Nadzorni svet družbe HSE med drugim sprejel naslednje odločitve:

- Aktivno je spremljal vsa dogajanja in realizacijo investicije v nadomestni blok 6 TEŠ ter se seznanjal s poročili Odbora za aktivni nadzor projekta blok 6 TEŠ ter kvartalnim poročili o izvajanju investicije
- Seznanil se je s pregledom vseh študij in avtorskih pogodb, ki jih je naročila Termoelektrarna Šoštanj od leta 2003 dalje
- Seznanil se je s Celovitim poročilom HSE o investiciji v nadomestni blok 6 TEŠ za obdobje do 15.1.2011
- Naložil poslovodstvu, da opravi revizijo poslovanja v družbi Termoelektrarna Šoštanj d.o.o., se seznanil z ugotovitvami iz poročila podjetja PWC o vodenju poslov v TEŠ d.o.o., s pravnim mnenjem o aktivnostih glede na poročilo PWC d.o.o. o pregledu projekta blok 6 TEŠ ter z aktivnostmi posloводства družbe ter na podlagi ugotovitev predlagal poslovodstvu družbe HSE d.o.o., da v smislu dobrega gospodarja ustrezno ovrednoti izsledke ter primerno ukrepa v smislu zaščite te naložbe, o nadaljnjih ukrepih pa poroča Nadzornemu svetu
- Seznanil se je z izdelanimi študijami in poročili v povezavi z investicijo v nadomestni blok 6 TEŠ: končnim poročilom o zalogah premoga in študijo o revitalizaciji blokov 4 in 5, z recenzijami študij in s povzetkom ključnih ugotovitev zadnjih študij in mnenj v zvezi s projektom nadomestni blok 6 TEŠ
- Seznanil se je s stališčem Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije do gradnje bloka 6 TEŠ
- Seznanil se je s potekom izdelave Noveliranega investicijskega programa NIP 4 za projekt nadomestni blok 6 TEŠ, s ključnimi izvlečki Noveliranega investicijskega programa NIP 4 za projekt nadomestni blok 6 TEŠ ter s samim Noveliranim investicijskim programom za postavitve nadomestnega bloka 6 moči 600 MW v TE Šoštanj, revizija 4 (NIP 4)
- Seznanil se je z gradivom »Finančne/plačilne obveznosti TEŠ v primeručasne zaustavitve izvajanja pogodb v zvezi s projektom TEŠ Blok 6«.
- Dajal je soglasja za odobritev in podaljšanje rokov kratkoročnih kreditov družbi TEŠ

- Naložil poslovodstvu družbe, da Nadzorni svet obvesti o alternativnih virih financiranja v primeru daljšega časovnega odloga državnega poročstva za financiranje projekta nadomestni blok 6 TEŠ ter se seznanjal z informacijami. Seznanjal se je z učinki pogajanj z družbo Alstom
- Seznanil se je z izrekom pristojnih sodišč glede nezakovitosti stavke v TEŠ d.o.o.
- Dal generalnemu direktorju družbe predhodno soglasje k dokapitalizaciji Termoelektrarne Šoštanj d.o.o. v višini do 8.171.900,00 EUR, kot je predvideno v »Postavitev nadomestnega bloka 6 moči 600 MW v TE Šoštanj, Novelirani investicijski program, rev. 4, 18. avgust 2011«.

Ostala pomembnejša področja in vprašanja, ki jih je Nadzorni svet družbe HSE obravnaval v letu 2011, so povzeta v nadaljevanju:

- Seznanil se je z usmeritvami planske konference skupine HSE za leto 2011 in na njej tudi sodeloval
- Obravnaval in sprejel je Poslovni načrt družbe HSE za leto 2011
- Seznanil se je z možnostmi odkupa delnic Premogovnika Velenje
- Seznanil se je z informacijo o sodelovanju družb Skupine HSE v predvideni dokapitalizaciji Nove Ljubljanske banke d.d.
- Seznanil se je z odpoklicem člana Nadzornega sveta in imenovanjem novega člana
- Seznanil se je z vsemi sprejetimi sklepi Nadzornega sveta družbe HSE d.o.o. od 1.1.2005 dalje
- Dajal je soglasja za odobritev in podaljšanja rokov vračila kreditov v okviru upravljanja z denarnimi sredstvi v skupini HSE (cash-management)
- Seznanjal se je s poročili Revizijske komisije Nadzornega sveta
- Seznanil se je z Akti Agencije za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije ter obravnaval Priporočila in zahteve AUKN
- Sprejemal je spremembe Poslovnika o delu NS.
- Redno mesečno se je seznanjal z rezultati poslovanja družb skupine HSE in ocenami poslovanja družbe HSE.
- Seznanil se je z informacijo o nerevidiranih računovodskih izkazih za družbo HSE za leto 2010 ter s poročilom Revizijske komisije NS družbe HSE, v katerem ugotavlja, da je bilo poslovanje družbe v letu 2010 uspešno.
- Soglašal je s predlogom generalnega direktorja HSE, da se polovica čistega dobička družbe za leto 2010, ob sestavi računovodskih izkazov za leto 2010, uporabi za oblikovanje drugih rezerv iz dobička.
- Potrdil Letno poročilo družbe in skupine HSE za leto 2010
- Soglašal h gradivu za skupščino družbe HSE d.o.o. za leto 2011
- Soglašal s predlogi sprememb Akta o ustanovitvi družbe HSE d.o.o.
- Dal je soglasje za ustanovitev družbe Srednjesavske elektrarne d.o.o. (SRESA).
- Soglašal k podpisu pisma o nameri z Elektro Celje d.d., z Elektro Primorska d.d. in Elektro Maribor d.d.
- Seznanil se je z informacijo o stečajnem postopku družbe Vertesy
- Seznanil se je z informacijo o potencialnem sodelovanju družbe HSE d.o.o. pri realizaciji projekta izgradnje dveh MHE na reki Kraljuščici, BiH ter dal soglasje generalnemu direktorju družbe, da z odvisno družbo HSE BH d.o.o. podpiše pogodbo o zagotavljanju virov financiranja za realizacijo projekta izgradnje mHE na reki Kraljuščici (BiH)
- Zavarovanje odgovornosti D&O – zavarovanje članov organov vodenja in nadzora
- Dal soglasje za sklenitev družbene pogodbe in izvedbo potrebnih postopkov za vstop družbenikov v družbo SRESA d.o.o.
- Seznanil se je z načinom kvartalnega poročanja o poslovanju družb / skupin AUKN

- Dal soglasje poslovodstvu družbe za sklenitev pogodbe za D&O zavarovanje družb skupine HSE
- Seznanil se je s pravnimi mnenji o statusu javnega naročnika po Zakonu o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem in področju poštne storitve in Direktivi 2004/17/ES
- Predlagal AUKN predloge sklepov glede prejemkov članov Nadzornega sveta, članov komisij Nadzornega sveta in zunanjih članov komisij Nadzornega sveta
- Seznanil se je z merljivimi merili uspešnosti, ki veljajo za določitev spremenljivega prejemka generalnemu direktorju družbe za leto 2010 ter sprejel nova merila
- Seznanil se je s trgovalnimi aktivnostmi družbe HSE d.o.o.
- Seznanil se je s preglednicami skupinskega izkaza denarnih tokov za obdobje 2011 do 2020
- Seznanil se je z namero poslovodstva družbe, da pripravi celovit sistem načrtovanja za Skupino HSE
- Seznanil se je s problematiko Termoelektrarne Trbovlje d.o.o. in naložil poslovodstvu družbe, da do konca leta pripravi celovit načrt rešitve problematike naložbe, ki jo ima v družbi Termoelektrarna Trbovlje d.o.o. predvsem v luči zapiranja rudnika RTH in ohranjanja energetske lokacije
- Seznanil se je in strinjal s predstavljeno strategijo prodaje lastne proizvodnje ter nakupa CO₂ kuponov za potrebe termo proizvodnje skupine HSE
- Dal soglasje na Temeljno Listino o delovanju notranje revizije v družbah Skupine HSE
- Seznanil se je s poročilom o postopkih pri izbiri ponudnika ERP
- Dal soglasje k Poslovnemu načrtu družbe in skupine HSE za leto 2012 z dodatnim planom za leti 2013 in 2014
- Obravnaval in se seznanil s Poročilom Sveta delavcev HSE o izvajanju Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju v letu 2010 in v obdobju od 1.1.2011 do 31.10.2011 v družbi Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

Revizijska komisija nadzornega sveta družbe se je v letu 2011 sestala na šestih rednih sejah, kjer je obravnavala različna strateška in poslovna področja. Člani Revizijske komisije so se seji komisije udeleževali v polnem številu. Revizijska komisija je v letu 2011 obravnavala:

- Seznanila se je s ključnimi postavkami poslovnega načrta družbe HSE in družb skupine HSE za leto 2011,
- Seznanila se je z aktivnostmi za izdelavo letnega poročila družbe HSE za leto 2010 ter obravnavala Letno poročilo družbe in skupine HSE za leto 2010,
- Seznanila se je z informacijo o poteku predrevizije in z rokovnikom o poteku revizije v družbi HSE in družbah skupine HSE,
- Seznanila se je z informacijo o prehodu na MSRP,
- Obravnavala je Poročilo o pregledu vodenja posameznih poslov TEŠ,
- Obravnavala je prejete ponudbe za revizijo računovodskih izkazov družb skupine HSE za leti 2011 in 2012 ter oblikovala predlog NS za izbor revizorja.
- Seznanila se je z informacijo za sklenitev pogodbe za D&O zavarovanje družb skupine HSE

Delo nadzornega sveta je bilo v letu 2011 izredno obsežno zaradi aktivnega sodelovanja pri postopkih izvedbe nadomestnega bloka 6 v Termoelektrarni Šoštanj d.o.o., kot tudi drugih pomembnejših postopkih družbe. Nadzorni svet ocenjuje, da je poslovodstvo pripravljalo ustrezna in korektna poročila, informacije in analize, ki so bile s strani poslovodstva, včasih pa tudi pripravljavcev, na samih sejah tudi dodatno pojasnjene. Nadzorni svet je tako dobil potreben vpogled v vsa ključna področja poslovanja, kar mu je omogočalo nemoteno izvajanje svoje funkcije, torej spremljanje in nadzor vodenja poslova in poslovanja družbe v okviru pooblastil in pristojnosti, ki so opredeljene z zakonom in Aktom o ustanovitvi družbe.

1.2.2 Preveritev letnega poročila ter stališče do revizijskega poročila

Poslovodstvo je nadzornemu svetu v skladu s 3. odstavkom 272 člena ZGD-1 dne 18.5.2012 predložilo Letno poročilo družbe in skupine HSE 2011 skupaj z revizorjevima poročiloma za leto 2011. Nadzorni svet ga je obravnaval na 11. korespondenčni seji dne 28.5.2012. Nadzorni svet je ugotovil, da je poslovodstvo Letno poročilo za leto 2011 izdelalo v zakonskem roku, prav tako pa tudi, da poročilo vsebuje vse obvezne sestavine, ki jih predpisuje veljavni Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009, ZGD-1 UPB-3).

Revidiranje letnega poročila družbe in skupine HSE za leto 2011 je opravila revizijska družba Deloitte Revizija, d.o.o., ki je izdala mnenji brez pridržkov k nekonsolidiranim in konsolidiranim računovodskim izkazom družbe in skupine HSE ter ugotovila, da je poslovno poročilo družbe in skupine HSE usklajeno z revidiranimi računovodskimi izkazi za leto 2011.

Revizijska komisija NS HSE je na svoji 7. redni seji dne 22.3.2012 obravnavala informacijo o nerevidiranih računovodskih izkazih za družbo HSE d.o.o. za leto 2011 in ocenila, da je družba poslovala v skladu s pričakovanji v letu 2011.

Nadzorni svet družbe HSE d.o.o. se je seznanil tudi z opozorilom – »poudarjanje zadev«, kjer je revizijska družba Deloitte, ne da bi izrazila pridržek, opozorila na pojasnilo 2.12.2. »poslovna tveganja; tveganje investicijske dejavnosti« poslovnega dela Letnega poročila oziroma na pojasnilo 4.5.8.8.2. »Likvidnostno tveganje« k računovodskim izkazom, kjer je družba HSE razkrila, da je izpostavljena visokemu poslovnemu tveganju neizdaje poročstva oziroma tveganju časovnega zamika pri izdaji poročstva države EIB-ju za posojilo v vrednosti 440 mio EUR. Navedeno tveganje je povezano z visokim likvidnostnim tveganjem. Obvladovanje navedenega tveganja s strani poslovodstva je razkrito v pojasnilu 2.12.2. poslovnega dela Letnega poročila oziroma v pojasnilu 4.5.8.8.2. k računovodskim izkazom. Računovodski izkazi ne vsebujejo morebitnih popravkov, ki bi utegnili biti posledica te negotovosti.

Tudi Nadzorni svet družbe HSE d.o.o. je zaznal nevarnost likvidnostnega tveganja ob morebitni neizdaji državnega poročstva in poslovodstvu družbe na dveh zaporednih sejah (17. redni seji in 7. izredni seji) naložil, da v skladu s smiselno uporabo določi 31. člena ZFPPIPP nemudoma pripravi ustrezne ukrepe za preprečitev in odpravo vzrokov nelikvidnosti.«.

Na podlagi pregleda letnega poročila družbe in skupine HSE 2011, na osnovi pregleda obeh revizorjevih poročil ter mnenj revizijske komisije nadzornega sveta, je nadzorni svet ugotovil:

- da je letno poročilo za leto 2011 jasno, pregledno in sestavljeno v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah,
- da letno poročilo omogoča natančno preveritev finančnega stanja in izida poslovanja družbe,
- da so po mnenju revizorja nekonsolidirani in konsolidirani računovodski izkazi HSE v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja družbe in skupine HSE na dan 31.12.2011 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za leto 2011, v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in da je poslovni del letnega poročila skladen z revidiranimi računovodskimi izkazi.

Nadzorni svet je na podlagi vseh navedenih ugotovitev in mnenj revizorja brez pridržkov potrdil letno poročilo družbe in skupine HSE za leto 2011 v vsebini kot mu ga je predložilo poslovodstvo družbe.

1.2.3 Ugotovitev in predlog uporabe bilančnega dobička

Družba Holding Slovenske elektrarne d.o.o. je poslovno leto 2011 zaključila s čistim dobičkom v višini 46.729.618,68 EUR.

Nadzorni svet družbe je na svoji 16. redni seji dne 23.3.2012 soglašal s predlogom posloводства, da se polovica čistega dobička leta 2011 v višini 23.364.809,34 EUR uporabi za oblikovanje drugih rezerv iz dobička že pri izdelavi računovodskih izkazov za leto 2011.

Ostanek čistega dobička predstavlja bilančni dobiček leta 2011, ki znaša 23.364.809,34 EUR.

V skladu s strateškimi cilji in naložbeno politiko Nadzorni svet HSE soglašal s predlogom posloводства družbe ustanovitelju, da se bilančni dobiček za leto 2011, ki predstavlja ostanek čistega dobička leta 2011 v višini 23.364.809,34 EUR, v celoti porabi za oblikovanje drugih rezerv iz dobička.

Poleg navedenega Nadzorni svet HSE predlaga ustanovitelju, da podeli poslovodstvu in nadzornemu svetu razrešnico za poslovanje v letu 2011.

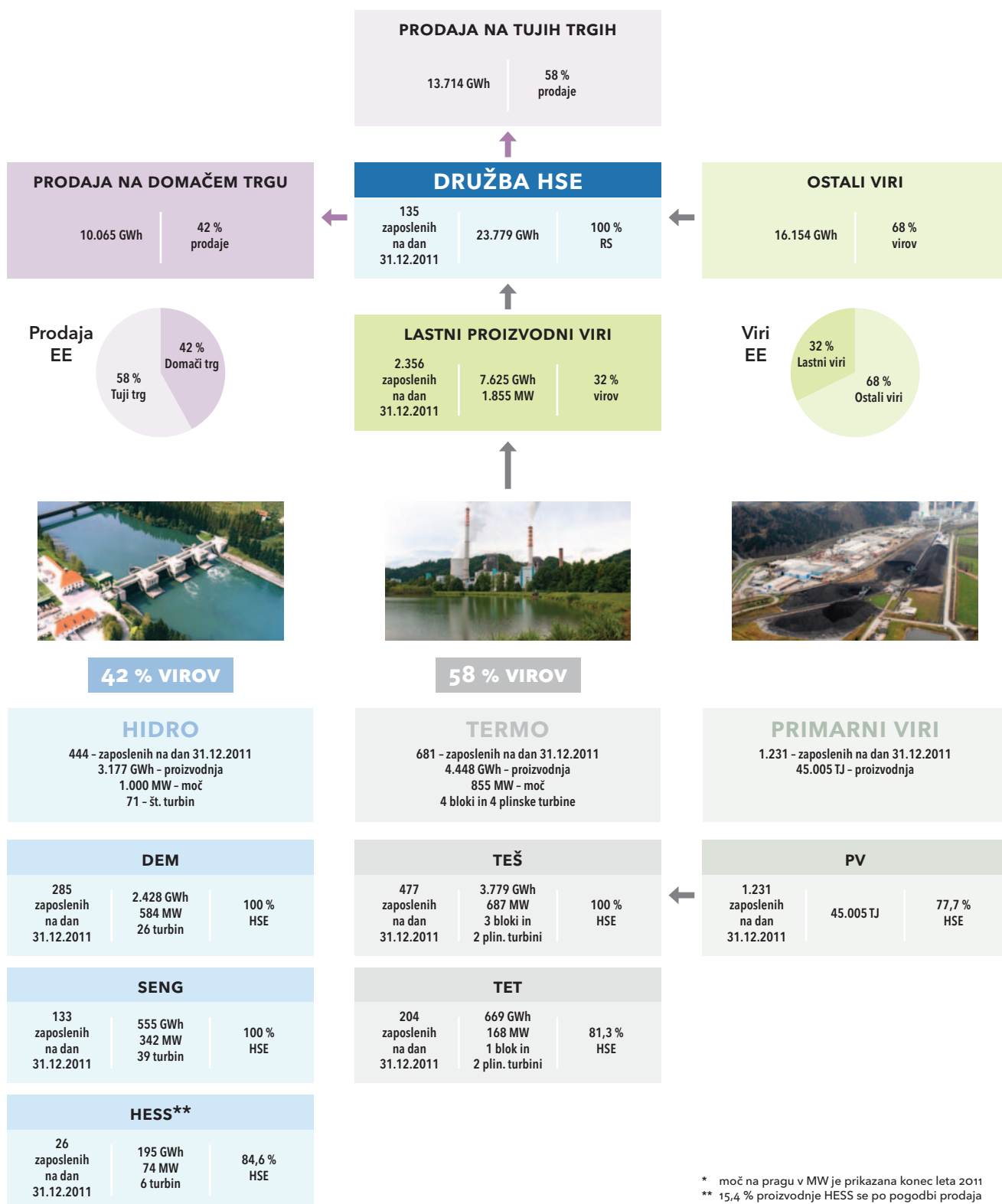
Nadzorni svet HSE je poročilo pripravil v skladu z 282. členom ZGD-1. Poročilo nadzornega sveta je namenjeno ustanovitelju družbe.

Ljubljana, 28. 5. 2012

Dr. Drago Dolinar
Predsednik nadzornega sveta HSE d.o.o.

1.3 Dejavnosti proizvodnje in trgovanja z EE v skupini HSE

1.4 Poudarki poslovanja družbe in skupine HSE

Skupina HSE je poslovno leto 2011 ob upoštevanju splošne gospodarske situacije, razmer na finančnih trgih, realizirani varni in zanesljivi oskrbi Slovenije z EE, izvedenih aktivnostih na ključnih razvojnih projektih skupine ter doseženim čistim poslovnim izidom skupine zaključila uspešno.

Skupina HSE je v primerjavi z letom 2010:

- preseгла količinsko prodajo za 47 %,
- realizirala za 45 % višje čiste prihodke od prodaje,
- povečala sredstva za 20 % zaradi visokih investicij skupine,
- povečala kapital za 5 % in
- poslovala dobičkonosno ter kljub neugodni hidrologiji realizirala čisti poslovni izid v višini 69,8 mio EUR, kar je sicer za 32 % manj kot v lanskem letu, vendar pa za 20 % več od načrtovanega za enako obdobje.

Ob upoštevanju, da je bila zaradi neugodne hidrologije v letu 2011 glede na 2010 proizvodnja EE nižja za 10 % oz. 804 GWh ter da je bila v letu 2010 realizirana prodaja TE-TO Rousse, kjer je bil dosežen dobiček pri prodaji v višini 8,8 mio EUR, ocenjujemo, da je skupina HSE v preteklem letu poslovala uspešno.

Kljub kriznim razmeram si je skupina HSE tudi v preteklem letu prizadevala za učinkovito in varno oskrbo EE svojim odjemalcem. Z usklajenim trgovanjem, prodajo EE proizvedene v družbah skupine HSE, vodenjem proizvodnih enot družbe in prodaje EE iz drugih virov se je maksimiziral poslovni rezultat. Posebej velja omeniti, da je prvič v obstoju HSE skupina realizirala čiste prihodke od prodaje preko 1 mrd EUR.

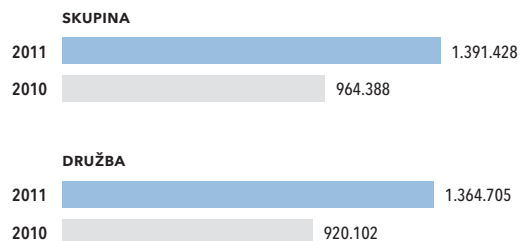
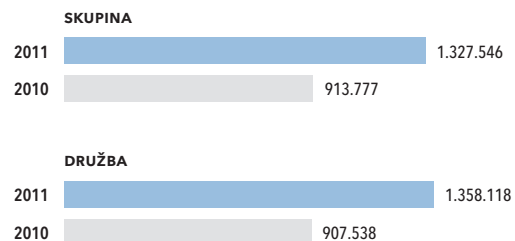
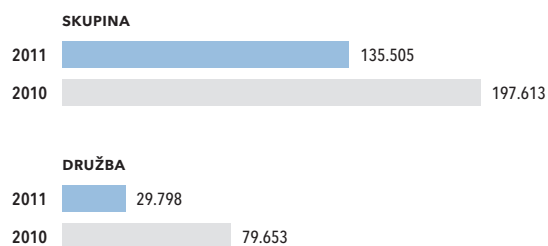
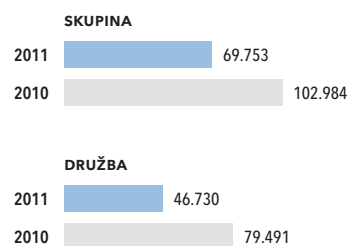
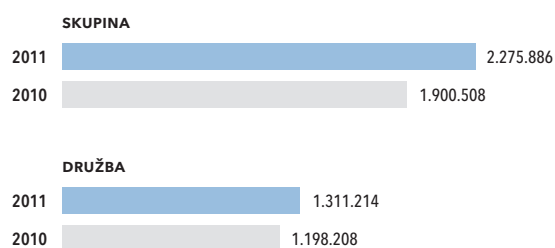
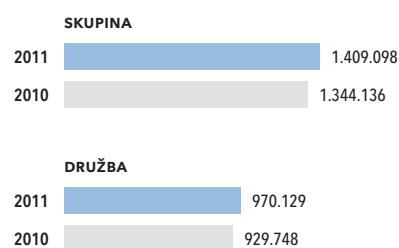
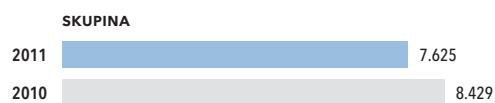
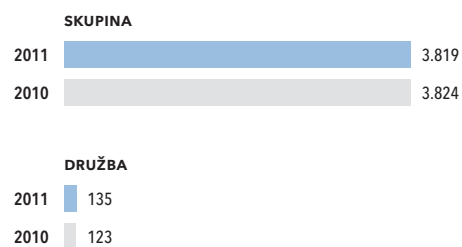
Skozi celo leto 2011 sta si družbi HSE in TEŠ, ob izvajanju investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ, prizadevali za pridobitev državnega poročstva za posojilo EIB v višini 440 mio EUR (za financiranje). Neizdaja državnega poročstva je vplivala na nečrpanje dolgoročnega posojila, kar ima za posledico večjo kratkoročno zadolženost in odlog plačil dobaviteljem nadomestnega bloka 6 v TEŠ ter poslabšanje kazalnikov poslovanja.

Skupina HSE

	2011	2010	IND 11/10
Čisti prihodki od prodaje v EUR	1.327.546.308	913.777.494	↑ 145
Prihodki v EUR	1.391.427.639	964.387.887	↑ 144
EBIT v EUR	96.190.255	126.243.974	↓ 76
EBITDA v EUR	188.895.859	214.874.021	↓ 88
Čisti poslovni izid v EUR	69.753.103	102.984.128	↓ 68
Sredstva v EUR	2.275.886.031	1.900.508.353	↑ 120
Kapital v EUR	1.409.097.763	1.344.136.467	↑ 105
Denarni tok iz poslovanja v EUR	135.505.458	197.613.262	↓ 69
Dodana vrednost v EUR	336.972.068	359.224.673	↓ 94
Proizvedena električna energija v GWh	7.625	8.429	↓ 90
Prodana električna energija v GWh	22.508	15.283	↑ 147
Število zaposlenih na dan 31.12.	3.819	3.824	↑ 100
Število družb v skupini na dan 31.12.	31	29	↑ 107

Družba HSE d.o.o.

	2011	2010	IND 11/10
Čisti prihodki od prodaje v EUR	1.358.117.730	907.537.591	↑ 150
Prihodki v EUR	1.364.704.771	920.102.278	↑ 148
EBIT v EUR	55.617.424	91.582.141	↓ 61
EBITDA v EUR	57.043.353	92.722.035	↓ 62
Čisti poslovni izid v EUR	46.729.619	79.491.404	↓ 59
Sredstva v EUR	1.311.214.398	1.198.207.987	↑ 109
Kapital v EUR	970.128.945	929.748.299	↑ 104
Denarni tok iz poslovanja v EUR	29.798.354	79.653.064	↓ 37
Dodana vrednost v EUR	65.629.910	100.710.791	↓ 65
Prodana električna energija v GWh	23.779	16.007	↑ 149
Število zaposlenih na dan 31.12.	135	123	↑ 110

Celotni prihodki (v tisoč EUR)

Čisti prihodki od prodaje (v tisoč EUR)

Denarni tok iz poslovanja (v tisoč EUR)

Čisti poslovni izid (v tisoč EUR)

Sredstva (v tisoč EUR)

Kapital (v tisoč EUR)

Proizvodnja EE družb skupine HSE (v GWh)

Zaposleni

1.5 Kronologija pomembnejših dogodkov v letu 2011

JANUAR

- 12.1. je bila v TEŠ za financiranje izgradnje nadomestnega bloka 6 podpisana posojilna pogodba z EBRD v višini 200 mio EUR.
- 19.1. je bila v TEŠ potrjena razširjena projektna skupina za izgradnjo nadomestnega bloka 6. Imenovano je bilo novo vodstvo projekta, direktor projekta je postal mag. Miran Žgajner, njegov namestnik pa mag. Branko Debeljak.
- V TEŠ so bili izpolnjeni vsi pogoji za črpanje 110 mio EUR kredita pri EIB, ker sta RS in Avstrija uredili okoljska vprašanja o čezmejnih vplivih nadomestnega bloka 6.

FEBRUAR

- 16.2. je bilo pridobljeno Okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje velike kurilne naprave nadomestnega bloka 6.
- 17.2. je Vlada RS sprejela Uredbo o državnem prostorskem načrtu (DPN) za ČHE Kozjak in daljnovidno povezavo ČHE-RTP Maribor. S tem je objekt umestila v prostor in omogočila začetek investicije, saj uredba omogoča pridobitev potrebnih dovoljenj in soglasij.
- 17.2. je EIB izvršil nakazilo kredita za izgradnjo nadomestnega bloka 6 v TEŠ.
- 18.2. je bil na 4. korespondenčni seji NS HSE sprejet Poslovni načrt družbe HSE za leto 2011.
- 22.2. je mednarodna recenzija v celoti potrdila podatke o zalogah premoga PV, njegovi kurilni vrednosti in obvladljivosti stroškov.

- 23.2. je bila podpisana pogodba za izgradnjo akumulacijskega bazena HE Krško in pričela so se dela na izgradnji.
- 23.2. je NS PV na 10. seji sprejel Poslovni načrt za leto 2011.
- 28.2. je bil na 46. redni seji NS HSE Invest sprejet Poslovni načrt za leto 2011.
- V sklopu rednega vzdrževanja so se na Dravi končali letni remont in revizije na obratujočih agregatih. Izvedenih je bilo 15 rednih revizij in 6 rednih remontov, ob tem pa še vsa preventivna vzdrževanja naprav ter nekatere izboljšave, zamenjave in dodelave strojne ter elektro opreme.
- Potekala je javna razgrnitev dopolnjenega osnutka DPN za območje HE Brežice in okoljskega poročila v Sloveniji ter javni obravnavi v Brežicah in v Krškem.

MAREC

- 3.3. je NS TEŠ je na svoji 54. redni seji podal soglasje k predlogu Poslovnega načrta TEŠ za leto 2011, družbenik pa ga je sprejel 23.3.
- 4.3. je bil na 18. redni seji NS SENG sprejet Poslovni načrt za leto 2011, s sklepom edinega družbenika pa je bil sprejet 21.4.
- V času javne razgrnitve dopolnjenega osnutka DPN za območje HE Brežice in okoljskega poročila na Hrvaškem je bila 9.3. v Zagrebu izvedena javna obravnava.
- 17.3. je bilo prejeta pravnomočno gradbeno dovoljenje za hladilni stolp in glavni tehnološki objekt nadomestnega bloka 6 TEŠ.

- 18.3. je NS DEM podal soglasje k Poslovnemu načrtu družbe DEM za leto 2011.
- 18.3. je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje za akumulacijski bazen HE Boštanj.
- 28.3. je bila v sodni register vpisana sprememba akta o ustanovitvi TEŠ, s katero je družbenik razširil število članov NS iz dosedanjih 3 na 6 članov, od katerih 4 zastopajo interese lastnika, 2 pa interese zaposlenih. Na osnovi te spremembe je lastnik 6.4. imenoval 2 nova člana; prav tako pa je novega drugega člana dne 10.5. imenoval SD TEŠ.
- Izdano je bilo uporabno dovoljenje za novo preto-vorno postajo za premog v TET.
- Zaključena je bila revizija agregata ČHE Avče.

APRIL

- 8.4. je bil izbran izvajalec gradbenih del za hladilni stolp in glavni tehnološki objekt nadomestnega bloka 6 v TEŠ.
- 13.4. je bil na NS TET sprejet Poslovni načrt za leto 2011.
- 20.4. se je prvič sestal Projektni svet TEŠ 6, v katerega so bili povabljeni predstavniki lokalne skupnosti, nevladnih organizacij in pristojnih ministrstev. Projektni svet je bil ustanovljen z namenom bolj transparentnega in učinkovitejšega vodenja investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ.
- 22.4. je skupščina DEM potrdila Poslovni načrt za leto 2011.
- Za pripravo celovite rešitve in globalne strategije reke Mure je bil ustanovljen projektni svet, ki ga koordinira župan Gornje Radgone, sestavljajo pa ga župani občin, ležečih ob reki Muri, in predstavniki MOP, Agencije RS za okolje, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Pomurskega razvojnega inštituta Murska Sobota.

MAJ

- 19.5. so v TEŠ pričeli z remontom 345 MW bloka 5, ki so ga predčasno uspešno zaključili 15.7.

- V DEM se je uspešno končala rekonstrukcija 110 kV stikališča HE Dravograd.
- DEM in Hmezad Jeklo Ruše sta ustanovila skupno družbo MHE Lobnica, v kateri ima DEM 65 % delež. MHE Lobnica bo predvidoma proizvedla 600 MWh EE na leto.
- Pridobljeno je bilo gradbeno dovoljenje za rušitev kotlovskega dela kombi plinskih elektrarn 1 in 2 v TET.

JUNIJ

- 27.6. je NS TET za novega direktorja imenoval Franca Blazneka.
- PV je podpisal sporazum o sodelovanju pri modernizaciji podzemnega pridobivanja premoga v Indiji s skupino Fairwood, pri čemer se bo PV pojavil kot inženir, projektant, recenzent in konzultant.

JULIJ

- 6.7. je bila podpisana pogodba za ustanovitev razvojno-raziskovalnega centra RCE – Razvojni center energija. Konzorcij novonastalega centra sestavljajo ključna podjetja Savinjsko-Šaleške regije, med njimi tudi družbe skupine HSE, in sicer TEŠ, PV, PV Invest in HTZ.
- 27.7. je na 8. redni skupščini HSE Invest potekalo imenovanje dveh novih članov NS. Skupščina se je seznanila tudi z izvolitvijo predstavnikov delavcev v NS.
- V DEM se je začela prenova drugega agregata HE Zlatoličje. Z obnovo se bo povečala obratovalna zanesljivost elektrarne.

AVGUST

- Med 8. in 22. 8. je v TET potekal remont bloka 4.
- 11.8. je Okrožno sodišče v Ljubljani v sodni register vpisalo novo ustanovljeno družbo SRESA, ki je bila ustanovljena z namenom, da se bo preko nje izvajala in financirala gradnja ter upravljanje HE na srednji Savi.

- 18.8. je NS TEŠ podal soglasje k NIP »Postavitev nadomestnega bloka 6 moči 600 MW v TEŠ«, revizija 4.
- 29.8. je bil na 9. skupščini HESS imenovan nov član NS.
- 30.8. sta bila na 20. skupščini TET izvoljena dva dodatna člana NS.
- Začela se je gradnja MHE Markovci, ki bo proizvajala 5.412 MWh EE na leto. Začetek obratovanja elektrarne bo predvidoma avgusta 2012.
- V SENG je prišlo do okvare na generatorski opremi ČHE Avče, kar je imelo za posledico zaustavitev obratovanja.
- V SENG je bila zaključna montaža opreme agregata 3 v HE Doblar I.
- AUKN RS kot zastopnica ustanovitelja se je 29.8.2011 na skupščini HSE seznanila z Letnim poročilom družbe in skupine HSE za leto 2010 ter soglašala z razporeditvijo bilančnega dobička leta 2010 v višini 39.745.702 EUR v druge rezerve iz dobička. Poleg tega je AUKN RS sprejela tudi sklep o podelitvi razrešnice poslovodstvu in NS družbe HSE za leto 2010.
- 31.8. se je HSE kot edini družbenik seznanil z Letnim poročilom družbe TEŠ za poslovno leto 2010 in sprejel sklep, da se celotni bilančni dobiček družbe TEŠ za leto 2010 v višini 3.992.285,60 EUR razporedi v druge rezerve iz dobička z namenom realizacije razvojnih projektov ter sprejel sklepe: da za leto 2010 ne podeli razrešnice direktorju družbe TEŠ dr. Urošu Rotniku za obdobje 1.1.2010 do 11.11.2010, da podeli razrešnico direktorju družbe TEŠ mag. Simonu Totu za obdobje od 11.11.2010 do 31.12.2010 ter da podeli razrešnico članom NS družbe TEŠ za obdobje od 1.1.2010 do 31.12.2010.
- 28.9. je Državni zbor RS sprejel v obravnavo predlog Zakona o poroštvu RS za obveznosti iz dolgoročnega posojila EIB v višini 440 mio EUR za financiranje izgradnje nadomestnega bloka 6 v TEŠ.
- Desetim HE DEM se je na energetskega objektu v Zlatoličju pridružila nova SE Sončni park Zlatoličje, ki bo na leto predvidoma proizvedla 75 MWh EE.
- V SENG se je začela demontaža agregata 2 v HE Doblar I.
- Po predhodnem soglasju NS TEŠ je direktor TEŠ z dobaviteljem družbo Alstom, septembra 2011 podpisal dodatek št. 3 k pogodbi za dobavo glavne tehnološke opreme z dne 27.6.2008, s katerim se dokončno omejuje tveganje rasti cene glavne tehnološke opreme. Cena glavne tehnološke opreme je po pogodbi iz leta 2008 naraščala praktično na dnevni osnovi, tako kot so rastle cene kovin, nafte in stroški dela. To pa je za TEŠ predstavljalo neobvladljivo tveganje povečanja končne cene projekta. S podpisanim dodatkom je tako cena glavne tehnološke opreme za izgradnjo nadomestnega bloka 6 omejena navzgor.
- 5.10. odbor za finance in monetarno politiko Državnega zbora RS ni potrdil predloga Zakona o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti iz dolgoročnega posojila EIB v višini 440 mio EUR za financiranje izgradnje nadomestnega bloka 6 v TEŠ. S tem je bil začasno ustavljen postopek pridobitve državnega porošstva v Državnem zboru RS.
- 11.10. so PV, Skupina Fairwood, Cigler & partners in Chescor Capital podpisali sporazum o ustanovitvi skupnega podjetja Fairwood PV, ki bo delovalo na področju premogovništva v azijsko-pacifiški regiji.
- 19.10. je bila v PV dosežena največja dnevna proizvodnja, in sicer 12.860 ton, na istem odkopu tudi največja izmenska proizvodnja v zgodovini PV, ki je znašala 5.940 ton.

SEPTEMBER

- 7.9. so družbe HSE, SEL in GEN energija podpisale Dogovor o sodelovanju pri projektu izgradnje HE na srednji Savi.

OKTOBER

- 19.10. je Državni zbor RS sprejel Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save (ZPKEPS-1). Zakon je v razmerje med koncendentom in koncesionarjem družbo HESS prinesel določene spremembe in bo pomembno vplival na delovanje družbe v prihodnjih letih.
- 20.10. je družba PV ustanovila podružnico v Makedoniji.
- MHE Lobnica je pridobila gradbeno dovoljenje in začela gradnjo novega energetskega objekta na reki Lobnici z nazivom MHE Ruše.
- V TET so končno uspeli pridobiti prispevek za pokrivanje upravičenih stroškov proizvodnje EE iz domačih primarnih virov, ki v poslovanju predstavlja več kot 16 % delež vseh načrtovanih prihodkov.
- Potekala je javna razgrnitev državnega prostorskega načrta za PPE v TET.
- V SENG je bil uspešno izveden tehnični pregled agregata 3 v HE Doblar 1.
- V SENG je bilo pridobljeno gradbeno dovoljenje za izvedbo razširitve vodostana ČHE Avče – odzračevalna cev ter izveden spust novega rotorja generatorja ČHE Avče.

NOVEMBER

- 17.11. je skupina HSE v prostorih Slovenske filharmonije v Ljubljani slovesno zaznamovala prvo desetletje delovanja.
- 25.11. so družbe HSE, SEL in GEN energija podpisale Družbeno pogodbo, s katero so se zavezale k skupnemu nastopu pri projektu izgradnje HE na srednji Savi. V družbi SRESA ima HSE 60 % delež, SEL 30 %, Gen Energija pa 10 % delež.
- 29.11. je bil podpisan Aneks št. 4 h Koncesijski pogodbi za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save.
- Začela se je gradnja druge SE DEM, in sicer na HE Formin, poimenovana Sončna elektrarna Formin. Njena skupna moč bo znašala 112 kWp, predvidena proizvodnja EE pa 119 MWh.

- V DEM so praznovali 60. obletnico ustanovitve družbe.
- Na 16. redni seji NS PV so imenovali tričlansko upravo v sestavi dr. Milan Medved (predsednik Uprave), dr. Vladimir Malenković (član Uprave) in Sonja Kugonič (članica Uprave – delavska direktorica).

DECEMBER

- 2.12. sta PV in odvisna družba HTZ Velenje prejela mednarodni certifikat ISO 50001 za upravljanje z energijo.
- 8.12. je DEM prejel certifikat Družini prijazno podjetje.
- 15.12. je bila izvedena 10. skupščina HESS, na kateri so družbeniki odločali o imenovanju novih članov NS.
- 20.12. je bil na 14. redni seji NS HSE sprejet Poslovni načrt družbe in skupine HSE za leto 2012 z dodatnim planom za leti 2013 in 2014.
- 21.12. je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje za akumulacijski bazen HE Blanca.
- 21.12. je NS PV na 17. redni seji potrdil Poslovni načrt 2012 z dodatkom za leti 2013 in 2014.
- 23.12. je TEŠ s konzorcijem Alstom podpisal Dodatek 4 k Pogodbi za dobavo glavne tehnološke opreme za nadomestni blok 6 v TEŠ.
- HSE je izvedel dokapitalizacijo TEŠ v višini 8,2 mio EUR.

1.6 Pomembni dogodki po koncu poslovnega leta

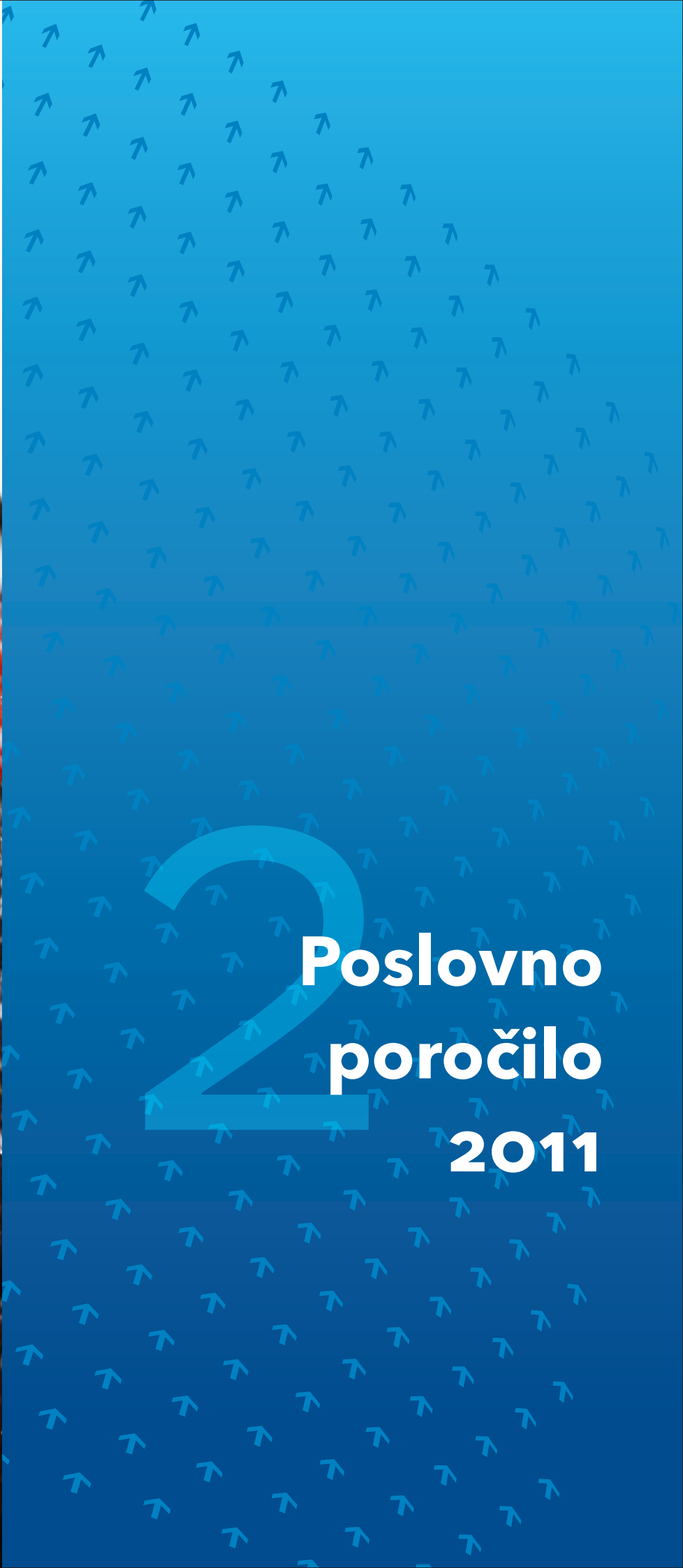
- 3.1.2012 je TEŠ z Alstomom podpisal dogovor o načinu plačevanja obveznosti v času do izdaje Državnega poročstva RS. TEŠ je Alstomu 15.2.2012 predal področje kotlovnice nadomestnega bloka 6 in Alstom je začel s pripravami na montažo. Alstom je 13.3.2012 pričel z montažo glavne jeklene konstrukcije kotlovnice bloka 6.
- Konec meseca decembra 2011 sta bili med HSE in TEŠ podpisani dve pogodbi za premostitveno financiranje investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ v skupni višini 159,4 mio EUR, ki sta se pričeli črpati dne 3.1.2012 z rokom vračila 31.7.2012, pri čemer si je HSE zagotovil sredstva z zadolžitvijo pri poslovnih bankah ter v okviru zadolževanja v skupini HSE (»cash management«).
- Zaradi obvladovanja likvidnosti skupine HSE je NS družbe HSE izdal soglasje za najem kratkoročnega kredita v višini 102 mio EUR za obdobje od 1.1.2012 do 31.12.2012. Družba je v mesecu januarju črpala sredstva v višini 100 mio EUR.
- 30.1.2012 je s funkcije člana NS HSE odstopil dr. Igor Šalamun.
- Vlada je do konca meseca februarja na dveh sejah obravnavala predlog za izdajo državnega poročstva za posojilo EIB v višini 440 mio EUR za investicijo nadomestnega bloka 6 TEŠ. V svojem mnenju je Vlada RS načelno podprla Zakon o poročstvu države, vendar ob tem zahtevala od investitorja izpolnitev določenih pogojev, ki bodo definirani v posebni pogodbi med Vlado RS in TEŠ. Tveganje ne izdaje poročstva v roku tako še vedno ostaja na TEŠ.
- Februarja 2012 je vrhovno sodišče zavrnilo zahtevo sindikata TEŠ po reviziji sodbe Višjega delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani, ki je potrdilo sodbo celjskega delovnega sodišča, da je bila stavka v TEŠu, ki je potekala novembra 2010, nezakonita.
- Na Planini v Kranju je februarja 2012 potekalo svečano odprtje prenovljene kotlovnice Planina. Z izvedbo vseh treh investicij (modernizacijo toplotnih postaj in optimizacijo vročevodnega omrežja, zamenjavo kotlov in postavitev soproizvodnje toplote in EE) je kotlovnica Planina postala sodobna kotlovnica, opremljena z napravami najnovejše tehnologije s stališča optimalne, predvsem pa racionalnejše proizvodnje in distribucije toplote ter njenega vodenja in upravljanja.
- Družba HSE BH je marca 2012 podpisala predpogodbo za nakup družbe Amitea 2, ki je nosilec koncesije za 3 mHE.
- 22.3.2012 sta bila s strani Sveta delavcev odpoklicana člana predstavnikov delavcev iz NS TEŠ.
- Konec marca 2012 je bil sprejet sklep HSE kot ustanovitelja in edinega lastnika, da se s 1.4.2012 prične postopek prostovoljne likvidacije odvisne družbe HSE Hungary Kft. na Madžarskem.
- Konec marca 2012 je bil sprejet sklep HSE o zaprtju predstavništva HSE v Beogradu, Republiki Srbiji, 18.4. je predstavništvo izbrisano iz registra.

- ČHE Avče so bile zaradi popravila okvare na generatorju izven obratovanja do 17.4.2012.
- Bonitetni agenciji Moody's Investor Services Inc in Fitch Ratings Limited sta znižali bonitetno oceno bankam NKBM in NLB, tako da danes ne izpolnjujeta pogojev, ki so zahtevani za garanta v Posojilni pogodbi z EIB. Posledica tega je zahteva EIB o uveljavljanju pravice zahtevati zamenjavo garantov, ki so izgubili status.
- 19.4.2012 je DZ RS ocenil, da je predlog Zakona o državnem poroštvu za posojilo EIB v višini 440 mio EUR za gradnjo nadomestnega bloka 6 v TEŠ primeren za nadaljnjo obravnavo. Predlog zakona bo zdaj dodeljen v obravnavo odboru DZ za finance in monetarno politiko.

Nešteto pravljčnih oblik in
neskončno igrivih trenutkov.
Zardela lica in sneženi biseri
v laseh. Najlepša je prva
snežinka. In druga, tretja ...
in zadnja. Prav vsaka ima moč.
Moč, da pospeši neskončno
število utripov in da nešteto
src prekipeva od energije.

danes sneg
jutri energija

2

**Poslovno
poročilo
2011**

2.1 Obvladujoča družba

2.1.1 Splošni podatki obvladujoče družbe

Holding Slovenske elektrarne d.o.o. je družba z omejeno odgovornostjo, vpisana v sodni register Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Osebná izkaznica Holdinga Slovenske elektrarne d.o.o. na dan 31.12.2011

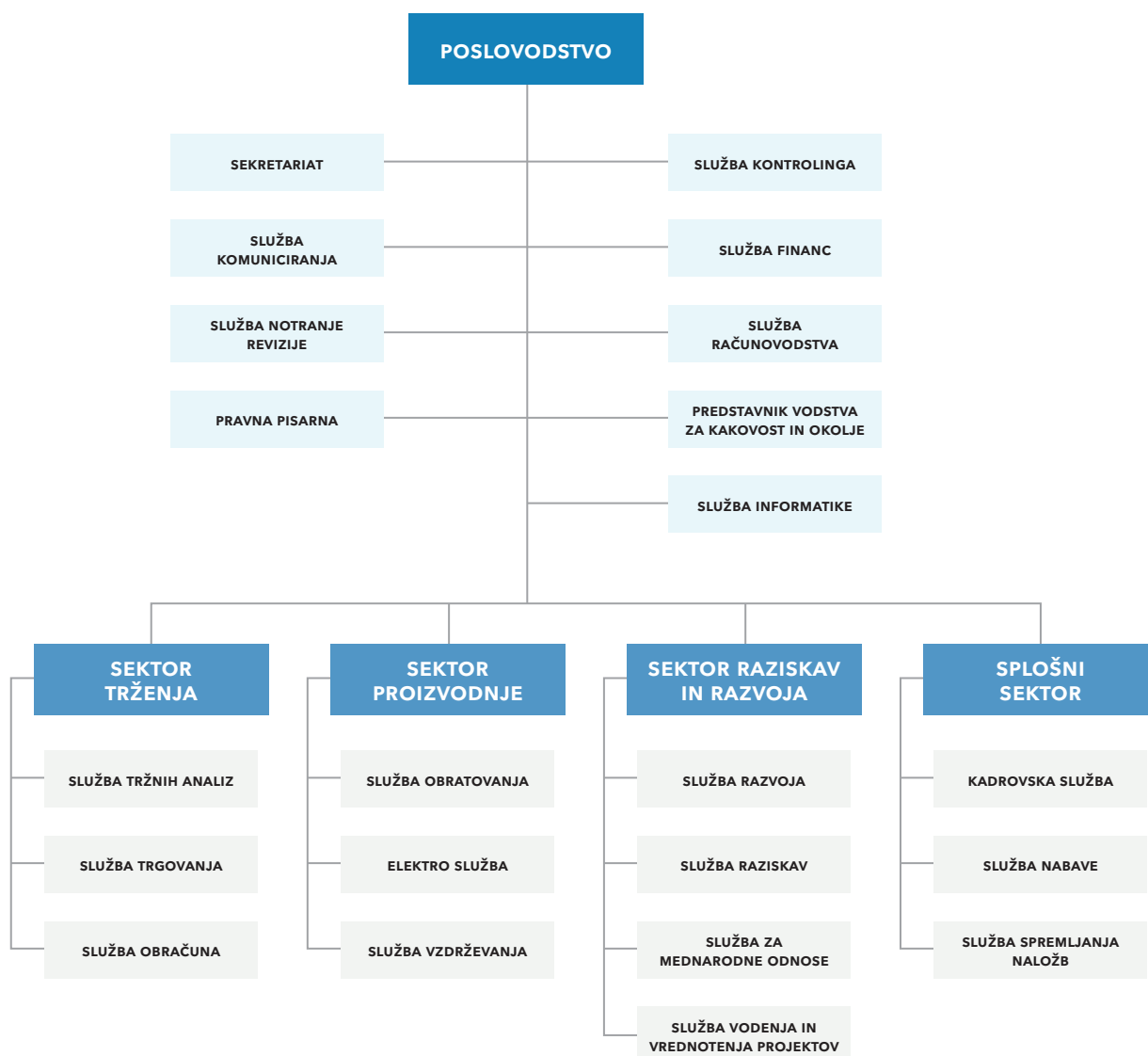
POLNO IME DRUŽBE	Holding Slovenske elektrarne d.o.o.
SKRAJŠANO IME	HSE d.o.o.
OBLIKA ORGANIZIRANOSTI	Družba z omejeno odgovornostjo
NASLOV	Koprska ulica 92, 1000 Ljubljana, Slovenija
TELEFON	01 470 41 00
FAKS	01 470 41 01
ŠT. VLOŽKA	1/35036/00, registrirano pri Okrožnem sodišču v Ljubljani
OSNOVNI KAPITAL V EUR	29.558.789
VELIKOST	Velika gospodarska družba
STRUKTURA LASTNIŠTVA	100 % Republika Slovenija
LETO USTANOVITVE	2001
DAVČNA ŠTEVILKA	99666189
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI99666189
MATIČNA ŠTEVILKA	1662970
GLAVNA DEJAVNOST DRUŽBE	35.140 Trgovanje z električno energijo
SPLETNI NASLOV	www.hse.si
E-POŠTA	hse@hse.si; info@hse.si
GENERALNI DIREKTOR	mag. Matjaž Janežič
PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	dr. Drago Dolinar

Vlada RS je na 38. seji, dne 26.7.2001 sprejela Akt o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo HSE, ki je v 100 % lasti RS.

Vlada je holding ustanovila zaradi enotnega nastopa družb, ki holding sestavljajo, na tržišču pri prodaji EE, izboljšanja konkurenčnosti slovenskih proizvodnih družb in izvedbe projekta HE na spodnji Savi.

2.1.2 Organiziranost obvladujoče družbe

Organizacijska shema družbe HSE na dan 31.12.2011

HSE je obvladujoča družba skupine HSE s sedežem v Ljubljani in poslovnimi enotami v Mariboru, Velenju in Novi Gorici. Poslovne funkcije so razdeljene po mestih, kjer je mogoče najboljše izkoristiti različne prednosti. V Ljubljani delujejo poslovodstvo, sekretariat, sektor trženja, sektor raziskav in razvoja, splošni sektor, služba notranje revizije, služba komuniciranja, pravna pisarna, služba informatike, služba kontrolinga, služba financ in služba računovodstva. V Mariboru je center za vodenje proizvodnje, naložb in telekomunikacij. Velenjska poslovna enota skrbi za domači trg, kupoprodajne odnose med družbami skupine, spremljanje in izračunavanje odstopanj, dolgoročno načrtovanje in obračun EE. Enota v Novi Gorici je odgovorna za tuje trge.

2.1.3 Upravljanje obvladujoče družbe

RS kot edini lastnik obvladujočo družbo upravlja neposredno ter preko NS in generalnega direktorja.

Organi obvladujoče družbe na dan 1.1.2011

SKUPŠČINA	NADZORNI SVET	GENERALNI DIREKTOR
DRUŽBENIKI	PREDSTAVNIKI KAPITALA	
RS - 100 % lastniški delež zastopnik: Agencija za upravljanje kapitalskih naložb RS	Jadranko Medak (predsednik) dr. Drago Dolinar (namestnik) mag. Vekoslav Korošec mag. Marjan Ravnikar	mag. Matjaž Janežič
	PREDSTAVNIKI ZAPOSLENIH	
	mag. Mojca Turnšek Rene Jeromel	

Organi obvladujoče družbe na dan 31.12.2011

SKUPŠČINA	NADZORNI SVET	GENERALNI DIREKTOR
DRUŽBENIKI	PREDSTAVNIKI KAPITALA	
RS - 100 % lastniški delež zastopnik: Agencija za upravljanje kapitalskih naložb RS	dr. Drago Dolinar (predsednik) mag. Marjan Ravnikar (namestnik) mag. Vekoslav Korošec dr. Igor Šalamun	mag. Matjaž Janežič
	PREDSTAVNIKI ZAPOSLENIH	
	mag. Mojca Turnšek Rene Jeromel	
	REVIZIJSKA KOMISIJA	
	mag. Marjan Ravnikar (predsednik) Brane Podboršek Rene Jeromel	

Spremembe v NS družbe HSE v letu 2011

Od 1.1.2011 do 19.1.2011 so bili predstavniki kapitala:

- Jadranko Medak,
- dr. Drago Dolinar, namestnik
- mag. Vekoslav Korošec,
- mag. Marjan Ravnikar, član.

Od 20.1.2011 do 31.12.2011 so bili predstavniki kapitala:

- dr. Drago Dolinar, predsednik,
- mag. Marjan Ravnikar, namestnik,
- mag. Vekoslav Korošec,
- dr. Igor Šalamun.

2.1.4 Izjava o upravljanju družbe

Družba Holding Slovenske elektrarne d.o.o., Koprška ulica 92, 1000 Ljubljana, v skladu s 5. odstavkom 70. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) podaja Izjavo o upravljanju družbe. Izjava se nanaša na obdobje od 1.1.2011 do 31.12.2011.

Generalni direktor družbe HSE izjavljam, da upravljanje družbe poteka v skladu z zakoni in drugimi predpisi, veljavnim Aktom o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo HSE, internimi akti družbe ter v skladu z dobro poslovno prakso.

Generalni direktor družbe HSE v skladu s 60.a členom ZGD-1 izjavljam, da je letno poročilo z vsemi sestavnimi deli, vključno z izjavo o upravljanju družbe, sestavljeno in objavljeno v skladu ZGD-1 in mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

1. Izjava o skladnosti s Kodeksom upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države

Generalni direktor družbe HSE, mag. Matjaž Janežič, izjavljam, da je bilo upravljanje družbe HSE v letu 2011 skladno s priporočili, navedenimi v Kodeksu upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države (Kodeks), sprejetim s strani Agencije za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije (AUKN) in javno objavljenim dne 18.1.2011 na spletnih straneh AUKN (www.auknrs.si), ob spoštovanju Smernic poročanja družb s kapitalskimi naložbami države in posamičnih veljavnih priporočil AUKN.

Generalni direktor družbe HSE skladno s tč. 73. Kodeksa izjavljam, da je družba HSE Kodeks AUKN sklenila prostovoljno uporabljati.

2. Organi upravljanja družbe

V skladu z Aktom o ustanovitvi HSE z družbo upravlja ustanovitelj neposredno in preko organov družbe. Organa družbe sta NS in generalni direktor.

2.1 Ustanovitelj

Ustanovitelj samostojno odloča o:

- spremembah in dopolnitvah akta o ustanovitvi družbe,
- sprejemu temeljev poslovne politike in razvojnem načrtu družbe,
- sprejemu letnega poročila, če NS letnega poročila ni potrdil ali če generalni direktor in NS prepustita odločitev o sprejemu letnega poročila ustanovitelju,
- uporabi bilančnega dobička,
- podelitvi razrešnice generalnemu direktorju in NS,
- delitvi in prenehanju poslovnih deležev,
- spremembah osnovnega kapitala družbe,
- statusnih spremembah in prenehanju družbe,
- izvolitvi in razrešitvi članov NS družbe,
- imenovanju revizorja družbe,

- postavitvi prokurista in poslovnih pooblaščenecv družbe in
- drugih zadevah v skladu s predpisi in aktom o ustanovitvi.

V skladu s 526. členom ZGD-1 ustanovitelj svoje odločitve vpisuje v knjigo sklepov.

2.2 Generalni direktor

Družbo vodi in zastopa generalni direktor družbe. Generalnega direktorja imenuje in odpokliče NS. Po poteku mandatne dobe je lahko ponovno imenovan. V skladu z določili Akta o ustanovitvi HSE generalni direktor zastopa, predstavlja in vodi družbo v skladu s cilji, strategijo in smernicami na lastno odgovornost.

2.3 Nadzorni svet

ZGD-1, Akt o ustanovitvi HSE in Poslovnik o delu NS HSE urejajo pristojnosti in postopke odločanja NS, organizacijo dela in druga vprašanja pomembna za njegovo delovanje.

Akt o ustanovitvi HSE določa sestavo NS. NS sestavlja šest članov, štirje člani zastopajo interese lastnika in jih imenuje in razrešuje lastnik, dva člana pa zastopata interese zaposlenih ter se imenujeta in razrešujeta v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Člani NS so imenovani za dobo štirih let in so po preteku mandata lahko ponovno imenovani.

V skladu z Aktom o ustanovitvi ima NS naslednje pristojnosti:

- nadzoruje vodenje poslov družbe,
- preveri sestavo letnega poročila in predlog za uporabo bilančnega dobička,
- o rezultatih preveritve letnega poročila sestavi pisno poročilo za skupščino,
- potrjuje letno poročilo oz. navede pripombe nanj,
- daje mnenje k temeljem poslovne politike in programu razvoja družbe,
- daje soglasje k poslovnemu načrtu družbe,
- predlaga ustanovitelju sprejem sklepov iz njegove pristojnosti oz. daje mnenje k predlogom za sprejemanje sklepov ustanovitelja, danih s strani posloводства,
- imenuje in odpokliče posloводство družbe,
- sklepa pogodbe o zaposlitvi oz. poslovodu s poslovodstvom,
- daje soglasje poslovodstvu družbe k sprejemanju odločitev na skupščinah odvisnih družb v primeru statusnih in kapitalskih sprememb,
- sprejeme poslovnik o delu NS,
- lahko zahteva poročila tudi o drugih vprašanjih in
- daje generalnemu direktorju HSE predhodno soglasje za sklepanje poslov pridobivanja ali odsvajanja oz. obremenitve delnic ali poslovnih deležev v odvisnih in drugih družbah, za ustanavljanje ali ukinitvev drugih družb, podružnic, obratov, za nakup, prodajo, menjavo ali obremenitev nepremičnin v lasti družbe, ter za sklepanje vseh pravnih poslov (vključno z investicijami, kreditnimi posli in podobno), katerih vrednost presega 10 % osnovnega kapitala družbe ali 2.955.000,00 EUR, razen za trgovalne posle z EE in na te posle vezane posle, posle povezane s kratkoročnim upravljanjem denarnih sredstev v skupini HSE ter posle za kratkoročno nalaganje denarnih sredstev v obliki depozitov pri poslovnih bankah.

NS lahko opravlja tudi druge naloge v skladu s predpisi in akti družbe ter v skladu s sklepi ustanovitelja.

2.4 Revizijska komisija

Revizijska komisija je bila ustanovljena v skladu z ZGD-1 in zagotavlja strokovno podporo NS. Naloge in pristojnosti revizijske komisije določajo ZGD-1 in sklepi NS:

- spremljanje postopka računovodskega poročanja,
- spremljanje učinkovitosti notranje kontrole v družbi, notranje revizije in sistemov za obvladovanje tveganja,
- spremljanje obvezne revizije letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov,
- pregledovanje in spremljanje neodvisnosti revizorja za letno poročilo družbe, zlasti zagotavljanja dodatnih nerezizijskih storitev,
- predlaganje NS imenovanje kandidata za revizorja letnega poročila družbe,
- nadzorovanje neoporečnosti finančnih informacij, ki jih daje družba,
- ocenjevanje sestavljanja letnega poročila, vključno z oblikovanjem predloga za NS,
- sodelovanje pri določitvi pomembnejših področij revidiranja,
- sodelovanje pri pripravi pogodbe med revizorjem in družbo,
- opravljanje drugih nalog, določenih s statutom ali sklepom NS in
- sodelovanje z revizorjem pri opravljanju revizije letnega poročila družbe, še zlasti z medsebojnim obveščanjem o glavnih zadevah v zvezi z revizijo.

Sestava in delovanje NS ter revizijske komisije je predstavljeno v poročilu NS.

3. Notranje kontrole in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

S sistemom notranjih kontrol v družbi razumemo načrtno in sistematično vzpostavitev postopkov in metod, ki s svojim delovanjem zagotavljajo točnost, zanesljivost in popolnost podatkov in informacij, pravilno in pošteno izdelavo računovodskih izkazov, preprečujejo in odkrivajo napake v sistemu ter zagotavljajo spoštovanje zakonov in drugih predpisov ter internih aktov družbe.

Z namenom zagotavljanja večje transparentnosti, učinkovitosti ter odgovornega poslovanja ima družba vzpostavljen delujoč sistem notranjih kontrol in upravljanja s tveganji preko organizacijske strukture družbe, standarda vodenja kakovosti ISO 9001 standarda OHSAS 18001, standarda varovanja informacij po ISO/IEC 27001 in internih aktov družbe z natančno izdelanim sistemom poročanja po posameznih organizacijskih enotah. Sistem notranjih kontrol je podprt s sistemom kontrol informacijske tehnologije, s katerim se med drugim zagotavljajo ustrezne omejitve in nadzor nad omrežjem ter natančno, ažurno in popolno obdelovanje podatkov.

Za vzpostavitev celovitega sistema za obvladovanje tveganj v družbi, da se vodstvu družbe in ustanovitelju zagotovijo kakovostne podlage za upravljanje in vodenje družbe ter z namenom doseganja načrtovanih ciljev je družba ustanovila (po)svetovalni organ Odbor HSE za upravljanje s tveganji. Organizacija, sestava, način dela in njegove naloge so opredeljene s Poslovnikom o delu odbora HSE d.o.o. za upravljanje s tveganji.

Za stalno in celovito preverjanje pravilnosti in zakonitosti, gospodarnosti in urejenosti poslovanja je družba ustanovila notranjo revizijo. Je samostojna organizacijska enota, neposredno podrejena generalnemu direktorju družbe. Izvaja neodvisno in objektivno revizijsko aktivnost znotraj družbe.

Za vzpostavitev, delovanje, nadzor in stalno izboljševanje sistema notranjih kontrol ter za pravilnost in popolnost podatkov je odgovoren generalni direktor.

Ljubljana, 17. 5. 2012

mag. Matjaž Janežič
Generalni direktor HSE d.o.o.

2.1.5 **Poročilo o izvajanju priporočil AUKN RS v letu 2011**

Družba HSE je v letu 2011 tekoče spremljala dana priporočila AUKNRS ter z danimi priporočili tekoče seznanjala NS HSE. Dana priporočila je družba pri svojem delovanju smiselno upoštevala.

2.2 Predstavitev skupine HSE

Enoten nastop družb, ki sestavljajo skupino HSE, zagotavlja večjo konkurenčnost na trgu, optimalno izrabo proizvodnih zmogljivosti glede na trenutne tržne razmere, zmanjšanje negativnih finančnih učinkov izpada proizvodnje, celovitejšo ponudbo vseh produktov EE, manjše tveganje pri sklepanju dolgoročnih pogodb in večje možnosti nastopa na tujih trgih.

DEJAVNOST SKUPINE

Dejavnost skupine HSE zajema predvsem področje upravljanja z energijo in okoljem ter obvladovanje s tem povezanih procesov in tveganj. Širok spekter aktivnosti je moč združiti v naslednje glavne skupine:

- proizvodnja električne in toplotne energije,
- pridobivanje lignita,
- prodaja in trgovanje z električno in toplotno energijo, terminskimi pogodbami za EE, emisijskimi kuponi, RECS-i ter plinom,
- optimizacija proizvodnje skupine HSE,
- zagotavljanje sistemskih storitev, potrebnih za delovanje elektroenergetskega sistema,
- vodenje in izvedba energetskih in okoljskih projektov.

Glavna dejavnost skupine so procesi proizvodnje in trgovanja z EE, zato si skupina HSE, s ciljem čim večje učinkovitosti poslovanja, prizadeva izkoristiti sinergije širokega spektra proizvodnih zmogljivosti. Obratovalne in stroškovne lastnosti posameznih proizvodnih enot se med seboj razlikujejo, zato je mogoče z ustrezno kombinacijo doseči stroškovno ugodnejšo ponudbo EE. Obenem se s časom spreminja tudi cena EE na trgu, zato sta načrtovanje in optimiranje proizvodnih enot ob upoštevanju tehničnih kriterijev in razmer na trgih EE toliko bolj pomembna.

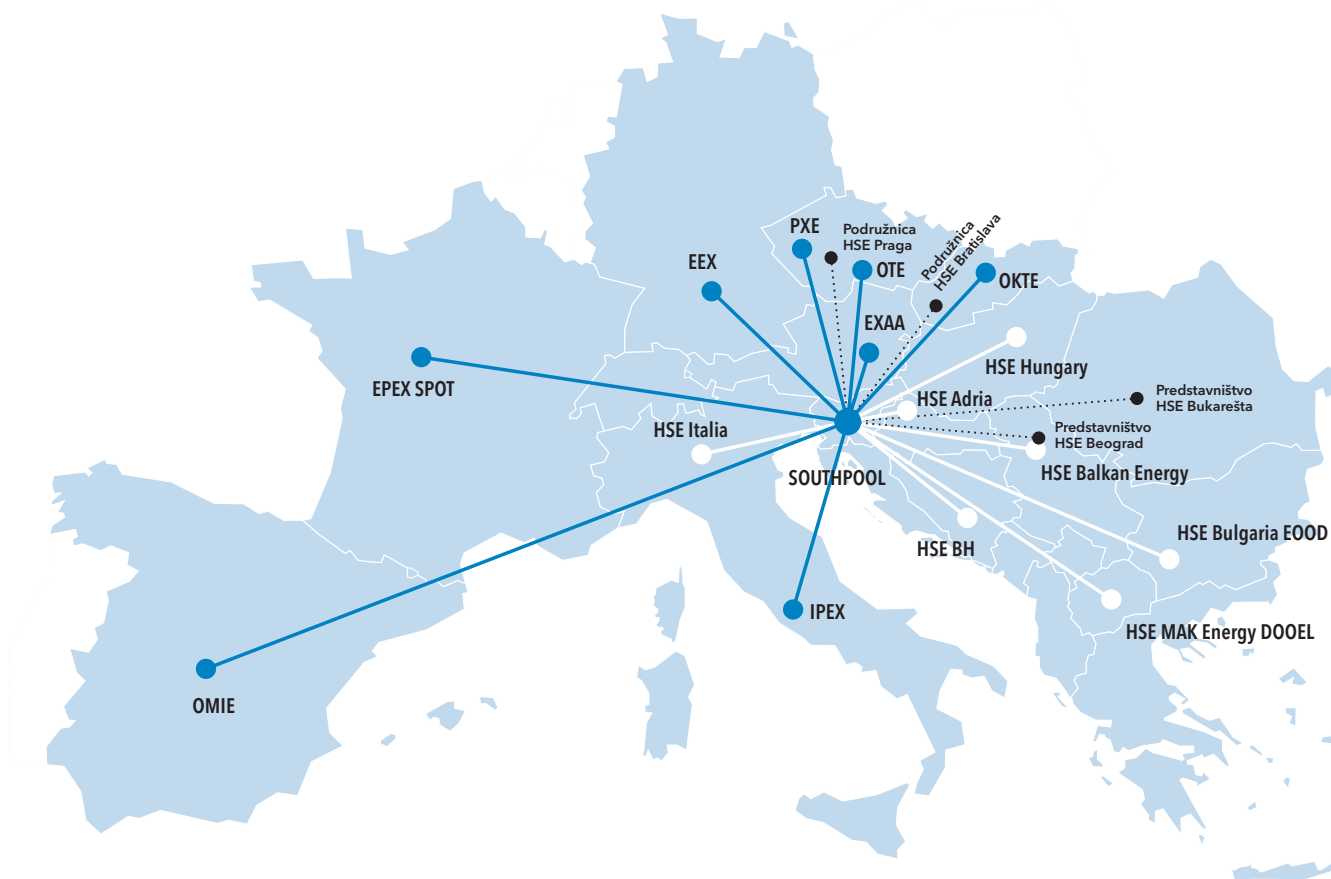

POVEZANE DRUŽBE SKUPINE HSE

Skupino HSE v letu 2011 sestavljajo:

- Holding Slovenske elektrarne d.o.o. kot obvladujoča družba,
- Dravske elektrarne Maribor d.o.o. z eno odvisno in eno pridruženo družbo,
- Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o. z odvisno družbo,
- Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.,
- Srednjesavske elektrarne d.o.o.,
- Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. s pridruženo družbo,
- Termoelektrarna Trbovlje d.o.o.,
- Premogovnik Velenje d.d. z osmimi odvisnimi, tremi pridruženimi družbami in Podružnico v Makedoniji,
- HSE Invest d.o.o.,
- HSE Italia S.r.l.,
- HSE Balkan Energy d.o.o.,
- HSE Hungary Kft.,
- HSE Adria d.o.o.,
- HSE Bulgaria EOOD,
- HSE MAK Energy DOOEL,
- HSE BH d.o.o.,
- Podružnica HSE Praga,
- Podružnica HSE Bratislava,
- Predstavništvo HSE Bukarešta,
- Predstavništvo HSE Beograd.

Skupina HSE na trgih zahodne, srednje in JV Evrope

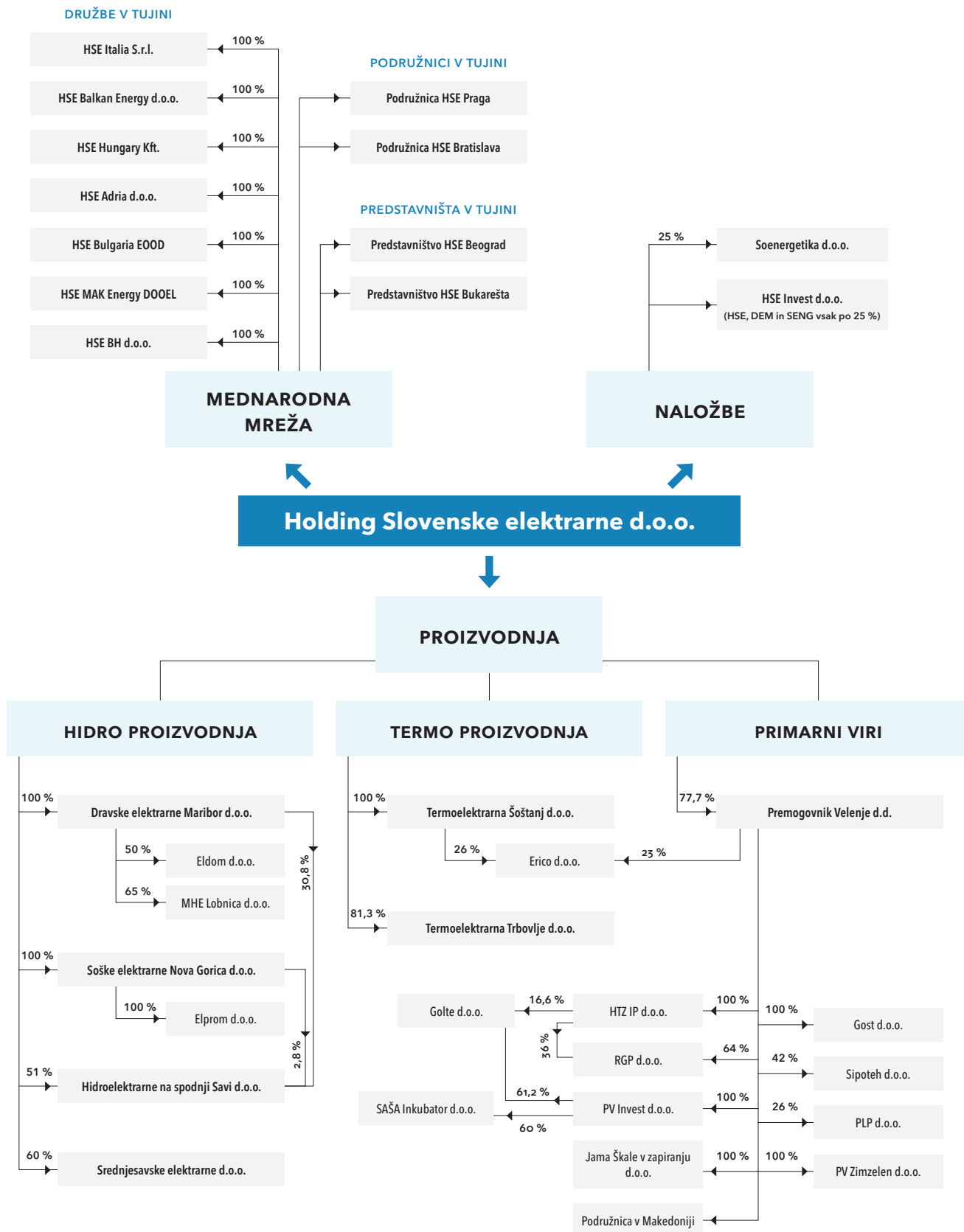

HSE ima registrirane družbe, podružnice in predstavništva v Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji, v Italiji, na Madžarskem, v Bolgariji, v Bosni in Hercegovini, na Češkem, na Slovaškem, v Romuniji in Makedoniji ter je član nemške borze z EE EPEX, avstrijske borze EXAA, francoske borze Powernext, italijanske borze IPEX, češke borze OTE, praške borze PXE, madžarske borze HUPIX, regionalne energetske borze Southpool ter slovaške borze OKTE. V Grčiji je HSE pridobil licenco za trgovanje v imenu obvladujoče družbe, prav tako ima licenco za trgovanje na Poljskem. V letu 2011 je HSE zaključil postopek registracije na španškem trgu ter postal član španske borze OMIE.

Ostali trgi, na katerih skupina HSE sklepa posle, so:

- Albanija,
- Črna Gora,
- Švica in
- Kosovo.

Povezane družbe skupine HSE na dan 31.12.2011

Hidro proizvodnja

Dravske elektrarne Maribor d.o.o. (DEM)

Direktor družbe	mag. Viljem Pozeb
Glavna dejavnost	proizvodnja EE v HE
Sestava NS na 1.1.2011	Stanislava Boban (predsednica) mag. Simon Tot Marjan Kirbiš
Sestava NS na 31.12.2011	Stanislava Boban (predsednica) mag. Dorde Žebeljan Marjan Kirbiš

Z osmimi HE na reki Dravi (HE Dravograd, HE Vuzenica, HE Vuhred, HE Ožbalt, HE Fala, HE Mariborski otok, HE Zlatoličje, HE Formin), z dvema mHE (MHE Melje in MHE Ceršak) ter z dvema SE (SE Zlatoličje in SE Formin) družba DEM proizvede skoraj četrtno vse slovenske EE. Povprečna letna proizvodnja družbe DEM, ki znaša 2.660 GWh, predstavlja 80 % slovenske EE, ki ustreza kriterijem obnovljivih virov in standardom mednarodno priznanega certifikata RECS. Skupna moč na pragu elektrarn družbe DEM je 584 MW.

Delovanje družbe, ki večino svoje dejavnosti opravlja na reki Dravi, temelji na učinkovitih procesih, ki potekajo z minimalno obremenitvijo virov in okolja. Pomembni načeli delovanja sta zanesljivost partnerskega sodelovanja na vseh področjih in prilagodljivost izzivom zaposlenih, lastnikov in zunanjega okolja. Na področju hidroenergetske dejavnosti družba celovito obvladuje in trži vse procese, skrb za okolje pa je vselej kriterij presoje delovne in ekonomske uspešnosti – pri obstoječih zmogljivostih in tistih, ki jih še namerava vzpostaviti. Učinkovitost, zanesljivost, prilagodljivost, celovitost in okoljska odgovornost so temeljne vrednote družbe DEM.

Eldom d.o.o. je pridružena družba DEM. Dejavnost družbe je upravljanje z nepremičninami, organiziranje prehrane v restavracijah in upravljanje s počitniškimi domovi elektrogospodarstva v Sloveniji.

MHE Lobnica d.o.o. je družba, ki je bila ustanovljena maja 2011 za proizvodnjo EE.

Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o. (HESS)

Direktor družbe	Bogdan Barbič
Glavna dejavnost	proizvodnja EE v HE
Sestava NS na 1.1.2011	mag. Janez Keržan (predsednik) Jožef Hebar Primož Stropnik Nikola Galeša Vladimir Gabrijelčič
Sestava NS na 31.12.2011	mag. Janez Keržan (predsednik) Andrej Kovač Primož Stropnik Nikola Galeša Vladimir Gabrijelčič

Družba HESS je bila ustanovljena leta 2008 predvsem za izgradnjo, obratovanje in vzdrževanje verige HE na spodnji Savi, v skladu z določili Koncesijske pogodbe za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save in Zakona o pogojih koncesije.

Projekt izgradnje HE na spodnji Savi družbo HESS uvršča med trenutno največje investitorje izgradnje OVE v RS in v širšem prostoru.

Družba terminsko in finančno vodi izgradnjo novih HE Krško, Brežice in Mokrice (HE Boštanj in HE Blanca sta končani) v smislu optimalnih in racionalnih tehničnih rešitev. Poleg investicijskega dela je družba vzpostavila tudi sistem obratovanja in vzdrževanja HE Boštanj in HE Blanca, ki omogoča optimizacijo delovanja verige HE ob ustrezni zagotovitvi varnosti in zanesljivosti.

Glede na zahteve in zaveze držav EU po čim večjem deležu OVE, družba HESS prispeva RS pomemben delež te energije. Poleg že zgrajene HE Boštanj in HE Blanca se zaključuje gradnja HE Krško in bo zaključena v letu 2012. Pričetek izgradnje HE Brežice in HE Mokrice, ki sta v postopku sprejemanja DPN, se načrtuje za leti 2013 oz. 2014.

Družba HESS svoje poslanstvo izkazuje v racionalni izgradnji novih proizvodnih hidro objektov, zanesljivi, konkurenčni, varni ter okolju prijazni proizvodnji EE.

Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o. (SENG)

Direktor družbe	Vladimir Gabrijelčič
Glavna dejavnost	proizvodnja EE v HE
Sestava NS na 31.12.2011	dr. Tomaž Štokelj (predsednik) Irena Stare Silvester Medvešek

Že 65 let je osnovno poslanstvo družbe SENG proizvodnja EE iz obnovljivega vodnega vira. Na porečju Soče s pritoki proizvaja t. i. modro energijo 6 velikih in 21 mHE, v letu 2010 pa je verigo HE na Soči dopolnila še ČHE Avče. Svoje poslanstvo – proizvodnjo EE iz obnovljivega vodnega vira, v SENG opravljajo z največjo mero odgovornosti, tako do zaposlenih, lokalne in širše skupnosti in ne nazadnje tudi do okolja v katerem delujejo. To dokazujejo številni mednarodni certifikati: ISO za kakovost in ravnanje z okoljem, certifikat OHSAS za varstvo in zdravje pri delu, certifikat TÜV za proizvodnjo EE iz vodnih virov ter certifikat RECS za proizvodnjo EE iz obnovljivih virov.

Tako je že desetletja večnamenska izraba HE zaveza in odraz sodelovanja SENG z lokalnimi skupnostmi in prebivalci. Veliko pozornosti namenjajo oskrbi lokalnega prebivalstva s pitno vodo, vzreji rib, ribolovu, urejanju turističnih in rekreacijskih površin, ohranjanju tehniške dediščine, prispevajo k večji protipoplavni varnosti Posočja ter drugim možnostim za večnamensko izrabo hidroelektrarn.

Vizija družbe je optimalno izkoriščanje razpoložljivega hidrološkega potenciala reke Soče s pritoki ter pridobivanje EE iz drugih obnovljivih virov.

SENG spremlja dogajanje na področju energetike in priprave projektov novih energetskih objektov, ritem uresničevanja načrtov pa je v rokah države.

Elprom d.o.o. je odvisna družba SENG. Ustanovljena je bila z namenom trgovanja z EE. Družba je v mirovanju.

Srednjesavske elektrarne d.o.o. (SRESA)

Direktor družbe	mag. Matjaž Janežič
Glavna dejavnost	proizvodnja EE v HE

Družba SRESA d.o.o. je bila ustanovljena v letu 2011 s sedežem na lokaciji družbe TET. Ustanovljena je bila z namenom izgradnje verige HE in izkoriščanja vodnega energetskega potenciala vode za proizvodnjo EE na delu vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola. Delovanje družbe bo v precejšnji meri opredeljeno s koncesijsko pogodbo (ki pa še ni sklenjena), na podlagi katere bo družba terminsko in finančno vodila izgradnjo novih hidroelektrarn Tacen, Gameljne, Šentjakob, Zalog, Jevnica, Kresnice, Ponoviče, Renke, Trbovlje, Suhadol v smislu optimalnih in racionalnih tehničnih rešitev.

Termo proizvodnja

Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. (TEŠ)

Direktor družbe	mag. Simon Tot
Glavna dejavnost	proizvodnja EE v TE
Sestava NS na 1.1.2011	mag. Djordje Žebeljan (predsednik) Franc Rosec mag. Janez Keržan
Sestava NS na 31.12.2011	mag. Janez Keržan (predsednik) Franc Rosec dr. Dean Besednjak dr. Vladimir Malenković Aljoša Tomaž Branko Sevčnikar

TEŠ je naš največji proizvodni objekt med družbami skupine HSE. Pretežna dejavnost je proizvodnja elektrike in toplote za daljinsko ogrevanje.

Z inštalirano močjo 779 MW proizvede povprečno tretjino energije v državi, v kriznih obdobjih pa pokrivajo preko polovice porabe. Povprečna letna proizvodnja EE se giblje med 3.500 in 3.800 GWh. Povprečna letna proizvodnja toplotne energije, za daljinsko ogrevanje Šaleške doline, znaša 400 – 450 GWh. Poleg tega TEŠ skrbi tudi za sistemske storitve (primarna regulacija, sekundarna regulacija, rotirajoča rezerva ...) in ker se življenjska doba obstoječih blokov TEŠ 1-5 že izteka, saj so že dotrajani, neekonomični, tehnološko zastareli in okoljsko manj ustrezni (po letu 2016 pa okoljsko neustrezni), gradimo nadomestni 600 MW blok 6, ki bo zagotovil proizvodnjo električne in toplotne energije v obsegu obstoječe, poleg tega pa bo izvajal tudi vse navedene sistemske storitve.

Glavni dolgoročni cilj TEŠ je izgradnja nadomestnega bloka 6 in v zvezi s tem je povezan tudi nadaljnji razvoj TEŠ v prihodnjih letih ter ohranitev delovnih mest v TEŠ, PV in v povezanih dejavnostih.

Termoelektrarna Trbovlje d.o.o. (TET)

Direktor družbe	Franc Blaznek
Glavna dejavnost	proizvodnja EE v TE
Sestava NS na 1.1.2011	Drago Skornšek (predsednik) mag. Jaroslav Vrtačnik mag. Mojca Turnšek
Sestava NS na 31.12.2011	Drago Skornšek (predsednik) mag. Jaroslav Vrtačnik Borut Dolanc mag. Zvonko Petan Samo Moškon Janez Balog

TET je ena od dveh elektrarn v Sloveniji, ki proizvajata EE z uporabo domačega premoga. Ponaša se z dolgoletno tradicijo in izkušnjami, saj so bile prve kilovatne ure EE v njej proizvedene že leta 1906. TET je največji energetske objekt v Zasavju. TE ima tri proizvodne enote-parni blok, ki proizvaja EE iz rjavega premoga zasavskih premogovnikov, ter dva plinska bloka, ki uporabljata ekstra lahko kurilno olje in v slovenskem elektroenergetskem sistemu služita kot rezervi. Skupna instalirana moč elektrarn na pragu ob koncu leta 2011 je 168 MW.

Primarni viri

Premogovnik Velenje d.d.

Uprava	dr. Milan Medved (predsednik) dr. Vladimir Malenković (član) Sonja Kugonič (članica, delavska direktorica)
Glavna dejavnost	pridobivanje rjavega premoga in lignita
Sestava NS na 1.1.2011	mag. Simon Tot (predsednik) Irena Stare Miran Božič
Sestava NS na 31.12.2011	mag. Matjaž Janežič (predsednik) Irena Stare Miran Božič

PV je družba z več kot 137-letno tradicijo. Visoko tehnološko razvita odkopna oprema ter usposobljeni zaposleni, ki jo upravljajo, postavljajo PV med najsodobnejše podzemne premogovnike na svetu. Z uporabo najsodobnejše tehnologije dosegajo izjemne proizvodne rezultate, ki so primerljivi z dosežki podzemnih premogovnikov v Evropi in po svetu. Celoten proces temelji na upoštevanju naravnih danosti, na zagotavljanju ustrezne varnosti in na predvidevanju posledic za okolje.

Proizvodnja se odvija v skladu z načeli trajnostnega razvoja, pri čemer upoštevajo in delujejo v skladu s štirimi standardi kakovosti: certifikati za sistem vodenja kakovosti, sistem ravnanja z okoljem ter sistem varnosti in zdravja pri delu po zahtevah standardov ISO 9001, ISO 14001 ter OHSAS 18001. Z namenom še učinkovitejšega upravljanja z energijo so pridobili mednarodni certifikat za standard ISO 50001 in kot prvi premogovnik ter ena prvih energetske družbe na svetu s tem še dodatno potrdili energetske učinkovitost v podjetju.

Poleg zanesljive in konkurenčne dobave domačega premoga za proizvodnjo EE je bistvenega pomena tudi prenos njihovega lastnega visoko strokovnega inženirskega znanja, tehnologije oz. t. i. know-howa izven meja Slovenije. Premogovnik Velenje je po mnenju mednarodnih recenzentov referenčni premogovnik zahodne Evrope in s svojim tehnološkim znanjem v vrhu svetovne tehnologije, vrhunska elektro-strojna oprema pa je rezultat večletnega razvoja in plod domačega inženirskega znanja. S projekti so prisotni v azijsko-pacifiškem območju, predvsem v Indiji, v Avstraliji, Novi Zelandiji, Vietnamu, konkurirajo v Turčiji, projektirajo v Makedoniji, delajo v Bosni in Hercegovini, Srbiji in Črni gori.

Njihove ambicije za prihodnost segajo še višje. Tudi v bodoče se bodo trudili, da bodo gradnik okolja, ki so ga v preteklosti pomagali soustvarjati in ga močno oblikujejo tudi danes.

Odvisne in pridružene družbe PV

HTZ I.P. d.o.o. je največja invalidska družba v Sloveniji z nekaj manj kot 1.000 zaposlenimi, tudi največja družba v skupini PV. Odlikujejo jo znanje s področja vzdrževanja in servisiranja različnih naprav, za katere opravlja projektiranje, izdelavo, montažo in avtomatizacijo. Sodelujejo z zahodnoevropskimi proizvajalci elektro, strojne in varnostne opreme za rudarstvo, gradbeništvo in industrijo.

PV Invest d.o.o. je mlada, hitro rastoča družba na področju urejanja okolja, gradbenega inženiringa, jamomerstva, geodezije in inženirskih meritev. Storitve v zvezi z urejanjem okolja, gradbenim inženiringom ter geodezijo so usmerjene na trge izven skupine PV. V družbi se ukvarjajo tudi s prodajo nepremičnin in prodajo stanovanj najemnikom.

GOST d.o.o. poleg osnovne dejavnosti gostinstva in turizma označuje tudi prireditvena dejavnost. Družba organizira prireditve na področju Turistično-rekreativnega centra Jezero, pogostitve za različne priložnosti, bankete, vedno bolj pa se uveljavlja na področju cateringa. Njihova dejavnost sega tudi na področje hotelirstva.

Jama Škale v zapiranju d.o.o. je ustanovljena za potrebe zapiranja jame Škale.

RGP d.o.o. izvaja storitve na področju rudarskih gradenj in proizvaja kamene agregate in betonske mešanice. Osnovna dejavnost proizvodnje kamenih agregatov temelji na pridobivanju in predelavi kamnin v peske, uporabne za gradbeništvo.

Sipoteh d.o.o. se ukvarja s strojno in proizvodno opremo, proizvodnjo kovinskih konstrukcij in njihovih delov.

PV Zimzelen d.o.o. je dom stanovalcem, starejšim od 65 let. Z družinsko obliko življenja v bivalnih enotah in zagotavljanjem socialne in medicinske podpore deluje po smernicah zagotavljanja kvalitetnega in osmišljeneega življenja starejših.

Erico d.o.o. kot osrednjo dejavnost družbe izvaja storitve na okoljskih področjih, ki jih zahteva zakonodaja: Zakon o varstvu okolja, Nacionalni program varstva okolja, zakonodaja na področju voda, zraka, tal, odpadkov itd. K storitvam sodijo tudi laboratorijske analize in storitve, monitoringi, različne okoljske raziskave, programi varstva okolja, sanacijski programi, okoljsko in delovno izobraževanje, storitve vezane na okoljska vprašanja in probleme, sonaravni in trajnostni razvoj ter ostale storitve.

Golte d.o.o., zimsko letni turistični center, z glavno dejavnostjo-dejavnost smučarskih centrov sestavljajo štirje sektorji: tehnični sektor, ki skrbi za obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav in objektov, hotel kot namestitveni objekt, gostinstvo in turistična agencija.

Saša Inkubator d.o.o. je mrežni podjetniški inkubator s sedežem v Velenju, ki deluje v SAŠA regiji. S svojim delovanjem želi spodbuditi nastanek novih družb in hitrejši razvoj obstoječih inovativnih družb. V okviru inkubatorja želi z odličnimi storitvami podpreti nosilce dobrih podjetniških idej ter jim omogočiti uspešnejši in hitrejši razvoj družbe.

PLP d.o.o., oskrbuje premogovnik z lesnimi izdelki, ki morajo biti zaradi zagotavljanja varnosti, zelo visoke kakovosti.

Mednarodna mreža

HSE Italia S.r.l

Upravni odbor družbe	dr. Tomaž Štokelj (predsednik) Ana Zaljetelj Damjan Lipušček
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Odvisna družba HSE Italia, ki se ukvarja s podporo trgovalnim aktivnostim v zvezi z EE na italijanskem trgu, je bila ustanovljena leta 2003. Družba povezuje HSE s partnerji za morebitne naložbe na področju Italije in je bila pred vstopom Slovenije v EU osnova za ustanavljanje bilančnih skupin na območju EU.

HSE Balkan Energy d.o.o.

Direktor družbe	mag. Boris Mezgec
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Ustanovitev družbe HSE Balkan Energy s sedežem v Beogradu je bila rezultat širjenja poslovanja v JV Evropo. Srbija ima v svoji regiji pomembno geografsko in energetske vlogo, razvit elektroenergetski sistem in pomembne vire, kot so voda, premog in geotermalna energija. Družba trguje z EE in nudi podporo skupini HSE pri širitvi poslovanja v JV Evropo.

HSE Hungary Kft.

Direktorja družbe na 1.1.2011	dr. Tomaž Štokelj Irena Stare
Direktorja družbe na 31.12.2011	dr. Tomaž Štokelj Borut Meh
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Družba HSE Hungary je omogočala povezavo s trgi EE srednje in vzhodne Evrope, predvsem s Poljsko, Češko in Slovaško.

V letu 2010 je trgovanje prešlo na obvladujočo družbo. V začetku 2012 pa je HSE kot lastnik sprejel odločitev za pričetek prostovoljne likvidacije družbe.

HSE Adria d.o.o.

Direktorja družbe	dr. Tomaž Štokelj Irena Stare
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Družba s sedežem v Zagrebu se ukvarja s čezmejno trgovino z EE, sklepanjem pogodb o prodaji in nakupu EE ter tehničnim svetovanjem.

HSE Bulgaria EOOD

Direktorja družbe	Drago Skornšek Irena Šlemic
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Odvisna družba HSE Bulgaria je bila ustanovljena z namenom širitve trgovanja z EE na trge JV Evrope.

HSE Mak Energy DOOEL

Direktorja družbe	dr. Tomaž Štokelj Drago Skornšek
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Maja 2009 je bila v Makedoniji ustanovljena družba HSE MAK Energy DOOEL z namenom vstopa HSE na makedonski trg z EE in zaradi povečanja možnosti trgovanja na območju Balkana vse do Grčije.

HSE BH d.o.o.

Direktor družbe	Zlatko Sahadžić
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Junija 2010 je bila v Bosni in Hercegovini ustanovljena družba HSE BH Energetsko preduzeće d.o.o. Sarajevo za potrebe trgovanja z EE, ki je pridobila obe licenci za to področje.

Podružnica HSE Praga

Vodja	dr. Tomaž Štokelj
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Glavni razlog ustanovitve podružnice na Češkem je bila pridobitev licence za trgovanje z EE, ki omogoča trgovanje znotraj Češke in članstvo na borzah OTE in PXE.

V letu 2010 je trgovanje prešlo na obvladujočo družbo.

Podružnica HSE Bratislava

Vodja	dr. Tomaž Štokelj
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Glavni razlog ustanovitve podružnice na Slovaškem je bil v zapolnitvi vrzeli med Češko in Madžarsko ter s tem omogočiti pretok energije iz Češke, ki bo še kar nekaj let neto izvoznica EE prek Slovaške in Madžarske na področje Balkana.

Tudi na Slovaškem trgujemo preko obvladujoče družbe, kar nam omogoča večjo kredibilnost in fleksibilnost pri izvajanju trgovskih transakcij.

Predstavništvo HSE Beograd

Vodja	mag. Boris Mezgec
Glavna dejavnost	internacionalizacija poslovanja HSE

Lastno predstavništvo v Beogradu je bilo ustanovljeno za HSE kot eden od temeljev širjenja dejavnosti na trge nekdanje Jugoslavije in na širše območje JV Evrope. Z ustanovitvijo odvisne družbe v Srbiji so vse aktivnosti prešle nanjo, za predstavništvo pa je HSE v začetku 2012 sprejel sklep o prenehanju.

Predstavništvo HSE Bukarešta

Vodja	Drago Skornšek
Glavna dejavnost	trgovanje z EE

Po pridružitvi Bolgarije EU in posledičnem zaprtju dveh reaktorjev v JE Kozloduy je postala Romunija glavna izvoznica EE v regiji. Romunija ima tudi največjo borzo z EE v JV Evropi in liberaliziran trg, kar je botrovalo odločitvi, da v Bukarešti ustanovimo predstavništvo in pridobimo licenco za trgovanje z EE.

Naložbe

HSE Invest d.o.o.

Direktor družbe	mag. Miran Žgajner
Glavna dejavnost	drugo tehnično projektiranje in svetovanje
Sestava NS na 1.1.2011	Irena Šlemic (predsednica) mag. Alida Rejec Jožef Hebar Drago Polak
Sestava NS na 31.12.2011	Irena Šlemic (predsednica) mag. Alida Rejec Andrej Tumpej Drago Polak Igor Žurga Nives Podgornik

HSE Invest d. o. o., družba za inženiring in izgradnjo energetskih objektov je bila ustanovljena v letu 2002, v začetku za potrebe izgradnje HE na spodnji Savi, kasneje pa je družba pričela sodelovati tudi na ostalih energetskih projektih znotraj skupine HSE. V času od ustanovitve do danes družba igra pomembno vlogo na področju svetovalnega inženiringa ali projektiranja pri projektu gradnje verige HE na spodnji Savi, projektu izgradnje HE na srednji Savi, izgradnji ČHE Avče, projektu prenove HE Zlatoličje, projektih prenove HE na reki Soči, projektu izgradnje HE na Muri, projektu izgradnje ČHE Kozjak, pri projektu izgradnje nadomestnega bloka 6 TEŠ in na večjem številu manjših projektov, predvsem na področju obnovljivih virov.

Družba ima sedež v Mariboru in poslovne enote v Ljubljani, Novi Gorici, Sevnici in Šoštanju.

Soenergetika d.o.o.

Direktor družbe	Aleš Ažman
Glavna dejavnost	proizvodnja elektrike in toplote

HSE je v okviru aktivnosti na področju URE in distribuirane proizvodnje EE vršil aktivnosti glede iskanja potencialnih projektov in zanesljivih partnerjev, ki bi bili pripravljeni v sodelovanju s HSE pristopiti k tovrstnim projektom. Kot rezultat aktivnosti je bil identificiran projekt Soproizvodnja Planina, kjer je mestna občina Kranj izvedla razpis za dodelitev pravice za gradnjo in obratovanje infrastrukture in naprav »soproizvodnja toplote in elektrike v kotlarni Planina Kranj« z neposredno pogodbo.

Partnerji na projektu so: Elektro-Gorenjska, Petrol, Domplan in HSE. Vsak partner na projektu sodeluje v višini 25 %. Vodilni partner konzorcija je bil Elektro-Gorenjska. Konzorcij omenjenih partnerjev je bil s svojo ponudbo dne 15.01.2010 s strani MO Kranj tudi izbran kot najugodnejši ponudnik.

Dne 10.02.2010 so partnerji na projektu podpisali družbeno pogodbo o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo.

Cilj investicije je izvedba projekta za soproizvodnjo SPTE na območju kotlovnice Planina. V kotlovnici bosta nameščena dva kogeneracijska motorja moči 999kWe (1.177kWt) in 3,3MWe (3,218MWt). Predvidena skupna letna proizvodnja obeh motorjev je 21.000MWhe in 22.500MWht.

V letu 2011 je bilo pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje. Aktivnosti so potekale skladno s terminskim načrtom, tako je bilo v januarju 2012 pridobljeno uporabno dovoljenje za obe napravi.

2.2.1 Upravljanje skupine HSE

Že sama ustanovitev HSE je imela dva ključna cilja: koordinacijo glavnih aktivnosti in izkoriščanje sinergijskih učinkov med vsemi družbami znotraj skupine HSE. HSE je bil ustanovljen z osnovnim namenom opravljanja dejavnosti ustanavljanja, financiranja in upravljanja družb, v katerih ima večinske deleže. Skozi genezo razvoja skupine HSE se je želja po bolj intenzivnem povezovanju in izkoriščanju medsebojnih sinergij kazala vedno bolj intenzivno.

Ko bosta sprejeta NEP in Strategija upravljanja kapitalskih naložb RS, bo pripravljen nov Razvojni načrt skupine HSE, v katerem bomo redefinirali upravljanje skupine HSE ter upoštevali zapisana priporočila AUKN RS.

Osnovni namen vpeljave CG v skupini HSE je:

- zagotoviti večjo učinkovitost v delovanju,
- maksimizirati medsebojne sinergije,
- zagotoviti boljše obvladovanje poslovanja,
- zagotoviti pogoje za učinkovito izpeljavo velikih investicij (kot je izgradnja nadomestnega bloka 6 v TEŠ),
- (posledično) doseči še boljše rezultate v poslovanju.

ORGANI UPRAVLJANJA

Večino odvisnih družb v Sloveniji vodi enočlansko poslovodstvo oziroma uprava. Odvisna družba PV ima tričlansko upravo, družbe v tujini pa imajo praviloma dvočlansko poslovodstvo. V večini družb so konstituirani tričlanski NS.

HSE upravlja družbe skupine HSE preko predstavnikov v NS odvisnih družb, poslovodstev ter preko odborov za izvajanje nadzora nad večjimi investicijami.

ODBOR ZA AKTIVNI NADZOR

V skupini HSE smo že leta 2009 ustanovili Odbor za aktivni nadzor pri izvajanju investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ. Odbor je tudi v letu 2011 upravičil svoj obstoj in z delovanjem zagotovil boljše medsebojno informiranost, prispeval pa je tudi k preglednosti investicije. Odbor je redno poročal poslovodstvu družb HSE in TEŠ, NS in MG in AUKN RS ter drugim.

SODELOVANJE DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU

Zaposleni uresničujejo svoje pravice preko sindikatov, sveta delavcev in preko svojih predstavnikov v NS.

Redno in tesno sodelovanje s sindikati in sveti delavcev skupine HSE je praksa, ki se je uveljavila že z ustanovitvijo HSE. Takšen način sodelovanja zagotavlja uravnoteženost različnih interesov in s tem široko soglasje tako glede razvojnih načrtov skupine kot tudi zagotavljanja socialne varnosti zaposlenih.

DELOVANJE SINDIKATA V DRUŽBAH

Delovanje sindikata v družbah DEM, SENG, TET in TEŠ je organizirano v okviru Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije (SDE), ki je eden najbolj vplivnih in pomembnih sindikatov Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS).

V okviru Konferenca elektrogospodarstva SDE deluje Koordinacija SDE skupine HSE, ki jo sestavljajo predsedniki sindikatov družbe DEM, SENG, TET ter TEŠ in ima vzpostavljen dialog tako s poslovodstvom HSE kot tudi z direktorji posameznih družb, kar omogoča, da se nastali problemi in pobude tekoče obravnavajo. Sodelujejo tudi s Skupnim svetom delavcev skupine HSE.

V okviru skupine HSE delujeta še sindikata Neodvisnost in Sindikat pridobivanja energetske surovine Slovenije (SPESS), ki deluje v okviru poslovnega sistema PV.

Koordinacija Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije in ostali sindikati v okviru skupine HSE delujejo povezovalno.

SKUPNI SVET DELAVCEV SKUPINE HSE (SSD)

Zaposleni v družbah skupine HSE soupravljanje uresničujejo preko sveta delavcev posamezne družbe, ki med drugim izvoli tudi predstavnika delavcev v NS družbe. Sveti delavcev družb v skupini HSE so z Dogovorom o oblikovanju sveta delavcev kapitalsko povezanih družb ustanovili Skupni svet delavcev skupine HSE (SSD).

Pristojnost SSD je obravnavanje vprašanj, ki se nanašajo na zaposlene v vseh kapitalsko povezanih družbah. Mednje sodijo: letno poročilo družbe in skupine HSE, strategija razvoja in poslovna politika skupine, spremembe dejavnosti znotraj skupine HSE, statusne spremembe v skupini HSE, prodaja posameznih družb in bistvene spremembe lastništva, skupna izhodišča za urejanje posameznih vprašanj, položaja in pravic delavcev, kot so: skupna metodologija za sistemizacijo in vrednotenje dela, razpolaganje s skupnimi sredstvi standarda delavcev, politika izobraževanja ter varstva in zdravja pri delu.

Naloga SSD je tudi spremljanje izvajanja Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Tako SSD opravlja povezovalno nalogo vseh zaposlenih v skupini HSE, sodeluje s poslovodstvom, pri upravljanju na način, ki ga določa zakon in Participacijski dogovor in skupaj s sindikatom zastopa interese zaposlenih. Pomemben prispevek SSD k uspešni poslovni politiki skupine HSE predstavlja enotna podpora skupnim projektom, ki so zapisani v razvojnih načrtih skupine HSE.

EKONOMSKO SOCIALNI ODBOR (ESO)

V letu 2010 je bil ustanovljen Ekonomsko socialni odbor (ESO) s ciljem poglobitve sodelovanja med poslovodstvi oz. upravami, sveti delavcev, in reprezentativnimi sindikati v družbah skupine HSE.

2.3 Poslovna politika skupine HSE

POSŁANSTVO

POSŁANSTVO HSE, vodilne slovenske družbe s področja energetike, je ohranjati vodilno vlogo na domačem trgu in prevzemati vodilno vlogo na trgih JV Evrope, poleg tega pa razvijati slovensko energetska gospodarstvo in znanost ter ju uveljaviti v mednarodnem okolju.

VIZIJA

VIZIJA SKUPINE HSE je zagotoviti optimalno izrabo slovenskih energetskih virov in kadrov ter vzpostaviti konkurenčno družbo in inovativno družbo na globalnem energetskem trgu, hkrati pa razširiti svojo dejavnost in na ta način zmanjšati poslovna tveganja, ki so posledica nihanj na posameznem produktu trga.

VREDNOTE HSE

VREDNOTE SKUPINE HSE se odražajo v odnosih do uporabnikov, družbenega in naravnega okolja, zaposlenih, poslovnih partnerjev in lastnikov. V središču so:

- skrb za zadovoljstvo uporabnikov storitev HSE,
- razvoj odgovornega dolgoročnega razmerja s poslovnimi partnerji,
- varovanje okolja, zavedanje ogljičnega odtisa in uporaba OVE,
- prizadevanja za strokovno usposobljenost,
- nenehno izobraževanje in motivacijsko delovno okolje za zaposlene,
- zagotavljanje varnih in stabilnih delovnih mest ter ustvarjalnega delovnega okolja,
- učinkovito poslovanje in ustvarjanje donosa lastnikom,
- stalno izboljševanje sistema vodenja.

2.4 Strateške usmeritve skupine HSE

Skupina HSE je zavezana k prispevanju svojega deleža k razrešitvi ključnega izziva evropske in s tem tudi nacionalne energetike: zagotoviti zanesljivo, konkurenčno in trajnostno oskrbo uporabnikov z energijo. Ta izziv terja od nas, da smo v luči doseganja ambicioznih ciljev aktivni na vseh prednostnih področjih: izkoriščanje OVE, zniževanje emisij CO₂ ter zagotavljanje učinkovite in zanesljive oskrbe domačih uporabnikov. V ta okvir so umeščene tudi naše dolgoročne naložbe v nove proizvodne objekte, ki jih vedno presojava tudi z vidika prispevka k doseganju dolgoročnih zavez države na podnebnem in okoljskem področju.

V prihodnje želi skupina HSE:

- ohraniti položaj največjega proizvajalca E-OVE v Sloveniji,
- prispevati k bistvenemu znižanju emisij CO₂ pri proizvodnji EE,
- z izkoriščanjem edinega domačega primarnega energenta na konkurenčen način zagotoviti stabilno oskrbo uporabnikov,
- razviti jedro za nove energetske tehnologije,
- ohraniti položaj vodilnega trgovca z EE v regiji,
- širiti svojo vlogo v JV Evropi.

Te zahtevne cilje je mogoče doseči le z usklajenim delovanjem celotne skupine. Krepitev usklajenega delovanja je bila prisotna v vseh naših aktivnostih. Naši kratkoročni in dolgoročni cilji se prilagajajo novonastalim gospodarskim razmeram, ki kažejo na velike izzive, s katerimi se bo skupina HSE soočala v prihodnosti. Pravočasno prepoznavanje in interpretiranje vplivnih dejavnikov ter hiter, a premišljen odziv, so dandanes strateško pomembni za ohranjanje vodilne vloge v državi ter krepitev pozicije na tujih trgih.

V skupini HSE smo v 2011 nadaljevali z izvedbo načrtovanih naložbenih projektov, saj je zagotavljanje nemotene proizvodnje EE pogoj za varno in zanesljivo oskrbo uporabnikov, za nadaljnjo rast poslovanja pa potrebna nenehna rast proizvodnih

zmogljivosti, večanje obsega trgovalnih količin ter širjenje novih poslovnih področij. V letu 2011 smo te usmeritve uresničevali z nadaljevanjem aktivnosti na projektih, ki že potekajo, predvsem so to izgradnja verige HE na spodnji Savi, nadomestni blok 6 v TEŠ ter novi izvozni jašek v PV, kot tudi z izvedbo ostalih projektov v tem obdobju (HE na srednji Savi, ČHE Kozjak, itd.).

Skupina HSE trenutno deluje v zelo nestanovitnih okoliščinah, ki niso povezane le z okrevanjem nacionalnega gospodarstva, ampak tudi z neobstojem nacionalne energetske strategije za naslednje srednje in dolgoročno obdobje. Tako so bile naše aktivnosti pogojene z dinamiko sprejemanja novega NEP, ki bo začrtal ključne usmeritve in investicije v slovenski energetiki do leta 2030. Pripravlja se nova pravna ureditev energetskega področja, ki naj bi jo v celoti uredil nov EZ, ki je bil poleg Zakona o spremembah in dopolnitvah EZ-E v javni obravnavi v drugo polovico 2011. Vsi omenjeni ključni dokumenti bi morali biti sprejeti že v letu 2011, ker pa se je sprejetje zamaknilo, je skupina HSE soočena z dejstvom, da jasnejše terminske okvirje in obseg nekaterih dolgoročnih projektov določi šele po sprejetju novega NEP. Zato je tudi sprejem prenovljenega dolgoročnega Razvojnega načrta družbe še v fazi izvedbe, čeprav je bil osnutek prenovljenega Razvojnega načrta pripravljen že v letu 2010.

Že v letu 2010 so se začele, v letu 2011 pa so se intenzivno nadaljevale aktivnosti za doseganje bolj učinkovite koordinacije med obvladujočo družbo in odvisnimi družbami v skupini s ciljem maksimizacije razpoložljivih potencialov skupine ter izkoriščanja medsebojnih sinergijskih učinkov. Te aktivnosti so se uveljavljale tudi prek jasno in kvalitetno definiranih politik in večjega združevanja poslovnih funkcij ter prek bolj usklajenega delovanja na vseh področjih znotraj skupine. S ciljem doseganja večjega pomenotanja znotraj skupine in izkoriščanja sinergij so bila preprejena vsa področja delovanja HSE v letu 2011.

EVROPSKI GLOBALNI OKVIR

Na evropski ravni je bila za naše delovanje v 2011 še naprej ključna strategija Evropa 2020, ki določa 5 ključnih ciljev do leta 2020, dva od njih pa neposredno vplivata na naše delovanje – prvi je doseganje ciljev 3x20 na področju podnebja in energetike, drugi pa je doseganje 3 % BDP EU za raziskave in razvoj. Leto 2011 je bilo zaznamovano tudi s sprejetjem novega akcijskega načrta za energetske učinkovitost, ki posega tudi na področje učinkovitosti proizvodnje EE, predstavljen pa je bil tudi načrt EU za nizko-ogljivo gospodarstvo do leta 2050.

Konec leta 2011 je potekala tudi nova globalna podnebna konferenca Durbanu v Južni Afriki, kjer so svetovni voditelji dosegli prelomni dogovor, da bo vseh 195 držav članic Konvencije Združenih narodov za podnebne spremembe do leta 2015 sprejelo obvezujoč sporazum za zniževanje emisij, ki bi začel veljati najkasneje leta 2020. Dosegli so tudi dogovor o drugem kjotskem ciljnem obdobju, ki se bo začelo s 1. januarjem 2013.

NALOŽBE V TUJINI

Poleg zagotavljanja varne, zanesljive, zadostne in okolju prijazne proizvodnje v Sloveniji in dobave EE po konkurenčnih cenah je temeljni cilj razvoj in rast skupine HSE v smeri prevzemanja pomembnejše vloge v regiji JV Evrope. Ti trgi ponujajo priložnosti za nadaljnjo širitev poslovanja družbe, vendar nevarnost na njih še zmeraj predstavljajo predvsem nestabilne politične in regulativne razmere ter prevladujoči tržni položaji domačih vertikalno integriranih in lastniško nekonsolidiranih podjetij.

Zaradi pomembnih naložb v Sloveniji je treba izredno skrbno načrtovati vse dodatne investicije. V današnjih spreminjajočih se tržnih razmerah, tako doma kot v tujini, se HSE zaveda potencialnih pasti vlaganj v regiji in pri vstopu v tovrstne naložbe ravna skrajno previdno.

OPTIMIRANJE DELOVANJA SKUPINE

Zavedati se moramo, da si le z enotnim nastopom vseh družb v skupini, ki sestavljajo skupino HSE, lahko zagotovimo večjo konkurenčnost na trgu, optimalno izkoristimo izrabo proizvodnih in vseh drugih zmogljivosti, omogočimo celovitejšo ponudbo vseh produktov, zmanjšamo tveganje pri sklepanju dolgoročnih pogodb in izvedbi večjih projektov ipd. Ob poenotenju strateških ciljev, strategij in poslovnih politik ob uporabi obstoječih resursov vseh družb skupine HSE bomo dosegali večje sinergijske učinke skupine HSE. Ključna za skupino HSE pa bo odločitev Državnega zbora o Zakonu o poroštvi. Do sprejetja zakona so tako TEŠ, HSE in skupina HSE izpostavljeni velikemu tveganju.

2.5 Politika sistema vodenja

V skupini HSE si prizadevamo za doseganje celovite politike kakovosti in s tem izpolnjevanje temeljnih ciljev kakovosti ter poslovne politike skupine na področju kakovosti, ravnanja z okoljem, zdravja in varnosti pri delu ter varnosti informacij in našega znanja.

2.5.1 Doseganje ciljev na področju kakovosti

Stalni cilji kakovosti so naslednji:

- zadostiti naročnikovim zahtevam,
- doseči zastavljene strateške in taktične cilje poslovanja,
- doseči optimalno organiziranost in preglednost poslovanja,
- poslovati v skladu z veljavnimi predpisi in
- stalen nadzor nad ekonomiko poslovanja, ki bo omogočal uspešno poslovanje.

V letu 2011 so bili zastavljeni cilji doseženi. Pričeli smo z deli na izdelavi enotnega poslovnika vodenja skupine HSE. Spremenjeni in dopolnjeni so bili sistemski postopki. Izvajala so se izobraževanja zaposlenih na področju sistemov vodenja. Izvedli smo obnovitveno presojo za certifikat OHSAS 18001:2007, za ostale pa imeli redne presoje.

V preteklem letu sta bili izvedeni in uspešno zaključeni notranja in zunanja presoja ter zunanja presoja za proizvodnjo OVE po kriterijih EE TÜV SÜS in RECS za verige HE DEM, SENG in HESS (HE Boštanj in HE Blanca). V letu 2011 smo certifikatu dodali še EE+ (Certifikat za proizvodnjo E-OVE z zagotavljanjem garancije delovanja in učinkovitosti).

2.5.2 Doseganje ciljev na področju ravnanja z okoljem

V skupini HSE so združena okoljsko odgovorna podjetja, ki zaposlenim zagotavljajo prijetno in zdravo delovno okolje, s sosedi pa živijo v sožitju. Uveljavljajo načelo trajnostnega razvoja na lokalni in državni ravni, njihov cilj pa je nenehno izboljševanje delovnih in življenjskih razmer zaposlenih in prebivalcev v okolici posamezne družbe. Okoljska politika podjetij je usklajena z zahtevami standarda ISO 14001:2004. V letu 2011 sta bili opravljeni in uspešno zaključeni notranja in zunanja kontrolna presoja standarda ISO 14001 na področju varstva okolja. Temeljni cilj okoljske politike HSE ostaja trajna uravnoteženost, ki jo skupina dosega s preventivnimi ukrepi, s preprečevanjem nastajanja škode v okolju, z delitvijo odgovornosti in vključevanjem okolja v posamezne poslovne procese.

2.5.3 Doseganje ciljev na področju varnosti in zdravja pri delu

Skrb za izboljševanje zdravega in varnega delovnega okolja z upoštevanjem specifičnosti procesov družb skupine HSE je sestavni del kulture skupine HSE in odraža skrb za zaposlene ter odnos do družbenega okolja, v katerem skupina HSE deluje.

Izpolnjevanje zahtev veljavne zakonodaje skupini HSE pomeni minimum, ki ga upošteva in nadgrajuje z zahtevami standarda OHSAS 18001. Pri izvedeni in uspešno zaključeni notranji in zunanji obnovitveni presoji so presojevalci ugotovili, da je področje varnosti in zdravja pri delu urejeno v skladu s standardom.

2.5.4 Doseganje ciljev na področju varovanja informacij

V letu 2011 se je nadaljevalo izvajanje ukrepov za vodenje varovanja informacij v skladu s standardom ISO 27001. Izdelani so bili:

- popis informacijskih sredstev po posameznih sistemih v TEŠ in HSE,
- obnovljena ocena tveganja za vsa informacijska sredstva, papirne dokumente, servise (pogodbe) in ljudi,
- dopolnjeni so bili postopki za spremljanje dogodkov na področju varovanja informacij in poslovne informatike, metode za njihovo razvrščanje na spremembe, možne incidente ter resnične incidente, za pravilno usmerjanje ter njihovo reševanje,
- spremenjen je bil poslovnik sistema vodenja,
- v skladu z organizacijskimi spremembami je bil spremenjen postopek SP 30-41 Poslovna informatika,
- v skladu z zakonom o varovanju osebnih podatkov je potekal pregled vseh zbirk, v katerih HSE obdeluje osebne podatke, ki bodo v skladu z zakonom kot katalogi zbirk osebnih podatkov prijavljeni informacijski pooblaščenki.

Izvedena je bila zunanja presoja po kriterijih ISO/IEC 27001:2005.

2.5.5 Družini prijazno podjetje

Družbi HSE je bil certifikat podeljen s sklepom revizorskega sveta 10.5.2010. Po pridobitvi certifikata je bil s strani generalnega direktorja imenovan tim za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, ki skladno z ukrepi nadaljuje z delom na certifikatu. Na internem portalu HSE je od septembra 2011 rubrika DPP (Certifikat Družini prijazno podjetje), kjer lahko zaposleni najdejo osnovne informacije in dokumente, ki se nanašajo na aktivnosti v okviru certifikata Družini prijazno podjetje.

2.5.6 Pridobljeni certifikati proizvodnih družb skupine HSE

Razmere odprtega trga EE v Sloveniji, predvsem pa zunanji trgi, zahtevajo potrjeno kakovost v smislu urejenosti družbe in primerne ravnanja z okoljem, kot tudi ustrezen pristop k proizvodnji EE ali drugih energentov. Proizvodi z ustreznimi certifikati dosego boljše prodajne učinke, včasih pa se samo ustrezno certificiranim proizvodom omogoča prodor na določeno tržišče.

	HSE	DEM	SENG	HESS	TEŠ	TET	PV	HSE Invest	
ISO 9001	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	ISO 9001 Sistem vodenja kakovosti po zahtevah standarda
ISO 14001	✓	✓	✓		✓	✓	✓		ISO 14001 Sistem ravnanja z okoljem po zahtevah standarda
OHSAS 18001	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	OHSAS 18001 Sistem varnosti in zdravja pri delu po zahtevah standarda
ISO 27001	✓	✓			✓				ISO 27001 Sistem vodenja varovanja in upravljanja informacij po zahtevah standarda
ISO 50001							✓		ISO 50001 Sistemi upravljanja z energijo - Zahteve z navodili za uporabo
EE TÜV	✓	✓	✓	✓					EE TÜV certifikacijska presoja po TÜV TMS kriterijih za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov (CMS Standardu 83: Erzeugungsb EE (04/2011))
EE + TÜV	✓	✓	✓	✓					EE + TÜV Certifikacijska presoja po TÜV TMS kriterijih za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov z zagotavljanjem garancije delovanja in učinkovitosti (CMS Standardu 87: Erzeugungsb EE+ (04/2011))
RECS	✓	✓	✓	✓					RECS Renewable Energy Certificate System = Mednarodni sistem certificiranja električne energije proizvedene iz obnovljivih virov energije
HACCP					✓	✓			HACCP Hazard Analysis Critical Control Point = Analiza tveganja kritičnih kontrolnih točk Standard za merilne laboratorije
PoI		✓	✓	✓					PoI Potrdilo o izvoru
DPP	✓	✓							DPP Družini prijazno podjetje

2.6 Tržni položaj

2.6.1 Značilnosti gospodarskega okolja v Sloveniji v letu 2011

PADEC BDP-JA

Padec gospodarske aktivnosti v Sloveniji se je v zadnjem četrtletju 2011, predvsem zaradi znižanja domače potrošnje, še poglobil, BDP pa se je v letu 2011 znižal za 0,2 %. Izstopal je padec domače končne potrošnje za 0,4 %, saj sta bila potrošnja gospodinjstev in države medletno nižji. Ob nadaljnjem padanju bruto investicij v osnovna sredstva je, za razliko od prvih treh četrtletij 2011, v zadnjem četrtletju tudi sprememba zalog negativno prispevala k obsegu BDP. Vse to povečuje tveganja za rast v letu 2012. Negotovosti v mednarodnem okolju ostajajo visoke in zavirajo rast tujega povpraševanja, hkrati pa tudi zaupanje v slovenskem gospodarstvu ostaja nizko.

LETNA INFLACIJA 2,1 %

Cene življenjskih potrebščin so se v letu 2011 v evrskem območju povišale bolj kot v letu 2010 in bolj kot v Sloveniji. Ključni razlog je bilo povišanje cen energentov zaradi vpliva višjih cen nafte na začetku leta 2011 in cen hrane konec leta 2010 na svetovnih trgih. Pri nas je inflacija v letu 2011 znašala 2,1 % in je bila na podobni ravni kot v predhodnem letu. Ob istih ključnih dejavnikih inflacije kot v evrskem območju je bila pri nas nižja, predvsem zaradi vpliva šibkejšie domače gospodarske aktivnosti.

CENE UVOŽENIH PROIZVODOV

SO SE V LETU DNI DVIGNILE ZA 1,8 %

Od decembra 2010 do decembra 2011 je bila rast cen uvoženih proizvodov 1,8 %. Cene proizvodov, dobavljenih iz držav v evrskem območju, so se v tem obdobju zvišale za 1,9 %, cene proizvodov, uvoženih iz držav zunaj evrskega območja, pa za 1,6 %.

VIŠJE CENE ENERAGENTOV IN SUROVIN

V letu 2011 so se uvozne cene energentov povišale za 13,3 %, uvozne cene surovin pa za 8,5 %. Sledijo cene netrajnega blaga za široko porabo (za 5,7 %) in cene proizvodov za široko porabo (za 4,1 %). Po drugi strani so se v letu 2011 znižale uvozne cene proizvodov za investicije za 1,9 % in trajnega blaga za široko porabo za 1,0 %.

STOPNJA REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI ŽE 12,1 %

Slabšanje razmer na trgu dela se je v letu 2011 nadaljevalo. Konec leta 2011 je bilo registriranih 112.754 brezposelnih oseb, stopnja registrirane brezposelnosti v Sloveniji je tako znašala 12,1 %, v primerjavi s koncem leta 2010 je bila višja za 2,5 %.

ZMANJŠANJE DELOVNO AKTIVNIH PREBIVALCEV ZA 0,2 %

V primerjavi z decembrom 2010 se je število delovno aktivnih oseb v letu 2011 znižalo za 0,2 %, najbolj v dejavnostih gradbeništva in predelovalne dejavnosti.

IZVOZ IN UVOZ V 2011 VEČJA KOT V 2010

Izvoz je bil v obdobju od januarja do decembra 2011 v primerjavi z enakim obdobjem 2010 višji za 12,2 %, uvoz pa je bil višji za 11,2 %; pokritost uvoza z izvozom je bila 92,5 %.

PRIMANJKLJAJ DRŽAVE 6,4 % BDP

V letu 2011 so se skupni prihodki države nominalno povečali za 1,2 %, skupni izdatki pa za več, za 2,0 %. Zato je bil primanjkljaj države v letu 2011 večji kot leto prej: v letu 2011 je znašal 2.289 mio EUR ali 6,4 % BDP, v letu 2010 pa 2.127 milijonov EUR ali 6,0 % BDP.

NIŽJA INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA LE V RUDARSTVU

Vrednost industrijske proizvodnje v celotnem letu 2011 je bila v primerjavi z letom 2010 nižja le v rudarstvu (za 8,0 %), v preostalih dveh dejavnostih pa je bila višja.

2.6.2 Tržno okolje elektrogospodarstva

Po okrepanju evropskega gospodarstva v letu 2010 je v letu 2011 v ospredje stopila evropska dolžniška kriza. Kar pa ni bilo presenečenje, saj so nacionalni dolgovi posameznih držav članic EU v obdobju po finančni krizi presegli vzdržne ravni, kar se je odrazilo v nezaupanju trga glede zmožnosti odplačevanja dolgov. Ko je bilo jasno, da Grčija ne bo zmožna odplačati svojih dolgov, so se vrstile špekulacije o možnih izhodih iz nastale situacije. Nastopila je evropska dolžniška kriza. To je vplivalo na slabljenje evrske valute nasproti ameriškemu dolarju, kar je na eni strani vplivalo na boljšo konkurenčnost evropskih izvoznikov na svetovnem trgu, na drugi strani pa dražilo energente znotraj EU, ki kotirajo v ameriških dolarjih.

Poleg učinka na slabljenje evropske valute pa je spoznanje, da Grčija ne bo sposobna odplačati svojih dolgov, negativno vplivalo na evropski bančni sektor. Pričakovani veliki odpisi vrednosti grškega državnega dolga bi tako lahko pomenili tudi propad več evropskih bank. Tako je evropski medbančni trg zaradi nezaupanja med bankami v drugi polovici leta 2011 zamrl, nedelovanje bančnega sistema pa se je konec leta preneslo tudi v realni sektor. To se je odrazilo v zmanjšani industrijski proizvodnji in posledično tudi nižji porabi EE v drugi polovici leta 2011.

Kar zadeva prenos EE preko slovenskih meja, naj omenimo, da je slovenski operater prenosnega omrežja ELES v skladu z evropsko direktivo o dodeljevanju čezmejnih prenosnih zmogljivosti tudi v letu 2011 nadaljeval z dodeljevanjem le-teh na tržnih osnovah – s pomočjo eksplicitnih avkcij. Dodeljevanje dnevnih čezmejnih prenosnih zmogljivosti na slovensko – italijanski meji se je s 1.1.2011 izvajalo s pomočjo spajanja trgov (Market coupling), kar je dvignilo obseg trgovanja na slovenski borzi z EE.

Ena bistvenih sprememb na slovenskem trgu na drobno je bila izločitev tržnega dela distribucijskih podjetij na podlagi zahtev evropske zakonodaje po ločitvi tržne in regulirane dejavnosti na področju dobave EE. Tako so elektrodistribucijska podjetja izločila tržno dejavnost in jo prenesla na novoustanovljene odvisne družbe. Z namenom zagotovitve stabilnih prodajnih kanalov na domačem trgu EE je HSE pristopil k aktivnostim za kapitalski vstop v štiri novoustanovljene družbe. Konec leta 2011 pa je bila oddana tudi že vloga za prigrasitev na UVK, postopki pa so trenutno v teku.

Likvidnostni krč v evropskem prostoru in recesija sta vplivali tudi na trg emisijskih kuponov. Tako so podjetja zaradi likvidnostnega krča svoje presežke emisijskih kuponov raje prodajala, kakor da bi jih prihranila za potrebe v prihodnosti, na podlagi recesije in nižjega povpraševanja po izdelkih pa je bila tudi potreba po emisijskih kuponih nižja. V sredini leta 2011 je na podlagi zgoraj omenjenih dejavnikov in pojava splošnega nezaupanja v Evropsko trgovno shemo cena emisijskih kuponov padla iz 17 EUR/t CO₂ na dobrih 12 EUR/t CO₂. Po tem radikalnem padcu se je drsenje cene nadaljevalo tudi v drugi polovici leta 2011. Konec leta je namreč EIB na podlagi implementacije programa NER300 pričela s prodajo 20 mio emisijskih kuponov mesečno, kar je še dodatno povečalo ponudbo emisijskih kuponov in zaradi česar je njihova cena konec leta pristala pri nekaj več kot 7 EUR/t CO₂. Glede na trenutne cenovne nivoje emisijskih kuponov je povsem jasno, da sektor industrije ni zadosti stimuliran k zmanjševanju izpustov TGP.

2.6.3 Razmere na trgih z EE v letu 2011

V letu 2011 je HSE še nadalje povečeval obseg prodaje in krepko presegel visoko zastavljene plane. Visokim trgovalnim količinam je bolj umirjeno sledila rast dobička. Predvsem zaradi nesreče v JE v Fukushima. Evropska javnost se je na možne posledice nesreč v jedrskih objektih namreč odzvala zelo različno. Nemška javnost se je s podporo politike odločila za zapiranje JE, kar se je poznalo v obliki manjših ponujenih količin na trgu in posledično višji ceni. V Franciji se za tako drastične ukrepe niso odločili. Nemška cena je zato presegla francosko – spremeni pa so se razmere na našem najbolj likvidnem nabavnem trgu. Pomembno vlogo je odigralo tudi vreme – dolgotrajna suša od avgusta dalje.

Zaradi zapiranja JE je bila tudi Japonska prisiljena kupovati večje količine plina LNG. Plina je začelo na svetovnih trgih primanjkovati, cena se je dvignila. Dvig cene primarnega energenta v Italiji (več kot 50 % EE se proizvede iz plina) pa je povzročil rast cene tudi na italijanskem trgu, ki se je nadaljevala preko celotnega 2011, trend pa se ne spreminja. Poraba energije je med letom sicer naraščala, vendar je pravi generator visokih cen cena nafte.

SLOVENIJA

Slovenija leži na stičišču treh likvidnih trgov z EE, in sicer nemškega, italijanskega ter madžarskega, kar jo pri izkoriščanju razlik v ceni in strukturi produktov na trgu EE postavlja v strateško dober položaj. Cena EE na madžarskem trgu se je, predvsem zaradi slabih hidroloških razmer in manjka energije v JV Evropi v drugi polovici leta, povzpela nad ceno na nemškem trgu, kar je posledično vplivalo na dvig cen čezmejnih prenosnih kapacitet iz Avstrije v Slovenijo.

Proizvodnja EE v Sloveniji se je v letu 2011 zmanjšala za 647 GWh, razlog za to pa je predvsem nizka proizvodnja HE. Na drugi strani je bila proizvodnja NEK v slovenskem delu večja za 264 GWh, kar je predvsem posledica manjše proizvodnje v letu 2010, ko je bil izveden redni remont. Celotna proizvodnja EE v Sloveniji je tako v letu 2011 znašala 11.194 GWh.

Medtem, ko je proizvodnja iz leta 2010 v leto 2011 upadla, je poraba narasla, iz 12.435 GWh na 12.882 GWh. Vzrok za to je povečan odjem Taluma, ki je porabil za 487 GWh več EE. Pri prevzemu distribucij iz prenosnega omrežja ni bilo večjih sprememb.

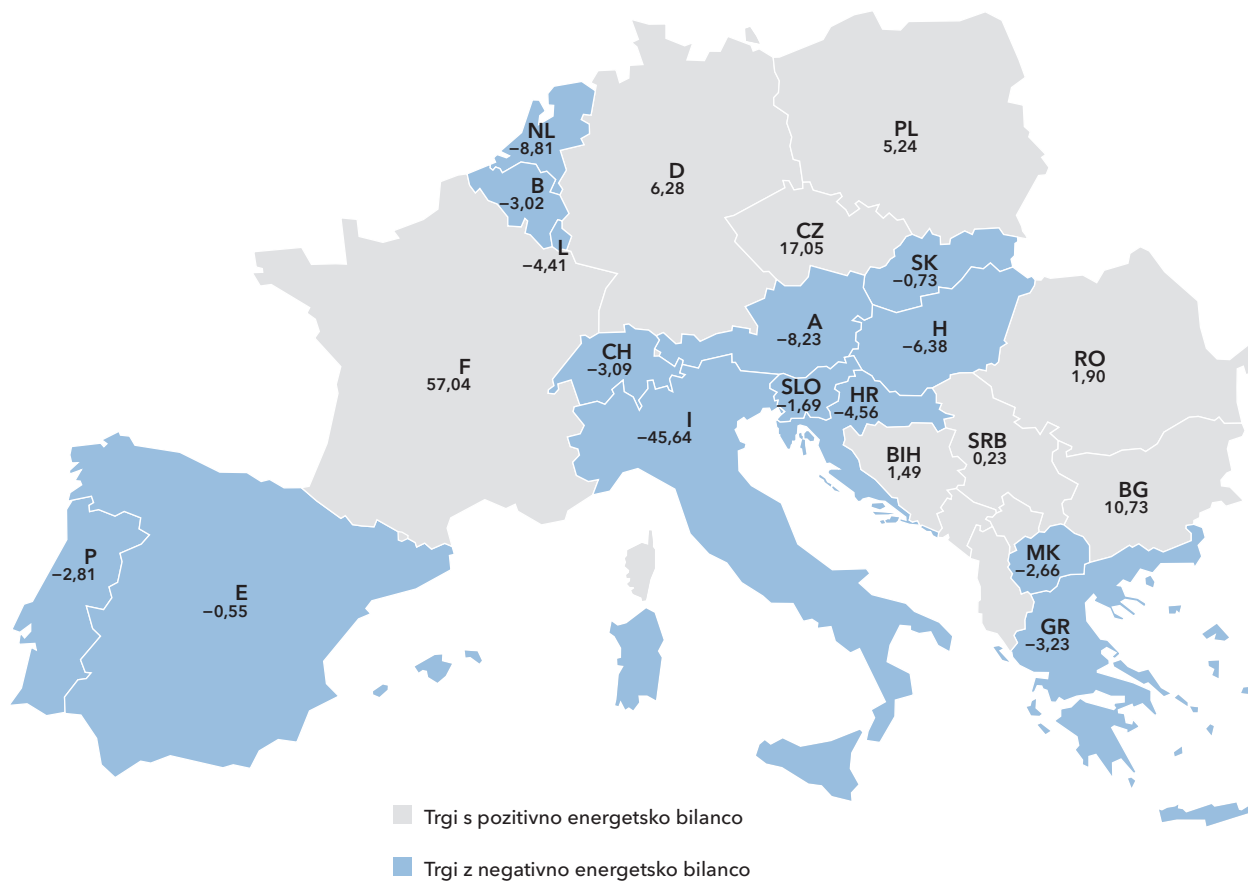
V letu 2011 smo v Sloveniji ponovno zabeležili večji uvoz EE, kakor izvoz. V Slovenijo se je po podatkih ELES-a energija pretežno uvažala iz Avstrije in Hrvaške. Povprečna cena dnevnih kapacitet za uvoz energije iz Avstrije v Slovenijo je znašala 3,88 EUR/MWh, leto prej pa le 0,18 EUR/MWh. Višja cena je predvsem odraz daljšega sušnega obdobja, ki traja od poletja dalje in vpliva na slabe hidrološke razmere na celotnem področju JV Evrope. Tako stanje se je odrazilo tudi v cenah dnevnih kapacitet iz Hrvaške v Slovenijo, ki so se iz 1,26 EUR/MWh pocenile na 0,05 EUR/MWh.

Pri izvozu energije je bilo leta 2011 opaziti porast izvoza v smeri proti Italiji in Hrvaški, medtem ko je proti Avstriji izvoz padel. Upad izvoza proti Avstriji je bil tako velik, da je bilo, ob porastu izvoza v drugi dve smeri, skupno izvoženih za 2.683 GWh manj EE kot leto prej oz. skupno 5.348 GWh. Zmanjšan izvoz je seveda vplival tudi na nizke cene izvoznih kapacitet proti Avstriji, ki so v letu 2011 na dnevnem nivoju v povprečju znašale 0,03 EUR/MWh, proti Hrvaški pa 0,09 EUR/MWh.

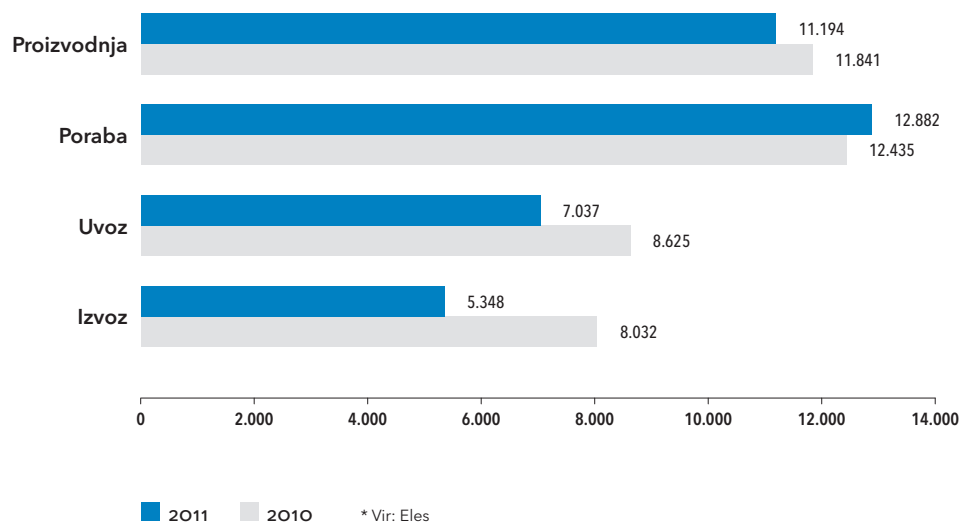
Fleksibilnost proizvodnje iz HE smo izkoristili tako, da smo velik del energije plasirali v dražje trapezne ure ter jo v odvisnosti od cenovnih nivojev oz. ekonomskega smotra plasirali na likviden italijanski oz. nemški trg, v drugi polovici leta pa na trge JV Evrope. Optimizacija proizvodnje se je izvajala tudi v TE, kjer so se ob upoštevanju tehničnih omejitev izkoriščale razlike med cenami v posameznih urah. V nočnih urah in med vikendi ter za praznike, ko je bila cena EE in čezmejnih prenosnih zmogljivosti nižja od cene variabilnih stroškov premogovnih elektrarn, so bloki obratovali na minimumu ali pa so bili izklopljeni. V dražjih trapeznih urah pa so bloki, kadar je bilo to ekonomsko upravičeno, obratovali v območju tehničnega maksimuma.

Skupina HSE se je na visoko volatilitnost cen na trgu odzvala in se prilagodila s sprejetjem strategije prodaje lastne proizvodnje. Tako strategija predvideva, da se lahko v tekočem letu določen odstotek proizvodnje proda več let v naprej. Takšen način prodaje lastne proizvodnje pripomore k večji stabilnosti prihodkov skupine.

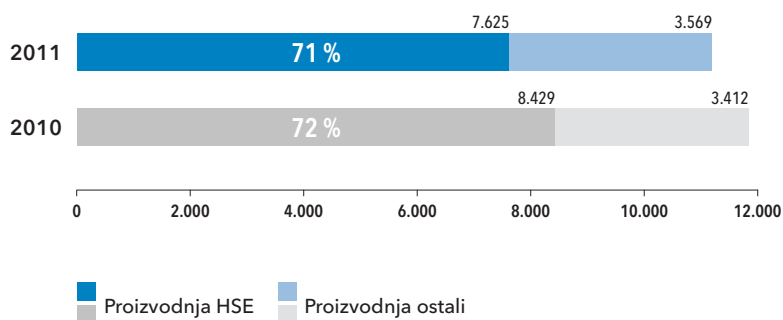
Bilanca evropskih trgov z EE v letu 2011 (v TWh)

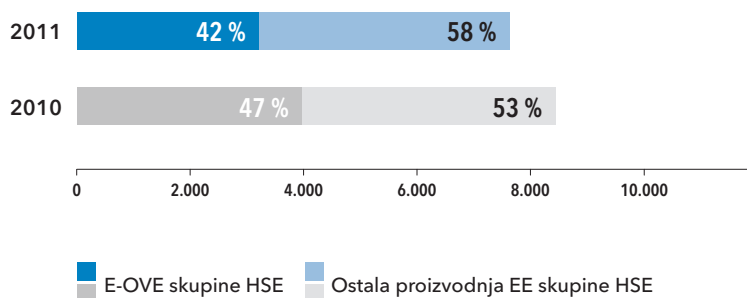
Slovenski trg z EE v letih 2011 in v 2010 (v GWh)

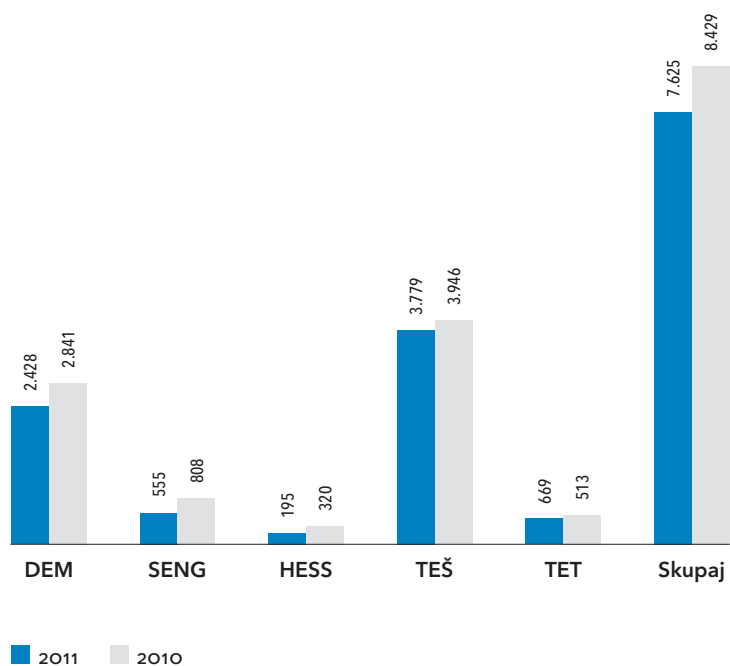
**Delež proizvodnje skupine HSE v celotni proizvodnji EE v Sloveniji
v letih 2011 in 2010 (v GWh)**

Delež E-OVE v skupini HSE v proizvodnji skupine HSE

Proizvodnja EE na pragu v skupini HSE v letih 2011 in 2010 (v GWh)

KONTINENTALNA EVROPA

V letu 2011 je bil energetske sektor podvržen predvsem političnim posegom, ki so nenadoma spremenili mejne pogoje poslovanja energetskih družb ter posredno vplivali na evropski trg z EE. Dogodek v Fukushimi je povzročil val pomislekov o zaprtju obstoječih JE v Evropi, Nemčija je šla z odločitvijo tako daleč, da je nemudoma zaustavila osem najstarejših JE, skrajšala se je življenjska doba nekaterim JE, ustavili so se projekti o izgradnji novih JE oz. so le-ti prejeli negativno mnenje, v Italiji so ponovno podaljšali moratorij na odločitev o jedrski opciji, po celotni Evropi pa so začeli s postopki »stress-testov« JE. To je povzročilo takojšen skok cen dobav EE v marcu 2011 tako na dnevnem trgu, kakor tudi na terminskem trgu. V drugi polovici leta so bile cene dobav na račun poglobljanja dolžniške krize v Evropi in pričakovani recesiji v padajočem trendu.

Trg kontinentalne Evrope predstavlja trg, kjer ustvarimo velik delež našega prometa, promet pa smo v letu 2011 še povečali. Ta trg izkoriščamo predvsem zaradi visoke likvidnosti za obvladovanje cenovnih tveganj pri trgovanju na ostalih regionalnih trgih.

Na češkem trgu EE smo v letu 2011 ohranili enako prisotnost kot v 2010. Ta trg smo izkoriščali za nakupe EE, ki smo jo plasirali na nemški in na madžarski trg. Izvajanje spajanja trgov (Market coupling) je bil eden od dejavnikov, ki je izenačil ceno EE na češkem in slovaškem trgu. Na Češkem trgujemo tako s kratkoročnimi kot z dolgoročnimi pogodbami z EE, medtem ko na slovaškem zaradi slabe likvidnosti dolgoročnih pogodb, trgujemo le na dnevnem nivoju. Dosežene trgovalne količine na Slovaškem so glede na Češko nižje, smo pa v letu 2011 ohranili enako prisotnost na slovaškem trgu kot v 2010.

JV EVROPA

V letu 2011 se je recesija na področju JV Evrope še zaostila, kar je imelo precejšnji vpliv na trgovanje z EE. Cene EE so v prvi polovici leta ostale na nizkih nivojih, saj ni bilo pogojev za dvig cene. Zaradi nadaljevanja padca industrijske porabe so nekatere države dodatno zmanjšale nakupe EE na trgu. Posledično se je na trgih JV Evrope še zmanjšala likvidnost trgovanja, kar je po eni strani oviralo trgovanje. Zaradi finančne nelikvidnosti podjetij so se še povečala poslovna tveganja, kar se je odrazilo v poostrenem preverjanju kreditnih bonitet vseh poslovnih partnerjev ter povečanju trgovanja na organiziranih trgih z EE oz. zmanjšanju sklepanja bilateralnih poslov.

Druga polovica leta 2011 je v JV Evropi pretekla v znamenju suše, ki je povzročila pomanjkanje energije, kar je za seboj potegnilo povečanje cen EE. Posledično so se v smeri proti Balkanu povečale tudi cene čezmejnih prenosnih kapacitet. Situacijo smo s pridom izkoriščali ter tako presegle načrtovane trgovalne količine tako v Srbiji kot tudi v Bosni in Hercegovini.

HSE je v letu 2011 neposredno in prek svojih odvisnih družb v tujini sodeloval na večini avkcij za čezmejne kapacitete na področju JV Evrope. Madžarska je še vedno predstavljala najpomembnejši trg, na katerem smo trgovali s slabo polovico celotnega portfelja JV Evrope.

V Romuniji je, HSE trgoval predvsem na dnevnih nivojih, kjer smo izkoriščali trenutne razmere in neravnotežja na sosednjih trgih. V glavnem pa smo Romunijo izkoriščali kot tranzitno državo v smeri iz Madžarske proti Srbiji.

V letu 2011 je HSE zaradi finančnih težav Grčije na tem trgu omejil trgovanje in s tem izpostavljenost ter z njo povezano tveganje. Tudi na ostalih trgih se je budno spremljalo finančno stanje partnerjev, vendar so se aktivnosti večinoma nemoteno izvajale. V Makedoniji je odvisna družba HSE MAK Energy večinoma izvajala tranzit iz Bolgarije proti Srbiji in s tem prispevala dodano vrednost. Bolgarija je bila zanimiva predvsem v drugi polovici leta, saj je omogočala nakup energije, ki jo je v regiji zaradi suše pri-manjkovalo.

HSE je bil v letu 2011 uspešen na letnem razpisu EPCG za nakup EE ter si s tem ustvaril dolgoročno pozicijo, ki je pomembno prispevala k realizaciji zadanih planov. V BiH je odvisna družba HSE BH služila za nakup poceni vodnih viškov v BiH, predvsem v začetku leta, nato pa se je podjetje posvetilo tranzitu EE ter povezovanju trgov. HSE Adria je tudi v letu 2011 predstavljala pomemben povezovalni člen v skupini HSE, saj povezuje domači trg s trgi JV Evrope.

ŠVICA IN ŠPANIJA

Obseg trgovanja na švicarskem trgu se je v letu 2011 sicer povečal, planirane vrednosti pa niso bile dosežene. Vzrok je v relativni nelikvidnosti trga, ki se kaže v visokih razlikah med nabavno in prodajno ceno na vseh trgovalnih produktih. Tržna cena je zato zelo nejasna in težko predvidljiva. Spreminja se tudi diagram porabe, ki Švico postavlja v zelo intenzivnega uvoznika za lastne potrebe v času zime in intenzivnega prodajalca v pomladansko/poletnem času. Z letom 2012 se za trgovanje odpira meja FR<->CH, ni pa pričakovati, da bi bilo stanje na trgu bolj transparentno.

V letu 2011 smo v Španiji pridobili certifikat, s katerim španski TSO potrjuje, da smo registrirani kot subjekt, ki lahko trguje z EE na španskem trgu ter na francosko-španski meji. Pridobili smo tudi potrdilo o tehnični akreditaciji, s katerim isti TSO potrjuje našo usposobljenost za nominiranje vozniških redov z uporabo njihovega sistema e.sios. Začeli smo postopek za registracijo pri španski borzi OMEL.

2.7 Prodaja in kupci

EE IN CENA EE

V letu 2008 in v letu 2009 smo bili priča manjši porabi EE v primerjavi s preteklimi leti, predvsem zaradi zaostrenih gospodarskih razmer. Konec leta 2010 in v letu 2011 pa se je trend porabe povišal predvsem pri neposrednih odjemalcih, medtem ko je bil trend povišanja na distribucijskem omrežju v primerjavi z neposrednimi odjemalci nekaj manjši.

Podatki kažejo, da se je odjem neposrednih odjemalcev povečal za 37 %. Na distribucijskem omrežju pa se je odjem povečal za približno pol odstotka.

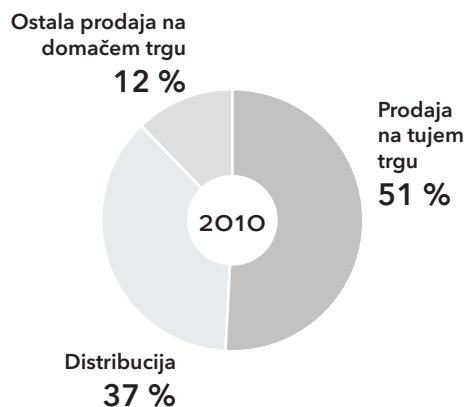
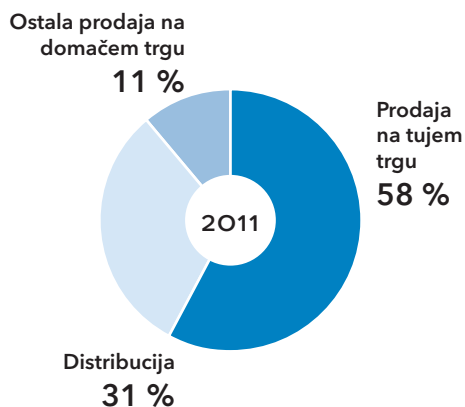
Če je bila do leta 2011 hidrologija in proizvodnja EE iz teh virov ugodna, pa lahko rečemo, da v letu 2011 temu ni bilo tako. V skupini HSE so HE v omrežje poslale kar 79 GWh manj EE kot je bilo načrtovano. To pomeni za 751 GWh manj EE, proizvedene v HE, kot leta 2010 oziroma skoraj 20 % manj kot leto prej.

OBSEG IN STRUKTURA PRODAJE

Skupina HSE je v letu 2011 prodala 23.779 GWh EE. Kot smo že omenili, je HSE na domačem trgu prodal 10.065 GWh EE oziroma dobrih 42 %, medtem ko je 13.714 GWh EE prodal na tujih trgih (slabih 58 %).

Na domačem trgu je bilo prodanih 74 % EE distribucijskim podjetjem, veliki odjemalci so odkupili 15 %, 8 % EE pa je bilo prodane ELES-u (energija sekundarne in terciarne regulacije, odstopanja) in ostalim kupcem v Sloveniji. Prav tako se je EE prodajala tujim partnerjem v Sloveniji, kar je doseglo 3 % vse prodane EE na domačem trgu.

Struktura količinske prodaje EE v letih 2011 in 2010

DOLGOROČNE POGODBE IN DNEVNI TRG

Družba je večino prodaje ustvarila preko dolgoročnih pogodb. Na dnevnih trgih se je trgovalo z namenom usklajevanja pogodbenih obveznosti z možnostmi proizvodnje družb skupine HSE ter s ciljem optimizacije portfelja družbe in izkoriščanja tržnih priložnosti. Na dnevnih trgih so se prodajali viški EE, ki so nastali ob porastu vodotokov in dodatne količine EE, ko je bila tržna cena višja od stroškov dodatne proizvodnje.

SISTEMSKÉ STORITVE

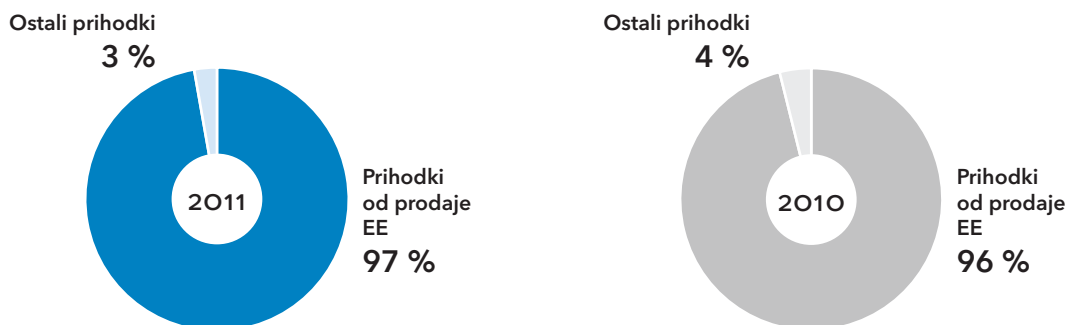
Poleg EE so bile v letu 2011 zagotovljene tudi pogodbeno zahtevane sistemske storitve, in sicer:

- sekundarna regulacija frekvence v regulacijskem obsegu ± 77 MW,
- zagon agregatov brez zunanjega vira napajanja,
- regulacija napetosti in jalove moči,
- regulacijska energija.

2.7.1 Ostale dejavnosti**STRUKTURA ČISTIH PRIHODKOV OD PRODAJE**

Skupina HSE je imela v letu 2011 1.328 mio EUR čistih prihodkov od prodaje. V strukturi prihodkov je bila s 97 % daleč najpomembnejša EE, ostali prihodki pa so znašali 3 % čistih prihodkov od prodaje.

Struktura čistih prihodkov od prodaje v letih 2011 in 2010

OSTALI PROIZVODI IN STORITVE

Med ostalimi prihodki od prodaje proizvodov in storitev so vključeni prihodki od prodaje stanovanj in najemnin, prihodki od gostinskih storitev, od prodaje toplotne energije ter skladiščenja, oskrbe s paro in toplo vodo, in odprodaje elektrofilterskega pepela.

TOPLOTNA ENERGIJA

V letu 2011 je bilo proizvedeno 367 GWh toplotne energije, to je 10 % manj od proizvedene v letu 2010.

2.8 Nabava in dobavitelji

2.8.1 Električna energija

SINERGIJA

V HSE si s ciljem čim večje učinkovitosti poslovanja prizadevamo izkoristiti sinergije proizvodnih enot znotraj skupine. Obratovalne in stroškovne lastnosti posameznih proizvodnih enot se namreč med seboj razlikujejo, zato je mogoče z ustrezno kombinacijo proizvodnih vozni redov doseči stroškovno ugodno proizvodnjo EE. Obenem se s časom spreminja tudi cena EE na trgu, zato je ekonomsko dispečiranje proizvodnih enot ob upoštevanju tehničnih kriterijev toliko bolj pomembno.

Enote za proizvodnjo EE v skupini HSE v letu 2011

DEM

		Dravograd	Vuzenica	Vuhred	Ožbalt	Fala	MB otok	Zlatoličje	Formin	mHE	
	Št. agreg.	3	3	3	3	3	3	2	2	2	Skupaj
Moč na pragu	MW	26	56	72	73	58	60	120	116	1,3	582,3
Nazivna moč generatorja	MVA	36	78	90	90	74	78	159	148	2,9	755,9
Bruto padec Hbr.	m	8,9	13,7	17,4	17,4	14,6	14,2	33	29		148,2
Inštaliran pretok Qi	m³/s	405	550	550	550	505	550	463	500		

HESS

		Boštanj	Blanca	
	Št. agreg.	3	3	Skupaj
Moč na pragu	MW	31,5	42,5	74
Nazivna moč generatorja	MVA	43,5	50	93,5
Bruto padec Hbr.	m	7,6	8,8	16,4
Inštaliran pretok Qi	m³/s	500	500	

SENG

		Doblar I.	Doblar II.	Plave I.	Plave II.	Solkan	ČHE Avče	Zadlaščica	mHE	
	Št. agreg.	3	1	2	1	3	1	2	26	Skupaj
Moč na pragu	MW	30	40	15	19	32	180	8	11,4	335,4
Nazivna moč generatorja	MVA	48	50	22	23	39	195	10	15,6	402,6
Bruto padec Hbr.	m	47,2	48,5	27,5	27,5	23	521	440		1.134,7
Inštaliran pretok Qi	m³/s	90	105	75	105	180	40	2,2		

TEŠ

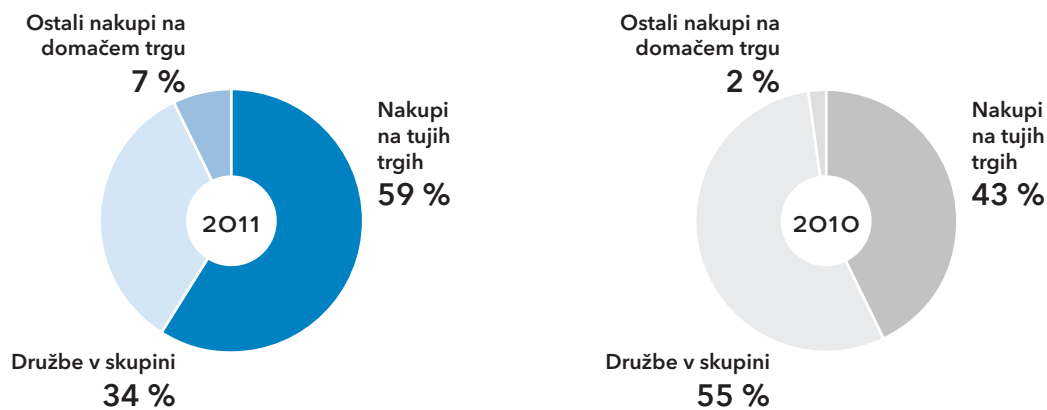
		PT 51	PT 52	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Skupaj
Moč na pragu	MW	42	42	50	248	305	687
Nazivna moč generatorja	MVA	56,3	56,3	94	324	377	907,5

TET

		PB I.	PB II.	Blok 4	Skupaj
Moč na pragu	MW	29	29	110	168
Nazivna moč generatorja	MVA	39,7	39,7	156	235,4

STRUKTURA VIROV

EE, ki jo je skupina HSE v letu 2011 dobavljala svojim kupcem, se je na domačem trgu kupila od družb skupine HSE (34 %), od tujih partnerjev v Sloveniji ter ostalih dobaviteljev EE v Sloveniji (7 %). Preostalo energijo (59 %) je skupina HSE kupila na tujih trgih.

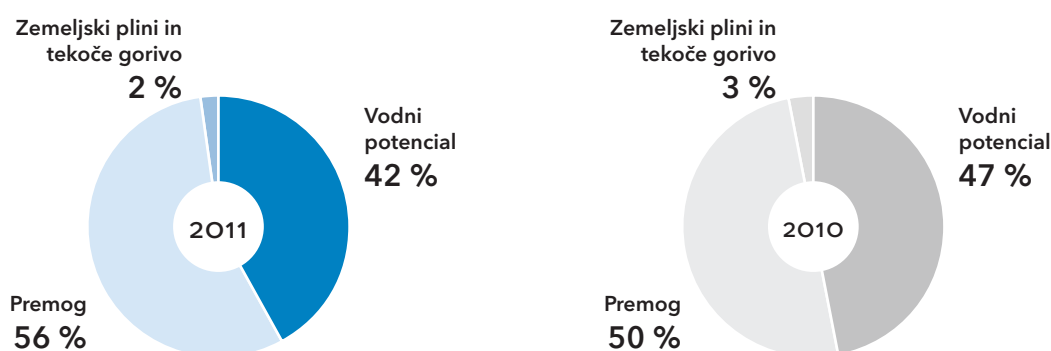
Struktura nakupov EE v letih 2011 in 2010**OPTIMIRANJE NABAV**

HSE je na dnevnem trgu z EE kupoval EE za pokrivanje primanjkljajev v primeru izpadov in slabe hidrologije ter z namenom optimiranja proizvodnje in za trgovanje.

PRIMARNE SUROVINE

Med primarnimi surovinami za proizvodnjo EE je v letu 2011 premog predstavljal 56 % primarno proizvedene EE, vodni potencial 42 %, 2 % pa sta predstavljala zemeljski plin in ekstra lahko kurilno olje.

Primarne surovine za proizvodnjo EE v letih 2011 in 2010

NABAVNA CENA

Na nabavno ceno EE so v letu 2011 vplivali predvsem naslednji dejavniki:

- proizvodnja EE, pridobljene iz premoga v TEŠ, je bila višja za 1,5 % od načrtovane,
- proizvodnja EE, pridobljene iz plina v TEŠ, je bila realizirana 101,3 %,
- proizvodnja EE iz TET je bila višja za 23,9 % od načrtovane,
- razmere na trgu z EE.

PREMOG

Za potrebe proizvodnje električne in toplotne energije v TEŠ je bilo porabljenno 43.119 TJ premoga. Za potrebe proizvodnje EE v TET pa je bilo porabljenno 7.575 TJ premoga.

ZALOGE PREMOGA

Na dan 31.12.2011 je zaloga premoga v PV znašala 4.553 TJ, zaloga premoga v TET pa 1.242 TJ.

2.9 Naložbe

Nadomestni blok 6 v TEŠ je trenutno največja energetska naložba v Sloveniji in predstavlja novo poglavje v energetske oskrbi Slovenije. Gre za sodoben, izredno učinkovit blok, ki bo postopoma nadomestil obratujoče bloke. Glede na pomembnost projekta, njegovo zahtevnost in vrednost je bila ključna pozornost skupine HSE v letu 2011 namenjena tudi temu projektu.

Skupina HSE poleg tega išče vedno nove projekte in naložbe, s katerimi bi zagotovila varno, zanesljivo, konkurenčno in okolju prijazno dolgoročno oskrbo Slovenije z EE. Zaveda se namreč:

- da so od kakovosti EE odvisni naši kupci,
- da je treba pri proizvodnji EE zagotoviti optimalno izrabo domačih virov in s tem zmanjšati uvozno odvisnost,
- da je treba širiti poslovanje in se aktivno vključevati na skupni evropski ter mednarodni trg in s tem iskati vire, ki bodo zapolnili vrzel v domači oskrbi, tudi zunaj meja Slovenije,
- da se visoka raven učinkovitosti doseže le z učinkovito izrabo primarnih virov, zato nenehno sledi tehnološkemu razvoju in posodobitvi proizvodnih naprav,
- da se doseže visoko stopnjo zanesljivosti v dobavi le s primerno razpršitvijo virov,
- da je treba ves čas skrbeti za razvoj novih virov in znanja.

Naložbe skupine HSE so namenjene izgradnji novih energetskih objektov ter posodabljanju obstoječih termoeenergetskih in hidroenergetskih zmogljivosti. Skupina HSE pri tem zasleduje naslednje pomembne cilje:

- povečanje deleža OVE,
- uporaba novih tehnologij pri izrabi fosilnih goriv,
- zmanjšanje emisij TGP,
- povečanje energetske učinkovitosti,
- trajnostna, okolju prijazna raba virov in
- iskanje ter izkoriščanje investicij v tujini.

V nadaljevanju so predstavljene večje naložbe skupine HSE v letu 2011.

2.9.1 Nadomestni blok 6

Nadomestni blok 6 v TEŠ bo proizvajal 3.500 GWh EE letno, za kar bo potreboval 2,9 mio ton premoga in skupno oddajal v okolico 3,1 mio ton CO₂, kar je tretjino manj od emisij trenutno delujočih blokov. Gre torej za energetske in ekološko sprejemljivejši proizvodni objekt, s katerim bomo za enako količino EE potrebovali 30 % manj premoga. S postavitvijo nadomestnega bloka 6 se ob enaki količini proizvedene EE v TEŠ specifične emisije CO₂ znižajo za okoli 30 %. Novi nadomestni blok 6 namreč odda 0,87 kg/kWh specifične emisije CO₂, medtem ko obstoječi objekti oddajo 1,25 kg/kWh.

Osnovni tehnični podatki	
Moč bloka	600 MW
Specifična poraba na pragu	8.451 kJ/kWh
Cena premoga	2,25 EUR/GJ
Ure obratovanja s polno močjo	6.650 ur/leto
Število zaposlenih	200
Življenjska doba	40 let
Emisija CO ₂	0,87 kg/kWh

V letu 2011 je bilo pridobljeno Okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje velike kurilne naprave. S tem dovoljenjem so bili izpolnjeni vsi pogoji za izdajo gradbenega dovoljenja. V marcu je bilo s strani MOP prejeta gradbeno dovoljenje za hladilni stolp in glavni tehnološki objekt, s čimer se je nemudoma pričela tudi gradnja. V mesecu aprilu se je, zaradi bolj realne ocenitve stroškov vseh postavk projekta, spremenjenih pogojev financiranja ter uresničitve sklepov vlade, pristopilo k NIP 4, ki je bil potrjen v mesecu avgustu 2011. Poleg naštetega so bile v letu 2011 projektne aktivnosti prvenstveno usmerjene v pridobivanje zadostnih virov financiranja za projekt.

Zaradi zamude pri pridobitvi Okoljevarstvenega dovoljenja so se z večmesečno zamudo začela tudi gradbena dela. Do konca leta 2011 je bil hladilni stolp zgrajen do 58 m, zaključek del je predviden v prvi polovici leta 2012, temu pa bo nato sledila montaža opreme.

Investitor projekta je TEŠ.

2.9.2 Srednja Sava

Namenski cilj projekta je povečanje izkoriščenosti hidropotenciala reke Save ter s tem povečanje instalirane moči. Z izgradnjo verige na srednji Savi gre za povečanje proizvodnje pasovne in delno tudi trapezne energije iz OVE.

Z izvedbo projekta se bo predvidoma izgradila veriga desetih elektrarn na srednji Savi, povečala proizvodnja E-OVE za 1.029 GWh, povečala instalirana moč za 338 MW v skupini HSE in povečal delež sistemskih storitev.

Osnovni tehnični podatki		Padec (m)	Instal. moč (MW)	EE (GWh/leto)
1	HE Suhadol	12,5	43,8	148,9
2	HE Trbovlje	10,1	35,2	117,1
3	HE Renke	9,9	36,2	118,3
4	HE Ponoviče	19,5	68,0	215,4
5	HE Kresnice	8,5	29,8	92,2
6	HE Jevnica	8,5	29,8	91,6
7	HE Zalog	7,5	16,8	43,4
8	HE Šentjakob	7,5	16,8	43,4
9	HE Gameljne*	12,5	27,6	69,7
10	HE Tacen*	15,5	34,8	89,1

* HE Gameljne in HE Tacen nadomestita načrtovano gradnjo derivacijske HE Ježica, ki je bila predvidena v Uredbi.

V letu 2011 se je projekt odvijal po načrtani smeri, vendar z manjšo intenzivnostjo kot je bilo pričakovati, saj MOP še vedno ni uredil vseh dopolnitev Uredbe (Uredba o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo EE na delu vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola).

Bistvena vsebinska sprememba Uredbe je v tem, da se koncesijo gradnje menja za koncesijo rabe vodnega potenciala. Uredba tako ne bo več vsebovala opredelitve števila HE in prav tako ne lokacij (načela gradnje), ampak bi definirala le območje rabe energetskega potenciala (načela ZV-1 za rabo vode). Predlagana rešitev je za koncesionarja bolj primerna in manj zavezujoča, kar pa je bistveno, saj koncesionar pridobi večjo svobodo pri določanju lokacije bodočih novih objektov, lažje spoštuje določila iz CPVO in izboljša ekonomiko projekta.

V letu 2011 je bila ustanovljena družba SRESA z namenom, da se bo preko nje izvajala in financirala gradnja ter upravljanje HE na srednji Savi in izdelane številne strokovne podlage, raziskave in študije ter IDR za prve 3 HE, vključno z DIIP.

Investitor projekta je družba HSE, kateremu je bila podeljena koncesijska pravica.

Dne 22.12.2005 je bila HSE podeljena koncesijska pravica za izkoriščanje vodnega potenciala Srednje Save (koncesijska pravica). Kljub temu, da je bila koncesijska pravica HSE podeljena, pa HSE na tej osnovi dejansko še ne izvaja dejavnosti v splošnem interesu. Koncesijska pogodba namreč še ni bila sklenjena, zato medsebojne pravice in obveznosti med koncedentom in koncesionarjem še niso dogovorjene. Iz navedenega torej izhaja, da na podlagi podeljene koncesijske pravice med državnimi organi in HSE kot imetnikom te pravice, finančni odnosi še niso vzpostavljeni.

2.9.3 Hidroelektrarne na spodnji Savi

HE Boštanj, HE Blanca, HE Krško, HE Brežice in HE Mokrice bodo več kot podvojile proizvodnjo EE na Savi, reki z doslej najmanj izkoriščenim energetskim potencialom. EE iz novih elektrarn, ki bodo zgrajene postopno do leta 2017, bo predstavljala 21 % proizvodnje slovenskih HE in bo predvidoma pokrivala 6 % skupne porabe EE v državi. Projekt, poleg 188 MW dodatno instalirane moči in dodatne povprečne letne proizvodnje 684 GWh EE, omogoča tudi boljši razvoj lokalnim skupnostim na območju novih HE, večje varstvo okolja in boljšo regionalno razvitost.

Osnovni tehnični podatki		Padec (m)	Instal. moč (MW)	EE (GWh/leto)
1	HE Boštanj	7,7	32	115
2	HE Blanca	9,2	38	144
3	HE Krško	9,2	38	144
4	HE Brežice	11	46	148
5	HE Mokrice	7,5	33,7	133,2

V letu 2011 se je nadaljevala izgradnja **HE Krško**, kjer glede na terminski načrt prihaja do 8 mesecev zamud. Zakasnitev del je posledica poplav reke Save v preteklih letih, del zamude pa se izraža tudi na račun konzorcijskih partnerjev ter likvidnostnih težav vodilnega partnerja na izvedbi gradbenih del.

Na **HE Brežice** je bil izveden strokovni del postopka izdelave DPN in OP. Konec leta 2011 je bil zaključen tudi IDP. Izdelovale so se tudi različne strokovne podlage, študije ter investicijska in projektna dokumentacija.

Na **HE Mokrice** je bil v letu 2011 v izvedbi postopek in izdelava dopolnjenega osnutka DPN in OP, ki sta trenutno v postopku usklajevanja in izdelave utemeljitev najprimernejše variante. V letu 2011 so se izdelovale tudi druge strokovne podlage, študije ter investicijska in projektna dokumentacija.

Investitor projekta je družba HESS. Družbe HSE, DEM, SENG in GEN energija, sorazmerno z njihovimi deleži v osnovnem kapitalu družbe HESS ter skladno z načrti vplačil, financirajo gradnjo HE na spodnji Savi.

2.9.4 Rekonstrukcija II. faza HE Doblar, HE Plave

V okviru rekonstrukcije II. faza HE Plave in HE Doblar se izvaja zamenjava agregatov v HE Doblar I. Rekonstrukcija II. faza HE Plave se bo začela po zaključku rekonstrukcije v HE Doblar I. V letu 2011 je na HE Doblar potekala zamenjava agregata 3, ki je bila tudi zaključena in dana v pogodbeno poskusno obratovanje. Dela so se nato nadaljevala na agregatu 2, kjer je demontaža že zaključena.

Investitor projekta je SENG.

2.9.5 NOP II

Z realizacijo tega projekta se bodo zmanjšale transportne poti iz jame na deponijo premoga s približno 3,8 km na 1,1 km. Realizacija naložbe bo zaradi 72 % manjše transportne poti pomenila 25 % zmanjšanje stroškov energije in 55 % zmanjšanje stroškov dela ter obenem zmanjšanje tveganja zaustavitve proizvodnje. Lokacijsko je izvozni jašek postavljen optimalno glede na dolgoročno planirane odkope premoga. Predmet investicije je torej prenova glavnega odvoza premoga iz jame PV (nova lokacija, nova tehnologija), cilji investicije pa zmanjšanje glavne transportne poti, znižanje stroškov odvoza in vzdrževanja, zmanjšanje škodljivih vplivov na okolje (hrup, prah), približanje izvoznega jaška odkopnim poljem in koncentracija objektov znotraj industrijske cone in izboljšanje ter povečanje zanesljivosti obratovanja.

V letu 2011 so bila izvedena pripravljalna dela za ureditev platoja jaška, elektro pripravljalna dela in pripravljalna dela za globljenje ter izdelavo jaška. Pričela so se že rudarska dela.

Investitor projekta je PV.

2.9.6 TET

Tudi v letu 2011 so se pripravljale ustrezne podlage za sprejem odločitve o dolgoročni rešitvi energetske lokacije TET po letu 2015.

2.9.7 ČHE Kozjak

Projekt ČHE Kozjak na Dravi je v letu 2011 zaključil fazo postopka umestitve objekta v prostor – DPN.

Osnovni tehnični podatki	
Qi (instalirani pretok)	65 m ³ /s
Qč (črpalni pretok)	46,1 m ³ /s
Hbruto max. (maksimalni bruto padec)	710,31 m
Pi (srednja inštalirana moč v generatorskem režimu)	400 MW
Pč (srednja inštalirana moč v črpalnem režimu)	352 MW
Elp (letna proizvodnja el. energije)	985 GWh
Elč (potrebna letna energija za črpanje)	1.208 GWh

V letu 2011 so potekale predvsem aktivnosti na področju dopolnitve in revizije IDP ter novelacije IP.

Investitor projekta je DEM.

2.10 Informatika

REORGANIZACIJA PODPORNEGA CENTRA SKUPINE HSE

V okviru konsolidacije sistemskih in aplikativnih storitev je bil v letu 2011 reorganiziran Podporni center, ki skrbi za nemoteno delovanje informacijskega sistema skupine HSE (TEŠ, PV, HESS in HSE). V Podpornem centru so zaposleni predstavniki posameznih družb ter predstavniki zunanega partnerja, ki skrbijo za več nivojev tehnične podpore (sprejemanje prijavljenih napak, začetna analiza prijavljenih napak, nadzor in upravljanje vzpostavljenih informacijskih sistemov, podpora končnim uporabnikom itd.). Za obvladujočo družbo je tovrsten pristop pomemben predvsem s stališča kontroliranega obvladovanja informacijskega sistema HSE in podrobnega spremljanja pri tem nastalih stroškov.

VARNOSTNA POLITIKA IT HSE

Na področju informacijske varnosti je bilo v letu 2011 v okviru standarda ISO-27001 uvedenih kar nekaj varnostnih mehanizmov, ki zagotavljajo visoko stopnjo varovanja elektronskih dokumentov in hkrati omogočajo sledljivost sprememb.

KONSOLIDACIJA

Izveden je bil pregled stanja na področju IT v vseh družbah skupine HSE. Pregled stanja po družbah je bil fokusiran na področja infrastrukture, aplikativne programske opreme, sistemskih storitev, varnosti in IT nadzora ter kadrov. Na osnovi teh popisov je bil narejen kratkoročni akcijski načrt konsolidacije IT področja v družbah skupine HSE. Oblikovane so bile posamezne projektne skupine in s konkretnimi nalogami zadolžene za izvedbo točno določenih aktivnosti. Izdelana je bila tudi krovna politika IT področja.

Izveden je bil temeljit pregled komunikacijskega omrežja v vseh družbah skupine HSE, ki bo osnova za nadaljnji razvoj omrežne infrastrukture.

Kot prvi korak k poslovno informacijski konsolidaciji je bil v letu 2010 začet projekt »Energy« s ciljem uvedbe informacijsko podprtega procesa kon-

solidacije računovodskih izkazov v celotni skupini HSE. Projekt je bil zaključen v letu 2011.

AKREDITACIJA ZA E-ARHIV

Narejen je bil »Program vzpostavitve digitalne hrambe v HSE in akreditacija storitve«, v katerem so se zapisali namen in cilji akreditacije ter potrebni pogoji za vzpostavitev digitalne hrambe.

Zahteve za vzpostavitev digitalne hrambe v skupini HSE se navezujejo na izdelavo in pridobitev potrditve notranjih pravil ter uporabo ustrezno akreditirane strojne ter programske opreme.

Zahteve za akreditacijo storitev pa se nanašajo na izpolnjevanje organizacijskih in tehnoloških pogojev ponudnika storitev. Ti pogoji so bistveno zahtevnejši. HSE bo nastopal v dvojni vlogi, zato moramo izpolnjevati pogoje tako uporabnika kot ponudnika storitev. Projekt se nadaljuje v smeri priprave klasičnega načrta, ki podrobno določa vrste in količino dokumentov, ki jih posamezne štabne službe HSE morajo arhivirati.

POENOTENJE POSLOVNIH IS V SKUPINI

Projektna skupina je izvedla temeljito analizo obstoječih rešitev v vseh družbah skupine HSE in na osnovi ocenjevalnih in izločitvenih kriterijev predlagala rešitev, ki bi po njeni oceni bila primerna za celotno skupino. V letu 2011 je bil za ta namen izveden postopek popisa poslovnih procesov družbe HSE, ki bo omogočil kvalitetno in dovolj jasno pripravo projektne dokumentacije za vpeljavo integralnega informacijskega sistema ERP.

2.11 Analiza uspešnosti poslovanja

Skupina HSE je v letu 2011 realizirala **ČISTE PRIHODKE OD PRODAJE** v znesku 1.327.546.308 EUR in preseгла realizirane v enakem obdobju preteklega leta za 45 % zaradi večjih prodajnih količin obvladujoče družbe, predvsem na tujem trgu.

Dosežen **POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA** skupine v letu 2011 v znesku 96.190.255 EUR dosega 76 % realiziranega v preteklem letu. Skupina je v letu 2011 ustvarila čisti dobiček v višini 69.753.103 EUR, kar je 32 % manj kot v lanskem letu. Na nižji čisti dobiček je, kljub večjim trgovanjskim količinam za 47 %, vplival predvsem nižji trgovanjski rezultat na obvladujoči družbi, ki je posledica sledečih dejavnikov: manjše proizvodnje v HE, nižjih prihodkov iz naslova sistemskih storitev, neugodnega razmerja Peak/Pas na dnevnem trgu, zaradi česar je bila ustvarjena nižja dodana vrednost iz naslova optimiranja proizvodnje na urnem nivoju.

SREDSTVA skupine HSE na dan 31.12.2011 v znesku 2.275.886.031 EUR so za 20 % višja v primerjavi s stanjem konec leta 2010, predvsem zaradi visokih investicij skupine.

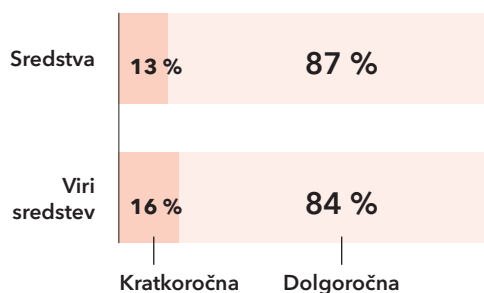
KAPITAL skupine HSE je na dan 31.12.2011 znašal 1.409.097.763 EUR, kar je za 5 % več glede na konec leta 2010, predvsem zaradi čistega dobička leta 2011.

Družbe skupine HSE so v proučevanem obdobju **PROIZVEDLE** 7.625 GWh EE, kar je za 10 % manj od proizvedene v enakem obdobju lani zaradi nižje hidrologije.

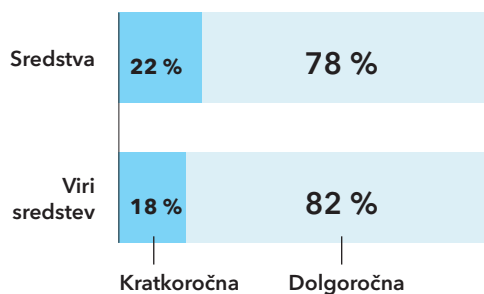
V letu 2011 je skupina dosegla pozitiven **DENARNI TOK** iz poslovanja in financiranja, kar je ključno, kljub temu, da je bil iz naložbenja dosežen negativni denarni tok, zaradi financiranja obsežnih investicij skupine HSE, zlasti investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ. V letu 2010 so bile investicije bistveno nižje.

Struktura izkaza finančnega položaja skupine HSE in obvladujoče družbe na dan 31.12.2011

SKUPINA HSE

OBVLADUJOČA DRUŽBA

STRUKTURA IFP

Iz strukture izkaza finančnega položaja skupine HSE je razvidno, da na presečni dan 31.12.2011 skupina HSE kratkoročno financira tudi del dolgoročnih sredstev. Razlog je v še ne pridobljenem državnem poročilu za nadomestni blok 6 v TEŠ, zaradi česar še ni bilo realizirano načrtovano črpanje dolgoročnega posojila pri EIB.

KAPITALSKA USTREZNOST

Zagotavljanje kapitalne ustreznosti spada med najpomembnejše zadolžitve odgovornih v družbah skupine HSE. Ocenjuje se, da so bile družbe skupine HSE konec leta 2011 kapitalno ustrezne, saj razpolagajo z ustreznim kapitalom glede na obseg in vrste poslov, ki jih opravljajo, ter glede na tveganja, ki so jim izpostavljena pri opravljanju teh poslov.

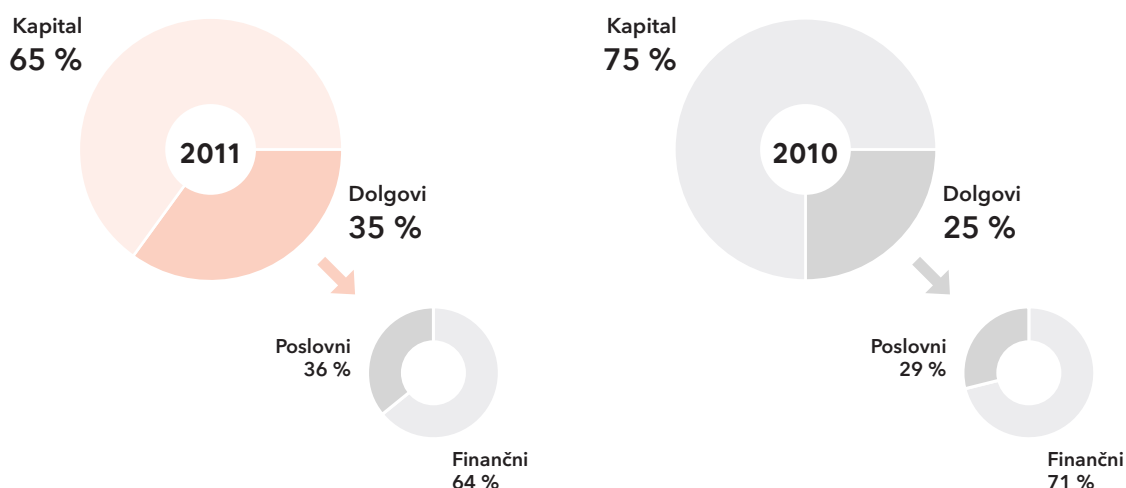
STANJE ZADOLŽENOSTI

Pomemben pokazatelj poslovno-finančnega položaja je tudi stanje zadolženosti. Iz analize finančnega položaja družb skupine HSE izhaja, da je po-

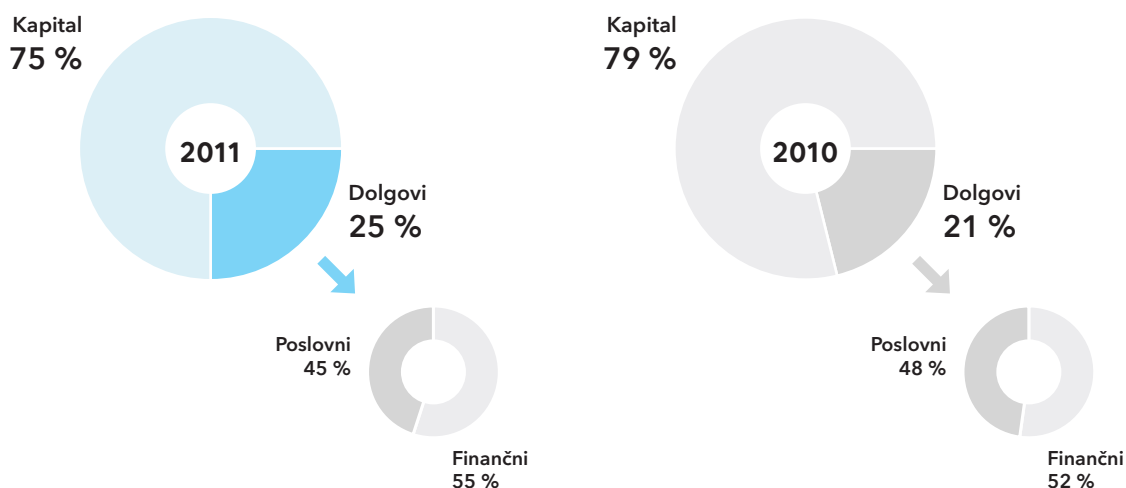
slovno-finančni položaj družb skupine HSE z vidika zadolženosti obvladljiv, saj so bili konec leta 2011 kazalniki zadolženosti še znotraj tistih mejnih vrednosti, ki opredeljujejo varno poslovanje.

Delež dolgov (upoštevane so postavke dolgoročne in kratkoročne finančne obveznosti ter dolgoročne in kratkoročne poslovne obveznosti iz izkaza finančnega položaja) v financiranju obvladujoče družbe je 25 %, v skupini pa 35 %. V strukturi dolgov obvladujoče družbe predstavljajo finančni dolгови 55 %, skupine pa 64 %. Podrobnejša struktura dolgov je razvidna iz računovodskih poročil obvladujoče družbe in skupine HSE.

Razmerje med kapitalom in dolгови v skupini HSE na dan 31.12.2011

Razmerje med kapitalom in dolгови v obvladujoči družbi na dan 31.12.2011

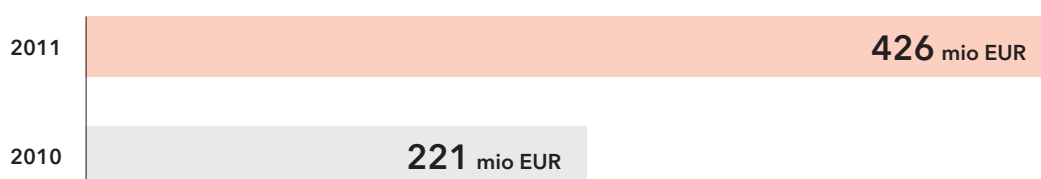

Zadolženost obvladujoče družbe do bank je bila konec leta 2011 za 4 % nižja v primerjavi s stanjem konec leta 2010, zadolženost skupine pa za 56 % večja, predvsem zaradi zadolževanja družbe TEŠ za nadomestni blok 6.

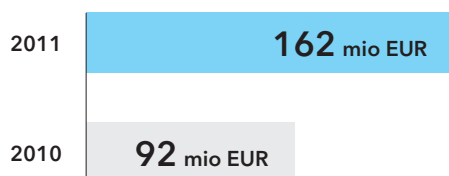
Neto finančni dolg obvladujoče družbe je bil konec leta 2011 za 75 % višji v primerjavi s koncem leta 2010, skupine pa za 93 % višji glede na leto 2010. Tako obvladujoča družba kot skupina sta se zadolževali za financiranje investicij skupine HSE.

Neto finančni dolg skupine HSE in obvladujoče družbe na dan 31.12.2011

SKUPINA HSE

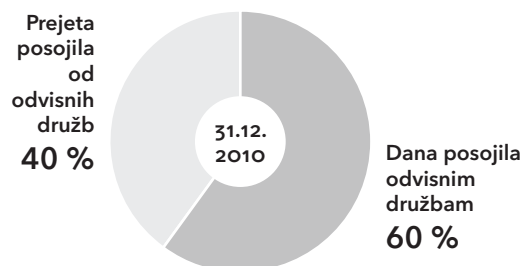
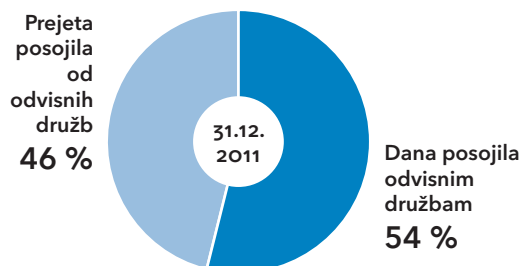

OBVLADUJOČA DRUŽBA

V skupini HSE je vzpostavljeno upravljanje z denarnimi sredstvi ali »cash management«, katerega glavni cilj je optimizacija likvidnosti družb v skupini in poteka v obliki zadolževanja med družbami v skupini.

Struktura medsebojnega kreditiranja

Prikaz vrednosti sredstev, višine celotnega kapitala na dan 31.12.2011 ter doseženi poslovni rezultati družb skupine HSE v letu 2011

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

Vrednost sredstev v EUR	1.311.214.398
Višina celotnega kapitala v EUR	970.128.945
Čisti poslovni izid v EUR	46.729.619

SLOVENIJA

Dravske elektrarne Maribor d.o.o.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	555.414.448
Višina celotnega kapitala v EUR	538.912.014
Čisti poslovni izid v EUR	10.495.516

Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	859.641.851
Višina celotnega kapitala v EUR	362.807.700
Čisti poslovni izid v EUR	6.060.687

HSE Invest d.o.o.

Delež HSE neposredno	25 %
Delež HSE posredno	75 %
Vrednost sredstev v EUR	2.257.428
Višina celotnega kapitala v EUR	971.092
Čisti poslovni izid v EUR	154.096

Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	264.669.299
Višina celotnega kapitala v EUR	183.627.872
Čisti poslovni izid v EUR	6.162.269

Termoelektrarna Trbovlje d.o.o.

Delež HSE	81,3 %
Vrednost sredstev v EUR	57.353.754
Višina celotnega kapitala v EUR	34.427.841
Čisti poslovni izid v EUR	52.482

Soenergetika d.o.o.

Delež HSE	25 %
Vrednost sredstev v EUR	5.484.681
Višina celotnega kapitala v EUR	483.588
Čisti poslovni izid v EUR*	(42.131)

Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.

Delež HSE neposredno	51 %
Delež HSE posredno	84,6 %
Vrednost sredstev v EUR	260.473.830
Višina celotnega kapitala v EUR	252.318.722
Čisti poslovni izid v EUR	447.057

Premogovnik Velenje d.d.

Delež HSE	77,7 %
Vrednost sredstev v EUR	215.489.400
Višina celotnega kapitala v EUR	111.436.464
Čisti poslovni izid v EUR	1.010.389

* Soenergetika d.o.o. je v letu 2011 izvajala aktivnosti izgradnje kogeneracija Planina.

Srednjesavske elektrarne d.o.o.

Delež HSE	60 %
Vrednost sredstev v EUR	100.168
Višina celotnega kapitala v EUR	99.110
Čisti poslovni izid v EUR	(890)

TUJINA

HSE Italia S.r.l.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	2.680.300
Višina celotnega kapitala v EUR	120.787
Čisti poslovni izid v EUR	1.608

HSE Hungary Kft.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	4.357.728
Višina celotnega kapitala v EUR	3.178.841
Čisti poslovni izid v EUR	1.236.094

HSE Balkan Energy d.o.o.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	3.656.659
Višina celotnega kapitala v EUR	1.280.115
Čisti poslovni izid v EUR	170.307

HSE Adria d.o.o.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	5.001.745
Višina celotnega kapitala v EUR	1.488.557
Čisti poslovni izid v EUR	370.392

HSE Bulgaria EOOD

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	963.145
Višina celotnega kapitala v EUR	486.202
Čisti poslovni izid v EUR	43.068

HSE BH d.o.o.

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	1.697.604
Višina celotnega kapitala v EUR	599.987
Čisti poslovni izid v EUR	107.551

HSE MAK Energy DOOEL

Delež HSE	100 %
Vrednost sredstev v EUR	253.688
Višina celotnega kapitala v EUR	44.563
Čisti poslovni izid v EUR	36.913

2.11.1 Kazalniki obvladujoče družbe

Stopnja lastniškosti financiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kapital in obveznosti	1.311.214.398	1.198.207.987
2. Kapital	970.128.945	929.748.299
Stopnja lastniškosti financiranja = 2 / 1	73,99	77,59

Konec leta predstavlja kapital družbe skoraj 74 % vseh obveznosti do virov sredstev. Glede na leto 2010 se je stopnja lastniškosti financiranja znižala, kljub povečanju kapitala zaradi vnosa čistega dobička leta 2011, predvsem zaradi povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti, kot posledica še ne pridobljenega državnega poročstva za projekt nadomestnega bloka 6.

Stopnja dolgoročnosti financiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kapital	970.128.945	929.748.299
2. Dolgoročne obveznosti	108.727.007	116.414.039
3. Skupaj (1+2)	1.078.855.952	1.046.162.338
4. Kapital in obveznosti	1.311.214.398	1.198.207.987
Stopnja dolgoročnosti financiranja = 3 / 4	82,28	87,31

Družba je 82 % svojih sredstev financirala z dolgoročnimi viri in 18 % s kratkoročnimi viri. Stopnja dolgoročnosti financiranja je glede na konec leta 2010 nižja za 5 odstotnih točk, kar je posledica znižanja dolgoročnih posojil zaradi odplačil ter povečanja kratkoročne zadolženosti.

Stopnja osnovnosti investiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Nepremičnine, naprave in oprema	12.832.828	9.804.160
2. Neopredmetena sredstva	19.888.785	6.388.682
3. Skupaj stalna sredstva po neodpisani vrednosti (1+2)	32.721.613	16.192.842
4. Sredstva	1.311.214.398	1.198.207.987
Stopnja osnovnosti investiranja = 3 / 4	2,50	1,35

Delež stalnih sredstev je med sredstvi družbe 2,5 %, v primerjavi s koncem leta 2010 je višji, predvsem zaradi povečanja zalog emisijskih kuponov.

Stopnja dolgoročnosti investiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Nepremičnine, naprave in oprema	12.832.828	9.804.160
2. Neopredmetena sredstva	19.888.785	6.388.682
4. Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe	982.338.595	965.079.695
5. Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila	246.500	246.500
6. Dolgoročne poslovne terjatve	870.313	885.931
8. Skupaj (1+2+3+4+5+6+7)	1.016.177.021	982.404.968
9. Sredstva	1.311.214.398	1.198.207.987
Stopnja dolgoročnosti investiranja = 8 / 9	77,50	81,99

Vsa dolgoročna sredstva predstavljajo skoraj 78 % celotnih sredstev družbe. Vrednost kazalnika se je glede na konec leta 2010 znižala, predvsem zaradi povečanja kratkoročno danih posojil družbam v skupini.

Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kapital	970.128.945	929.748.299
2. Nepremičnine, naprave in oprema	12.832.828	9.804.160
3. Neopredmetena sredstva	19.888.785	6.388.682
4. Skupaj stalna sredstva po neodpisani vrednosti (2+3)	32.721.613	16.192.842
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sr. = 1 / 4	29,65	57,42

Vrednost koeficienta je konec leta 2011 znašala 30, kar pomeni, da so bila z lastniškim kapitalom v celoti financirana najbolj nelikvidna sredstva. Razlog za nižji koeficient glede na leto 2010 je v povečanju zalog emisijskih kuponov za po letu 2012.

Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Denar in denarni ustrezniki	18.203.132	39.443.839
2. Kratkoročne finančne naložbe in posojila	109.317.324	48.336.904
3. Skupaj likvidna sredstva (1+2)	127.520.456	87.780.743
4. Kratkoročne obveznosti	232.358.446	152.045.649
Koeficient nep. pokritosti kratk. obv. (hitri koef.) = 3 / 4	0,55	0,58

Hitri koeficient prikazuje razmerje med likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Konec leta 2011 je znašal 0,6, kar pomeni da je družba z likvidnimi sredstvi pokrila več kot polovico svojih kratkoročnih obveznosti. Kazalnik je v primerjavi z letom 2010 na enakem nivoju.

Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Denar in denarni ustrezniki	18.203.132	39.443.839
2. Kratkoročne finančne naložbe in posojila	109.317.324	48.336.904
3. Kratkoročne poslovne terjatve	150.285.915	118.253.895
4. Skupaj (1+2+3)	277.806.371	206.034.638
5. Kratkoročne obveznosti	232.358.446	152.045.649
Koeficient pospešene pokritosti kratk. obv. = 4 / 5	1,20	1,36

Vrednost pospešenega koeficienta je konec leta 2011 znašala 1,2 kar pomeni, da družba kratkoročno financira tudi del dolgoročnih obveznosti. Kazalnik je v primerjavi s stanjem konec leta 2010 nižji, predvsem zaradi višjih kratkoročnih finančnih obveznosti, kot posledica še ne pridobljenega državnega poročstva za projekt nadomestnega bloka 6.

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kratkoročna sredstva	291.420.090	212.662.680
2. Kratkoročne obveznosti	232.358.446	152.045.649
Koef. kratk. pokritosti kratk. obv. (kratk. koef.) = 1 / 2	1,25	1,40

Kratkoročni koeficient je konec leta 2011 znašal 1,25, kar kaže na dobro plačilno sposobnost družbe, saj je le ta s svojimi kratkoročnimi sredstvi pokrila celotne kratkoročne obveznosti. V primerjavi s stanjem konec leta 2010 je koeficient nižji, zaradi povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti, kot posledica še ne pridobljenega državnega poročstva za projekt nadomestnega bloka 6.

Kazalniki obvladujoče družbe

Koeficient gospodarnosti poslovanja

v EUR	2011	2010
1. Poslovni prihodki	1.359.019.422	910.086.570
2. Poslovni odhodki	1.303.401.998	818.504.429
Koeficient gospodarnosti poslovanja = 1 / 2	1,04	1,11

V letu 2011 je družba ustvarila 4 % več poslovnih prihodkov kot so znašali poslovni odhodki. Kazalnik je v primerjavi z letom 2010 nekoliko nižji, ker je bil v letu 2011 predvsem zaradi nižje hidrologije realiziran nižji rezultat iz trgovanja.

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE)

v EUR	2011	2010
1. Čisti poslovni izid	46.729.619	79.491.404
2. Povprečni kapital	949.938.622	887.796.468
ROE = 1 / 2	0,049	0,090

Družba je v letu 2011 ustvarila 5 EUR čistega dobička na 100 EUR vloženega kapitala. Vrednost koeficienta je nižja glede na doseženega v letu 2010, predvsem zaradi nižjega čistega dobička leta 2011 kot posledica neugodne hidrologije.

Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)

v EUR	2011	2010
1. Čisti poslovni izid	46.729.619	79.491.404
2. Povprečna sredstva	1.254.711.192	1.187.548.118
ROA = 1 / 2	0,037	0,067

Donosnost sredstev leta 2011 v višini 3,7 % je bila v primerjavi s preteklim letom nižja, predvsem zaradi nižjega čistega dobička leta 2011 ter višjih povprečnih sredstev (višjih danih kratkoročnih posojil družbam v skupini).

Dodana vrednost

v EUR	2011	2010
1. Poslovni prihodki	1.359.019.422	910.086.570
2. Stroški blaga, materiala in storitev	1.292.558.665	808.047.751
3. Drugi poslovni odhodki	830.847	1.328.028
Dodana vrednost = 1-2-3	65.629.910	100.710.791

Dodana vrednost je glede na leto 2010 nižja predvsem zaradi nižje hidrologije in posledično nižjega izida iz trgovanja.

Dodana vrednost / zaposlenega

v EUR	2011	2010
1. Dodana vrednost	65.629.910	100.710.791
2. Povprečno število zaposlenih iz dveh stanj konec obdobja	129	120
Dodana vrednost / zaposlenega = 1 / 2	508.759	839.257

Dodana vrednost na zaposlenega je glede na leto 2010 nižja zaradi nižje dodane vrednosti ter višjega povprečnega števila zaposlenih.

Koeficient dolgovno - kapitalskega razmerja

v EUR	2011	2010
1. Kratkoročne finančne obveznosti	80.108.197	25.311.303
2. Dolgoročne finančne obveznosti	100.009.595	106.619.094
3. Celotne finančne obveznosti (1+2)	180.117.792	131.930.397
4. Kapital	970.128.945	929.748.299
Koeficient dolgovno - kapitalskega razmerja = 3 / 4	0,19	0,14

Kazalnik kaže razmerje med zadolženostjo družbe in kapitalom. Kazalnik je glede na konec leta 2010 višji, zaradi večje kratkoročne zadolženosti, kot posledica še ne pridobljenega državnega poročstva za projekt nadomestnega bloka 6. Kazalnik je znotraj pogojev, ki jih določajo banke.

Celotne finančne obveznosti / EBITDA

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kratkoročne finančne obveznosti	80.108.197	25.311.303
2. Dolgoročne finančne obveznosti	100.009.595	106.619.094
3. Celotne finančne obveznosti (1+2)	180.117.792	131.930.397
4. EBIT - Poslovni izid iz poslovanja	55.617.424	91.582.141
5. Amortizacija	1.425.928	1.139.894
6. EBITDA (4+5)	57.043.353	92.722.035
Celotne finančne obveznosti / EBITDA = 3/6	3,16	1,42

Kazalnik pokaže razmerje med zadolženostjo družbe in EBITDA. Kazalnik se je v primerjavi s koncem leta 2010 znižal, zaradi višje kratkoročne finančne zadolženosti družbe ter zaradi nižjega poslovnega izida iz poslovanja.

EBITDA / Finančni odhodki iz prejetih posojil

v EUR	2011	2010
1. EBIT - Poslovni izid iz poslovanja	55.617.424	91.582.141
2. Amortizacija	1.425.928	1.139.894
3. EBITDA (1+2)	57.043.353	92.722.035
4. Finančni odhodki iz prejetih posojil	3.298.008	2.693.119
EBITDA / Finančni odhodki iz posojil = 3 / 4	17,30	34,43

Kazalnik je v primerjavi z letom 2010 nižji, predvsem zaradi nižjega poslovnega izida iz poslovanja ter zaradi višjih odhodkov za obresti, kar je posledica višjega stanja zadolženosti.

Celotne finančne obveznosti / Sredstva

v EUR	2011	2010
1. Dolgoročne finančne obveznosti	100.009.595	106.619.094
2. Kratkoročne finančne obveznosti	80.108.197	25.311.303
3. Celotne finančne obveznosti (1+2)	180.117.792	131.930.397
4. Sredstva	1.311.214.398	1.198.207.987
Celotne finančne obveznosti / Sredstva = 3 / 4	0,14	0,11

Delež celotnih finančnih obveznosti glede na sredstva je bil v primerjavi s koncem leta 2010 višji zaradi višjih kratkoročnih finančnih obveznosti.

STOPNJA DIVIDENDNOSTI KAPITALA

Predlog posloводства in NS družbe HSE lastniku je, da se bilančni dobiček leta 2011 v višini 23,4 mio EUR, zaradi načrtovanih visokih investicij skupine, razporedi v druge rezerve iz dobička. AUKN RS pričakuje, da bo stopnja dividendnosti kapitala od leta 2015 dalje 1,5 %. S sprejetjem novega razvojnega načrta se bo definiralo ciljno stopnjo dividendnosti kapitala pri tem pa je potrebno upoštevati kapitalsko intenzivnost dejavnosti, visok delež kapitala v strukturi financiranja sredstev, predvsem zaradi investicijskega ciklusa, ki povzroča dodatne odhodke, ni pa še poslovnih učinkov.

2.11.2 Kazalniki skupine HSE

Stopnja lastniškosti financiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kapital in obveznosti	2.275.886.031	1.900.508.353
2. Kapital	1.409.097.763	1.344.136.467
Stopnja lastniškosti financiranja = 2 / 1	61,91	70,73

Konec leta 2011 predstavlja kapital skupine 62 % vseh obveznosti do virov sredstev. Zaradi čistega dobička skupine HSE v višini 69,8 mio EUR je kapital konec leta 2011 glede na preteklo leto višji, vendar se je stopnja lastniškosti financiranja kljub temu znižala, predvsem zaradi povečanja dolgoročne zadolženosti skupine za financiranje nadomestnega bloka 6 v TEŠ.

Stopnja dolgoročnosti financiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kapital	1.409.097.763	1.344.136.467
2. Dolgoročne obveznosti	501.407.398	354.855.625
3. Skupaj (1+2)	1.910.505.161	1.698.992.092
4. Kapital in obveznosti	2.275.886.031	1.900.508.353
Stopnja dolgoročnosti financiranja = 3 / 4	83,95	89,40

Skupina je 84 % svojih sredstev financirala z dolgoročnimi viri in 16 % s kratkoročnimi viri. Stopnja dolgoročnosti financiranja je glede na konec leta 2010 nižja, ker se je v primerjavi s preteklim letom kapital zvišal manj, kot so se zvišale dolgoročne obveznosti. Razlog za zvišanje dolgoročnih obveznosti je v financiranju nadomestnega bloka 6 v TEŠ.

Stopnja osnovnosti investiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Nepremičnine, naprave in oprema	1.900.121.752	1.557.286.457
2. Neopredmetena sredstva	47.817.146	36.801.406
3. Skupaj stalna sredstva po neodpisani vrednosti (1+2)	1.947.938.898	1.594.087.863
4. Sredstva	2.275.886.031	1.900.508.353
Stopnja osnovnosti investiranja = 3 / 4	85,59	83,88

Konec leta 2011 je delež stalnih sredstev med sredstvi skupine 86 %. Stopnja osnovnosti investiranja je v primerjavi s koncem leta 2010 višja, predvsem zaradi visokih vlaganj skupine, predvsem v nadomestni blok 6 v TEŠ.

Stopnja dolgoročnosti investiranja

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Nepremičnine, naprave in oprema	1.900.121.752	1.557.286.457
2. Neopredmetena sredstva	47.817.146	36.801.406
3. Naložbene nepremičnine	281.019	295.964
4. Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe	4.378.971	6.461.799
5. Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila	5.137.980	4.130.247
6. Dolgoročne poslovne terjatve	1.685.613	8.008.393
7. Druga dolgoročna sredstva	632.148	206.385
8. Skupaj (1+2+3+4+5+6+7)	1.960.054.629	1.613.190.651
9. Sredstva	2.275.886.031	1.900.508.353
Stopnja dolgoročnosti investiranja = 8 / 9	86,12	84,88

Vsa dolgoročna sredstva skupine predstavljajo 86 % celotnih sredstev skupine. V primerjavi s stanjem na koncu leta 2010 je stopnja dolgoročnosti investiranja višja, predvsem zaradi visokih vlaganj skupine.

Kazalniki skupine HSE

Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kapital	1.409.097.763	1.344.136.467
2. Nepremičnine, naprave in oprema	1.900.121.752	1.557.286.457
3. Neopredmetena sredstva	47.817.146	36.801.406
4. Skupaj stalna sredstva po neodpisani vrednosti (2+3)	1.947.938.898	1.594.087.863
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sr. = 1 / 4	0,72	0,84

Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev je konec leta 2011 znašal 0,72, kar pomeni, da se s kapitalom financira glavšina najbolj nelikvidnih sredstev. V primerjavi s stanjem konec leta 2010 je vrednost koeficienta nižja, saj se je kapital povečal manj kot so se povečala stalna sredstva. Razlog je v financiranju investicij z dolgoročnimi posojili.

Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Denar in denarni ustrezniki	67.007.238	92.708.791
2. Kratkoročne finančne naložbe in posojila	1.894.071	782.401
3. Skupaj likvidna sredstva (1+2)	68.901.309	93.491.192
4. Kratkoročne obveznosti	365.380.870	201.516.261
Koeficient nep. pokritosti kratk. obv. (hitri koef.) = 3 / 4	0,19	0,46

Hitri koeficient prikazuje razmerje med likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi skupine. Konec leta 2011 je znašal 0,19, kar pomeni, da je skupina z likvidnimi sredstvi pokrila manj kot četrtno svojih kratkoročnih obveznosti. Kazalnik je v primerjavi s letom 2010 slabši, zaradi zvišanja kratkoročnih poslovnih obveznosti dobavitelju za nadomestni blok 6 v TEŠ, kot posledica še ne pridobljenega državnega poročstva in posledično nečrpanega dolgoročnega posojila EIB.

Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Denar in denarni ustrezniki	67.007.238	92.708.791
2. Kratkoročne finančne naložbe in posojila	1.894.071	782.401
3. Kratkoročne poslovne terjatve	188.986.897	137.003.495
4. Skupaj (1+2+3)	257.888.206	230.494.687
5. Kratkoročne obveznosti	365.380.870	201.516.261
Koeficient pospešene pokritosti kratk. obv. = 4 / 5	0,71	1,14

Vrednost pospešenega koeficienta je konec leta 2011 znašala 0,71, kar pomeni, da skupina s kratkoročnimi sredstvi pokrije 71 % vseh kratkoročnih obveznosti. Kazalnik je v primerjavi s stanjem konec leta 2010 slabši, zaradi zvišanja kratkoročnih poslovnih obveznosti dobavitelju za nadomestni blok 6 v TEŠ, kot posledica še ne pridobljenega državnega poročstva in posledično nečrpanega dolgoročnega posojila EIB.

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kratkoročna sredstva	305.056.555	277.158.205
2. Kratkoročne obveznosti	365.380.870	201.516.261
Koef. kratk. pokritosti kratk. obv. (kratk. koef.) = 1 / 2	0,83	1,38

Kratkoročni koeficient je konec leta 2011 znašal 0,83, kar pomeni, da je skupina s svojimi kratkoročnimi sredstvi pokrila 83 % celotnih kratkoročnih obveznosti. V primerjavi s stanjem konec leta 2010 je koeficient slabši, zaradi zvišanja kratkoročnih poslovnih obveznosti dobavitelju za nadomestni blok 6 v TEŠ, kot posledica še ne pridobljenega državnega poročstva in posledično nečrpanega dolgoročnega posojila EIB.

Koeficient gospodarnosti poslovanja

v EUR	2011	2010
1. Poslovni prihodki	1.388.711.186	953.548.077
2. Poslovni odhodki	1.294.235.872	831.180.252
Koeficient gospodarnosti poslovanja = 1 / 2	1,07	1,15

V letu 2011 je skupina ustvarila 7 % več poslovnih prihodkov kot so znašali poslovni odhodki. Koeficient se je v primerjavi z letom 2010 znižal, predvsem zaradi nižjega poslovnega izida iz poslovanja (nižja hidrologija in posledično nižji rezultat iz trgovanja obvladujoče družbe).

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE)

v EUR	2011	2010
1. Čisti poslovni izid	69.753.103	102.984.128
2. Povprečni kapital	1.376.617.115	1.289.070.729
ROE = 1 / 2	0,051	0,080

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala - ROE za leto 2011 znaša 5,1 %, kar je manj kot v letu 2010, ko je znašal 8 %. Razlog je v nižjem čistem dobičku skupine leta 2011. AUKN RS pričakuje, da bo ROE po letu 2015 znašal 9 %. Ocenjuje se, da bo ROE po letu 2015, ko bo nadomestni blok 6 pričel s polnim obratovanjem, pričel naraščati, zaradi znižanja stroškov proizvodnje.

Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)

v EUR	2011	2010
1. Čisti poslovni izid	69.753.103	102.984.128
2. Povprečna sredstva	2.088.197.192	1.887.431.751
ROA = 1 / 2	0,033	0,055

Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev - ROA za leto 2011 znaša 3,3 %, kar je manj kot v letu 2010, ko je znašal 5,5 %, saj so se povprečna sredstva zvišala bolj kot se je zvišal čisti dobiček skupine. Povprečna sredstva so višja zaradi visokih investicij skupine.

Dodana vrednost

v EUR	2011	2010
1. Poslovni prihodki	1.388.711.186	953.548.077
2. Stroški blaga, materiala in storitev	995.533.662	533.100.133
3. Drugi poslovni odhodki	56.205.456	61.223.271
Dodana vrednost = 1-2-3	336.972.068	359.224.673

Dodana vrednost skupine leta 2011 je v primerjavi z letom 2010 nižja za 6 %, predvsem zaradi nižjega poslovnega izida iz poslovanja.

Dodana vrednost / zaposlenega

v EUR	2011	2010
1. Dodana vrednost	336.972.068	359.224.673
2. Povprečno število zaposlenih iz dveh stanj konec obdobja	3.822	3.828
Dodana vrednost / zaposlenega = 1 / 2	88.178	93.854

Dodana vrednost na zaposlenega skupine leta 2011 je v primerjavi z letom 2010 nižja za 6 %, predvsem zaradi nižje dodane vrednosti skupine.

Kazalniki skupine HSE

Koeficient dolgovno - kapitalskega razmerja

v EUR	2011	2010
1. Kratkoročne finančne obveznosti	81.031.495	60.204.864
2. Dolgoročne finančne obveznosti	411.791.973	253.668.459
3. Celotne finančne obveznosti (1+2)	492.823.468	313.873.323
4. Kapital	1.409.097.763	1.344.136.467
Koeficient dolgovno - kapitalskega razmerja = 3 / 4	0,35	0,23

Kazalnik kaže razmerje med zadolženostjo skupine in kapitalom. Vrednost kazalnika je glede na konec leta 2010 višja, predvsem zaradi višje dolgoročne zadolženosti skupine HSE kot posledice financiranja investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ. Zaradi vnosa čistega dobička skupine HSE v višini 69,8 mio EUR je višji tudi kapital, vendar je povišanje kapitala nižje, kot zvišanje zadolženosti skupine. Kazalnik je znotraj pogojev, ki jih določajo banke vključene v financiranje investicij.

Celotne finančne obveznosti / EBITDA

v EUR	31.12.2011	31.12.2010
1. Kratkoročne finančne obveznosti	81.031.495	60.204.864
2. Dolgoročne finančne obveznosti	411.791.973	253.668.459
3. Celotne finančne obveznosti (1+2)	492.823.468	313.873.323
4. EBIT - Poslovni izid iz poslovanja	96.190.255	126.243.974
5. Amortizacija	92.705.604	88.630.047
6. EBITDA (4+5)	188.895.859	214.874.021
Celotne finančne obveznosti / EBITDA = 3/6	2,61	1,46

Kazalnik pokaže razmerje med zadolženostjo skupine in EBITDA. Kazalnik je v primerjavi z letom 2010 višji, predvsem zaradi višje dolgoročne zadolženosti skupine HSE kot posledice financiranja investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ ter nižjega EBITDA. Kljub temu, da je kazalnik v primerjavi s preteklim letom nekoliko slabši, pa je znotraj pogojev, ki jih določajo banke vključene v financiranje investicij.

EBITDA / Finančni odhodki iz prejetih posojil

v EUR	2011	2010
1. EBIT - Poslovni izid iz poslovanja	96.190.255	126.243.974
2. Amortizacija	92.705.604	88.630.047
3. EBITDA (1+2)	188.895.859	214.874.021
4. Finančni odhodki iz prejetih posojil	8.387.544	7.468.061
EBITDA / Finančni odhodki iz posojil = 3 / 4	22,52	28,77

Kazalnik, ki pokaže razmerje med zadolženostjo skupine in finančnimi odhodki iz posojil je glede na leto 2010 nižji, zaradi nižjega EBITDA ter je znotraj pogojev, ki jih določajo banke vključene v financiranje investicij.

Celotne finančne obveznosti / Sredstva

v EUR	2011	2010
1. Dolgoročne finančne obveznosti	411.791.973	253.668.459
2. Kratkoročne finančne obveznosti	81.031.495	60.204.864
3. Celotne finančne obveznosti (1+2)	492.823.468	313.873.323
4. Sredstva	2.275.886.031	1.900.508.353
Celotne finančne obveznosti / Sredstva = 3 / 4	0,22	0,17

Kazalnik, ki pokaže razmerje med zadolženostjo in sredstvi skupine je v primerjavi z letom 2010 višji, saj so se sredstva zvišala bolj, kot se je zvišala zadolženost skupine. Kazalnik je znotraj pogojev, ki jih določajo banke vključene v financiranje investicij.

2.12 Upravljanje s tveganji

V skupini HSE imamo vzpostavljen sistem za upravljanje s poslovnimi tveganji. Izpostavljenost različnim vrstam tveganj, s katerimi se skupina HSE srečuje na vseh področjih delovanja, še posebej pri proizvodnji EE in njenemu trženju, posledično pa tudi na finančnem področju, se je redno spremljala in izvajale so se aktivnosti za njihovo obvladovanje. V grobem lahko ključna tveganja skupine HSE razdelimo na:

- tržna tveganja,
- količinska tveganja,
- finančna tveganja,
- korporativna tveganja,
- tveganja informacijskega sistema,
- tveganja R&R,
- kadrovska tveganja,
- itd.

Upravljanje tveganj zajema ugotavljanje, merjenje oziroma ocenjevanje, obvladovanje in spremljanje tveganj, ki jim je ali bi jim lahko bila skupina izpostavljena. Cilji, ki jih ves čas ob tem zasledujemo, so predvsem pravočasno prepoznati nevarnosti in z njimi povezana tveganja, jih spremljati in pravočasno ukrepati, da le-ta povzročijo kar se da majhne odklone od pričakovanih rezultatov.

Na podlagi analize poslovanja skupine HSE v letu 2011 se ocenjuje, da so bila tveganja uspešno obvladovana.

Z namenom izboljšanja nadzora nad sistemom upravljanja s tveganji v družbah skupine HSE so bili v družbah skupine HSE na območju RS ustanovljeni odbori za upravljanje s tveganji ter podpisana Temeljna listina o delovanju notranje revizije v družbah skupine HSE.

2.12.1 Poročilo o delu odbora za upravljanje s tveganji HSE d.o.o. za leto 2011

Odbor za upravljanje s tveganji (v nadaljevanju Odbor) deluje kot (po)svetovalni organ posloводства, ustanovljen je z namenom nadzora nad sistemom upravljanja s tveganji v družbi s tem, da se poslovodstvu in lastniku družbe zagotovijo kakovostne podlage za upravljanje in vodenje družbe z namenom doseganja načrtovanih ciljev. Odbor deluje po sprejetem Poslovniku o delu odbora HSE za upravljanje s tveganji.

SEJE ODBORA

Odbor je imel v letu 2011 devet sej, na katerih je sprejel 107 sklepov, ki so večinoma realizirani, v izvajanju pa so predvsem tisti, katerih izvedba terja daljši čas in je vezana na realizacijo določene predhodne aktivnosti, projekta.

VSEBINA DELA – PROGRAM DELA ODBORA

Odbor je deloval po sprejetem Programu dela za leto 2011 in v okviru svojih pristojnosti aktivno spremljal in predlagal sklepe in priporočila generalnemu direktorju, organizacijskim vodjem, direktorjem odvisnih družb in ostalim zadolženim za posamezna področja iz vseh pomembnejših področij tveganj, prepoznanih pri poslovanju družbe, v okviru stalne naloge pa je redno spremljal kreditna tveganja in tveganja zaznana iz tekočega poslovanja družbe in Skupine HSE, z naslednjimi pomembnejšimi vsebinami:

- se seznanil z Registrom tveganj za leto 2010 ter s popisom tveganj skupine HSE za leto 2011,
- se seznanil s strategijo trženja EE v letu 2011 in 2012,
- se seznanil s potekom izdelave NIP 4 za projekt nadomestni blok 6 v TEŠ in s spremenjenimi tveganji ter predlagal poslovodstvu HSE, da se z novo oceno tveganj dopolni dokument »Program obvladovanja tveganj investicije v nadomestni blok 6 z vidika obvladujoče družbe in skupine HSE«,
- se seznanil s povzetkom določb pogodb v zvezi s financiranjem izgradnje nadomestnega bloka 6 v TEŠ in iz njih izhajajočih zavez za HSE in ostale družbe podpisnice ter zadolžil vodje področnih kolegijev pravnikov in finančnikov, da se obravnava zavez uvrsti na dnevni red obeh področnih kolegijev skupine HSE ter zadolžil direktorje družb podpisnic pogodb v zvezi s financiranjem izgradnje nadomestnega bloka 6 v TEŠ, da s seznamom zavez seznanijo tudi NS družb skupine HSE z natančno opredeljenim sistemom poročanja o izvajanju zavez,
- se seznanjal s četrletnimi Poročili o izdanih in prejetih bančnih garancijah HSE ter starševskih garancijah in poroštvi po pogodbah o trgovanju z EE,
- se seznanil in predlagal potrditev Strategije trgovanja s CO₂ emisijskimi kuponi za obdobje 2013–2020 ter spremljal kvartalno poročanje o sklenjenih poslih s CO₂ kuponi in z aktivnostmi obvladovanja dolgoročnih tveganj pri nakupu CO₂ kuponov za potrebe termo proizvodnje Skupine HSE po letu 2012,
- se seznanil s Poročilom o analiziranih tveganjih iz sistema transfernih cen – april 2011,
- predlagal generalnemu direktorju, da pospeši vse aktivnosti na področju uvajanja novega ERP-a v poslovne procese družbe,

- obravnaval stanja na prenovi organizacijskih predpisov (Računovodski priročnik skupine HSE, Priročnik Službe kontrolinga, Priročnik o projektnem vodenju, Pravilnik o pripravi, vrednotenju, vodenju in spremljanju naložb v Skupini HSE),
- obravnaval in potrdil »Izvedbeno politiko obvladovanja obrestnega tveganja v skupini HSE« s predlogom generalnemu direktorju HSE, kakor tudi direktorjem odvisnih družb, da politiko sprejmejo in potrdijo, sprejeta politika je že izvedena v praksi,
- se seznanil s Poročilom o izvajanju Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP v letu 2010,
- zadolžil predsednika odbora, da z vodji organizacijskih enot preveri možnost skrajšanja roka izdelave mesečnih poročil o poslovanju iz 20. delovnega dne v tekočem mesecu za pretekli mesec na 5.-10. delovni dan tekočega meseca,
- ter spremljal stopnje gotovosti naslednjih projektov:
 - obravnaval začasno nerevidirano razširjeno in zoženo računovodsko poročilo družbe HSE za leto 2010 ter obravnaval čistopis letnega poročila družbe in skupine HSE za leto 2010,
 - projekt konsolidacije in prehoda na MSRP ter imenoval in zadolžil projektno skupino za pripravo »Razkritij finančnih instrumentov – po MSRP 7« v Letnem poročilu za leto 2011,
 - projekta »popis poslovnih procesov« in Poročilo vodje projekta o ugotovljenih kritičnih točkah na poslovnih procesih, ugotovljenih med izvajanjem projekta ter
 - projekt Kartica partnerja.

Ljubljana, 17. 5. 2012

Borut Meh
Predsednik odbora za upravljanje s tveganji

2.12.2 Poslovna tveganja

Tržna tveganja

V letu 2011 je bil energetski sektor podvržen predvsem političnim posegom, ki so nenadoma spremenili robne pogoje poslovanja energetskih družb ter posredno vplivali na evropski trg z EE. Dogodek v Fukushimi je povzročil val pomislekov o zaprtju obstoječih nuklearnih elektrarn v Evropi, Nemčija je šla z odločitvijo tako daleč, da je nemudoma zaustavila osem najstarejših nuklearnih elektrarn, skrajšala se je življenjska doba nekaterim jedrskim elektrarnam, ustavili so se projekti o izgradnji novih nuklearnih elektrarn oz. so le-ti prejeli negativno mnenje, v Italiji so ponovno podaljšali moratorij na odločitev o nuklearni opciji, po celotni Evropi pa so začeli s postopki »stress-testov« nuklearnih elektrarn.

Vse več parametrov je kazalo na to, da se oz. se bo evropsko gospodarstvo ponovno soočilo z recesijo. Zaradi vse večjih proračunskih težav so države sprejemale odločitve o zmanjševanju subvencij za OVE. Zaradi reševanja bankrota nekaterih evropskih držav pa je bila močno načeta tudi stabilnost evrske valute, ki je od septembra dalje proti ameriškemu dolarju izgubljala na vrednosti. S tem so se dražile uvozne dobrine, kot so nafta, plin in premog, ki so pomembni inputi v proizvodnem procesu evropskih elektrarn.

Kljub recesiji je evropska politika vztrajala na zaostritvi politike emitiranja toplogrednih plinov in pojavile so se celo ideje o zmanjšanju brezplačno dodeljenih kvot oz. zmanjševanju avkcioniranih količin emisijskih kuponov v obdobju po letu 2012. Za nameček je na volatiliteto trga z EE vplivalo tudi pomladno prebujenje narodov na bližnjem vzhodu, ki je močno vplivalo na trg nafte in posledično tudi na trg plina.

Spreminjanje tržne strukture, vse več je proizvodnje iz OVE, nenehna nihanja cen EE in drugih primarnih energentov so prinesli številne poslovne izzive, s tem pa tudi kontrolo strokovnosti obvladovanja tržnih tveganj. Za družbo HSE je sistematično evidentiranje, vrednotenje in nadzor tveganj ključni element strokovnega upravljanja s tveganji, ki pa mora hkrati omogočiti tudi izkoriščanje novih tržnih priložnosti.

Politika obvladovanja tveganj temelji na pravilih, strategijah ter registrih, sprejetih v obdobju 2008 – 2011, in je zastavljena tako, da zagotavlja povečanje vrednosti družbe HSE s sprejemanjem tveganj, ki so znotraj predpisanih omejitev in omogoča tudi prepoznavanje in izkoriščanje tržnih priložnosti. Proces obvladovanja tveganj je integriran v dnevno poslovanje družbe HSE. Tako družba še naprej nadaljuje konzervativno politiko obvladovanja tveganj.

Družba na podlagi sprejete politike obvladovanja tržnih tveganj spremlja izpostavljenost glede na portfelje (skupine poslov s podobnim namenom), in sicer na ravni posameznega portfelja kot tudi skupno izpostavljenost vseh portfeljev. V časovni razsežnosti družba spremlja izpostavljenost portfeljev za posamezna leta trgovanja kot tudi za celotno obdobje trgovanja.

Iz analitičnega stališča družba nadaljuje z razvojem orodij za spremljanje vplivnih dejavnikov tržne izpostavljenosti trgovanja. Pri tem gre predvsem za spremljanje dinamike cen, volatiliteti in korelacij na posameznih trgih v posameznem obdobju ter pozicije družbe. Vzporedno se izboljšujejo in dopolnjujejo tudi modeli optimizacije in napovedovanja prihodnjega obratovanja elektrarn, ki so v lasti družbe. Prav tako se pripravljajo modeli in mehanizmi zagotavljanja podatkovne podlage za nove produkte, s katerimi bo družba glede na okoliščine morda trgovala v prihodnosti.

TRŽNO TVEGANJE IZ NASLOVA NELIKVIDNOSTI TRGA

Tržna tveganja iz naslova nelikvidnosti trga izhajajo iz trgovalnih aktivnosti, kjer se pojavljajo nizke trgovalne količine na strani ponudbe ali na strani povpraševanja. Do tovrstne izpostavljenosti lahko prihaja tudi zaradi nizke tržne participacije trgovcev ali zaradi nesklenjenih EFET sporazumov. Posledica je nezmožnost, nepravočasnost zaprtja pozicije ali zaprtje pozicije po neugodnih cenah.

Z vidika poslovanja in obvladovanja tveganj družbe HSE so nelikvidni veleprodajni trgi z EE ti isti trgi oz. države, kjer nimajo organizatorja trga ali borze z EE.

Družba HSE je v letu 2011 upravljala oz. obvladovala tveganje z naslednjimi aktivnostmi in metodami:

- segmentacija in prioretizacija trgov in partnerjev,
- oblikovanje maržne politike v odvisnosti od likvidnosti trga in tržnih razmer,
- spodbujanje dolgoročnih odnosov s partnerji,
- sklepanje pogodb z ustrezno ročnostjo in ustreznimi pogodbenimi zavarovanji,
- dnevno analiziranje pozicije družbe HSE, trgovanih količin in cen produktov na nelikvidnih trgih ter vrednosti porabljenega kritja za cenovna nihanja za posle z namenom ustvarjanja dodane vrednosti oz. minimiziranja tveganja izgube v skladu z načelom dobrega gospodarjenja,
- omejevanje trgovanja oz. odprte pozicije družbe HSE na nelikvidnih trgih,
- trgovanje z instrumenti za zavarovanje pred cenovnimi tveganji,
- sklepanje EFET sporazumov.

TRŽNO TVEGANJE IZ NASLOVA NETRANSARENTNOSTI TRGA

Tržna tveganja iz naslova netransparentnosti trga izhajajo iz trgovanih aktivnosti, kjer lahko prihaja do sklenitev poslov po neugodnih cenah, do napačnega vrednotenja cenovnih krivulj in posledično napačnega vrednotenja vrednosti portfelja družbe HSE. Z vidika poslovanja in obvladovanja tveganj družbe HSE so netransparentni veleprodajni trgi z EE identični nelikvidnim trgom.

Družba HSE je v letu 2011 upravljala oz. obvladovala tveganje z naslednjimi aktivnostmi in metodami:

- tedenski pregled fundamentalne analize gibanja cen EE,
- tedenski pregled dogodkov, ki so se zgodili na netransparentnih trgih in bi lahko vplivali na spremembe tržnih razmer na trgu z EE,
- dnevno analiziranje pozicije družbe HSE,
- mesečni pregledi cenovnih krivulj glede na sklenjene posle v različnih državah in vrednosti čezmejnih prenosnih kapacitet,
- pridobivanje kvalitetnih in ažurnih informacij od lokalnih virov.

CENOVNO TVEGANJE

Cenovno tveganje je tveganje, ki izhaja iz nihanja tržnih cen EE in tržnih cen drugih energentov (premog, plin, emisijski kuponi, nafta, itd.), ki imajo neposredni vpliv na cene EE ali na poslovanje družbe HSE. Cenovna tveganja na eni strani vplivajo na prihodke od prodaje (npr. nižje tržne cene EE vplivajo na znižanje tržne vrednosti neprodane EE odvisnih družb HSE), na drugi strani pa na odhodke iz poslovanja družbe (npr. višje cene emisijskih dovolilnic CO₂ povečujejo proizvodne stroške odvisnih družb, ki emitirajo CO₂).

Izpostavljenost družbe HSE na cene EE je odvisna od **ODPRTOSTI CELOTNE POZICIJE DRUŽBE** v danem trenutku. V primeru, da je pozicija zaprta, to pomeni, da nakupni in prodajni posli količinsko in po roku dobave sovpadajo, družba ni izpostavljena nihanju tržnih cen EE. V primeru, da je pozicija odprta, pomeni, da količinsko in po roku zapadlosti posli ne sovpadajo, je družba v velikosti odprte oz. neto pozicije izpostavljena cenovnim nihanjem. Glede na to, da družba HSE posluje v različnih državah, pa je potrebno dodatno vzeti v zakup tudi neto pozicije, cene EE v različnih državah oz. na regionalnih trgih ter njihove korelacije.

Družba HSE pri svojem trgovanju upošteva sprejeto strategijo prodaje lastne proizvodnje, po kateri je večinski del pozicije družbe HSE že pred začetkom trgovanja leta zaprt. Tako je družba v tekočem letu le malenkostno izpostavljena cenovnim nihanjem. Delež izpostavljenosti cenovnim tveganjem se lahko poveča le v primeru podplanske hidrologije, nenačrtovanih izpadov elektrarn ali zaradi kreditne izpostavljenosti (neprevzema oz. nedobave energije po že sklenjenih pogodbah, stečaji poslovnih partnerjev, itd.). Družba je tako cenovnim tveganjem najbolj izpostavljena na začetku leta, ta tveganja pa se z bližanjem konca koledarskega leta zmanjšujejo. Na koncu koledarskega leta je pozicija družbe zaradi same narave EE (nezmožnost skladiščenja, proizvodnja oz. dobava mora biti v vsakem trenutku enaka povpraševanju oz. prevzemu EE) vedno zaprta.

CENE CO₂ EMISIJSKIH DOVOLILNIC: Slovenija se je s članstvom v EU in z vključitvijo v Kjotski protokol obvezala zmanjševati emisije toplogrednih plinov, kar je oz. bo vplivalo tudi na poslovanje družbe HSE, saj del proizvodnega parka družbe prestavljata tudi termoelektrarna Šoštanj in termoelektrarna Trbovlje. S strani države brezplačno dodeljene CO₂ emisijske dovolilnice, ki sta jih prejeli odvisni družbi in

so bile namenjene za porabo v letu 2011, količinsko niso zadostovale za pokrije vseh emitiranih količin CO₂ v letu 2011. Razliko je morala družba HSE pokriti z nakupi emisijskih kuponov na organiziranih trgih oz. borzah z emisijskimi kuponi.

Družba HSE je za potrebe obratovanja plinskih blokov termoelektrarne Šoštanj izpostavljena tudi nihanju **CEN PLINA**, ki so močno korelirane z določenimi časovnim zamikom s cenami nafte. Sicer ima družba podpisano pogodbo o dobavi zemeljskega plina za potrebe obratovanja plinskih blokov, vendar pa je cena plina vezana na košarico izvedenih naftnih finančnih instrumentov in se tekom leta v določenem časovnem intervalu spreminja.

Nihanjem **CENE PREMOMA** družba HSE v letu 2011 ni bila izpostavljena, saj ima družba TEŠ podpisano pogodbo o dobavi premoga po fiksni ceni.

Vpliv cenovnega tveganja na poslovanje družbe je možno kvantificirati na podlagi štirih ključnih spremenljivk. To so tržna pozicija družbe HSE po posameznih trgih v določenem trenutku dobave, volatilitnost oz. nihanost cen na posameznih trgih v določenem trenutku dobave, korelacija oz. povezanost cen med posameznimi trgi ob posameznih točkah dobave ter nivo cen na posameznih trgih v določenem trenutku dobave.

TRŽNA POZICIJA

Družba v okviru svojega poslovanja sklepa nakupne in prodajne pogodbe na trgu EE, ob tem pa še prodaja energijo, proizvedeno v odvisnih družbah. Zaradi optimizacije donosa in tržnih danosti družba za obdobja dobave v prihodnosti v vsakem trenutku nima sklenjenih nakupnih in prodajnih pogodb v enakem količinskem obsegu. Aktivnost nakupa in prodaje za posamezno leto v prihodnosti narekujejo interni pravilniki družbe HSE. Iz opisanega izhaja situacija, da ima družba za dobavo v določenem obdobju v prihodnosti več energije kupljene kot prodane (dolga pozicija) ali več energije prodane kot kupljene (kratka pozicija). V primeru, ko ima družba za določeno obdobje v prihodnosti sklenjeno enako količino nakupnih in prodajnih pogodb, govorimo o zaprti poziciji. Iz dolge in kratke pozicije izhaja tveganje manjšanja vrednosti portfelja družbe HSE zaradi neugodnega razvoja tržnih cen, torej nevarnost, da bo v primeru kratke pozicije potreben nakup količin po višjih cenah kot veljajo trenutno, ali v primeru dolge pozicije, da bo potrebna prodaja količin po nižjih cenah kot veljajo trenutno. Zaprta pozicija ni podvržena cenovnim tveganjem.

VOLATILNOST

Volatilnost predstavlja merilo nihanja tržnih cen na posameznem trgu v posamezni točki dobave, posledično volatilnost narekuje pričakovan odklon cen v prihodnosti ob normalnem delovanju trga. Stopnja volatilitnosti je praviloma povezana z likvidnostjo posameznega trga in likvidnostjo posameznega obdobja dobave – manj likvidni trgi imajo praviloma višjo volatilnost cen, podobno tudi velja, da imajo obdobja dobave, ki so daleč v prihodnosti, na bolj likvidnih trgih višjo volatilnost kot obdobja dobave, ki so blizu. Volatilitnosti so eksterno dane in jih ni mogoče spreminjati oz. korigirati, lahko pa se zavarujemo pred njimi s tem, da nimamo velikih odprtih pozicij na nelikvidnih trgih ali na likvidnih trgih z dobavo daleč v prihodnosti.

KORELACIJA

Korelacija oz. povezanost med trgi narekuje, kako se gibajo cene na enem trgu v primerjavi s cenami na drugem trgu. Parameter je pomemben v primeru, ko družba kupuje na enem trgu in prodaja na drugem trgu. V primeru, da je korelacija med cenami različnih držav močno pozitivna, je verjetnost zmanjšanja vrednosti družbe HSE zaradi nakupa EE v eni državi in prodaje le te v drugi državi majhna. Ravno obratno velja v primeru negativne korelacije. Korelacije so eksterno dane, zato lahko v tem primeru uporabljamo iste instrumente zavarovanja pred cenovnimi tveganji kot pri volatilitnosti. Pomembno pa je tudi spremljanje korelacije cen med posameznimi energenti kot npr. povezava nivoja cen emisijskih kuponov CO₂, plina, nafte, itd. na raven cen EE.

NIVO CEN

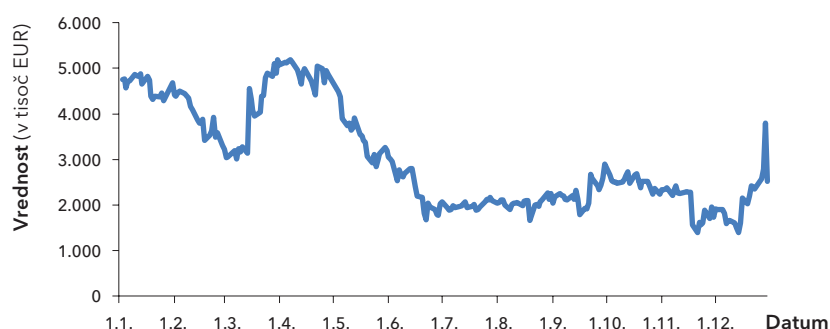
Absolutna vrednost cen vpliva na absolutno vrednost tržne izpostavljenosti preko mere volatilitnosti, ki se izraža v odstotkih.

Zgoraj omenjene spremenljivke so vključene v izračun parametra VaR (angl. Value-at-Risk), ki je glavni pokazatelj izpostavljenosti družbe neposredno cenovnim nihanjem, posredno pa tudi količinskim tveganjem (preko tržne pozicije). V družbi HSE smo se odločili, da spremljamo 5-dnevni VaR s 95 % intervalom zaupanja za obdobje 6 let. Ta nam s 95 % verjetnostjo napove, kakšna bo lahko v 5-dnevnem obdobju glede na dane tržne podatke o cenah, poziciji družbe HSE, volatilitnosti in korelacije maksimalna trgovalna izguba tržne dejavnosti družbe HSE.

Družba HSE je v letu 2011 upravljala oz. obvladovala tveganje z naslednjimi aktivnostmi in metodami:

- Dnevno spremljanje tržne pozicije na ravni skupine kot družbe HSE po državah in po posameznih skupinah poslov, ki imajo podoben namen oz. pomen. V primeru, da pozicija v določenem momentu presega količine, dovoljene s pravilniki, se jo ustrezno korigira (sklenitev nakupnega ali prodajnega posla). Za optimiranje tržne pozicije se uporabljajo tako pogodbe za dobavo oz. prodajo fizične energije kot tudi izvedene finančne instrumente s fizično poravnavo (forward pogodbe). V letu 2011 tržna pozicija ni nikoli presegla limit, določenih s pravilniki.
- Dnevno spremljanje in omejevanje trgovanja na nelikvidnih trgih ali na likvidnih trgih z dobavo daleč v prihodnost glede na tržne volatilnosti.
- Dnevni hedging – sklepanje kontra poslov z isto količino na istem trgu ali z nakupom izvedenih finančnih instrumentov s finančno poravnavo (futures pogodbe), če za ta trg obstajajo, glede na vrsto trgovalnega posla.
- Dnevno spremljanje in analiziranje cen energentov ter napovedi pričakovanega gibanja cen energentov na različnih trgih.
- Dnevno spremljanje tržnih aktivnosti na trgu emisijskih kuponov CO₂, investicijskih odločitev v energetiko na območju EU, spremljanje gospodarske rasti vodilnih držav.
- Dnevno spremljanje in analiziranje vrednosti parametra VaR in MtM po posameznih skupinah poslov družbe HSE, ki imajo podoben namen oz. pomen, upošteva omejitve oz. nivoje vrednosti VaR, določenimi s pravilniki.
- Dnevno spremljanje vrednosti porabljenega kritja za cenovna nihanja za posle z namenom ustvarjanja dodane vrednosti oz. minimiziranja tveganja izgube v skladu z načelom dobrega gospodarjenja.
- Tedenski pregled razmer, cen in dogodkov na trgu EE.
- Dvotedenski pregled izpostavljenosti družbe HSE tveganjem po posameznih skupinah poslov s podobnim pomenom ter pregled razmer na trgih z nafto in premogom.

Dinamika VaR za scenarij AllWoSubsidiary za celotno trgovalno obdobje v letu 2011

Vir: Interni izračuni HSE.

KOLIČINSKO TVEGANJE IZ NASLOVA ODSTOPANJ OD POGODBENIH KOLIČIN

Količinsko tveganje iz naslova odstopanj od pogodbenih količin predstavlja razlika med dejansko dobavljenimi ali odvzetimi količinami in napovedanimi količinami. Razliko energije je potrebno dodatno kupiti ali prodati na trgu, pogosto pod manj ugodnimi pogoji, podobno je potrebno izpad proizvodnje pokriti z nakupom EE, katere tržna cena je običajno višja od pogodbenih cen.

Družba HSE je v letu 2011 upravljala oz. obvladovala tveganje z naslednjimi aktivnostmi in metodami:

- dnevno vnašanje meritev (dejanski odjem ali proizvodnja), spremljanje odstopanj dejanskih vozniš redov od planiranih oz. pogodbenih količin, s čimer se dnevno spremlja realizacija ter posledično analizira tveganje nedobave in neprevzema po partnerjih,
- dnevno analiziranje scenarijev različne hidrologije ali izpada agregatov termoelektrarn (angl. stress testing),
- dnevno spremljanje tržnih razmer (cen energentov in prenosnih kapacitet), pozicije družbe HSE, VaR in MtM po posameznih skupinah poslov s podobnim pomenom.

KOLIČINSKO TVEGANJE IZ NASLOVA SPREMEMBE NTC (ČEZMEJNIH PRENOSNIH KAPACITET)

Količinsko tveganje iz naslova spremembe čezmejnih prenosnih kapacitet izhaja iz naslova sprememb v propustnosti posameznih ključnih transportnih poti (npr. zmanjšanje dnevnih čezmejnih prenosnih kapacitet zaradi divjih tokov). Posledično lahko prihaja do neizpolnjevanja obveznosti iz dolgoročnih pogodb, potrebe po nakupu dražje nadomestne energije iz drugih virov (držav) ter do možnosti bilančnih odstopanj.

Družba HSE je v letu 2011 upravljala oz. obvladovala tveganje z naslednjimi aktivnostmi in metodami:

- mesečno spremljanje stanja regulative po državah in stanja prenosnih zmogljivosti,
- mesečna scenarijska analiza tržnih razmer glede na pretekle verjetnosti dogodkov in posledično glede na ugotovitve omejevanja trgovalnih količin med državami,

- dnevno spremljanje tržne pozicije na ravni skupine kot družbe HSE po državah in po posameznih skupinah poslov, ki imajo podoben namen oz. pomen, ter spremljanje razpisanih letnih, mesečnih in dnevnih vrednosti čezmejnih prenosnih kapacitet na posameznih mejah.

REGULATORNO TVEGANJE

Regulatorna tveganja, ki izhajajo iz sprememb tržnih pravil ali zakonodaje na slovenskem ali tujih trgih EE ter na trgu s CO₂ emisijskimi kuponi in vplivajo na poslovni rezultat družbe/skupine, je najtežje obvladovati, saj jih je težko predvideti, identificirati, kvantificirati ter preprečevati oziroma omejevati njihove učinke. Zakoni in drugi predpisi na energetskem področju se namreč pogosto spreminjajo in dopolnjujejo, zato je potrebno ustrezno prilagajati postopke in metode v zvezi z obvladovanjem regulatornih tveganj. V letu 2011 so se tveganja upravljala oz. obvladovala predvsem z naslednjimi aktivnostmi in metodami:

- ažurno spremljanje razvoja slovenskega in tujih trgov EE, drugih energentov ter trga CO₂ kuponov in spremljajočo regulativo ter odzivanje na spremembe s prilagajanjem trgovalne strategije,
- izvajanje dolgoročnih in srednjeročnih scenarijskih analiz glede na pričakovane spremembe regulative,
- ažurno poročanje in informiranje o spremembah zakonodaje na domačem in lokalnih trgih s strani domače in lokalnih pravnih pisarn,
- dnevno spremljanje investicijskih odločitev v energetiki na območju EU, gospodarske politike in prilagajanje tržnih ukrepov,
- ustrezno odzivanje na predloge sprememb ter na sprejete spremembe zakonodaje.

METODOLOŠKA TVEGANJA

Metodološko tveganje je tveganje, ki izhaja iz spremembe dejanske vrednosti posameznih skupin poslov zaradi napačne metodologije, napačnih postavk modeliranja, napak pri izvedbi modeliranja ali nezdružljivih modelov. Posledice so napačna predvidevanja gibanja cen oz. napačne cenoitve produktov na trgu.

Družba HSE je v letu 2011 upravljala oz. obvladovala tveganje z naslednjimi aktivnostmi in metodami:

- redno preverjanje vseh faz modeliranja,
- redno preverjanje sprememb vrednosti posameznih skupin poslov ob različnih modelih in drugih upoštevanih privzetkih,
- redno evidentiranje sprememb in popis modelov vrednotenja.

Ocenjuje se, da so bila tržna tveganja v preteklem letu ustrezno obvladovana.

Količinska tveganja

Količinsko tveganje obsega tveganja, ki izvirajo iz negotovosti proizvodnje, negotovosti porabe in negotovosti možnosti dobave energije.

- Negotovost proizvodnje zajema predvsem vprašanje, ali bo energija na voljo na trgu. Pri tem se povezuje z obratovalnim tveganjem, ki poskuša ovrednotiti verjetnost in vpliv izpada posameznega agregata ali drugega proizvodnega elementa. Pomemben je vpliv negotove hidrologije, saj družba/skupina velik del energije zagotavlja iz HE.
- Negotovost porabe je posledica vpliva vremena in temperature, elastičnosti obremenitve ter sezonskih ciklov.
- Negotovost dobave energije pa je posledica naključnih izpadov vodov in druge opreme, ali pa nastopi zaradi posegov upravljavca prenosnega omrežja zaradi preobremenitev prenosnih poti.

TVEGANJE DOBAVE EE IZ SKUPINE HSE

Pri proizvodnji EE se pojavljajo naslednja tveganja odstopanj od načrtovanih dobav:

- tveganje (ne)dobave EE iz HE v odvisnosti od hidrološko meteoroloških razmer in zaradi izpadov ali tehnoloških omejitev proizvodnje,
- tveganje (ne)dobave EE iz TE zaradi izpadov ali tehnoloških in ekoloških omejitev proizvodnje,
- tveganje (ne)dobave premoga iz PV zaradi možnih zastojev proizvodnje ob izpadih ali okvarah tehnoloških sistemov, nesreč ali drugih motenj,
- pri veliki proizvodnji TE je potrebno upoštevati tudi ekonomsko omejitev oziroma spremembo celotnega načina plačevanja ekološke takse CO₂ in trgovanje z emisijskimi kuponi CO₂.

ODSTOPANJE OD NAČRTA

V letu 2011 so HE skupine HSE proizvedle 287 GWh manj od načrtovanega, TEŠ je proizvedel za 56 GWh več in TET za 129 GWh več EE od načrta, kar je pomenilo primanjkljaj na proizvodnji HSE v količini 102 GWh.

Odstopanja dejanskih dnevnih dotokov vode od dnevnih napovedi se odražajo v odstopanjih proizvodnje HE od napovedanih vozniških redov. Odstopanja so bila izravnana v okviru možnosti s prilaganjem proizvodnje TE, večjo prodajo oziroma nakupi.

Pri TE je potrebno poleg načrtovanih zaustavitev v času remontov upoštevati tudi 2-4 % nenačrtovano izgubo možne proizvodnje – deset do dvajset enodnevniških izpadov proizvodnje, ki je lahko le kratkotrajno nadomeščena z zagoni plinskih elektrarn, sicer pa v okviru možnosti s prerazporejanji izrabe akumulacij HE in z nakupi EE na trgu. V letu 2011 je imel TEŠ 5,2 % nenačrtovano izgubo možne proizvodnje, TET je imel 6,1 % izgubo.

TVEGANJA PREKINITVE DOBAV PREMOGA IZ PV

Prekinitve dobave premoga lahko nastane zaradi okvar na tehnoloških sistemih, nesreč ali drugih motenj – pri odkopu premoga. Po oceni tehničnega vodstva premogovnika bi lahko večino možnih okvar odpravili brez večjih motenj v proizvodnji, le izjemoma bi zahtevale okvare 14-20 dnevno prekinitve dobav. Zelo majhna pa je možnost, da bi prišlo do večje okvare, ki bi zahtevala šestmesečno zaustavitev. Na osnovi takšne ocene so določene minimalne skupne zaloge premoga, s katerimi mora skupina HSE razpolagati. Te znašajo 3.000 TJ (februar-oktober) oziroma 4.000 TJ (november-januar).

VODENJE PROIZVODNJE

Vodenje proizvodnje EE skupine HSE se izvaja iz centra vodenja v Mariboru. Osnovni cilji vodenja proizvodnje so:

- zagotoviti čim manjša odstopanja proizvodnje in bilančne skupine od vozniških redov,
- zagotoviti optimalno razporejanje moči na razpoložljive agregate,
- ob izrednih dogodkih pravočasno vključiti rezervne zmogljivosti.

Kakovost vodenja bilančne skupine HSE se odraža v minimiziranju stroškov odstopanj, saj se s prilaganjem proizvodnje zmanjšujejo odstopanja članov

bilančne skupine. V letu 2011 so bili člani bilančne skupine HSE, proizvodne enote skupine HSE vključno z mHE, PV, večji odjemalci priključeni na prenosno omrežje, bilančna podskupina štirih distribucijskih podjetij in ena bilančna podskupina SODO ter še nekaj manjših odjemalcev. V odstopanjih bilančne skupine so zajeta vsa odstopanja med realizirano proizvodnjo in odjemom od napovedanih vozniš redov. Skupina HSE ocenjuje, da je bilo vodenje bilančne skupine HSE v letu 2011 uspešno, saj so bila odstopanja v okviru zadanih ciljev, moč se je razporejala optimalno glede na dnevne razmere, ob izrednih dogodkih pa se je pravočasno aktiviralo vse lastne rezervne zmogljivosti.

Finančna tveganja

Tudi leto 2011 je obvladovanje finančnih tveganj zaznamovala svetovna finančna in gospodarska kriza, kateri se je pridružila še dolžniška kriza evroobmočja. Globalna kriza je v prvi vrsti prizadela finančni sektor in se je močno odrazila tudi v realnem sektorju gospodarstva, kar se odraža predvsem v prezahtojenosti podjetij, poslabšani plačilni sposobnosti in zamudah pri plačilih, nezmožnosti pridobivanja novih virov financiranja ali podaljšanja obstoječih kreditov ter nujnim finančnim prestrukturiranjem. Skupina HSE mora zato poslovati s skrbnostjo poslovno finančne stroke in si prizadevati za kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost ter kapitalno ustreznost.

Tudi v letu 2011 smo v skupini HSE spremljali izpostavljenost posameznim vrstam tveganj in smo izvajali ukrepe in aktivnosti za njihovo obvladovanje. Obvladovanje in s tem omejevanje finančnih tveganj je v takšnih razmerah ključnega pomena za zagotavljanje stabilnega poslovanja in razvoja ter posledično stabilne rasti in vrednosti skupine. Skupina HSE zato posveča finančnim tveganjem, ki jim je izpostavljena pri svojem poslovanju, posebno pozornost in v zvezi s tem sprejema in izvaja ukrepe, s katerimi jih obvladuje.

OBRESTNO TVEGANJE

Obrestno tveganje je tveganje rasti stroškov financiranja pri virih, vezanih na spremenljivo obrestno mero zaradi spremembe višine obrestnih mer na trgu. Skupina ima dolgoročne kredite najete tudi po variabilni obrestni meri Euribor in je zato izpostavljena obrestnemu tveganju. Obrestno tveganje je v skupini HSE ustrezno obvladovano, saj je bila

določena strategija njegovega obvladovanja, ki jo je odobril tudi odbor za tveganja družbe HSE in v kateri se je opredelil delež oziroma raven, do katere se skupina varuje pred tveganjem in instrumenti, s katerimi se varuje. Cilj upravljanja z obrestnim tveganjem je ščitenje denarnega toka skupine pred negativnimi vplivi rasti Euriborja na stroške financiranja najetih kreditov ter same razpršenosti tveganja. Vezano na slednje so družbe HSE, SENG in PV štatile do 50 % dolgoročnega kreditnega portfelja z obrestnimi zamenjavami, sklenjenimi s poslovnimi bankami. Družba TEŠ je sprejela strategijo ščitenja dolgoročnega kreditnega portfelja z razpršitvijo najema kreditov po fiksni in po variabilni obrestni meri v razmerju 50 %:50 %. Posli obrestnega ščitenja se sklepajo izključno z namenom varovanja pred tveganji in ne iz spekulativnih razlogov. Sklenjeni posli obrestnega ščitenja se z vidika računovodenja varovanja pred tveganjem (»hedge accounting«) smatrajo kot visoko učinkoviti, saj se sklenjeno obrestno ščitenje v vseh karakteristikah popolnoma ujema z varovano postavko (kreditom).

Ustreznost in pravilnost sklenjenih pogodb za zaščito obrestnih tveganj se obvladuje tudi preko spremljanja dogajanj na trgu denarja in rednega preverjanja napovedi gibanja obrestnih mer.

VALUTNO TVEGANJE

Valutno tveganje je tveganje v okviru poslovanja s tujimi plačilnimi sredstvi in je vezano na spremembe gibanja deviznih tečajev. Pri poslovanju je valutno tveganje prisotno v manjši meri in nastaja predvsem pri trgovanju z EE na Madžarskem (v HUF). Valutno tveganje se preko ustrezne strategije ščitenja obvladuje z uporabo izvedenih finančnih instrumentov, in sicer z valutnim terminskim poslom FX Forward sklenjenim s poslovnimi bankami, s katerim se menjalni tečaj tuje valute napram domači fiksira. Fiksiranje menjalnega tečaja zagotavlja stabilen denarni tok in obenem preprečuje vpliv nihanja deviznih tečajev na poslovanje. Posli valutnega ščitenja se sklepajo izključno z namenom varovanja pred tveganji in ne iz spekulativnih razlogov. Ustreznost in pravilnost sklenjenih pogodb za zaščito valutnih tveganj se obvladuje tudi preko spremljanja makroekonomskih dogajanj in pričakovanj o gibanju tečajev.

TVEGANJE PLAČILNE SPOSOBNOSTI

Tveganje plačilne sposobnosti je tveganje, ki je povezano s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in s tem nesposobnostjo družbe, da v dogovorjenih rokih poravnava svoje obveznosti. Cilj ukrepov

za obvladovanje tveganja plačilne sposobnosti je zagotavljanje optimalne plačilne sposobnosti skupine pri poravnavanju svojih tekočih obveznosti, in sicer tako v običajnih kot tudi v zahtevnejših razmerah.

V razmerah finančno gospodarske krize je obvladovanje tveganja plačilne sposobnosti izrednega pomena, zato se je previdnost pri obvladovanju tveganja plačilne sposobnosti še dodatno povečala. Tega se družbe v skupini HSE zavedajo in zato temeljito in ažurno spremljajo in načrtujejo denarne tokove na dnevni, mesečni in letni ravni. V skupini HSE je vzpostavljeno upravljanje z denarnimi sredstvi ali »cash management«, katerega glavni cilj je optimizacija likvidnosti družb v skupini in poteka v obliki zadolževanja med družbami v skupini: osnovni vir financiranja kratkoročnih primanjkljajev družb v skupini so presežki prostih denarnih sredstev ostalih družb v skupini. S tem se dosegajo boljši pogoji tako zadolževanja kot naložbenja denarnih sredstev, predvsem pa se pri tem izkoriščajo sinergijski učinki skupine kot celote na način, da se položaj posameznih družb na finančnih trgih bistveno ne poslabša. »Cash management« se izvaja v skladu s sprejetimi Internimi navodili družb skupine HSE za upravljanje z denarnimi sredstvi »cash management« in za združevanje denarnih sredstev »cash pooling« skupine HSE. Poleg lastnih sredstev ima skupina odobrene kreditne linije tudi pri poslovnih bankah, pri čemer sta visoka plačilna sposobnost in visoka boniteta skupine podlaga za odobritev ugodnih pogojev financiranja.

Kratkoročni presežki so plasirani v varnih in likvidnih kratkoročnih depozitih pri poslovnih bankah. V okviru skupine HSE se izvaja združevanje denarnih sredstev (»cash pooling«) v obliki dejanske, avtomatične koncentracije presežkov denarnih sredstev konec dneva iz podrejenih računov posameznih družb v skupini HSE na zakladni (glavni) račun, ki je v lasti obvladujoče družbe. Na tak način je zaradi koncentracije sredstev na zakladnem računu dosežen višji pozitiven efekt zaradi višje obrestne mere na zakladnem računu, kot bi jo sicer družbe dosegale individualno. Osnovni namen »cash poolinga« je optimizacija obresti in učinkovito upravljanje z likvidnostjo. »Cash pooling« se izvaja v skladu s sprejetimi Internimi navodili družb skupine HSE za upravljanje z denarnimi sredstvi »cash management« in za združevanje denarnih sredstev »cash pooling« skupine HSE.

Tveganje plačilne sposobnosti se ocenjuje kot učinkovito nadzorovano in ga znižuje dobra boniteta skupine kot posledica uspešnega poslovanja,

sprotno usklajevanje ročnosti terjatev in obveznosti, dosledna izterjava zapadlih terjatev, likvidnostna rezerva, razpoložljivost ustreznih kreditnih linij ter možnost trajnega ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja.

TVEGANJE FINANČNE NEDISCIPLINE BANK IN FINANČNIH INSTITUCIJ

Tveganje finančne nediscipline bank in finančnih institucij iz naslova naložbenja prostih denarnih sredstev je tveganje, ki je povezano z globalno finančno krizo in nesposobnostjo finančnih institucij in bank, da v roku in pravočasno poravnajo svoje obveznosti iz naslova naložbenja prostih denarnih sredstev. Ocenjujemo, da je tveganje ustrezno nadzorovano, saj se obvladuje z upoštevanjem načela razpršenosti vseh deponiranih sredstev po posameznih bankah, z naložbenjem denarnih sredstev za tekoče poslovanje na kratek rok (v obliki depozitov »čez noč« in na odpoklic) in preko združevanja denarnih sredstev v obliki storitve »cash pooling«. Posli izvedenih finančnih instrumentov za zaščito pred obrestnim in valutnim tveganjem se sklepajo s poslovnimi bankami na podlagi standardiziranih pogodb ISDA in ocenjuje se, da je možnost neizpolnitve teh poslov minimalna.

Poleg tega se spremljajo tudi podatki o tekočem poslovanju bank, s katerimi sodeluje obvladujoča družba. Obvladujoča družba pošilja odvisnim družbam v skupini HSE priporočila v zvezi z naložbenjem prostih denarnih sredstev.

KREDITNO TVEGANJE

Pri poslovanju z našimi partnerji, dobavitelji in kupci EE in povezanih proizvodov, kakor tudi s kupci in dobavitelji storitev, kot so finančne institucije in drugi igralci na energetskem trgu, se srečujemo s tveganjem, da pogodbene obveznosti ne bodo v celoti poravnane ob njihovi zapadlosti (kreditno tveganje). Obseg kreditnega tveganja je odvisen od kreditne sposobnosti naših partnerjev, ravni tržnih cen in splošnega gospodarskega stanja, zato navedene elemente tekoče spremljamo. Upravljanje s kreditnimi tveganji je v družbi urejeno z notranjimi predpisi, ki določajo postopke sprejema partnerja, določitve njegovega kreditnega limita, spremljanja partnerja in sprejemljive oblike zavarovanja, če kreditna sposobnost partnerja ne zadošča, ali se zniža.

S kreditnim tveganjem upravljamo predvsem z določanjem in prilagajanjem kreditnih limitov na osnovi finančnih ter drugih notranjih in zunanjih razpoložljivih podatkov o naših partnerjih, s celo-

stno ureditvijo pogodbenih odnosov v obliki sklenjenih krovnih sporazumov EFET in druge ter po potrebi z dodatnimi zavarovanji plačil oziroma izpolnitve pogodbenih obveznosti s strani partnerja in praviloma v obliki denarnega pologa ali bančnih garancij.

Večina partnerjev, s katerimi poslujemo, so večje družbe z zelo dobro kreditno sposobnostjo. Za oceno kreditne sposobnosti partnerjev poleg lastnih ocen vzporedno uporabljamo tudi ocene bonitetnih agencij. Velik del trgovalne dejavnosti ustvarimo preko borz, pri čemer gotovost fizične in finančne poravnave s sistemom zavarovanja zagotavljajo klirinške hiše, kar je še posebej pomembno pri partnerjih z nižjo kreditno sposobnostjo. Obseg kreditnega tveganja in stanja odprtih (ne)zapadlih postavk do naših partnerjev spremljamo dnevno, z njima pa je povezan tudi proces opominjanja in izterjave.

Korporativna tveganja

Iz registra tveganj izhajajo naslednja korporativna tveganja skupine HSE:

- obvladovanje upravljanja skupine HSE,
- tveganja zaradi neaktualnega Razvojnega načrta,
- obvladovanje upravljanja družbe HSE, prepogosta menjava posloводства in NS ter
- konsolidacija upravljanja skupine HSE.

Ocenjuje se, da so bila tveganja ob upoštevanju danih omejitev ustrezno obvladovana.

Tveganja informacijskega sistema

Obstaja tveganje, da heterogeni informacijski sistemi v podporo poslovanju ne bodo ustrezali resničnim potrebam skupine. V povezavi z neusklajenimi informacijskimi sistemi družb v skupini bi lahko imela velik dolgoročni učinek zlasti naslednja tveganja:

- manjše možnosti za usklajeno in optimizirano skupno delo – v pripravi je projekt prenove informacijskega sistema družbe HSE, ki mora zagotoviti učinkovito in standardizirano kompatibilnost do obstoječih poslovno-informacijskih sistemov odvisnih družb in hkrati omogočiti zanesljivo širitev po potrebi,

- manjša pogajalska moč proti zunanjim dobaviteljem IT storitev in opreme ter posledično večje cene nabave storitev in opreme – v ta namen je v letu 2011 bil izveden odkup celotne IT infrastrukture odvisnih družb in predan v upravljanje družbi HSE, ki je na podlagi poenotenja informatike že pričela z zmanjševanjem stroškov vzdrževanja programske in strojne opreme, konkretno na račun količinskih popustov,
- različni nivoji informacijske varnosti v posamezni družbi – v okviru kadrovske reorganizacije služb informatike posameznih družb je bilo izvedeno temeljito zmanjšanje »ključnih« domenskih administratorjev (4), na ta način je zagotovljena visoka stopnja varnosti in **PREGLEDNOSTI NAD SISTEMSKIMI VIRI TER DOSEŽEN VIŠJI NIVO ZAUPANJA PRI KONČNIH UPORABNIKI**,
- manjši pretok znanja med družbami v skupini,
- za področje vzdrževanja je bil v letu 2011 vzpostavljen pilotski projekt IPS-Energy, ki se bo na podlagi rezultatov, ocene stroškov in končne tehnične ocene predvidoma širil po celotni skupini HSE.

Uskladitev informacijskih sistemov za razpršene družbe predstavlja tudi priložnost za povečanje možnosti prehajanja kadrov med družbami ter lažje upravljanje skupnih projektov.

Posledice nedelovanja ali motnje IS so onemogočeno trgovanje na borzi, motnje v komuniciranju, nedelovanje elektronske pošte, motnje v plačilnem prometu, onemogočen nadzor proizvodnje itd.

Da bi zmanjšali ta tveganja, smo uporabnike preselili v visoko razpoložljiv in podvojen računalniški center. Na tem področju je bil v letu 2011 uspešno zaključen projekt nadgradnje podatkovnih centrov, ki bosta po strategiji skupine HSE v prihodnje osnova za zanesljiv visoko-razpoložljiv podvojen center, tako imenovani »DRC – Disaster Recovery Center«. Prav tako je v pripravi študija optimizacije obstoječega stanja na podatkovnih skladiščih, ki se bo izvedla v bližnji prihodnosti.

Pridobljen standard kakovosti ISO27001 nam nalaga vzpostavitev in vzdrževanje procesov, ki zagotavljajo visoko stopnjo zanesljivosti in razpoložljivosti, ki pa jo moramo stalno meriti in vzdrževati. V mesecu maju je bila uspešno izvedena zunanja presoja standarda. Izveden pa je bil tudi varnostni pregled WAN in LAN omrežja HSE. Vse to se odraža na veliki zanesljivosti IS – v mesecu septembru

2011 je bil izveden test pretočnosti omrežja ITK HSE in na podlagi rezultatov mesec pozneje optimizacija oziroma nadgradnja dela omrežja, kar je izdatno pripomoglo k boljši odzivnosti in stabilnosti komunikacijskih povezav.

Kratkoročna strategija za v prihodnje je predvsem v prenovi poslovno informacijskega sistema, ki trenutno predstavlja največje tveganje poslovno informacijskega sistema družbe HSE.

Tveganje R&R

TVEGANJE NEPRAVOČASNE IZVEDBE NAČRTOVANIH NALOŽB

Podlago za načrtovanje in izvedbo naložbenih projektov predstavljajo Razvojni načrt skupine HSE, Poslovni načrti posameznih družb ter investicijska in projektna dokumentacija za posamezno naložbo. Za pravočasno izvajanje načrtovanih naložb je ključnega pomena, da so vse posamezne faze od priprave do izvedbe naložbe pripravljene in odobrene pravočasno, kar zagotavljamo s postopki in načinom priprave investicijskih projektov in vodenja projektov v skladu z internimi akti ter veljavno nacionalno zakonodajo v vseh fazah projekta.

V ta namen so za izvedbo posameznih projektov imenovani odgovorni nosilci, ki so zadolženi za pravočasno pripravo investicijske dokumentacije ter izvedbo postopkov oddaje del. Pomemben vidik predstavlja tudi pravočasno zagotavljanje finančnih virov za izvedbo naložb ter proces obvladovanja tveganj. Status vseh naložbenih projektov se redno spremlja tudi na nivoju razvojnih kolegijev, ki potekajo periodično skozi celo poslovno leto, dodatno pa se naložbeni plan usklajuje tudi v procesu priprave dolgoročnega razvojnega načrta ter na letni ravni v procesu priprave letnih poslovnih načrtov. Z namenom pravočasne identifikacije ter priprave naložbene politike se vsako leto izvede tudi strateška konferenca HSE. Vzpostavljen je nadzor nad pripravo investicijske dokumentacije, aktivno spremljanje izvajanja naložbe ter nadzor nad ključnimi tveganji. V primeru odstopanj ključnih parametrov investicije in zastavljenih časovnih mejnikov se izvedejo korektivni ukrepi.

TVEGANJE NAPAČNIH PRIORITET PRI PRIPRAVI IN IZVAJANJU STRATEŠKIH USMERITEV DRUŽBE

S kontinuiranim spremljanjem dogajanj in usmeritev na področju nacionalne in EU energetske in okoljske politike zagotavljamo sproten prenos vseh ključnih usmeritev tudi v razvojno in strateško politiko skupine in družbe HSE. V ta namen redno spremljamo pripravo sektorskih strategij in politik na nacionalni, EU in globalni ravni. Vzpostavljen imamo sistem obveščanja in prenosa teh informacij znotraj skupine HSE, tako na ravni pristojnih sektorjev in služb, znotraj odvisnih družb kot tudi na ravni umeščanja in sprejemanja ustreznih strateških dokumentov skupine HSE. V letu 2011 so bili na nacionalnem nivoju predstavljeni osnutki sprememb podnebne in energetske strategije, kar smo aktivno spremljali ter pripravili oceno vpliva na poslovanje skupine HSE. V procesu, ki smo ga začeli že v letu 2010, so bile posodobljene strateške in razvojne usmeritve skupine HSE kot odgovor na sprejeto podnebno in energetske zakonodajo EU ter usmeritve nove sektorske strategije na nacionalnem nivoju. Posodobljene so bile strateške usmeritve in predlog dolgoročnega razvojnega načrta skupine HSE, ki pa niso bili potrjeni s strani lastnika zaradi nesprejetja nacionalne energetske politike ter sektorske zakonodaje.

TVEGANJE NEUVRSTITVE KLJUČNIH PROJEKTOV DRUŽB SKUPINE HSE MED NACIONALNE PRIORITETE

V procesu kontinuiranega spremljanja dogodkov na področju nacionalne in EU podnebno energetske politike aktivno sodelujemo z resornimi ministrstvi. Zagotavljamo obojestransko izmenjavo informacij in obveščanje o aktualnih projektih in drugih razvojnih in strateških usmeritvah. Glede na to, da sodi področje elektrogospodarstva med nacionalno pomembna razvojna področja, so takšne pomembnosti tudi nekateri projekti, ki jih pripravljamo v skupini HSE. Nahajamo se v obdobju, ko se tako zaradi tehničnih (visoka starost proizvodnih naprav in delov omrežja) kot izzivov nove energetske politike celoten energetski sektor na ravni EU srečuje z veliko potrebo po posodobitvah in gradnji novih objektov. Tudi v skupini HSE se srečujemo s podobnimi izzivi, zato smo v obdobju priprave več ključnih energetskih projektov, med katerimi nekateri zaradi svoje vloge v EES predstavljajo tudi nacionalni strateški interes. Zaradi tega pri pripravi teh projektov sodelujemo

z resornimi ministrstvi, ki so pristojna za umestitev projektov med nacionalne prioritete, kar naj bi pri njihovi izvedbi predstavljalo določeno prednost in pomoč države. Skupina HSE ima iz tega vidika v pripravi več takšnih projektov, med katerimi naj izpostavimo projekte na področju proizvodnje E-OVE (HE na spodnji in srednji Savi, HE na Muri, idr.) ter izvedba nadomestnega bloka 6 v TEŠ.

TVEGANJE INVESTICIJSKE DEJAVNOSTI

Kot ključna tveganja nadomestnega bloka 6 v TEŠ so opredeljena naslednja tveganja:

- tveganje v zvezi s pridobitvijo virov financiranja potrebnih za izgradnjo bloka 6,
- tveganja v zvezi z investicijsko vrednostjo projekta,
- tveganja v zvezi s tem, da projekt ne bo končan v skladu s terminskim planom,
- tveganje, da ne bo na voljo dovolj premoga oziroma ta ne bo primerne kakovosti,
- tržno tveganje v zvezi s ceno EE in emisijskih kuponov in
- tveganje, da se zaostri zakonodaja na okoljskem področjih.

Tveganje neizdaje poročstva države EIB-ju obstaja. To tveganje po vseh zagotovilih finančnim institucijam (No objection letter, Pismo podpore s strani Vlade RS) ne more prevzeti HSE, niti investitor. Neizdaja poročstva bi vrgla velik madež na kredibilnost ne le Skupine HSE, temveč in predvsem na državo. Težko si po neizdaji poročstva predstavljamo visoko mednarodno finančno boniteto države in ohranitev njene kredibilnosti do mednarodnih finančnih institucij. Tudi krediti EBRD so vezani na aranžma z EIB.

Če smo v letu 2010 ocenjevali, da obstaja tveganje neizdaje poročstva države EIB za posojilo v vrednosti 440 mio EUR, je konec leta 2011 to tveganje potrebno izpostaviti. Tveganje ni samo neizdaja poročstva, temveč tudi časovni zamik pri izdaji. V primeru, da bo poročstvo izdano šele jeseni 2012, bi to lahko povzročilo likvidnostne težave na samo v HSE, temveč tudi v celotni skupini. Prav gotovo pa z neizdajo poročstva največje tveganje prevzame nase lastnik, to je država, ki s tem dejanjem zavestno pristane na slabitev svojega premoženja in posledično sprejme obveznost dokapitalizacije družbe HSE.

Obvladovanje tveganja časovnega zamika pri pridobitvi državnega poročstva družbi HSE in TEŠ obvladujeta z izdelavo ažurnih alternativnih scenarijev, kratkoročnim zadolževanjem ter optimiranjem

likvidnosti in poslovanja. Ocenjuje se, da je bilo to tveganje v letu 2011 ustrezno obvladovano.

Obvladovanje tveganja neizdaje državnega poročstva se obvladuje z izdelavo scenarijev alternativnega financiranja nadomestnega bloka 6 v TEŠ. Ocenjuje se, da je bilo tveganje v letu 2011 ustrezno obvladovano.

STRATEŠKO TVEGANJE - TET

TE Trbovlje, ki posluje od leta 1968, je v zadnjem obdobju življenjske dobe. Zato je ključni strateški cilj ohranitev lokacije v TET, in sicer bodisi izgradnja nove plinske elektrarne in/ali zamenjava obstoječe TE s sodobno in okoljsko ustrezno elektrarno na isti lokaciji. Odločitve o nadaljnjem razvoju TET še vedno ni, načrtuje pa se, da se bo energetska dejavnost v Trbovljah ohranila.

Kadrovska tveganja

Sama dejavnost družbe, naša intenzivna rast in ureničevanje zastavljenih strateških načrtov zahtevajo od zaposlenih stalno nadgrajevanje obstoječega ter pridobivanje novega znanja in kompetenc, dinamičnost, multidisciplinarnost, timsko delo in samoiniciativnost.

Kot glavno tveganje na področju kadrov ocenjujemo tveganje morebitne izgube ključnih zaposlenih, kar lahko preprečimo z dobrim vodenjem in komunikacijo z/med zaposlenimi, s stalno strokovno rastjo in motiviranjem ter zagotavljanjem stimulativnih delovnih pogojev in okolja. Ocenjujemo, da je izpostavljenost tovrstnemu tveganju nizka.

Zavarovanje odgovornosti družb skupine HSE

HSE je v letu 2011 sklenil pogodbo za zavarovanje odgovornosti članov organov vodenja in nadzora ter vodstvenih delavcev (D&O zavarovanje), v katerega so vključene vse družbe skupine HSE, v katerih ima HSE neposredno ali posredno več kot 50 % lastniški delež in niso v mirovanju ali v svoji začetni fazi delovanja. Vsa posloводства družb skupine HSE se strinjajo, da je sklenitev takega zavarovanja potrebna, saj je v skladu s kriteriji dobrega gospodarja ter temeljnimi pravili varovanja rizikov družbe pri izvajanju funkcij vodenja in nadzora. V skladu z zahtevami Meril za plačilo članom nadzornih organov družb s kapitalskimi naložbami države družbe

skupine HSE urejajo D&O zavarovanje z namenom zavarovanja interesov družb, posebej s stališča upravljanja tveganj družb. Zavarovanje D&O se sklone kot korporativno zavarovanje, v okviru katerega se zavaruje odgovornost organa vodenja in/ali nadzora kot celota, glede na pogoje D&O zavarovanja pa je zavarovana tudi odgovornost vodstvenih delavcev. D&O zavarovanje ščiti premoženje družb skupine HSE ter ščiti osebno premoženje zavarovanih oseb pri družbah skupine HSE. Slednje je skladno s trenutno veljavno davčno zakonodajo v Sloveniji boniteta zavarovanih oseb.

Varovanje informacij

Cilj upravljanja tveganj je njihovo zmanjšanje na sprejemljivo raven. Zaradi velike povezanosti s hčerinskimi družbami je potrebno nadaljevati z uvajanjem ukrepov po ISO 27001 tudi v hčerinskih družbah.

Vsa tveganja so navedena v registru tveganj HSE za posamezno leto. Ocenjena imamo tveganja fizičnih sredstev, programske opreme, podatkovnih baz, papirnih dokumentov, ljudi in storitev.

V letu 2011 so prepoznana nova informacijska sredstva lokacije, kjer se nahajajo pomembna informacijska sredstva, za katera so prepoznana naslednja tveganja: požar, poplava, motnje/nihanja napetosti, klimatizacija in fizični vdor, kar bi lahko pomenilo izgubo informacij oz. nezmožnost delovanja storitve. Instrument obvladovanja tveganj je vzpostavitev varnostnih politik fizičnega dostopa do pomembnih lokacij (kartični dostop, seznam pooblaščenih oseb za dostop do pomembnih strežniških prostorov, dnevnik obiskov in poseg v strežniških prostorih, vzpostavitev videonadzornega sistema, ustrezna organiziranost protipožarnega varstva, ustrezna protipoplavna zaščita na lokacijah, ki so poplavno ogrožene, redno vzdrževanje klima naprav in UPS naprav v varni celici ter ostalih strežniških prostorih).

Na področju varovanja osebnih podatkov so bili v letu 2011 vzpostavljeni in v skladu z zakonom informacijskemu pooblaščenцу RS prijavljeni novi katalogi osebnih podatkov, ki se obdelujejo v posameznih službah HSE.

Sistem vodenja

V družbi HSE imamo integriran sistem vodenja, ki je zasnovan na procesnem pristopu in združuje Sistem vodenja kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001, Sistem ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001, Sistem varnosti in zdravja pri delu po zahtevah standarda OHSAS 18001, Sistem vodenja varovanja in upravljanja informacij po zahtevah standarda ISO 27001 in uredbi EMAS. Elementi naštetih sistemov se tesno prepletajo med vsemi poslovnimi procesi v podjetju in so del politike vodenja podjetja. Z njihovim obvladovanjem je zagotovljeno, da so okoljski vidiki, tveganja za varnost in zdravje pri delu ter upravljanje in varovanje informacij primerno upoštevan pri izvajanju vseh procesov.

Odraž organizacijske kulture podjetja pa je certifikat Družini prijazno podjetje (DPP).

Za večjo prepoznavnost in kvalitetnejšo ponudbo na trgu smo pridobili certifikate: za proizvodnjo E-OVE po TÜV TMS kriterijih EE TUV (CMS Standardu 83: Erzeugung EE (04/2011)), za proizvodnjo E-OVE z zagotavljanjem garancije delovanja in učinkovitosti po TÜV TMS kriterijih EE+ TUV (CMS Standardu 87: Erzeugung EE+ (04/2011)), Mednarodni sistem certificiranja EE proizvedene iz OVE (Renewable Energy Certificate System) RECS in Potrdila o izvoru – POI.

Certifikati se večinoma presojajo vsakoletno, certifikacijska presoja pa se ponovi na tri leta.

Certifikati so pokazatelj verodostojnosti urejenosti družbe. Izguba katerega koli certifikata bi pomenila povečanje tveganj pri urejenosti poslovanja družbe, kar se nanaša na izgubo neodvisnih pregledov in neodvisne potrditve urejenosti poslovanja družbe. S tem bi bila družba izpostavljena večjim kritičnim ocenam, težave bi nastale pri odpiranju poslovalnic v tujini, poslabšala bi se pogajalska izhodišča pri pridobivanju novih finančnih virov in pojavljale bi se večje težave pri optimiranju procesov ter pri vključevanju novih orodij in metod vodenja.

Z opustitvijo certificiranja se bi zmanjšala potreba po prepoznavanju dobrih praks med podjetji in potreba po medsebojni usklajenosti postopkov med posameznimi družbami v okviru skupine HSE, s tem pa tudi potreba po usklajevanju pristopov in izboljšav v okviru delovanja Sveta vodenja HSE.

Mednarodna mreža

Mreža v tujini je prvenstveno namenjena podpori skupine HSE pri izvajanju strategije trgovanja na regionalnih energetskih trgih Centralne in JV Evrope, istočasno pa preko nje pridobivamo podatke in imamo možnost vstopati v nove energetske projekte v posamezni regiji. S širitvijo poslovanja HSE na posamezne evropske trge je potrebno spoštovati nacionalno energetsko zakonodajo, ki vsepovsod še ne omogoča delovanja HSE brez vzpostavitve lokalne stalne enote. HSE spremlja prilagajanje energetske nacionalne zakonodaje direktivam EU in sproži postopke pridobitve energetskih licenc in posledično preusmeritev trgovanja direktno na HSE. Konec leta 2011 se je tako začel postopek prenehanja družbe na Madžarskem, saj je HSE pridobil madžarsko licenco za trgovanje ter ocenil, da odvisna družba brez vstopa na madžarski maloprodajni energetski trg nima možnosti pridobivanja prihodkov, prenehanje družbe se predvideva v drugi polovici 2012.

Mreža v tujini je v letu 2011 maksimalno zagotavljala podporo trženjski funkciji HSE pri izvajanju strategije trgovanja v Centralni in JV Evropi, vse družbe s sedežem v tujini so poslovale pozitivno, družbe delujejo z minimalnimi stroški (praviloma) brez zaposlenih in s strokovno centralno podporo HSE. Ustanovljena je delovna skupina za preveritev optimalnosti mreže v tujini, ki ob spremembi energetske nacionalne zakonodaje oceni smiselnost obstoja posamezne odvisne družbe.

Ocenjujemo, da je tveganje obvladovano.

2.13 Komuniciranje z javnostmi

V desetem letu delovanja družbe HSE se je med splošno in strokovno javnostjo največ govorilo o nadomestnem bloku 6 v TEŠ. Organizirana je bila novinarska konferenca, poslanih več sporočil za javnost, pripravljali so se odgovori na novinarska vprašanja ter se udeleževali vseh strokovnih srečanj, okroglih miz in medijskih dogodkov ter pripravili javno predstavitev skupine in družbe HSE.

Družbe skupine HSE so aktivno komunicirale tudi gradnjo ostalih proizvodnih objektov skupine HSE (HE na spodnji Savi, HE na srednji Savi, ČHE Avče, ČHE Kozjak, obnova HE na Soči in Dravi ...) preko spletnih strani in svojih internih časopisov.

Na področju ozaveščanja o pomenu varovanja okolja med najmlajšimi smo leto začeli z akcijo Majhna hišica, veliko zavetje, s katero smo spodbudili ustvarjalnost in predstavili pomen skrbi za ptice v zimskem času med otroci v vrtcih. Slednjim je bila namenjena tudi poletna akcija Rožico posadim, za naravo skrbim, s katero smo želeli predstaviti pomen sajenja novih rastlin, hkrati pa je poudarjala koristi zdravega načina življenja, ki jih nudi vožnja s kolesom in hoja, torej brez avtomobila. Zadnja letošnja akcija za malčke z naslovom Da bo okolje dobre volje je bila namenjena spoznavanju učinkovite rabe energije.

Uspeh prvega okoljevarstvenega projekta med slovenskimi osnovnimi šolami, katerega zaključek je bil izid Modre knjige, v kateri so zbrani vsi Eko projekti, nas je spodbudil, da smo projekt ponovili tudi letos in ga preprosto poimenovali Eko projekt 2.

Izdali smo tudi štiri številke brezplačne okoljevarstvene revije za otroke Modri Jan, ki ima iz številke v številko več zvestih bralcev.

Prenovili smo tudi spletno stran www.modri-jan.si, ki smo ji dodali interaktivno klepetalnico, prvo takšne vrste v Sloveniji, kjer lahko otroci pod vodstvom moderatorja s sovrstniki klepetajo o pomenu varovanja okolja. Prenove pa je bila ob praznovanju 10. obletnice družbe deležna tudi korporativna spletna stran www.hse.si. Preostale komunikacijske aktivnosti so zajemale ažuriranje spletne strani www.modra-energija.si in obveščanje medijev o vseh ključnih projektih skupine HSE, tako preko sporočil za javnost kot novinarskih konferenc.

2.14 Raziskave in razvoj

Glavne aktivnosti na področju raziskav in razvoja so bile usmerjene v aktivno spremljanje sprememb na področju energetske in okoljske zakonodaje ter izvajanju naložbenih projektov skupine HSE. Skladno s sprejetim zakonodajnim okvirom EU na področju podnebno-energetske politike ter liberalizacije energetskega trga so bile v letu 2011 na nacionalni ravni načrtovane spremembe zakonodaje ter sočasno sprejetje strateških dokumentov na področju podnebne in energetske politike RS. Zastavljeni program sprememb na nacionalnem nivoju ni bil v celoti realiziran. Pripravljeni so bili vsi pomembnejši osnutki zakonodajnih predlogov in sektorskih politik ter strategij, ki so bili posredovani tudi v javno obravnavo, vendar do njihove končne obravnave in sprejetja ni prišlo. Aktivno smo spremljali pripravo in javno obravnavo vseh dokumentov tako na evropskem kot na nacionalnem nivoju. Za vse ključne dokumente smo pripravili uradno stališče skupine HSE ter predloge dopolnitev in sprememb.

Pomembno področje dela so predstavljale aktivnosti v podporo realizaciji zahtevnega naložbenega programa novih proizvodnih objektov, katerih osnovni namen je povečati proizvodnjo EE v skupini HSE ter zagotavljati varno in zanesljivo oskrbo trga. Z načrtovanimi naložbenimi projekti zasledujemo cilje trajnostne proizvodnje EE, povečanje deleža proizvodnje EE iz obnovljivih virov, zmanjšanje emisij TPG ter cilje učinkovite rabe pri proizvodnji in porabi EE. Ker se skupina HSE nahaja v obdobju obsežnega investicijskega ciklusa, predstavlja spremljanje in koordinacija priprave in izvedbe naložbenih projektov pomemben del razvojnih aktivnosti.

2.14.1 Koordinacija razvojnih aktivnosti na ravni skupine HSE in prenova Razvojnega načrta skupine

RAZVOJNI NAČRT SKUPINE HSE

V luči sprememb na področju podnebno-energetske politike EU ter pričakovane prenove nacionalne energetske strategije smo že v letu 2010 začeli aktivnosti za posodobitev Razvojnega načrta skupine HSE. Osnutek novega RN je bilo potrebno uskladiti s prioritetami nacionalne energetske strategije ter zavezami podnebno-energetskega paketa. Do realizacije in potrditve novega razvojnega načrta ni prišlo zaradi nesprejetja NEP in drugih strateških dokumentov na nacionalni ravni, zato ostaja ta naloga prioriteta za leto 2012.

SPREMLJANJE ZAKONODAJE IN ENERGETSKO-PODNEBNE POLITIKE

V letu 2011 je potekala priprava številnih zakonodajnih predlogov tako na ravni EU kot na nacionalnem nivoju, kjer je istočasno potekala tudi prenova podnebne in energetske strategije. Aktivno smo spremljali pripravo in javno obravnavo vseh dokumentov. Vse predstavljene osnutke (NEP, Sektorska politika Energetika, EZ-1, EZ-E ter nove evropske zakonodaje za področje energetike in energetske strategije EU) smo skrbno preučili, za odgovorne smo pripravili povzetek ključnih sprememb ter njihov vpliv na poslovanje skupine HSE. Za vse dokumente v javni obravnavi smo pripravili tudi uradno stališče skupine HSE ter predloge sprememb in dopolnitev, ki smo jih posredovali pripravljavcu, sodelovali smo tudi na javnih obravnavah in okroglih mizah.

PRIDOBIVANJE NEPOVRATNIH SREDSTEV

Družbe skupine spremljajo pridobivanje nepovratnih sredstev za izvajanje R&R dejavnosti na naslednjih evropskih projektih:

- CH₂OICE – okoljsko certificiranje HE,
- projekt AQUAVIVA,
- projekti v okviru 7. okvirnega programa EU za raziskave in razvoj (7OP),
- Obzorje 2020,
- NER 300,
- Instrumenti za povezovanje Evrope, ki so namenjeni zapolnjevanju manjkajočih povezav v evropskih, energetskih, prometnih in digitalnih omrežjih,
- Inteligentna Energija Evropa (IEE) s ciljem pospeševanja rasti trga OVE v Evropi.

SODELOVANJE S CENTRI ZNANJA

Sodelovanje s centri znanja predstavlja neposredno obliko sodelovanja skupine HSE pri projektih s področja tehnološkega razvoja. Sledenje razvoju naj-novejših tehnologij na področju proizvodnje EE omogoča podjetju pravočasne odločitve za prehod na uporabo novih tehnologij v proizvodnem procesu kar omogoča konkurenčnost na trgu in zagotavlja uspešnost poslovanja. HSE trenutno sodeluje z različnimi centri znanja in v več različnih organizacijskih oblikah izvajanja R&R projektov.

Tovrstno sodelovanje poteka v obliki skupnih R&R projektov, pri izdelavi strokovnih analiz in študij, s sodelovanjem na strokovnih konferencah ipd. Trenutno aktivno sodelujemo v Centru odličnosti nizkoogljičnih tehnologij (CO NOT), ki je konzorcij 22 raziskovalno-gospodarskih družb.

2.15 Načrti za prihodnost

Glavni cilji, ki jih bo poleg realizacije razvojnih projektov v teku skupina HSE v prihodnje zasledovala na področju razvoja evropskega in slovenskega trga z EE, so:

- povečati tržni delež na tujih trgih EE,
- povečati delež prodajnih količin na tujih trgih,
- geografska širitev trgovalnih aktivnosti,
- povečati prisotnost na trgih JV Evrope in
- razširiti svoje delovanje tudi na druge dejavnosti povezane z energijo.

Izkoriščanje trgovskih priložnosti in ustvarjanje sinergij iz trgovanja z EE na veleprodajnih trgih je mogoče le s prisotnostjo na različnih nacionalnih trgih. Za povečanje obsega in dobičkonosnosti trgovanja ter prisotnosti na tujih trgih bomo v družbi nadaljevali z ustanavljanjem podjetji, pridobivanjem licenc za trgovanje in krepitvijo trgovske mreže.

Doseganje zastavljenih energetske-podnebnih ciljev je mogoče tudi z izvedbo skupnih meddržavnih projektov, kar predstavlja poseben izziv za HSE ravno na področju JV Evrope, kjer je večina držav že v fazi priključevanja EU. Tako se bo sredi leta 2013 EU priključila Hrvaška, kar bo pomenilo, da bo bodo tudi na tem nacionalnem trgu proizvajalci EE iz fosilnih goriv podvrženi omejitvam, ki izhajajo iz omejevanja toplogrednih plinov. Skupina HSE bo še naprej aktivna na področju JV Evrope, čemur se bo ustrezno prilagodila tudi politika investiranja, pridobivanja finančnih in drugih virov ter sklepanja koristnih poslovnih partnerstev.

Dobro poznavanje razmer na teh trgih in kapitalska moč HSE ter predhodno sodelovanje so prednosti, ki HSE omogočajo sodelovanje pri realizaciji tovrstnih skupnih projektov. Izgradnja in nakup novih proizvodnih zmogljivosti ter mednarodno trgovanje z EE bistveno pripomorejo k trajnostni oskrbi Slovenije in zmanjšanju njene dolgoročne uvozne odvisnosti ter znižanju izpostavljenosti geopolitičnim tveganjem kot tudi pri ustvarjanju dobrega poslovnega rezultata. Nenazadnje pa si HSE z aktivnostmi v tej regiji nenehno krepi tržni položaj in ugled pomembnega regionalnega akterja.

V skupini HSE vedno iščemo nove projekte in naložbe, s katerimi bomo zagotovili varno, zanesljivo, konkurenčno in okolju prijazno dolgoročno oskrbo Slovenije z EE. Naložbeni projekti skupine HSE so usklajeni z usmeritvami nacionalne energetske strategije in podnebno-energetske politiko EU in bodo prispevali k prehodu v nizkoogljično gospodarstvo. Cilji naložbene politike skupine HSE v prihodnosti so:

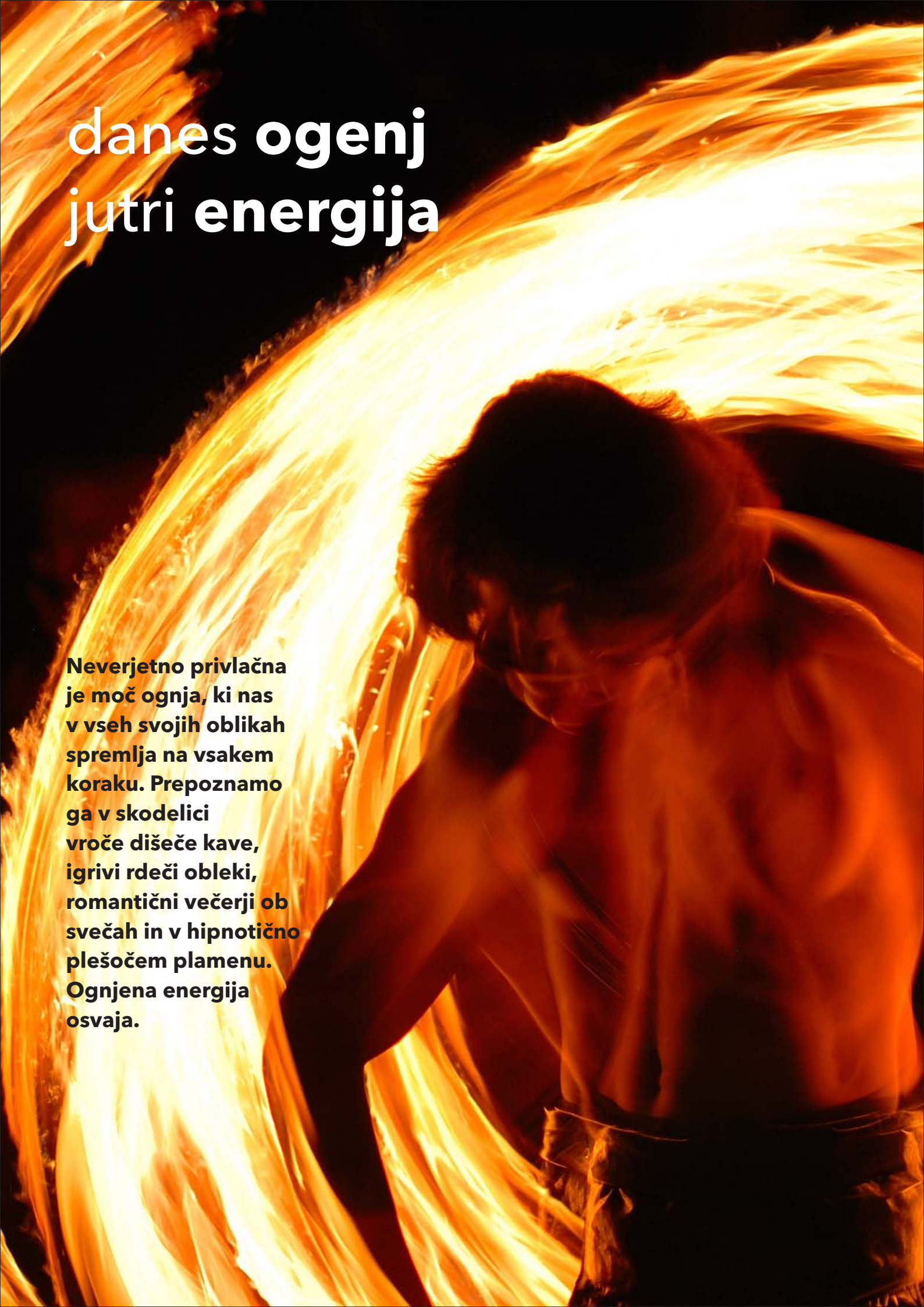
- povečanje proizvodnih in trgovalnih količin EE,
- povečanje inštalirane moči in proizvedene E-OVE,
- tehnološko posodobitev proizvodnih naprav za proizvodnjo EE iz fosilnih goriv z namenom znižanja emisij,
- gradnja novih naprav in posodobitev obstoječih z namenom uporabe najnovejših tehnologij, za doseganje najvišjih možnih izkoristkov ter s tem učinkovito izrabo virov energije,
- družbeno odgovorno in trajnostno naravnano poslovanje.

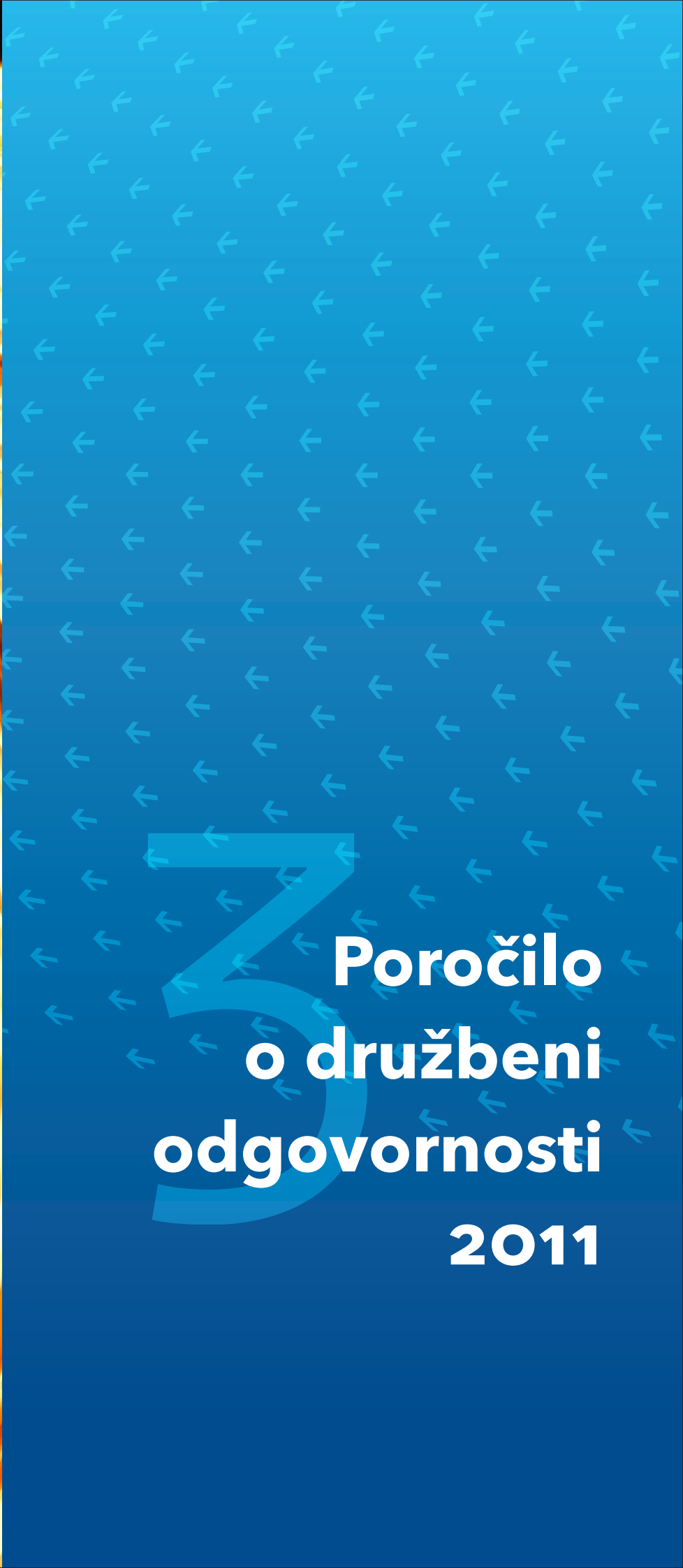
V smeri izpolnjevanja zahtev nove energetske zakonodaje ter zastavljenih ciljev do leta 2020 se je skupina HSE močno usmerila na izvedbo tistih projektov, ki bodo v največji meri pomagali izpolniti cilje energetskega podnebnega paketa na področju rabe OVE, zmanjšanja emisij ter URE. Poleg nadomestnega bloka 6 v TEŠ bomo bistven poudarek dali izkoriščanju HE. Te kazalce nameravamo bistveno izboljšati s projekti, kot so: dokončanje verige HE na spodnji Savi, HE na srednji Savi, HE na Muri, HE na Idrijci, prenova HE Zlatoličje, prenova HE Formin, prenova HE Doblar 1, prenova HE Plave 1, HE Učja, HE Kobarid, HE Kamno in ČHE Kozjak.

Skupina HSE bo še naprej aktivna na področju JV Evrope, čemur se bo ustrezno prilagodila tudi politika investiranja, pridobivanja finančnih in drugih virov ter sklepanja koristnih poslovnih partnerstev.

danes ogenj jutri energija

**Neverjetno privlačna
je moč ognja, ki nas
v vseh svojih oblikah
spremlja na vsakem
koraku. Prepoznamo
ga v skodelici
vroče dišeče kave,
igrivi rdeči obleki,
romantični večerji ob
svečah in v hipnotično
plešočem plamenu.
Ognjena energija
osvaja.**

Poročilo o družbeni odgovornosti 2011

3.1 Odgovornost do zaposlenih

Tudi v letu 2011 smo nadaljevali načrtano rast poslovanja družbe in skupine ter dosegali poslovne rezultate, ki so v korist vseh naših ključnih javnosti: lastnika, zaposlenih, poslovnih partnerjev in skupnosti, v katero smo vpeti. Uspešno povežemo politike in vire posameznih področij ter skrbno spremljamo sedanost in imamo aktivno vlogo pri ustvarjanju prihodnosti. Ustvarili smo partnerstvo z vsemi pomembnejšimi deležniki v družbi in to je naš vir moči, konkurenčne prednosti in spodbujevalec sprememb, ki prinašajo nove izzive in priložnosti ter dajejo možnosti za napredek in razvoj v načrtani smeri.

Na globalne spremembe se odzivamo s poudarkom na ravnanju z zaposlenimi in nenehnim ozaveščanjem o ne le lastni, temveč tudi širši družbeni odgovornosti. Pohvalimo se lahko, da skupino HSE odlikujejo zaposleni s širokim spektrom znanj, interesov in talentov. So pomembni gradniki organizacijske kulture ter naši glasniki navznoter in navzven.

KADROVSKA POLITIKA

Eden od virov naših prednosti je ustvarjanje in zagotavljanje pogojev in okolja, ki našim zaposlenim omogočajo doseganje osebnih ambicij in spodbujajo razumno tveganje, ki je nujno potrebno za nadaljnji razvoj, krepitev moči v negotovih situacijah in doseganje zastavljenih strateških ciljev skupine HSE. Poudarek je na nenehnem razvoju zaposlenih na vseh ravneh, orientiranosti v izobraževanje ter motiviranju, s čimer zagotavljamo zadovoljstvo zaposlenih, njihovo zaupanje in zavzetost ter lojalnost skupini, kar je zagotovilo našega nadaljnjega napredka, iskanja sinergij in uspešnosti poslovanja. Želimo si posameznike, ki so se pripravljene zavzeti za opazne in merljive poslovne izide, oziroma zaposlene, ki so zavzeti za uresničevanje poslovnih vizij in strategij. Zavedamo se, da strategije same po sebi ne vodijo do uspeha. Uspeh dosežejo ljudje in vrednote, ki jih pri tem usmerjajo. Ljudje smo tisti, ki oblikujemo

vizijo, določamo poslanstvo, ustvarjamo kulturo, si postavljamo vrednote in sprejemamo strategije za njihovo uresničevanje. Pomembno je prepoznavati nove poslovne priložnosti in za njih oblikovati nove izdelke in storitve. Če smo pri tem uspešni, je večja verjetnost, da bo uspešna tudi naša skupina.

Bistveni elementi strategije upravljanja s človeškimi viri ostajajo tudi naprej:

- podpora poslovnim in strateškim ciljem skupine,
- zaposlovanje visoko usposobljenih kadrov in izboljševanje izobrazbene strukture,
- zagotavljanje optimalnega števila zaposlenih,
- vlaganje v nadgradnjo in prenos znanja ter razvoj kompetenc zaposlenih s poudarkom na razvoju lastnega znanja in usposabljanju vodij za delo s sodelavci,
- vzpostavitev registra znanj skupine HSE,
- izgradnja fleksibilnega sistema nagrajevanja in napredovanja,
- vlaganje v kakovostno in zdravo delovno okolje ter nadaljevanje programa varovanja in krepitev zdravja v delovnih in življenjskih okoljih.

Redno in tesno sodelovanje s sindikati in sveti delavcev skupine HSE je praksa, ki se je uveljavila že z ustanovitvijo HSE. Takšen način sodelovanja nam zagotavlja uravnoteženost različnih interesov in s tem široko soglasje tako glede razvojnih načrtov skupine kot tudi zagotavljanja socialne varnosti.

3.1.1 Zaposleni v obvladujoči družbi

ZAPOSLOVANJE KADROV

Vodilni položaj skupine HSE v slovenskem energetskem sistemu, ki hkrati pomeni tudi status glavnega nosilca varne in zanesljive oskrbe Slovenije z EE, nam zagotavlja tudi status izredno privlačnega delodajalca, saj se na nas s prošnjami za zaposlitev obračajo tako kadri z že razvito delovno kariero, kot tudi tisti, ki so šele na njenem začetku. Politika kadrovanja temelji na kombinaciji zaposlovanja kadrov iz:

- skupine HSE oz. iz notranjega trga delovne sile, ki nam ponuja kvalitetne strokovnjake različnih profilov s širokim naborom splošnih in specifičnih kompetenc, ter pomeni za kader, ki prehaja v krovno družbo, napredovanje, nagrado za uspešnost ter perspektivo,
- zunanjega trga delovne sile, s čimer si zagotavljamo dotok novih idej, energij in drugačnih pogledov ter izkušenj.

Pri vodilnih kadrih in strokovnjakih smo oblikovali predvsem politiko vzgajanja lastnega kadra.

Vse navedeno se odraža tudi v kadrovskih okrepitvah. V obdobju od januarja do decembra 2011 se je število zaposlenih glede na stanje na dan 31.12.2011 povečalo za 16 delavcev, 4 delavci pa so družbo zapustili. Na dan 31.12.2011 je bilo tako zaposlenih 135.

Dinamika zaposlovanja je bila enakomerna, saj smo zaposlovali nove sodelavce skozi vse leto.

PROSTOVOLJNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE

Že od leta 2002, ko smo zaposlili prve kadre, ki so prešli v HSE iz naših odvisnih družb, ima tudi HSE svoj pokojninski načrt oziroma program prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Konec leta 2011 se je Kapitalska družba d.d. kot dosednji upravitelj pokojninskega sklada PN₁ preoblikovala ter prenesla pokojninski načrt PN₁ v novoustanovljeno Modro zavarovalnico d.d. Tako se po novem kolektivno PDPZ naše družbe izvaja pri Modri zavarovalnici d.d., v katerega je vključena večina zaposlenih. Na ta način želimo svojim zaposlenim z dolgoročno obliko varčevanja na osebni račun vsakega posameznika ob dopolnitvi določene starosti zagotoviti dodatno pokojnino in kvalitetnejše življenje po zaključeni delovni karieri.

ZAPOSLENI IN DRUŽBENA SKUPNOST

Zaposleni nimamo obveznosti samo do svojega delodajalca in do sebe, temveč tudi do širšega okolja, zato smo aktivni člani številnih gospodarskih, strokovnih in športnih združenj. V skrbi za zdravje in dobro počutje HSE spodbuja in finančno podpira športno rekreativno udejstvovanje zaposlenih v okviru Športnega društva HSE.

IZOBRAŽEVANJE

Dogajanja v poslovnem okolju in naša ambicija ustvarjati novo in presežno vrednost za najširši krog uporabnikov, potreba po hitrem odzivanju na okolje, fleksibilnosti in inovativnosti zahtevajo od nas kot delodajalca sistematično izobraževalno dejavnost, od zaposlenih pa nenehno izobraževanje in izpopolnjevanje ter nove načine mišljenja in prenos znanja.

Glede na to, da je izobraževanje v najširšem smislu v pozitivni povezavi z uspešnostjo, za našo družbo ne pomeni zgolj strošek, temveč izobraževanje pojmuje kot dolgoročno naložbo oziroma kapital.

Struktura vseh izobraževanj nam pokaže, da smo v letu 2011 največ ur namenili strokovnim izpopolnjevanjem in jezikovnim izobraževanjem.

Sama izobraževalna dejavnost obsega poleg izpopolnjevanja znanja in usposabljanja zaposlenih tudi študij ob delu in štipendiranje.

ŠTUDIJ OB DELU

HSE trenutno finančno podpira študij 15 zaposlenim, med področji prevladujeta študij elektrotehnike in ekonomije.

ŠTIPENDIRANJE

Študentje v razvojno dejavnost vnesejo nove ideje in poglede na reševanje delovne problematike. HSE podpira, tako v finančnem smislu kot tudi v smislu praktičnega usposabljanja in postopnega uvajanja v organizacijsko okolje, študente tehničnih, družboslovnih in naravoslovnih znanosti. V letu 2011 smo imeli dva štipendista, od katerih je eden študij uspešno zaključil.

3.1.2 Zaposleni v skupini HSE

Konec leta 2011 je bilo v skupini HSE zaposlenih 3.819 delavcev, kar je za 5 manj v primerjavi s stanjem 31.12.2010. Število zaposlenih se je najbolj znižalo v skupini PV, in sicer za 25, v družbi TEŠ za 11 in v TET za 5. Največje povečanje števila zaposlenih v letu 2011 izkazuje družba HSE Invest, in sicer za 14, kar je predvsem posledica zaposlitve ekipe gradbenih projektantov za zagotavljanje nemotenega poteka del na projektiranju nadomestnega bloka 6 v TEŠ.

Stanje zaposlenih v skupini HSE

	31.12.2011	%	31.12.2010	%	IND 11 / 10
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	135	4	123	3	110
Dravske elektrarne Maribor d.o.o.	285	7	282	7	101
Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.	133	3	126	3	106
Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.	477	12	488	13	98
Termoelektrarna Trbovlje d.o.o.	204	5	209	5	98
Skupina Premogovnik Velenje	2.482	65	2.507	66	99
HSE Invest d.o.o.	73	2	59	2	124
Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.	26	1	26	1	100
HSE Italia S.r.l.	0	0	0	0	0
HSE Balkan Energy d.o.o.	2	0	2	0	100
HSE Hungary Kft.	0	0	0	0	0
HSE Adria d.o.o.	1	0	1	0	100
HSE Bulgaria EOOD	0	0	0	0	0
HSE Mak Energy DOOEL	0	0	0	0	0
HSE BH d.o.o.	1	0	1	0	100
Skupaj	3.819	100	3.824	100	100

Izobrazbena struktura zaposlenih je v skupini HSE iz leta v leto boljša. V skupini HSE se je v primerjavi s preteklim letom najbolj povečalo število zaposlenih s VII. stopnjo izobrazbe za 10 % ter z VIII. in IX. stopnjo izobrazbe za 9 %, medtem ko se je število zaposlenih s V. in nižjo stopnjo izobrazbe ponovno znižalo.

Število zaposlenih na dan 31.12.2011 in povprečno število zaposlenih v letu 2011 po izobrazbeni strukturi

Izobrazbeni razred	Zaposleni na dan 31.12.2011		Povprečno št. zaposlenih v letu 2011	
	Obvladujoča družba	Skupina HSE	Obvladujoča družba	Skupina HSE
I.	0	218	0	225
II.	0	153	0	153
III.	0	14	0	14
IV.	1	1.381	1	1.409
V.	17	1.081	17	1.083
VI.	13	370	13	364
VII.	81	551	76	527
VIII. in IX.	23	51	23	49
Skupaj	135	3.819	129	3.823

IZOBRAŽEVANJE V SKUPINI HSE

Vlaganja v izobraževanje sama po sebi še ne zagotavljajo uspešnosti neke družbe oz. skupine. Zato že od leta 2004 organiziramo tematske delavnice na različnih nivojih za celotno skupino HSE, ki so postale učinkovit del izobraževalnega sistema v HSE. V letu 2011 smo organizirali dve tematski delavnici v okviru skupine HSE.

Z dodatnim izobraževanjem in usposabljanjem zaposlenih se v skupini HSE skrbi za njihovo ustrezno strokovno usposobljenost, kvalitetno in varno opravljanje dela ter osebnosti razvoj posameznika. Zaposleni v skupini HSE so se izobraževali na področjih proizvodnega procesa, varnosti in zdravja pri delu, vodenja in komuniciranja, obvladovanja integriranih sistemom kakovosti, tujih jezikov, informacijskih sistemov ter na ostalih področjih, kjer se je spremenila zakonodaja.

3.2 Odgovornost do naravnega okolja

OKOLJU PRIJAZNI

Slovenija je vstop v EU dočakala z razmeroma dobro ohranjeno naravo in tudi s spoznanjem, da je okolje eden bistvenih pogojev za bodoči razvoj.

Skupina HSE je že ob pričetku svojega delovanja oblikovala svojo okoljsko politiko, katere bistvo lahko strnemo v nekaj osnovnih točk:

- EE proizvajati z minimalnimi vplivi na okolje,
- spoštovati vse zakonske norme in priporočila,
- uvajati najboljše tehnologije, ki so na voljo, da so vplivi na okolico čim manjši,
- spodbujati razvoj OVE,
- doseči partnerski odnos z lokalnimi skupnostmi in skupaj reševati okoljske probleme in načrtovati trajnostni razvoj proizvodnje EE,
- doseči trajnostno obratovanje in razvoj energetskega zmogljivosti.

Vse družbe v skupini HSE, ki proizvajajo EE, kot tudi obvladujoča družba, imajo mednarodni certifikat kakovosti ISO 9001 in mednarodni okoljski certifikat ISO 14001. Z njunim doslednim upoštevanjem zagotavljajo varno in okolju prijazno pridobivanje EE v vseh hidroenergetskih objektih. Z okoljskimi sanacijami in posodobitvami sta okolju prijaznejšo tehnološko raven dosegli tudi obe TE, PV pa je bil med prvimi premogovniki na svetu, ki je dokazal celovito in odgovorno ravnanje z okoljem po zahtevah tega standarda.

OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

HSE se zaveda svoje odgovornosti do okolja, v katerem deluje, zato si prizadeva za pridobivanje E-OVE in racionalno rabo energije.

Energija iz HE je količinsko najpomembnejši vir EE iz OVE v Sloveniji. Področje OVE je zato zelo pomembno tako za poslovanje kot tudi za prihodnje oblikovanje zunanje podobe družbe. Na področju E-OVE so se zato že v drugi polovici leta 2004 pričele aktivnosti, povezane z vzpostavljanjem domačega trga z E-OVE (Modra energija), sodelovanje

pri oblikovanju podzakonskih aktov, ki urejajo to področje, ter mednarodne aktivnosti, ki se nanašajo na prodajo obnovljivih certifikatov v tujini in doma.

MODRA ENERGIJA

V letu 2004 je HSE v sodelovanju z distribucijskimi družbami zasnoval projekt Modra energija. Modra energija je EE pridobljena iz okolju prijaznih, obnovljivih virov. Namen projekta Modra energija je spodbujanje razvoja energije iz OVE, oblikovanje trga s tovrstno energijo in njena prodaja v Sloveniji. S projektom Modra energije smo slovenskim odjemalcem EE na področju celotne Slovenije omogočili, da lahko sami izbirajo, iz katerih virov bo proizvedena EE, ki jo uporabljajo. Od 1. julija 2007 nudimo Modro energijo poslovnim in gospodinjstvom odjemalcem.

V projekt Modra energija so vključene HE družbe skupine HSE, ki so certificirane po mednarodnem sistemu RECS. E-OVE v RS pod znamko Modra energija odjemalcem prodajajo HSE in distribucijske družbe. HSE partnerjem projekta zagotavlja obnovljivost energije tako, da v njihovem imenu unovči ustrezno število RECS certifikatov. Modra energija je imela v letu 2011 enotno ceno 0,001 EUR/kWh. Lastnik blagovne znamke je HSE, ki koordinira projekt, skrbi za komunikacijo z javnostmi in za promocijo Modre energije. V sklopu projekta sta se oblikovala in zaščitila blagovna znamka in logotip.

V skladu s pogodbo med partnerji projekta Modra energija se večji del sredstev od prodaje Modre energije (60 %) steka v Modri sklad, ki je namenjen spodbujanju pridobivanja E-OVE, raziskavam na področju pospeševanja pridobivanja tovrstne energije ter razvoju, obnovi in izgradnji enot, ki tako energijo proizvajajo. Z zbranimi sredstvi smo kvalitetno izpeljali več obsežnih izobraževalnih projektov, raziskovalnih nalog, študij in nenazadnje pomagali pri izvedbi številnih poletnih izobraževalnih taborov na področju E-OVE in URE. Konec leta 2010 je bila iz sredstev Modrega sklada zgrajena tudi Modra SE Gimnazija Velenje na Centru srednjih šol v Velenju.

Postavitev SE na šoli prinaša več prednosti. Takšna SE služi poleg proizvodnje EE iz OVE, ki s svojim delovanjem ne obremenjuje okolja tudi v izobraževalne, promocijske, demonstracijske in raziskovalne namene.

MODRI JAN

Zasnovali smo projekt Modri Jan ter v tem okviru tudi spletno stran www.modri-jan.si. Mladi na tej spletni strani skozi zabavne vsebine spoznavajo energijo in z okoljem povezano tematiko. Spoznavajo, da z odločitvijo za obnovljive vire energije in njeno varčno uporabo lahko tudi sami prispevajo k varovanju narave. V okviru tega projekta redno izvajamo tudi različne natečaje in nagradne igre kjer otroke spodbujamo k razmišljanju o pomenu OVE in URE.

UČINKOVITA RABA ENERGIJE

HSE si že od začetka svojega obstoja prizadeva za promocijo rabe OVE in tudi za siceršnje varovanje okolja, v katerem deluje. Sestavni del teh aktivnosti so tudi prizadevanja za osveščanje javnosti o varčnem ravnanju z energijo, ki so namenjena ne le gospodarnejšemu ravnanju z okoljem, temveč tudi preprečevanju ekstremnih okoliščin, ki jih lahko povzroči nesmotna (po)raba EE (npr. električni mrk, kolaps sistema ...).

Od septembra leta 2006 HSE izvaja širšo informativno-izobraževalno kampanjo Energija.si, ki na domiselni način izobražuje o učinkoviti rabi EE. S promoviranjem varovanja okolja in učinkovite rabe energije se HSE v slovenski in mednarodni javnosti uvršča kot ozaveščeno in družbeno odgovorno podjetje.

— MODRA ENERGIJA ZA TOPLOTNE ČRPALKE

Konec leta 2010 je HSE v sodelovanju s ponudniki EE: Elektro Celje, Elektro Maribor, Elektro Gorenjska in Elektro Primorska ter z nekaterimi ponudniki toplotnih črpalk zasnoval akcijo Modra energija za toplotne črpalke. V sklopu te akcije, ki se je začela v začetku leta 2011 in bo v skladu z dogovorom o podaljšanju akcije trajala do konca leta 2012, sta združeni spodbudi za učinkovito rabo energije in uporabo EE iz OVE (Modre energije). V okviru omenjene akcije so ponudniki toplotnih črpalk in dobavitelji EE s ciljem spodbujanja učinkovite rabe in OVE združili svoja prizadevanja v skupni akciji z izjemno ugodnimi pogoji za končnega kupca. Oboji nudijo popust na svoj izdelek tistim gospodinjstvom, ki

bodo kot način ogrevanja izbrala toplotno črpalko in se ogrevala z okolju prijazno energijo. Ponudniki toplotnih črpalk bodo svojim kupcem do konca leta 2012 omogočili do 10 % popust na ceno toplotne črpalke, ki ustreza kriterijem akcije. Dobavitelji EE pa bodo kupcem teh toplotnih črpalk dobavili Modro energijo.

— EKOMOBIL

V okviru spodbujanja rabe E-OVE si je skupina HSE zadala, da bo glede na sprejeto prometno politiko v RS postala energetska družba, ki spodbuja uporabo E-OVE tudi v prometu skupaj z optimizacijo prometnega sistema. Zato je HSE v letu 2011 s podporo Službe Vlade RS za podnebne spremembe, MG, Ministrstva za promet in Eko sklada začel s projektom Ekomobil: okolju prijazna e-mobilnost, ki je del kampanje »Energija si, bodi učinkovit«. Projekt posebno pozornost namenja izvoru EE za električna vozila, zato smo pred poslovno stavbo postavili polnilno mesto, ki ga napaja Modra energija. S predstavitvijo vzorčnega električnega avtomobila in polnilnega mesta skupine HSE želimo predstaviti začetek dolgoročno zastavljene akcije Ekomobil, namenjene spodbujanju okolju prijazne mobilnosti, ki temelji na obnovljivih virih energije in drugih naprednih tehnologijah za ekološko mobilnost, ki jih želimo uveljaviti znotraj celotne skupine HSE. V nadaljnjih korakih akcije Ekomobil pričakujemo, da se bo pobudi okolju prijazne mobilnosti ob državnih ustanovah pridružilo čim več podjetij in ustanov, ki v tem prepoznajo svoj izziv.

Akcija Ekomobil se je začela s podpisom pisma o nameri dne 18. 4. 2011 za sodelovanje v demonstracijskem projektu postavitve polnilnih mest za baterijska električna vozila ter nabavo električnih avtomobilov v navezi z izrabo OVE z namenom zmanjšanja izpustov TPG v prometu in pri proizvodnji EE. Podpisnice pisma želijo z akcijo Ekomobil vzpostaviti skupno točko, ki bo omogočila usklajevanje različnih interesov na področju rabe energije in mobilnosti. Spremembe tehnologij in navad v smeri okolju prijazne mobilnosti bodo postopne. Zato je podpora in sodelovanje državnih ustanov in podjetij ključnega pomena, da s skupnimi prizadevanji dosežemo čim več skupnih učinkov v smeri varovanja okolja.

3.3 Odgovornost do širše družbene skupnosti

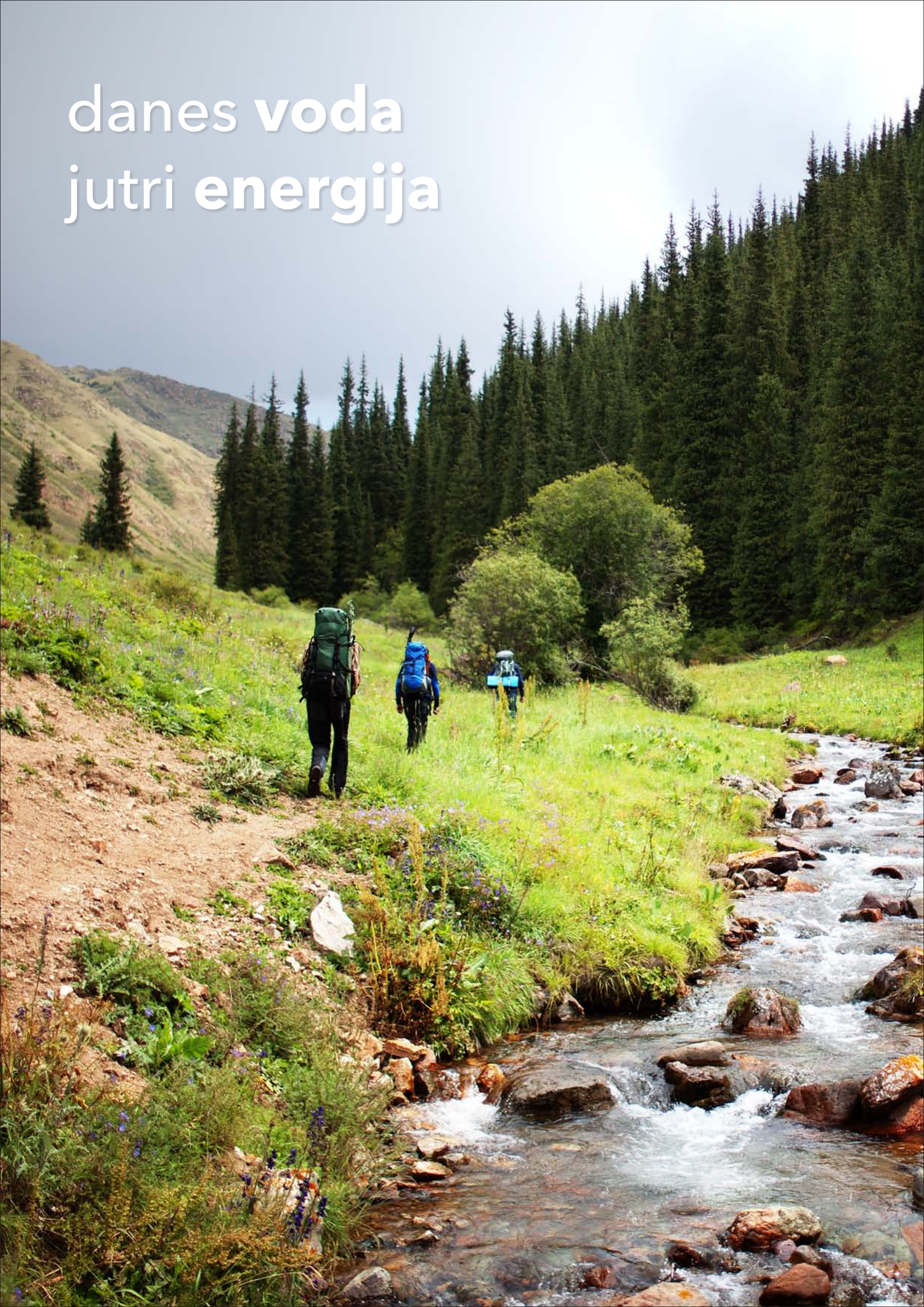
Ne le standardi, ki jih predpisuje država, temveč predvsem kultura organizacije, nas vse od začetka zavezuje k družbeno odgovornemu ravnanju.

V poletnih mesecih smo s sredstvi Sklada Modra energija podprli Inštitut za ekološke raziskave ERICO Velenje, ki je izvedel 23. mednarodni raziskovalni tabor za nadarjene dijake in študente iz vse Slovenije.

Preko celega leta smo po najboljših močeh v obliki namensko usmerjenih sponzorstev in donacij pomagali organizacijam, društvom, posameznikom, ki so pomoči oziroma podpore posebej potrebni ter srečanjem in konferencam s področja EE, OVE in URE.

Leto smo zaključili z dobrodelno akcijo S pismi obdarujemo, varne hiše nagrajujemo – v moderirani klepetalnici Modrega Jana so obiskovalci Božičkove dežele pisali pisma Božičku, družba HSE pa je prejeta pisma spremenila v donacijo in jo namenila varnim hišam v Sloveniji.

danes voda
jutri energija

Računovodsko poročilo družbe HSE 2011

4.1 Revizorjevo poročilo

Deloitte revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA **lastnikom družbe Holding Slovenske elektrarne d.o.o.**

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene nekonsolidirane računovodske izkaze družbe Holding Slovenske elektrarne d.o.o. (v nadaljevanju 'Družba'), ki vključujejo izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2011, izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz sprememb lastniškega kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU, in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.com/si/nasa-druzba.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Mnenje

Po našem mnenju so nekonsolidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Družbe na dan 31. decembra 2011 ter njenega poslovnega izida, drugega vseobsegajočega donosa in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Poudarjanje zadev

Ne da bi izrazili pridržek, opozarjamo na pojasnilo 2.12.2 »Poslovna tveganja; tveganje investicijske dejavnosti« poslovnega dela letnega poročila oziroma na pojasnilo 4.5.8.8.2 »Likvidnostno tveganje« k računovodskim izkazom, kjer je Družba razkrila, da je izpostavljena visokemu poslovnemu tveganju neizdaje poročila oziroma tveganju časovnega zamika pri izdaji poročila države EIB-ju za posojilo v vrednosti 440 mio EUR. Navedeno tveganje je povezano z visokim likvidnostnim tveganjem. Obvladovanja navedenih tveganj s strani posloводства so razkrita v pojasnilu 2.12.2 poslovnega dela letnega poročila oziroma v pojasnilu 4.5.8.8.2 k računovodskim izkazom. Računovodski izkazi ne vsebujejo morebitnih popravkov, ki bi utegnili biti posledica te negotovosti.

Holding Slovenske elektrarne d.o.o. je obvladujoča družba skupine Holding Slovenske elektrarne (v nadaljevanju: 'Skupina'), ki pripravlja skupinske računovodske izkaze v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja kot jih je sprejela EU. Revidirali smo skupinske računovodske izkaze Skupine in 17. maja 2012 izdali mnenje brez pridržkov.

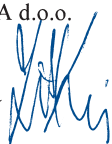
Naše mnenje v zvezi s poudarjenima zadevama ni prilagojeno.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah:

Posloводство je odgovorno tudi za pripravo poslovnega poročila v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Naša odgovornost je podati oceno o tem, ali je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Naši postopki v zvezi s tem so opravljeni v skladu z mednarodnim standardom revidiranja 720 in omejeni zgolj na oceno skladnosti poslovnega poročila z revidiranimi računovodskimi izkazi. Po našem mnenju je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Barbara Žibret Kralj
Pooblaščenka revizorka

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

Ljubljana, 17. maj 2012

Deloitte.

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 3

4.2 Izjava o odgovornosti posloводства

Generalni direktor je odgovoren, da za vsako posamezno poslovno leto pripravi računovodske izkaze v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP) in veljavno zakonodajo, kot jih je sprejela Evropska unija, in to tako, da ti predstavljajo resnično in pošteno sliko poslovanja družbe Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

Generalni direktor upravičeno pričakuje, da bo družba v dogledni prihodnosti razpolagala z ustreznimi viri za nadaljevanje poslovanja, zato so računovodski izkazi pripravljeni na osnovi predpostavke o časovni neomejenosti delovanja družbe.

Odgovornost generalnega direktorja pri izdelavi računovodskih izkazov zajema naslednje:

- računovodske politike so ustrezno izbrane in dosledno uporabljene,
- presoje in ocene so razumne in preudarne,
- računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z MSRP, sprejetimi v Evropski uniji.

Generalni direktor je odgovoren za vodenje ustreznih evidenc, ki v vsakem trenutku z razumljivo natančnostjo prikazujejo finančni položaj družbe ter za to, da so računovodski izkazi družbe v skladu z MSRP, sprejetimi v Evropski uniji. Generalni direktor je prav tako odgovoren za varovanje premoženja družbe ter za preprečevanje in odkrivanje zlorab in drugih nepravilnosti.

Generalni direktor potrjuje, da so računovodski izkazi pripravljeni skladno z določili MSRP brez pridržkov pri njihovi uporabi.

Generalni direktor je računovodske izkaze družbe Holding Slovenske elektrarne d.o.o. za poslovno leto, ki se je končalo na dan 31.12.2011, sprejel dne 17.5.2012.

Ljubljana, 17. 5. 2012

mag. Matjaž Janežič
Generalni direktor HSE d.o.o.

4.3 Uvodna pojasnila k pripravi računovodskih izkazov

Na podlagi sklepa Agencije za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije v vlogi predstavnika ustanovitelja z dne 29.11.2010 so vsi računovodski izkazi in pojasnila za leto 2011 prvič pripravljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP), kot jih je sprejela Evropska unija. 1. januar 2010 je dan prehoda, po katerem je družba pripravila otvoritveni izkaz finančnega položaja v skladu z MSRP. Do leta 2011 je družba pripravljala računovodske izkaze v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in pojasnili Slovenskega inštituta za revizijo.

4.4 Računovodski izkazi

4.4.1 Izkaz finančnega položaja

v EUR	Pojasnilo*	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Sredstva		1.311.214.398	1.198.207.987	1.176.888.248
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		1.019.794.308	985.545.307	976.637.084
I. Neopredmetena sredstva	1	19.888.785	6.388.682	4.166.278
II. Nepremičnine, naprave in oprema	2	12.832.828	9.804.160	8.523.248
IV. Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe	3	982.338.595	965.079.695	957.170.705
V. Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila		246.500	246.500	655.350
VI. Dolgoročne poslovne terjatve		870.313	885.931	2.872.054
VIII. Odložene terjatve za davek	4	3.617.287	3.140.339	3.249.449
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		291.420.090	212.662.680	200.251.164
II. Zaloge		1.324	471	563
III. Kratkoročne finančne naložbe in posojila		109.317.324	48.336.904	43.427.521
1. Kratkoročne finančne naložbe		0	143.079	43.427.521
2. Kratkoročne finančne terjatve in posojila	5	109.317.324	48.193.825	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	6	150.285.915	118.253.895	119.438.043
V. Terjatve za odmerjeni davek	22	6.041.373	1.405	0
VI. Druga kratkoročna sredstva	7	7.571.022	6.626.166	7.165.751
VII. Denar in denarni ustrezniki	8	18.203.132	39.443.839	30.219.286
Kapital in obveznosti		1.311.214.398	1.198.207.987	1.176.888.248
A. KAPITAL	9	970.128.945	929.748.299	845.844.637
I. Vpoklicani kapital		29.558.789	29.558.789	29.558.789
II. Kapitalske rezerve		561.243.185	561.243.185	561.243.185
III. Rezerve iz dobička		359.472.048	296.361.537	226.498.386
IV. Rezerva za pošteno vrednost		-3.509.887	2.839.086	-1.573.172
V. Zadržani poslovni izid		23.364.810	39.745.702	30.117.449
B. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		108.727.007	116.414.039	132.461.777
I. Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	10	734.698	639.825	495.138
II. Druge rezervacije	11	7.982.714	7.657.477	13.899.743
III. Druge dolgoročne obveznosti		0	1.471.334	1.471.334
IV. Dolgoročne finančne obveznosti	12	100.009.595	106.619.094	116.595.562
VI. Odložene obveznosti za davek		0	26.309	0
C. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		232.358.446	152.045.649	198.581.834
II. Kratkoročne finančne obveznosti	13	80.108.197	25.311.303	75.274.272
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	14	146.082.532	116.949.788	111.057.674
IV. Obveznosti za odmerjeni davek		0	3.443.610	10.888.497
V. Druge kratkoročne obveznosti	15	6.167.717	6.340.948	1.361.391

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

4.4.2 Izkaz poslovnega izida

v EUR	Pojasnilo*	2011	2010
1. Čisti prihodki od prodaje	17	1.358.117.730	907.537.591
4. Drugi poslovni prihodki		901.692	2.548.979
KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA		1.359.019.422	910.086.570
5. Stroški blaga, materiala in storitev	18	1.292.558.665	808.047.751
6. Stroški dela	19	8.551.082	7.948.873
7. Odpisi vrednosti		1.461.403	1.179.777
8. Drugi poslovni odhodki		830.847	1.328.028
POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA		55.617.425	91.582.141
9. Finančni prihodki	20	5.685.349	10.015.708
10. Finančni odhodki	21	3.298.008	3.237.347
FINANČNI IZID		2.387.341	6.778.361
POSLOVNI IZID PRED DAVKI		58.004.766	98.360.502
11. Obračunani davek		11.190.185	18.792.891
12. Odloženi davki		84.962	76.207
DAVEK	22	11.275.147	18.869.098
13. Čisti poslovni izid poslovnega leta	23	46.729.619	79.491.404

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

4.4.3 Izkaz drugega vseobsegajočega donosa

v EUR	Pojasnilo*	2011	2010
13. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA	23	46.729.619	79.491.404
18. Neto učinkoviti del spremembe v poštenu vrednosti instrumenta za varovanje pred spremenljivostjo denarnih tokov	24	-6.348.973	4.412.258
19. CELOTNI VSEOBSEGAJOČI DONOS POSLOVNEGA LETA		40.380.646	83.903.662

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

4.4.4 Izkaz denarnega toka

v EUR		2011	2010
A.	Denarni tokovi iz poslovanja		
a)	Postavke izkaza poslovnega izida	35.064.614	83.341.946
	Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	1.360.553.426	913.724.759
	Poslovni odhodki (razen za prevrednotenje in amortizacijo) in finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-1.305.269.023	-815.092.745
	Davek iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-20.219.789	-15.290.068
b)	Spremembe poslovnih postavk izkaza finančnega izida	-5.266.260	-3.688.882
	Začetne manj končne poslovne terjatve	-31.850.038	3.127.696
	Začetna manj končna druga sredstva	-944.856	539.835
	Začetne manj končne odložene terjatve za davek	-476.948	-32.903
	Začetne manj končne zaloge	-853	92
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	29.640.313	-5.012.584
	Končne manj začetne druge obveznosti in rezervacije	-1.660.187	-2.284.709
	Končne manj začetne odložene obveznosti za davek	26.309	-26.309
c)	Denarni tok, ustvarjen pri poslovanju	29.798.354	79.653.064
B.	Denarni tokovi iz naložbenja		
a)	Prejemki pri naložbenju	212.038.811	69.168.309
	Prejemki za obresti	1.757.878	621.379
	Prejemki za dividende in deleže v dobičku povezanih družb	1.847.040	0
	Prejemki pri neopredmetenih sredstvih (vključno s predujmi)	5.659.866	3.619.343
	Prejemki pri nepremičninah, napravah in opremi (vključno s predujmi)	19.027	377.315
	Prejemki pri danih kratkoročnih posojilih	202.755.000	12.090.000
	Prejemki pri drugih dolgoročnih naložbah	0	183.622
	Prejemki pri drugih kratkoročnih naložbah	0	52.276.650
b)	Izdatki pri naložbenju	-305.166.831	-77.127.278
	Izdatki pri neopredmetenih sredstvih (vključno s predujmi)	-19.609.806	-6.424.925
	Izdatki pri nepremičninah, napravah in opremi (vključno s predujmi)	-4.543.125	-2.468.363
	Izdatki pri danih kratkoročnih posojilih	-263.755.000	-60.190.000
	Izdatki pri naložbah v odvisne družbe, pridružene in skupaj obvladovane družbe	-17.258.900	-8.043.990
c)	Denarni tok, ustvarjen pri naložbenju	-93.128.020	-7.958.969
C.	Denarni tokovi iz financiranja		
a)	Prejemki pri financiranju	187.350.000	19.000.000
	Prejemki iz prejetih kratkoročnih posojil	187.350.000	19.000.000
b)	Izdatki pri financiranju	-145.258.629	-81.464.573
	Izdatki za obresti prejetih posojil	-3.096.673	-2.777.617
	Izdatki iz prejetih dolgoročnih posojil	-9.811.956	-44.686.956
	Izdatki iz prejetih kratkoročnih posojil	-132.350.000	-34.000.000
c)	Denarni tok, ustvarjen pri financiranju	42.091.371	-62.464.573
D.	Denarna sredstva in denarni ustrezniki na začetku obdobja	39.443.839	30.219.286
	Učinki sprememb deviznih tečajev na denarna sredstva in denarne ustreznike	-2.412	-4.969
	Povečanje/(zmanjšanje) denarnih sredstev in denarnih ustreznikov	-21.238.295	9.229.522
E.	Denarna sredstva in denarni ustrezniki na koncu obdobja	18.203.132	39.443.839

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

4.4.5 Izkaz sprememb lastniškega kapitala

v EUR		Vpoklicani kapital		Rezerve iz dobička		Zadržani poslovni izid			Skupaj
		Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Druge rezerve iz dobička	Rezerva za pošteno vrednost	Preneseni čisti poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta		
A.1.	Stanje 1. 1. 2010	29.558.789	561.243.185	226.498.386	-1.573.172	30.117.449	0	845.844.637	
B.2.	Spremembe celotnega vseobsegajočega donosa	0	0	0	4.412.258	0	79.491.404	83.903.662	
a)	Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta						79.491.404	79.491.404	
b)	Druge spremembe v vseobsegajočem donosu				4.412.258			4.412.258	
B.3.	Spremembe v kapitalu	0	0	69.863.151	0	-30.117.449	-39.745.702	0	
b)	Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			39.745.702			-39.745.702	0	
c)	Razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine			30.117.449		-30.117.449		0	
C.	Stanje 31. 12. 2010	29.558.789	561.243.185	296.361.537	2.839.086	0	39.745.702	929.748.299	
A.2.	Stanje 1. 1. 2011	29.558.789	561.243.185	296.361.537	2.839.086	39.745.702	0	929.748.299	
B.2.	Spremembe celotnega vseobsegajočega donosa	0	0	0	-6.348.973		46.729.619	40.380.646	
a)	Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta						46.729.619	46.729.619	
b)	Druge spremembe v vseobsegajočem donosu				-6.348.973			-6.348.973	
B.3.	Spremembe v kapitalu	0	0	63.110.511	0	-39.745.702	-23.364.809	0	
b)	Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			23.364.809			-23.364.809	0	
c)	Razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine			39.745.702		-39.745.702		0	
C.	Stanje 31. 12. 2011	29.558.789	561.243.185	359.472.048	-3.509.887	0	23.364.810	970.128.945	
	BILANČNI DOBIČEK	0	0	0	0	0	23.364.810	23.364.810	

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

4.5 Pojasnila k računovodskim izkazom

4.5.1 Poročajoča družba

Holding Slovenske elektrarne d.o.o. (v nadaljevanju »družba«) je družba registrirana s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Koprška ulica 92, Ljubljana. V nadaljevanju so predstavljeni ločeni računovodski izkazi družbe za leto, ki se je končalo dne 31. decembra 2011.

Družba Holding Slovenske elektrarne d.o.o. je obvladujoča družba skupine HSE s sedežem v Sloveniji.

4.5.2 Podlaga za sestavo

Pri pripravi računovodskih izkazov na dan 31.12.2011 je družba upoštevala:

- MSRP, ki vključujejo Mednarodne računovodske standarde (MRS), Pojasnila Stalnega odbora za pojasnjevanje (SOP), Mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP) in Pojasnila odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP), kot jih je sprejela Evropska unija (v nadaljevanju EU);
- Zakon o gospodarskih družbah;
- Energetski zakon;
- Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb;
- Pravilnik o izvajanju Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb;
- Pravilnik o računovodstvu družbe in
- Ostalo veljavno zakonodajo.

A) TRENUTNO VELJAVNI STANDARDI IN POJASNILA

- Spremembe MRS 24 »Razkrivanje povezanih strank« – Poenostavitev zahtev po razkritju za družbe, povezane z vlado, in razlaga opredelitve povezane stranke, ki jih je EU sprejela 19. julija 2010 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2011 ali kasneje),
- Spremembe MRS 32 »Finančni instrumenti: predstavljane« – Obračunavanje izdaje delniških pravic, ki jih je EU sprejela 23. decembra 2009 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. februarja 2010 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 1 »Prva uporaba Mednarodnih standardov računovodskega poročanja« – Omejeno izvzetje od primerjalnih razkritij po MSRP 7 za uporabnike, ki prvič uporabljajo MSRP, ki jih je EU sprejela 30. junija 2010 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2010 ali kasneje),

- Spremembe različnih standardov in pojasnil »Izboljšave MSRP (2010)«, ki izhajajo iz letnega projekta za izboljšanje MSRP, objavljenega 6. maja 2010 (MSRP 1, MSRP 3, MSRP 7, MRS 1, MRS 27, MRS 34, OPMSRP 13), predvsem z namenom odpravljanja neskladnosti in razlage besedila, ki ga je 18.2.2011 sprejela EU (spremembe je potrebno uporabljati za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2010 ali kasneje oziroma 1. januarja 2011, odvisno od standarda/pojasnila),
- Spremembe OPMSRP 14 »MRS 19 – Omejitev sredstva za določeni zaslužek, zahteve glede minimalnega financiranja in njihove medsebojne povezanosti« – Vnaprejšnja plačila zahtev glede minimalnega financiranja, ki jih je EU sprejela 19. julija 2010 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2011 ali kasneje),
- OPMSRP 19 »Poravnava finančnih obveznosti s kapitalskimi instrumenti«, ki ga je EU sprejela 23. julija 2010 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2010 ali kasneje).

Sprejetje teh sprememb obstoječih standardov ni privedlo do nikakršnih sprememb v računovodskih usmeritvah družbe.

B) STANDARDI IN POJASNILA, KI JIH JE IZDAL OPMSRP IN SPREJELA EU, KI ŠE NISO V VELJAVI

- Spremembe MSRP 7 »Finančni instrumenti: razkritja« – Prenosi finančnih sredstev, ki ga je EU sprejela 22. novembra 2011 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2011 ali kasneje).

Družba se je odločila, da ne bo sprejela teh standardov, popravkov in pojasnil, preden stopijo v veljavo. Družba pričakuje, da sprejetje teh standardov, popravkov in pojasnil ne bo imelo bistvenega vpliva na računovodske izkaze družbe v obdobju začetne uporabe.

C) STANDARDI IN POJASNILA, KI JIH JE IZDAL OPMSRP IN JIH EU ŠE NI SPREJELA

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) z izjemo naslednjih standardov, sprememb obstoječih standardov in pojasnil, ki na dan 17.5.2012 niso bili potrjeni za objavo:

- MSRP 9 »Finančni instrumenti« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2015 ali kasneje),
- MSRP 10 »Konsolidirani računovodski izkazi« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MSRP 11 »Skupne ureditve« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MSRP 12 »Razkritja vplivanja na ostala podjetja« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MSRP 13 »Merjenje poštene vrednosti« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MRS 27 (spremenjen leta 2011) »Ločeni računovodski izkazi« (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MRS 28 (spremenjen leta 2011) »Naložbe v pridružena podjetja in skupni podvigi« (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 1 »Prva uporaba Mednarodnih standardov računovodskega poročanja«-Visoka hiperinflacija in odstranitev dogovorjenih datumov za uporabnike, ki prvič uporabljajo MSRP (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2011 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 7 »Finančni instrumenti: razkritja« - Pobotanje finančnih sredstev in obveznosti (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 9 »Finančni instrumenti« in MSRP 7 »Finančni instrumenti: razkritja« - Obvezni datum uveljavitve in razkritja prehodov,
- Spremembe MRS 1 »Predstavljanje računovodskih izkazov« - Predstavljanje postavk drugega obsežnega dohodka (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. julija 2012 ali kasneje),
- Spremembe MRS 12 »Davek iz dobička« - Odloženi davek: Povrnitev zadevnih sredstev (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2012 ali kasneje),
- Spremembe MRS 19 »Zaslužki zaposlencev« - Izboljšave obračunavanja pozaposlitvenih zaslužkov (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- Spremembe MRS 32 »Finančni instrumenti: predstavljanje« - Pobotanje finančnih sredstev in obveznosti (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2014 ali kasneje),
- OPMSRP 20 »Stroški odstranjevanja v proizvodni fazi površinskega najdišča« (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje).

Družba predvideva, da uvedba teh standardov, sprememb obstoječih standardov in pojasnil v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe.

Hkrati je obračunavanje varovanja pred tveganji v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti, katerega načel EU še ni sprejela, še vedno neregulirano.

Družba ocenjuje, da uporaba obračunavanja varovanja pred tveganji v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti v skladu z zahtevami **MRS 39: »Finančni instrumenti: pripoznavanje in merjenje«** ne bi imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe, če bi bila uporabljena na datum izkaza finančnega položaja.

4.5.3 Podlaga za merjenje

Računovodski izkazi družbe so pripravljani na osnovi izvirnih vrednosti bilančnih postavk, razen izpeljanih finančnih instrumentov, ki so prikazani po poštene vrednosti.

4.5.4 Valutna poročanja

4.5.4.1 FUNKCIJSKA IN PREDSTAVITVENA VALUTA

Računovodski izkazi v tem poročilu so predstavljeni v evrih (EUR) brez centov, ki je hkrati funkcijska in predstavitvena valuta družbe. Zaradi zaokroževanja vrednostnih podatkov lahko prihaja do nepomembnih odstopanj v seštevkih v preglednicah.

4.5.4.2 PREVEDBA TUJIH VALUT

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v ustrezno funkcijsko valuto po menjalnem tečaju na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti ob koncu poročevalskega obdobja, se preračunajo v funkcijsko valuto po takrat veljavnem menjalnem tečaju. Pozitivne ali negativne tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem kot tudi odplačno vrednost v tuji valuti, preračunano po menjalnem tečaju na koncu obdobja. Nedenarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti in izmerjena po poštene vrednosti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po menjalnem tečaju na dan, ko je določena višina poštene vrednosti. Tečajne

razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, in sicer po neto načelu (razlika med pozitivnimi in negativnimi tečajnimi razlikami med prihodki oziroma razlika med negativnimi in pozitivnimi tečajnimi razlikami med odhodki).

4.5.5 Uporaba ocen in presoje

Priprava računovodskih izkazov zahteva, da poslovodstvo oblikuje določene ocene in predpostavke, ki vplivajo na izkazane zneske sredstev in obveznosti, prihodkov in odhodkov ter razkritja pogojnih sredstev in obveznosti v poročevalnem obdobju.

Ocene in predpostavke temeljijo na preteklih izkušnjah in drugih dejavnikih, ki se v danih okoliščinah štejejo za utemeljene, na podlagi katerih so izražene presoje o knjigovodski vrednosti sredstev in obveznosti. Ker so ocene in predpostavke podvržene subjektivni presoji in določeni stopnji negotovosti, se poznejši dejanski rezultati lahko razlikujejo od ocen. Ocene se redno preverjajo. Spremembe računovodskih ocen se pripoznajo v obdobju, v katerem so bile ocene spremenjene, če sprememba vpliva samo na to obdobje, ali v obdobju spremembe in v prihodnjih obdobjih, če sprememba vpliva na prihodnja obdobja.

Ocene in predpostavke so prisotne pri najmanj naslednjih presojah:

- oceni dobe koristnosti amortizirljivih sredstev (razkritje 4.5.7.1 in 4.5.7.2),
- preizkusu oslabitve sredstev (razkritje 4.5.8.1 točka 1, 2 in 3),
- oceni poštene vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov (razkritje 4.5.8.8.3 in 4.5.8.8.4),
- oceni udenarjljive vrednosti terjatev (razkritje 4.5.8.8.1),
- oceni rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine (razkritje 4.5.8.1 točka 10),
- oceni drugih rezervacij (razkritje 4.5.8.1 točka 11) in
- oceni pogojnih obveznosti in sredstev (razkritje 4.5.8.1 točka 16).

4.5.6 Podružnice in predstavništva

Družba ima v tujini dve podružnici, in sicer na Češkem in Slovaškem, ter dve predstavništvi, in sicer v Srbiji in Romuniji. Preko podružnic družba v letu 2011 ni izvajala poslov, ker je trgovanje z EE prenesla na samo družbo. Poslovanje podružnic in predstavništev je vključeno v računovodske izkaze družbe.

4.5.7 Pomembne računovodske usmeritve

Računovodski izkazi družbe so izdelani na osnovi računovodskih usmeritev, prikazanih v nadaljevanju. Navedene računovodske usmeritve so uporabljene za vsa predstavljena leta, razen če ni drugače navedeno.

Kadar je bilo potrebno, smo primerjalne informacije prilagodili, tako da so v skladu s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

4.5.7.1 NEOPREDMETENA SREDSTVA

Neopredmetena sredstva sodijo med dolgoročna sredstva in omogočajo izvajanje dejavnosti družbe, pri tem pa fizično ne obstajajo. Med neopredmetenimi sredstvi družba izkazuje dolgoročne premoženjske pravice in emisijske kupone za potrebe proizvodnje EE v skupini HSE. Emisijske kupone za trgovanje družba izkazuje med zalogami.

Neopredmeteno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. V nabavno vrednost se štejejo tudi uvozne ali nevračljive nakupne terjatve, po odštetju trgovskih in drugih popustov, ter vsi stroški, neposredno pripisljivi pripravljanju sredstva za nameravano uporabo.

Za poznejše merjene neopredmetenih sredstev se uporablja model nabavne vrednosti.

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega (sestavnega) dela neopredmetenega sredstva. Amortizacija se začne obračunavati od nabavne vrednosti, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo.

Emisijski kuponi se ne amortizirajo, vrednost porabe emisijskih kuponov se izračuna na podlagi metode tehtane povprečne cene.

Družba nima neopredmetenih sredstev, za katere bi ob nabavi evidentirala preostalo vrednost.

Amortizacijske metode in dobe koristnosti skupin sredstev se preverijo ob koncu vsakega poslovnega leta in po potrebi prilagodijo.

Ocenjene dobe koristnosti za posamezna neopredmetena sredstva so:

Skupina neopredmetenih sredstev

	Amortizacijska stopnja	Življenjska doba
Računalniški programi	10 - 33,33 %	3 - 10 let

Poznejši stroški v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se stroški nanašajo. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko pride do njih.

4.5.7.2 NEPREMIČNINE, NAPRAVE IN OPREMA

Nepremičnine, naprave in oprema so del dolgoročnih sredstev v lasti družbe, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti družbe. Nepremičnine, naprave in oprema vključujejo zgradbe, proizvodilno opremo, drugo opremo in sredstva v gradnji in izdelavi.

Nepremičnine, naprave in oprema (v nadaljevanju osnovna sredstva) so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in nabrane izgube iz oslabitev. Nabavna vrednost vključuje stroške, ki se lahko neposredno pripišejo pridobitvi posameznega sredstva. Deli naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna sredstva.

Za poznejše merjenje nepremičnin, naprav in opreme se uporablja model nabavne vrednosti.

Družba nima osnovnih sredstev, za katere bi ob nabavi evidentirala preostalo vrednost.

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega (sestavne) dela osnovnega sredstva in preostale vrednosti. Amortizacija se začne obračunavati od nabavne vrednosti, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo. Sredstva v gradnji oz. izdelavi se ne amortizirajo.

Ocenjene dobe koristnosti za posamezne nepremičnine, naprave in opremo so:

Skupina nepremičnin, naprav in opreme

	Amortizacijska stopnja	Življenjska doba
Zgradbe	2 %	50 let
Proizvadalna oprema	4 %	25 let
Računalniška oprema	20 - 50 %	2 - 5 let
Pohištvo	10 - 25 %	4 - 10 let
Drobni inventar	20 - 33,33 %	3 - 5 let
Osebna vozila	20 %	5 let
Druge naprave in oprema	20 - 33,33 %	3 - 5 let

Amortizacijske metode in dobe koristnosti skupin sredstev se preverijo ob koncu vsakega poslovnega leta in po potrebi prilagodijo.

Stroški zamenjave dela osnovnega sredstva se pripišejo knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi, povezane z delom tega sredstva, pritekale v družbo, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški (npr. tekoče vzdrževanje) so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko pride do njih.

Dobički in izgube, nastali pri odtujitvi naprav in opreme, se ugotavljajo kot razlika med čisto prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo odtujenega sredstva in se izkažejo med drugimi poslovnimi prihodki oziroma odpisi vrednosti.

4.5.7.3 DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V ODVISNE DRUŽBE

Naložbe v odvisne družbe so tiste, v katerih ima družba prevladujoč vpliv in za to skupino družb sestavlja skupinske računovodske izkaze.

V računovodskih izkazih so naložbe v odvisne družbe obračunane po nabavni vrednosti.

Družba pripozna prihodke iz finančne naložbe v obdobju, ko je sprejet sklep o izplačilu deležev v dobičku.

Dodatni vložki v odvisne družbe povečujejo nabavno vrednost naložb.

Morebitni znaki slabitve naložb v odvisne družbe se ugotavljajo na letni ravni.

V primeru, da obstajajo nepristranski dokazi, da je nastala izguba zaradi oslabitve, se znesek izgube izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo finančnega sredstva in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po tržni obrestni meri za podobna finančna sredstva in pripozna kot poslovni odhodek.

4.5.7.4 FINANČNI INSTRUMENTI

Finančni instrumenti vključujejo naslednje postavke:

- neizpeljana finančna sredstva,
- neizpeljane finančne obveznosti,
- izpeljane finančne instrumente.

4.5.7.4.1 Neizpeljana finančna sredstva

Neizpeljana finančna sredstva vključujejo naložbe, terjatve in posojila, denar in denarne ustrezniške.

Pripoznanje finančnega sredstva se odpravi, ko ugasnejo pogodbene pravice do denarnih tokov iz

tega sredstva ali ko se prenese pravice do pogodbenih denarnih tokov iz finančnega sredstva na podlagi posla, v katerem se prenesejo vsa tveganja in koristi iz lastništva finančnega sredstva.

– POSOJILA IN TERJATVE

Posojila in terjatve so neizpeljana finančna sredstva z nespremenljivimi ali določljivimi plačili, ki ne kotirajo na delujočem trgu.

Ob začetnem pripoznanju so izkazana po pošteni vrednosti, povečani za neposredne stroške posla. Po začetnem pripoznanju se posojila in terjatve izmerijo po odplačni vrednosti ter zmanjšajo za izgube zaradi oslabitve. Posojila in terjatve so v izkazu finančnega poslovanja izkazana med finančnimi in poslovnimi sredstvi in zajemajo dana posojila, terjatve do kupcev in terjatve do drugih.

Posojila se v poslovnih knjigah pripoznajo po datumu poravnave, terjatve pa po datumu trgovanja.

Vključena so med kratkoročna sredstva, razen za zapadlosti večje od 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja. V tem primeru so razvrščena med dolgoročna sredstva.

– DENARNA SREDSTVA IN NJIHOVI USTREZNIKI

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki zajemajo gotovino, bančne depozite do treh mesecev in druge kratkoročne, hitro unovčljive naložbe z originalno dospelostjo treh mesecev ali manj. Izkazani so po nabavni vrednosti. Prekoračitve stanj na bančnih računih so vključene med kratkoročne finančne obveznosti.

4.5.7.4.2 Neizpeljane finančne obveznosti

Neizpeljane finančne obveznosti zajemajo finančne in poslovne obveznosti. Neizpeljane finančne obveznosti se na začetku izkazujejo po pošteni vrednosti, povečani za stroške, ki se neposredno pripisujejo poslu. Po začetnem pripoznanju se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti.

Med njimi družba izkazuje prejeta posojila z obrestmi, obveznosti do dobaviteljev in obveznosti do drugih.

Prejeta posojila na začetku pripozna na dan njihove poravnave (plačila), ostale neizpeljane finančne obveznosti pa na datum trgovanja.

Del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapade v plačilo prej kot v letu dni po datumu izkaza finančnega položaja, je izkazan med kratkoročnimi finančnimi obveznostmi.

4.5.7.4.3 Izpeljani finančni instrumenti

Izpeljani finančni instrumenti se uporabljajo za varovanje izpostavljenosti družbe pred tveganji (cenovnimi, obrestnimi in valutnimi). Družba ima sklenjene obrestne in valutne zamenjave ter terminske pogodbe za nakup EE v naslednjih letih.

Gre za finančne instrumente, ki ne zahtevajo začetne finančne naložbe, njihova vrednost pa se spreminja zaradi spremembe obrestnih mer, cen blaga ali deviznega tečaja.

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti in sicer po neto načelu, kar pomeni da sama vrednost sklenjenega posla ni izkazana v računovodskih izkazih.

Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se obravnavajo, kot je opisano v nadaljevanju:

- ko se izpeljani finančni instrument določi kot varovanje pred tveganjem v primeru izpostavljenosti spremenljivosti denarnih tokov, ki jih je mogoče pripisati posameznemu tveganju, povezanemu s pripoznanim sredstvom ali obveznostjo ali zelo verjetnimi predvidenimi posli, ki lahko vplivajo na poslovni izid, se uspešni del sprememb v pošteni vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta pripozna v drugem vseobsegajočem donosu in razkrije v rezervi za pošteno vrednost. Neuspešni del sprememb poštene vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta se pripozna neposredno v poslovnem izidu. Družba predvidoma preneha obračunavati varovanje pred tveganjem, če instrument za varovanje pred tveganjem ne zadošča več sodelom za obračunavanje varovanja pred tveganjem, če se instrument za varovanje pred tveganjem proda, odpove ali izkoristi. Nabrani dobiček ali izguba, pripoznan v drugem vseobsegajočem donosu, ostane izkazan v rezervi za pošteno vrednost, dokler predvideni posel ne vpliva na poslovni izid. Če predvidenega posla ni več pričakovati, se mora znesek pripoznan v drugem vseobsegajočem donosu pripoznati neposredno v poslovnem izidu. V drugih primerih se znesek, pripoznan v drugem vseobsegajočem donosu, prenese v poslovni izid za isto obdobje, v katerem pred tveganjem varovana postavka vpliva na poslovni izid;

- učinki drugih izpeljanih finančnih instrumentov, ki niso opredeljeni kot varovanje pred tveganjem v primeru izpostavljenosti spremenljivosti denarnih tokov oziroma jih ni mogoče pripisati posameznemu tveganju, povezanemu s pripoznanim sredstvom ali obveznostjo, se pripoznajo v poslovnem izidu.

4.5.7.5 ZALOGE

Med zalogami družba izkazuje v glavnini emisijske kupone za trgovanje (konec leta 2011 emisijskih kuponov ni bilo na zalogi).

Zaloge so vrednotene po izvirni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Izvirna vrednost zajema nabavno vrednost, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je zmanjšana za dobljene popuste. Neposredni stroški nabave so prevozniki stroški, stroški nakladanja, prekladanja in razkladanja, stroški spremljanja blaga in drugi stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno pridobljenemu trgovskemu blagu ali materialu. Popusti pri nakupni ceni obsegajo tako tiste, ki so navedeni na računu, kot tiste, ki so dobljeni kasneje in se nanašajo na posamezno nabavo.

Če se cene v obračunskem obdobju novo nabaavljenih količinskih enot razlikujejo od cen količinskih enot iste vrste v zalogi, se med letom za zmanjšanje teh količin uporablja metoda zaporednih cen (fif), za emisijske kupone pa metoda tehtanih povprečnih cen.

Čista iztržljiva vrednost je ocenjena na podlagi prodajne cene v običajnem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje.

Najmanj enkrat na leto in sicer po stanju na dan izdelave letnih računovodskih izkazov se oceni dokaze o oslabitvi zalog. Oslabljenost zalog se oceni za vsako posamezno vrsto zalog. Posamezne vrste zalog se razporedi v skupine zalog s podobnimi lastnostmi, na podlagi časovne komponente gibanja zalog. Pri oceni oslabitve za posamezno skupino se uporabljajo kriteriji strokovne presoje, nadaljnje uporabe ali prodaje.

4.5.7.6 OSLABITEV SREDSTEV

4.5.7.6.1 Finančna sredstva

Za finančno sredstvo se šteje, da je oslabljeno, če obstajajo objektivni dokazi, iz katerih je razvidno, da je zaradi enega ali več dogodkov prišlo do zmanjšanja pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz naslova tega sredstva, ki se dajo zanesljivo izmeriti.

Objektivni dokazi o oslabitvi finančnih sredstev so lahko naslednji: neizpolnitev ali kršitev s strani dolžnika; poslabšanje plačilne zmožnosti posojiljemalcev; znaki, da bo dolжник šel v stečaj; izginotje delujočega trga za tovrstni instrument.

– OSLABITEV TERJATEV IN DANIH POSOJIL

Družba oceni dokaze o oslabitvi terjatev posamično.

Če se oceni, da knjigovodska vrednost terjatve presega njeno pošteno, to je udenarljivo vrednost, se terjatev slabi.

Kot dvomljive terjatve do drugih se izkažejo tiste, ki niso poravnane v roku 180 dni od datuma zapadlosti.

Kot sporne terjatve se štejejo tiste, ki izpolnjujejo enega izmed naslednjih pogojev:

- na sodišču se je pričel sodni postopek izterjave,
- objavljen je sklep o začetku postopka prisilne poravnave, likvidacije ali stečaja.

Za dokončne odpise terjatev so potrebne ustrezne dokazne listine: pravnomočni sklepi prisilne poravnave, stečajnega postopka, sodne odločbe ali druge ustrezne listine.

V primeru, da so bila opravljena vsa dejanja s skrbnostjo dobrega gospodarja, za dosego poplačila določene neporavnane terjatve in v primeru, da bi bilo zaradi višine zneska terjatve za družbo negospodarno, da se gre v postopek izterjave preko sodišča, se terjatev v celoti dokončno odpiše na podlagi sklepa posloводства.

Družba oceni dokaze o oslabitvi posojil posebej za vsako posojilo posamično.

Izguba zaradi oslabitve v zvezi s finančnim sredstvom, izkazanim po odplačni vrednosti, se izračuna kot razlika med neodpisano vrednostjo sredstva in pričakovanimi prihodnjimi denarnimi tokovi, razobremenjeni po izvirni veljavni obrestni meri. Izgube se pripoznajo v poslovnem izidu.

4.5.7.6.2 Nefinančna sredstva

Družba ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodsko vrednost pomembnih nefinančnih sredstev z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Za namen preizkusa oslabitve se sredstva, ki jih ni mogoče preizkusiti posamično, uvrstijo v najmanjšo možno skupino sredstev, ki ustvarjajo denarne tokove iz nadaljnje uporabe in ki so pretežno neodvisna od prejemkov drugih sredstev ali skupin sredstev (denar ustvarjajoča enota).

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova/njena knjigovodska vrednost presega njegovo/njeno nadomestljivo vrednost. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida.

Družba izgube zaradi oslabitve v preteklih obdobjih ob koncu poročevalskega obdobja ovrednoti in tako ugotovi, če je prišlo do zmanjšanja izgube ali ta celo več ne obstaja. Izguba zaradi oslabitve se odpravi, če je prišlo do spremembe ocen, na podlagi katerih družba določi nadomestljivo vrednost sredstva. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve.

4.5.7.7 KAPITAL

Celotni kapital družbe je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če družba preneha delovati, pri čemer se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, ter z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšuje ga izguba pri poslovanju in izplačila lastnikom, povečuje pa dobiček ustvarjen v obdobju.

Osnovni kapital in kapitalske rezerve predstavljajo denarne in stvarne vloške lastnika.

Splošni prevrednotovalni popravki kapitala so dne 31. decembra 2002 v skladu s tedaj veljavnimi SRS vključevali revalorizacijo osnovnega kapitala pred letom 2002. Popravek zaradi prehoda na nove Slovenske računovodske standarde je bil prenesen v kapitalske rezerve. Znesek se lahko uporabi zgolj za povečanje osnovnega kapitala.

Druge rezerve so zneski, ki so namensko zadržani dobički preteklih let. Oblikovane so na podlagi sklepa ustreznega organa vodenja in nadzora.

Rezerva za pošteno vrednost predstavlja znesek prevrednotenja izpeljanih finančnih instrumentov.

V zadržanem poslovnem izidu je izkazan še nerazporejen dobiček tekočega leta.

4.5.7.8 REZERVACIJE ZA JUBILEJNE NAGRADE IN ODPRAVNINE

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k izplačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na konec poslovnega leta. Izračun je narejen za vsakega zaposlenega tako, da upošteva stroške odpravnin ob upokojitvi in stroške vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Izračun z uporabo projekirane enote pripravi aktuar. Plačila za odpravnine ob upokojitvi in izplačila jubilejnih nagrad zmanjšujejo oblikovane rezervacije.

4.5.7.9 DRUGE REZERVACIJE

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Vrednost rezervacije mora biti enaka sedanji vrednosti izdatkov, ki bodo po pričakovanju potrebni za poravnavo obveze. Ker so rezervacije namenjene pokrivanju verjetnih, ne pa gotovih obveznosti, je znesek, pripoznan kot rezervacija, najboljša ocena izdatkov, potrebnih za poravnavo obveze, obstoječe na dan izkaza finančnega položaja. Pri doseganju najboljše ocene rezervacije se upoštevajo tveganja in negotovosti, ki neizogibno spremljajo dogodke in okoliščine.

Rezervacije se zmanjšujejo neposredno za stroške oziroma odhodke, za pokrivanje katerih so bile oblikovane. To pomeni, da se v poslovnem letu takšni stroški oziroma odhodki ne pojavijo več v poslovnem izidu.

V primeru da se predvidene obveznosti ne pojavijo se znesek oblikovanih rezervacij odpravi in izkaže med drugimi poslovnimi prihodki.

4.5.7.10 DRUGA SREDSTVA IN OBVEZNOSTI

Med drugimi sredstvi so izkazane kratkoročne aktivne časovne razmejitve (odloženi stroški in nezaračunani prihodki).

Odloženi stroški so zneski, ki ob svojem nastanku še ne bremenijo poslovnega izida. Nezaračunani prihodki so prihodki, ki se upoštevajo v poslovnem izidu, čeprav še niso bili zaračunani.

Med drugimi obveznostmi so izkazane dolgoročne in kratkoročne pasivne časovne razmejitve (vnaprej vračunani stroški in odloženi prihodki).

Vnaprej vračunani stroški so zneski, ki se še niso pojavili, ampak se bodo v prihodnje in že trenutno vplivajo na poslovni izid.

Odloženi prihodki so prihodki, ki bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke.

4.5.7.11 POGOJNE OBVEZNOSTI IN POGOJNA SREDSTVA

Pogojna obveznost je:

- možna obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj potrdi samo pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba ne obvladuje v celoti; ali
- sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi, ali zneska obveze ni mogoče izmeriti dovolj zanesljivo.

Pogojno sredstvo je možno sredstvo, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katerega obstoj potrdi le pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba ne obvladuje v celoti.

Družba pogojnih obveznosti in sredstev še ne pripozna v izkazu finančnega položaja.

4.5.7.12 PRIHODKI

Prihodki iz prodaje se pripoznajo po pošteni vrednosti prejetega poplačila ali terjatve iz tega naslova, in sicer zmanjšani za popuste. Prihodki se izkažejo, ko je kupec prevzel vse pomembne oblike tveganja in koristi, povezanih z lastništvom sredstva, ko obstaja gotovost glede poplačljivosti nadomestila in z njim povezanih stroškov in ko družba preneha odločati o prodanih proizvodih.

Prodaja blaga se pripozna, ko družba stranki dostavi blago, stranka je blago sprejela, izterljivost povezanih terjatev pa je razumno zagotovljena. V primeru, da ima družba več pozitivnih kot negativnih tečajnih razlik iz poslovanja, te izkaže med čistimi prihodki od prodaje blaga.

Prodaja storitev se pripozna v obračunskem obdobju, v katerem se opravijo storitve, glede na zaključek posla, ocenjenega na podlagi dejansko opravljenih storitev kot sorazmernega dela celotnih storitev.

Prihodki iz naslova obračunanih **zamudnih obresti** in z njimi povezane terjatve se ob nastanku pripoznajo če je verjetno, da bodo gospodarske koristi povezane s poslom, pritekale v družbo. V nasprotnem primeru se obračuni zamudnih obresti evidentirajo kot pogojna sredstva in v poslovnih knjigah družbe pripoznajo ob plačilu. Evidentiranje zamudnih obresti se obravnava individualno.

Drugi poslovni prihodki, povezani s poslovnimi učinki, so prihodki od odprave rezervacij, dobički pri prodaji stalnih sredstev, odprave slabitev terjatev, prejete odškodnine in pogodbene kazni ter podobni prihodki.

Finančni prihodki obsegajo prihodke iz deležev v naložbah, obresti danih posojil in depozitov in prihodke od danih starševskih garancij.

4.5.7.13 ODHODKI

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali s povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti.

Poslovni odhodki se pripoznajo, ko je trgovsko blago prodano.

V **nabavni vrednosti prodanega blaga** izkazujemo odhodke povezane s prodajo EE, emisijske kupone za trgovanje in odvisne stroške EE. V primeru, da ima družba več negativnih kot pozitivnih tečajnih razlik iz poslovanja, te izkaže v nabavni vrednosti prodanega blaga.

Stroški materiala so izvirni stroški kupljenega materiala, in sicer stroški zaščitnih sredstev, drobnega inventarja, katerega doba koristnosti ne presega leta dni, EE in goriva, pisarniškega materiala, strokovne literature in ostalega materiala.

Stroški storitev so izvirni stroški kupljenih storitev, in sicer storitev za vzdrževanje, reklamnih storitev, reprezentance, zavarovalnih premij, plačilnega prometa in drugih bančnih storitev (razen obresti), najemnin, svetovalnih storitev, službenih potovanj in podobnih storitev.

Med **odpisi vrednosti** so izkazani stroški amortizacije, ki so povezani z doslednim prenašanjem vrednosti amortizirljivih neopredmetenih sredstev in nepremičnin, naprav in opreme.

Prav tako so med odpisi vrednosti izkazani odpisi in izgube pri prodaji neopredmetenih sredstev in nepremičnin, naprav in opreme ter oslabitve oz. odpisi terjatev.

Stroški dela so izvirni stroški, ki se nanašajo na obračunane plače in podobne zneske v bruto zneskih pa tudi na dajatve, ki se obračunavajo od te osnove in niso sestavni del bruto zneskov.

Drugi poslovni odhodki se pojavljajo v zvezi z oblikovanjem rezervacij, donacijami in drugimi dajatvami.

Finančni odhodki obsegajo stroške izposojanja vključno z njimi povezanimi izpeljanimi finančnimi instrumenti in izgube iz trgovanja z emisijskimi kuponi.

4.5.7.14 OBDVČITEV

Davki vključujejo obveznosti za odmerjeni davek in odloženi davek. Odmerjeni davek je izkazan v izkazu poslovnega izida. Odloženi davek je izkazan v izkazu poslovnega izida in izkazu finančnega položaja.

Obveznosti za odmerjeni davek temeljijo na obdavčljivem dobičku za leto. Obdavčljivi dobiček se razlikuje od čistega dobička, poročanega v poslovnem izidu, ker izključuje postavke prihodkov ali odhodkov, ki so obdavčljive ali odbitne v drugih letih, in tudi postavke, ki niso nikoli obdavčljive ali odbitne. Obveznost družbe za odmerjeni davek se izračuna z uporabo davčnih stopenj, ki so veljavne na dan poročanja. V primeru, da je obveznost za odmerjeni davek nižja od plačanih akontacij, se izkaže terjatev za odmerjeni davek.

Odloženi davek je v celoti izkazan z uporabo metode obveznosti po izkazu finančnega položaja začasne razlike, ki nastajajo med davčnimi vrednostmi sredstev in obveznosti ter njihovimi knjigovodskimi vrednostmi v računovodskih izkazih. Odloženi davek se določi z uporabo davčnih stopenj (in zakonov), ki so bili veljavni na dan izkaza finančnega položaja in za katere se pričakuje, da bodo uporabljeni, ko se odložena terjatev za davek realizira ali pa se odložena obveznost za davek poravna.

Terjatev za odloženi davek se pripozna, če obstaja verjetnost, da bo v prihodnosti na razpolago obdavčljiv dobiček, iz katerega bo mogoče koristiti začasne razlike. Predstavlja višino obračunanega davka od dohodka pravnih oseb od odbitnih začasnih razlik.

4.5.7.15 IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

Družba odložene davke, ki izhajajo iz postavk drugega vseobsegajočega donosa ne prikazuje ločeno v samem izkazu, ampak izkaže znesek davka za vsako posamezno postavko v pojasnilih.

4.5.7.16 IZKAZ DENARNEGA TOKA

V izkazu denarnega toka prikazujemo spremembe stanja denarnih sredstev in denarnih ustreznikov za poslovno leto, za katero se sestavlja. Izkaz denarnega toka je za del, ki se nanaša na poslovanje, sestavljen po posredni metodi iz podatkov izkaza finančnega položaja in izkaza poslovnega izida, za del, ki se nanaša na naložbenje in financiranje pa je sestavljen po neposredni metodi.

4.5.7.17 POROČANJE PO ODSEKIH

Družba v letnem poročilu ne razkriva poslovanja po odsekih. Poročanje po odsekih morajo v letnih poročilih razkriti družbe, s katerih lastniškimi ali dolžniškimi vrednostnicami se javno trguje in družbe, ki šele izdajajo lastniške ali dolžniške vrednostnice na javnih trgih vrednostnic.

4.5.7.18 PRIMERLJIVI PODATKI

Družba je izdelala računovodske izkaze v skladu z MSRP prvič za leto 2011. V skladu z določili MSRP 1 se smatra datum prehoda 1.1.2010, zato je bilo za zagotavljanje primerljivosti kot enega temeljnih načel MSRP potrebno računovodske izkaze za leto 2010 preračunati oziroma prerazvrstiti in izdelati v skladu z MSRP. Učinki preračunov oziroma prehoda iz SRS na MSRP so predstavljeni v nadaljevanju.

4.5.7.19 SPECIFIKACIJA UČINKOV PREHODA NA MSRP

V skladu z določbami MSRP 1 je družba pri prehodu na uporabo MSRP pripravila začetni izkaz finančnega položaja, v katerem so pripoznana vsa sredstva in vse obveznosti, katerih pripoznanje zahtevajo MSRP. Vrednostnih razlik ni bilo ugotovljenih, so pa posamezne postavke sredstev in obveznosti, prihodkov in odhodkov v računovodskih izkazih v skladu z MSRP prikazane drugače kot v računovodskih izkazih v skladu s SRS. Te prerazvrstitve so sledeče:

A) IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA LETO 2010

- Tečajne razlike iz poslovanja, ki so bile izkazane med finančnimi prihodki in odhodki, so pobotane in izkazane med čistimi prihodki od prodaje.
- Zamudne obresti kupcem, ki so bile izkazane med finančnimi prihodki, so izkazane med drugimi poslovnimi prihodki.
- Zamudne obresti dobaviteljem, ki so bile izkazane med finančnimi odhodki, so izkazane med drugimi poslovnimi odhodki.
- Drugi prihodki so izkazani med drugimi poslovnimi prihodki.
- Drugi odhodki so izkazani med drugimi poslovnimi odhodki.

Prikaz sprememb postavk izkaza poslovnega izida zaradi prehoda na MSRP

Vrsta prihodka oz. odhodka po SRS	v EUR	Vrsta prihodka oz. odhodka po MSRP	v EUR	Razkritje
Finančni prihodki	530.219	Čisti prihodki od prodaje	386.334	Tečajne razlike od prejetih in izdanih računov
Finančni odhodki	-143.885			
Finančni prihodki	401.294	Drugi poslovni prihodki	401.294	Prihodki od zamudnih obresti kupcem
Drugi prihodki	1.443.373	Drugi poslovni prihodki	1.443.373	Odškodnine, subvencije, drugi prihodki
Drugi odhodki	-5.254	Drugi poslovni odhodki	-5.254	Drugi odhodki
Finančni odhodki	-5.990	Drugi poslovni odhodki	-5.990	Odhodki za zamudne obresti
Skupaj	2.219.757		2.219.757	

B) IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA NA DAN 1.1.2010

- Depoziti do treh mesecev, ki so bili izkazani med kratkoročnimi finančnimi naložbami, so del denarnih sredstev.
- Obresti prejetih posojil, ki so bile izkazane med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi, so del kratkoročnih finančnih obveznosti (skupaj s posojilom).
- Obveznosti za odmerjeni davek, ki so bile izkazane med drugimi poslovnimi obveznostmi, so ločeno prikazane v izkazu finančnega položaja.

Prikaz sprememb postavk izkaza finančnega položaja zaradi prehoda na MSRP

Vrsta sredstva oz. obveznosti po SRS	v EUR	Vrsta sredstva oz. obveznosti po MSRP	v EUR	Razkritje
Kratkoročna posojila drugim	28.040.000	Denarna sredstva in denarni ustrezniki	28.040.000	Depoziti do treh mesecev
Kratkoročne poslovne obveznosti	-587.315	Kratkoročne finančne obveznosti	-587.315	Obresti posojil
Kratkoročne poslovne obveznosti	-10.888.497	Obveznosti za odmerjeni davek	-10.888.497	Ločeno izkazovanje obveznosti za odmerjeni davek
Skupaj	16.564.188		16.564.188	

C) IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA LETO 2010

- Prejemki in izdatki za pridobitev oz. odtujitev kratkoročnih finančnih naložb (depoziti do treh mesecev), ki so bili izkazani med denarnimi tokovi iz naložbenja, so pobotani vključeni med denarna sredstva.
- Začetno stanje denarnih sredstev je povečano za vse depozite do treh mesecev, ki so bili odprti na dan 1.1.2010.
- Izdatki in prejemki za pridobitev oz. odtujitev danih kratkoročnih posojil so prikazani v posebni postavki med izdatki in prejemki iz naložbenja, ločeno od ostalih denarnih tokov iz kratkoročnih finančnih naložb.
- Prejemki za pridobitev kratkoročnih posojil so prikazani v posebni postavki med prejemki iz financiranja.
- Izdatki za vračilo prejetih dolgoročnih in kratkoročnih posojil so prikazani v posebni postavki med izdatki iz financiranja.
- Obračunane tečajne razlike na stanje denarnih sredstev konec leta 2010, ki so bile izkazane med poslovnimi odhodki, so prikazane ločeno med učinkami spremembe deviznih tečajev.

Prikaz sprememb postavk izkaza denarnega toka zaradi prehoda na MSRP

Vrsta prejema oz. izdatka po SRS	v EUR	Vrsta prejema oz. izdatka po MSRP	v EUR	Razkritje
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	-286.500.000	Denarna sredstva in denarni ustrezniki	-7.680.000	Vezani depoziti do treh mesecev so izkazani med denarnimi sredstvi
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	278.820.000			
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	-60.190.000	Izdatki pri danih kratkoročnih posojilih	-60.190.000	Ločeno prikazovanje izdatkov za kratkoročno dana posojila
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	12.090.000	Prejemki pri danih kratkoročnih posojilih	12.090.000	Ločeno prikazovanje prejemkov za kratkoročno dana posojila
Prejemki za pridobitev kratkoročnih finančnih obveznosti	19.000.000	Prejemki za pridobitev kratkoročnih posojil	19.000.000	Ločeno prikazovanje prejemkov za kratkoročno dobljena posojila
Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-44.686.956	Izdatki iz prejetih dolgoročnih posojil	-44.686.956	Ločeno prikazovanje izdatkov za dolgoročno prejeta posojila
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	-34.000.000	Izdatki iz prejetih kratkoročnih posojil	-34.000.000	Ločeno prikazovanje izdatkov za kratkoročno prejeta posojila
Poslovni odhodki	-4.969	Učinki spremembe deviznih tečajev	-4.969	Ločeno prikazovanje učinkov sprememb deviznih tečajev
Skupaj	-115.471.925		-115.471.925	

4.5.7.20 DOLOČANJE POŠTENE VREDNOSTI

Finančni instrumenti so izkazani po poštenu vrednosti. Poštena vrednost je znesek, s katerim je mogoče prodati sredstvo ali zamenjati obveznost med dobro obveščenima in voljnima strankama v premišljenem poslu.

Pri določanju poštene vrednosti finančnih instrumentov se upošteva naslednja hierarhija ravni določanja poštene vrednosti:

- prva raven zajema kotirane cene (neprilagojene) na delujočih trgih za enaka sredstva ali obveznosti,
- druga raven zajema vhodne podatke poleg kotiranih cen, vključenih v prvo raven, ki so neposredno (tj. kot cene) ali posredno (tj. kot izpeljani iz cen) zaznavni za sredstvo ali obveznosti,
- tretja raven zajema vhodne podatke za sredstvo ali obveznost, ki ne temeljijo na zaznavnih tržnih podatkih.

Za določanje poštene vrednosti obrestih in valutnih zamenjav se uporabljajo podatki, ki jih družbi posreduje banka, pri kateri ima sklenjeno posamezno zamenjavo. Vrednosti se preverjajo v finančni službi družbe.

4.5.7.21 OBVLADOVANJE FINANČNIH TVEGANJ

Zaznavanje finančnih tveganj in njihovo obvladovanje je podrobneje opredeljeno v poslovnem delu letnega poročila.

Pri pojasnilih k računovodskih izkazom so finančna tveganja predstavljena v povezavi s postavkami v računovodskih izkazih (točka 4.5.8.8 Finančni instrumenti in tveganja).

4.5.8 Razkritja k računovodskim izkazom družbe

4.5.8.1 IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA

Neopredmetena sredstva (1)

Neopredmetena sredstva

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Emisijski kuponi	17.981.378	4.318.112	2.244.000
Druge dolgoročne premoženjske pravice	1.907.407	2.070.570	1.922.278
Neopredmetena sredstva	19.888.785	6.388.682	4.166.278

Med **neopredmetenimi sredstvi** so izkazani emisijski kuponi za potrebe proizvodnje EE v skupini HSE in programska oprema.

V letu 2011 so bile pregledane dobe koristnosti pomembnejše programske opreme in ugotovljeno je bilo, da so dobe koristnosti pravilno ocenjene glede na trenutna predvidevanja o uporabnosti teh sredstev.

Gibanje neopredmetenih sredstev

v EUR	Emisijski kuponi	Druge dolgoročne premoženjske pravice	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2010	2.641.000	4.170.558	6.811.558
Pridobitve	10.380.631	560.341	10.940.972
Odtujitve	-7.649.744	-154	-7.649.898
Nabavna vrednost 31.12.2010	5.371.887	4.730.745	10.102.632
Odpisana vrednost 1.1.2010	397.000	2.248.280	2.645.280
Amortizacija	0	412.049	412.049
Odtujitve	-397.000	-154	-397.154
Oslabitve	1.053.775	0	1.053.775
Odpisana vrednost 31.12.2010	1.053.775	2.660.175	3.713.950
Knjigovodska vrednost 1.1.2010	2.244.000	1.922.278	4.166.278
Knjigovodska vrednost 31.12.2010	4.318.112	2.070.570	6.388.682
Nabavna vrednost 1.1.2011	5.371.887	4.730.745	10.102.632
Pridobitve	27.377.412	286.674	27.664.086
Odtujitve	-14.767.921	0	-14.767.921
Nabavna vrednost 31.12.2011	17.981.378	5.017.419	22.998.797
Odpisana vrednost 1.1.2011	1.053.775	2.660.175	3.713.950
Amortizacija	0	449.837	449.837
Odtujitve	-1.053.775	0	-1.053.775
Odpisana vrednost 31.12.2011	0	3.110.012	3.110.012
Knjigovodska vrednost 1.1.2011	4.318.112	2.070.570	6.388.682
Knjigovodska vrednost 31.12.2011	17.981.378	1.907.407	19.888.785

Nepremičnine, naprave in oprema (2)

Nepremičnine, naprave in oprema

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Zgradbe	1.469.574	1.502.449	1.695.415
Proizvajalna oprema	121.930	127.010	0
Druga oprema	4.099.328	2.168.151	2.343.847
Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	7.141.996	6.006.550	4.483.986
Nepremičnine, naprave in oprema	12.832.828	9.804.160	8.523.248

Med nepremičninami, napravami in opremo so izkazani poslovni prostori, SE, ostala oprema in investicija v izgradnjo HE na srednji Savi.

Na nepremičninah, napravah in opremi družba nima vpisanih hipotek, niti nima sredstev v finančnem najemu.

Družba razlogov za slabitev nepremičnin, naprav in opreme v letu 2011 ni ugotovila.

Gibanje nepremičnin, naprav in opreme

v EUR	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Druga oprema	Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2010	1.948.127	0	6.221.782	4.483.986	12.653.895
Pridobitve	0	0	0	2.285.309	2.285.309
Odtujitve	-303.372	0	-328.701	0	-632.073
Prenosi iz investicij v teku	86.455	127.010	549.280	-762.745	0
Nabavna vrednost 31.12.2010	1.731.210	127.010	6.442.361	6.006.550	14.307.131
Odpisana vrednost 1.1.2010	252.712	0	3.877.935	0	4.130.647
Amortizacija	38.999	0	688.846	0	727.845
Odtujitve	-62.950	0	-292.571	0	-355.521
Odpisana vrednost 31.12.2010	228.761	0	4.274.210	0	4.502.971
Knjigovodska vrednost 1.1.2010	1.695.415	0	2.343.847	4.483.986	8.523.248
Knjigovodska vrednost 31.12.2010	1.502.449	127.010	2.168.151	6.006.550	9.804.160
Nabavna vrednost 1.1.2011	1.731.210	127.010	6.442.361	6.006.550	14.307.131
Pridobitve	0	0	0	4.045.147	4.045.147
Odtujitve	0	0	-364.725	0	-364.725
Prenosi iz investicij v teku	2.074	0	2.907.627	-2.909.701	0
Nabavna vrednost 31.12.2011	1.733.284	127.010	8.985.263	7.141.996	17.987.553
Odpisana vrednost 1.1.2011	228.761	0	4.274.210	0	4.502.971
Amortizacija	34.949	5.080	936.062	0	976.091
Odtujitve	0	0	-324.337	0	-324.337
Odpisana vrednost 31.12.2011	263.710	5.080	4.885.935	0	5.154.725
Knjigovodska vrednost 1.1.2011	1.502.449	127.010	2.168.151	6.006.550	9.804.160
Knjigovodska vrednost 31.12.2011	1.469.574	121.930	4.099.328	7.141.996	12.832.828

Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe (3)

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
DEM d.o.o.	387.058.979	387.058.979	387.058.979
SENG d.o.o.	152.692.249	152.692.249	152.692.249
HESS d.o.o.	127.029.548	118.002.548	110.607.548
TEŠ d.o.o.	224.289.677	216.117.777	216.117.777
TET d.o.o.	24.503.340	24.503.340	24.503.340
PV d.d.	60.408.543	60.408.543	60.408.543
HSE Invest d.o.o.	80.000	80.000	80.000
HSE Italia S.r.l.	29.690	29.690	29.690
HSE Hungary Kft.	4.004.965	4.004.965	4.004.965
HSE Balkan Energy d.o.o.	1.025.063	1.025.063	1.025.063
HSE Adria d.o.o.	102.553	102.553	102.553
HSE Bulgaria EOOD	513.220	513.220	513.220
HSE MAK Energy DOOEL	26.778	26.778	26.778
HSE BH d.o.o.	513.990	513.990	0
SRESA d.o.o.	60.000	0	0
Skupaj	982.338.595	965.079.695	957.170.705

Glavnino sredstev družbe predstavljajo dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe. Med njimi so izkazane naložbe v družbe, kjer ima družba neposredno

ali posredno preko drugih lastnikov večinski delež, in za to skupino družb sestavlja skupinske računovodske izkaze.

Odvisna družba			Dejavnost	% lastništva	% glasovalnih pravic
DEM d.o.o.	Obrežna ulica 170	Maribor, Slovenija	Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah	100 %	100 %
SENG d.o.o.	Erjavčeva ulica 20	Nova Gorica, Slovenija	Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah	100 %	100 %
HESS d.o.o.	Cesta bratov Cerjakov 33a	Brežice, Slovenija	Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah	51 %	51 %
TEŠ d.o.o.	Cesta Lole Ribarja 18	Šoštanj, Slovenija	Proizvodnja elektrike v termoelektrarnah	100 %	100 %
PV d.d.	Partizanska cesta 78	Velenje, Slovenija	Pridobivanje rjavega premoga in lignita	77,73 %	77,73 %
TET d.o.o.	Ob železnici 27	Trbovlje, Slovenija	Proizvodnja elektrike v termoelektrarnah	81,33 %	81,33 %
HSE Invest d.o.o.	Obrežna ulica 170a	Maribor, Slovenija	Drugo tehnično projektiranje in svetovanje	25 %	25 %
SRESA d.o.o.	Ob železnici 27	Trbovlje, Slovenija	Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah	60 %	60 %
HSE Italia S.r.l.	Via Roma 20	Gorica, Italija	Trgovanje z električno energijo	100 %	100 %
HSE Hungary Kft.	Károlyi Mihály u. 12	Budimpešta, Madžarska	Trgovanje z električno energijo	100 %	100 %
HSE Balkan Energy d.o.o.	Bulevar Mihaila Pupina 117	Beograd, Srbija	Trgovanje z električno energijo	100 %	100 %
HSE Adria d.o.o.	Miramarska 24	Zagreb, Hrvaška	Trgovanje z električno energijo	100 %	100 %
HSE Bulgaria EOOD	45a Bulgaria Blvd., Triaditza Region	Sofija, Bolgarija	Trgovanje z električno energijo	100 %	100 %
HSE MAK Energy DOOEL	Belasica no. 2	Skopje, Makedonija	Trgovanje z električno energijo	100 %	100 %
HSE BH d.o.o.	Ul. Bulevar Meše Selimovića br. 16	Sarajevo, BIH	Trgovanje z električno energijo	100 %	100 %

Pomembnejši zneski iz izkazov odvisnih družb za leto 2011

v EUR	Sredstva	Obveznosti (brez kapitala)	Prihodki	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Višina celotnega kapitala
DEM d.o.o.	555.414.448	16.502.434	72.088.287	10.495.516	538.912.014
SENG d.o.o.	264.669.299	81.041.427	40.299.632	6.162.269	183.627.872
HESS d.o.o.	260.473.830	8.155.108	9.988.642	447.057	252.318.722
TEŠ d.o.o.	859.641.851	496.834.151	244.751.465	6.060.687	362.807.700
PV d.d.	215.489.400	104.052.936	123.763.459	1.010.389	111.436.464
TET d.o.o.	57.353.754	22.925.913	52.681.665	52.482	34.427.841
HSE Invest d.o.o.	2.257.428	1.286.336	6.628.412	154.096	971.092
SRESA d.o.o.	100.168	1.058	9	-890	99.110
HSE Italia S.r.l.	2.680.300	2.559.513	4.813.643	1.608	120.787
HSE Hungary Kft.	4.357.728	14.758	3.446.685	1.164.128	4.342.970
HSE Balkan Energy EOOD	3.656.659	2.376.543	18.545.496	173.462	1.280.116
HSE Adria d.o.o.	5.001.744	3.513.190	65.987.412	366.608	1.488.554
HSE Bulgaria EOOD	963.146	476.943	2.482.365	43.058	486.203
HSE MAK Energy DOOEL	253.689	209.125	1.830.241	36.591	44.564
HSE BH d.o.o.	1.697.578	1.097.599	13.674.347	107.551	599.979
Skupaj	2.234.011.022	741.047.034	660.981.760	26.274.612	1.492.963.988

Na strani povečanj vrednosti v odvisne družbe so bile v letu 2011 realizirane naslednje spremembe:

Spremembe dolgoročnih finančnih naložb

v EUR	2011
Povečanje naložbe v družbo HESS d.o.o.	9.027.000
Dokapitalizacija družbe TEŠ d.o.o.	8.171.900
Ustanovitev družbe SRESA d.o.o.	60.000
Skupaj	17.258.900

Nobena od odvisnih družb ne kotira na borzi. Zato razloge za morebitno slabitev ni bilo mogoče ugotavljati na podlagi borznih cen. So se pa preverili morebitni razlogi za slabitev na podlagi primerjave razlike med knjigovodsko vrednostjo dolgoročne finančne naložbe družbe s sorazmernim delom knjigovodske vrednosti celotnega kapitala odvisnih družb. Razlogi za slabitev niso bili ugotovljeni, saj je pri glavnini družb knjigovodska vrednost celotnega kapitala višja od knjigovodske vrednosti dolgoročne finančne naložbe.

Revizijo odvisnih družb v Sloveniji je za leto 2011 izvedla revizijska družba Deloitte revizija d.o.o., v tujini so se revidirale družbe HSE Hungary, HSE Balkan Energy, HSE Adria in HSE BH. Ostale družbe v tujini zaradi nedoseganja kriterijev za revidiranje po lokalni zakonodaji niso revidirane.

Prav tako v letu 2011 ni bila revidirana družba SRESA, ker izkazuje samo ustanovni vložek, dejavnosti pa še ne izvaja.

Gibanje dolgoročnih finančnih naložb v odvisne družbe

v EUR	2011	2010
Stanje 1. januarja	965.079.695	957.170.705
Pridobitve, povečanja	17.258.900	7.908.990
Stanje 31. decembra	982.338.595	965.079.695

Odložene terjatve za davek (4)

Odložene terjatve za davek so oblikovane iz naslova odhodkov, ki vplivajo na poslovni izid posameznega leta, niso pa davčno priznani v tem letu in iz naslova poštene vrednosti izvedenih finančnih instrumentov, ki je izkazana na rezervi za pošteno vrednost in še ne vpliva na poslovni izid.

Sprememba terjatev za odloženi davek v letu 2011 znaša 476.948 EUR, v višini -84.962 EUR je pripoznana v izkazu poslovnega izida, v višini 561.910 EUR pa v izkazu finančnega položaja.

Gibanje odloženih terjatev za davek

v EUR	Rezervacije	Oslabitev	Amortizacija	Izvedeni finančni instrumenti	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2010	84.470	3.097.493	34.585	32.901	3.249.449
V breme/(dobro) poslovnega izida	10.334	-83.015	-3.528	0	-76.209
V breme/(dobro) drugega vseobsegajočega donosa	0	0	0	-32.901	-32.901
Stanje na dan 31.12.2010	94.804	3.014.478	31.057	0	3.140.339
Stanje na dan 1.1.2011	94.804	3.014.478	31.057	0	3.140.339
V breme/(dobro) poslovnega izida	7.925	-85.792	-7.095	0	-84.962
V breme/(dobro) drugega vseobsegajočega donosa	0	0	0	561.910	561.910
Stanje na dan 31.12.2011	102.729	2.928.686	23.962	561.910	3.617.287

Kratkoročna posojila (5)

Kratkoročne finančne terjatve in posojila

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Posojila do družb v skupini	109.317.324	48.193.825	0
Skupaj	109.317.324	48.193.825	0

Med **danimi kratkoročnimi posojili do družb v skupini** sta izkazani kratkoročni okvirni posojili odvisnima družbama. Posojila sta bili odobreni v okviru upravljanja z denarnimi sredstvi v skupini HSE »cash management« - zadolževanje med družbami v skupini HSE.

Večji del posojila je premostitveno posojilo za namodestno investicijo v blok 6 v TEŠ in ni zavarovano. Rok vračila je julij 2012. Obrestna mera je eno mesečni EURIBOR z minimalnim pribitkom. Obresti se obračunavajo mesečno, z datumom zapadlosti 20. v tekočem mesecu za pretekli mesec.

Na dan 31.12.2011 ima družba 109.100.000 EUR danih posojil in 217.324 EUR nezapadlih obračunanih obresti.

Gibanje kratkoročnih posojil

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
Stanje 1. januarja	48.193.825	0
Povečanje	265.213.040	60.795.259
Vračila	-204.089.541	-12.601.434
Stanje 31. decembra	109.317.324	48.193.825

Kratkoročne poslovne terjatve (6)

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do družb v skupini	9.676.573	8.754.920	1.880.440
Do kupcev	132.818.196	98.128.112	102.994.225
Popravek vrednosti terjatev do kupcev	-10.569	-15.252	-29
Dani predujmi	99.175	51.087	6.804
Do državnih in drugih inštitucij	5.450.488	11.064.362	14.042.821
Do drugih	2.271.448	714.336	1.387.748
Popravek vrednosti terjatev do drugih	-19.396	-443.670	-873.966
Skupaj	150.285.915	118.253.895	119.438.043

Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini v višini 9.676.573 EUR predstavljajo terjatve za prodano EE, terjatve za storitve izvajanja določenih funkcij za odvisne družbe (trgovanje, finančna funkcija, ipd.) in terjatve iz naslova najemnin.

Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
Dravske elektrarne Maribor d.o.o.	0	9.000
Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.	23.102	3.688.478
Premogovnik Velenje d.d.	861.889	409.918
HESS d.o.o.	58.529	103.969
Termoelektrarna Trbovlje d.o.o.	0	4.464
Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.	1.768.948	313.319
HSE Invest d.o.o.	3.120	0
Golte d.o.o.	486	0
Gost d.o.o.	465	0
HSE Balkan Energy d.o.o.	1.886.090	589.990
HSE Hungary Kft.	1.737	3.011
HSE Adria d.o.o.	3.116.204	2.504.650
HSE Bulgaria EOOD	3.821	6.069
HSE BH d.o.o.	17.422	1.566
HSE Italia S.r.l.	1.932.278	1.112.605
HSE MAK Energy DOOEL	2.482	7.881
Skupaj	9.676.573	8.754.920

Kratkoročne terjatve do kupcev v višini 132.807.627 EUR sestavljajo v glavnini terjatve iz naslova prodaje EE v Sloveniji in v tujini.

Družba konec leta 2011 nima terjatev do posloводства in članov NS.

V poglavju o kreditnem tveganju so razkritja v zvezi z zapadlostjo terjatev, oblikovanjem popravkov vrednosti terjatev in zavarovanjem terjatev.

Druga kratkoročna sredstva (7)

Med **drugimi kratkoročnimi sredstvi** družba izkazuje kratkoročne odložene stroške in kratkoročno nezaračunane prihodke, v glavnini povezane s trgovanje z EE.

Druga kratkoročna sredstva

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Odloženi stroški	5.081.798	5.015.247	4.962.988
Nezaračunani prihodki	2.489.224	1.610.919	2.202.763
Skupaj	7.571.022	6.626.166	7.165.751

Denar in denarni ustrezniki (8)

Denar in denarni ustrezniki

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Denarna sredstva na računih	2.690.360	3.198.890	1.471.634
Depoziti čez noč	17.332	3.277	0
Depoziti na odpoklic	7.195.440	521.672	707.652
Depoziti vezani do treh mesecev	8.300.000	35.720.000	28.040.000
Skupaj	18.203.132	39.443.839	30.219.286

Družba je s prehodom na MSRP spremenila računovodsko usmeritev in med denarnimi sredstvi izkazuje tudi depozite, vezane do treh mesecev. Prej je te depozite izkazovala med kratkoročnimi finančnimi naložbami.

Kapital (9)

Kapital

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Vpoklicani kapital	29.558.789	29.558.789	29.558.789
Kapitalske rezerve	561.243.185	561.243.185	561.243.185
Rezerve iz dobička	359.472.048	296.361.537	226.498.386
Rezerva za pošteno vrednost	-3.509.887	2.839.086	-1.573.172
Zadržani poslovni izid	23.364.810	39.745.702	30.117.449
Celotni kapital	970.128.945	929.748.299	845.844.637

Vrednost **osnovnega kapitala** in **kapitalskih rezerv** se v letu 2011 ni spremenila.

Druge rezerve iz dobička so se povečale za 63.110.511 EUR, in sicer:

- po sklepu skupščine za del bilančnega dobička leta 2010 v višini 39.745.702 EUR,
- po sklepu NS na predlog posloводства za del čistega poslovnega izida leta 2011 v višini 23.364.809 EUR.

Družba med **rezervo za pošteno vrednost** v skupni vrednosti -3.509.887 EUR izkazuje konec leta 2011:

- rezultate standardiziranih rokovnih pogodb za EE (terminske pogodbe),
- pošteno vrednost valutnih zamenjav in
- pošteno vrednost obrestnih zamenjav.

Rezerva za pošteno vrednost se je v celoti zmanjšala za -6.348.973 EUR, kar je v glavnini posledica zapiranja poslov pri standardiziranih rokovnih pogodbah ter negativne poštene vrednosti valutnih in obrestnih zamenjav.

Pri standardiziranih rokovnih pogodbah za EE gre za sklenitev poslov za nakupe EE na tuji borzi za obdobja od 2012 do 2014, s čimer je družba zavarovala že sklenjene posle za prodajo EE v istem obdobju. Za nakupe EE v letu 2011, ki so bili zavarovani s standardiziranimi rokovnimi pogodbami, se je znižala rezerva za pošteno vrednost in kumulativno zmanjšala nabavna vrednost prodanega blaga v izkazu poslovnega izida za 1.021.718 EUR. Iz nihanj cen EE na borzi pa je bil pri sklenjenih terminskih poslih v letu 2011 dosežen kumulativno negativen finančni učinek v višini -2.974.379 EUR. Negativna končna vrednost rezerve za pošteno vrednost pri standardiziranih terminski pogodbah za EE za obdobja od 2012-2014 je rezultat nižjih cen EE na borzi konec leta 2011 kot v obdobju sklenitve terminskih pogodb za nakupe EE in znaša -1.262.247 EUR.

Družba je konec marca 2011 sklenila posel obrestne zamenjave, pri katerem je konec leta 2011 znašala negativna poštena vrednost -1.998.986 EUR (z upoštevanjem odloženih davkov).

Konec leta 2011 družba izkazuje negativno pošteno vrednost valutnih zamenjav v vrednosti -248.654 EUR (z upoštevanjem odloženih davkov).

Gibanje rezerve za pošteno vrednost

v EUR	Standardizirane rokovne pogodbe za elektriko	Terminske pogodbe za emisijske kupone	Obrestne zamenjave	Valutne zamenjave	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2010	-1.441.563	0	-131.609	0	-1.573.172
Oblikovanje, povečanje	6.833.847	69.408	0	105.236	7.008.491
Zmanjšanje	-3.871.216	-70.998	131.609	0	-3.810.605
Prenos med odhodke	1.212.782	0		0	1.212.782
Prenos med prihodke		1.590		0	1.590
Stanje na dan 31.12.2010	2.733.850	0	0	105.236	2.839.086
Stanje na dan 1.1.2011	2.733.850	0	0	105.236	2.839.086
Oblikovanje, povečanje	16.994.711	0	-1.998.986	-248.654	14.747.071
Zmanjšanje	-19.969.090	0	0	-105.236	-20.074.326
Prenos med odhodke	-1.021.718	0	0	0	-1.021.718
Stanje na dan 31.12.2011	-1.262.247	0	-1.998.986	-248.654	-3.509.887

Zadržani poslovni izid predstavlja bilančni dobiček družbe v višini 23.364.810 EUR.

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade (10)

Konec leta 2011 družba izkazuje **rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade** v višini 734.698 EUR, ki so oblikovane na podlagi aktuarskega izračuna na dan 31.12.2011.

Pri aktuarskem izračunu se je upoštevalo:

- število zaposlenih v družbi na dan 31.12.2011 (spol, starost, skupna in pokojninska delovna doba, povprečna neto in bruto plača za obdobje julij-september 2011),
- način izračuna odpravnin in jubilejnih nagrad v družbi,
- rast povprečne plače v višini 3,5 %,
- diskontna obrestna mera 5,1 %,
- fluktuacija zaposlenih glede na starostne razrede.

Gibanje rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade

v EUR	Rezervacije za odpravnine	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2010	369.994	125.144	495.138
Oblikovanje, povečanje	136.922	49.102	186.024
Zmanjšanje - črpanje	-27.013	-14.324	-41.337
Stanje na dan 31.12.2010	479.903	159.922	639.825
Stanje na dan 1.1.2011	479.903	159.922	639.825
Oblikovanje, povečanje	67.594	42.901	110.495
Zmanjšanje - črpanje	0	-15.622	-15.622
Stanje na dan 31.12.2011	547.497	187.201	734.698

Druge rezervacije (11)

Med **drugimi rezervacijami** družba izkazuje rezervacije iz naslova tožb, in sicer:

- Rezervacijo za zahtevano plačilo nadomestila za omejeno rabo prostora (NORP), ki jo je družba oblikovala v letu 2007, ker je bilo vloženih sedem tožb s strani prejemnikov NORP-a. Na podlagi dveh od sedmih postopkov pred sodiščem je družba v letu 2011 prejela pravnomočno odločbo, v kateri je sodišče zavrnilo zahtevek tožnikov. Za ti dve tožbi je bila rezervacija odpravljena. Kljub temu je v petih preostalih postopkih nemogoče napovedati izid tožb. Zato ima družba zanje oblikovane rezervacije z zamudnimi obrestmi.
- Rezervacijo iz naslova vloženih tožb družbe TDR-Metalurgija d.d. - v stečaju in z njo povezanih družb ter zaposlenih, ki jo je družba oblikovala v letu 2008. V vrednosti so vključene tudi zamudne obresti.

Gibanje drugih rezervacij

v EUR	Za tožbe
Stanje na dan 1.1.2010	13.899.742
Oblikovanje, povečanje	979.564
Zmanjšanje - črpanje	-7.221.829
Stanje na dan 31.12.2010	7.657.477
Stanje na dan 1.1.2011	7.657.477
Oblikovanje, povečanje	554.761
Zmanjšanje - črpanje	-229.524
Stanje na dan 31.12.2011	7.982.714

Dolgoročne finančne obveznosti (12)

Dolgoročne finančne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do bank	97.510.862	106.619.094	116.431.050
Drugo	2.498.733	0	164.512
Skupaj	100.009.595	106.619.094	116.595.562

Družba izkazuje med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi **dolgoročna finančna posojila** do bank, in sicer:

- dolgoročno finančno posojilo, najeto pri konzorciju slovenskih bank v letu 2003 za dobo 12-ih let,
- dolgoročno finančno posojilo, najeto pri slovenski banki v letu 2007 za dobo 10-ih let,
- dolgoročno finančno posojilo, najeto pri Evropski Investicijski Banki v letu 2008 za dobo 20-ih let.

Vrednosti glavnice prejetih posojil, ki zapadejo v plačilo v letu 2012, so izkazane med kratkoročnimi obveznostmi do bank.

Obresti prejetih posojil se poravnavajo kvartalno oz. polletno, obračunani nezapadli del za leto 2011 pa je izkazan med kratkoročnimi finančnimi obveznostmi.

Dolgoročno posojilo, prejeto v letu 2003, bo dokončno odplačano oktobra 2015. Glavnica se odplačuje kvartalno. Dogovorjena obrestna mera je tri mesečni EURIBOR z minimalnimi pribitkom. Posojilo je zavarovano z desetimi blanco menicami.

Dolgoročno posojilo, prejeto v letu 2007, bo dokončno odplačano januarja 2017. Glavnica se odplačuje polletno. Dogovorjena obrestna mera je šest mesečni EURIBOR z minimalnimi pribitkom. Posojilo je zavarovano s šestimi blanco lastnimi trasiranimi menicami.

Dolgoročno posojilo, prejeto v letu 2008, bo dokončno odplačano septembra 2028. Glavnica se bo odplačevala polletno (prva septembra 2012). Dogovorjena obrestna mera je šest mesečni EURIBOR z minimalnimi pribitkom. Posojilo je v celoti zavarovano z garancijo tuje banke za dobo sedmih let.

Družba zapadle obroke glavnice in obresti plačuje v rokih.

Družba je v letu 2011 sklenila posel obrestnega ščitenja z izvedenim finančnim instrumentom obrestna zamenjava (IRS) za znesek v višini 50 mio EUR. Začetni datum ščitenja je 30.3.2011, datum zapadlosti pa 1.3.2016. Ocenjena poštena vrednost obrestne zamenjave na dan 31.12.2011 v višini -2.498.733 EUR je izkazana med **drugimi dolgoročnimi finančnimi obveznostmi** ter na rezervi za pošteno vrednost. Podrobnejša razkritja so v točki 4.5.8.8, pri razkritju obrestnega tveganja.

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti

v EUR	Prejeta posojila	Poštena vrednost izvedenih finančnih instrumentov	Skupaj
Stanje 1. januarja 2011	106.619.094	0	106.619.094
Pridobitve	0	2.498.733	2.498.733
Prenos na kratkoročni del	-9.108.232	0	-9.108.232
Stanje 31. decembra 2011	97.510.862	2.498.733	100.009.595

Roki zapadlosti dolgoročnih obveznosti so razkriti v točki 4.5.8.8., pri likvidnostnem tveganju.

Kratkoročne finančne obveznosti (13)

Kratkoročne finančne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do družb v skupini	50.099.536	7.082	0
Do bank	29.697.845	25.292.687	75.274.272
Drugo	310.816	11.534	0
Skupaj	80.108.197	25.311.303	75.274.272

Vrednost **kratkoročnih finančnih obveznosti do bank** predstavlja del glavnice dolgoročnih posojil, ki zapadejo v plačilo v letu 2012 in kratkoročni posojili, najetih v letu 2011.

Kratkoročni posojili zapadeta v plačilo v novembru 2012. Dogovorjena obrestna mera je eno mesečni EURIBOR z minimalnim pribitkom. Posojili sta zavarovani z bianco menicami.

Obračunane, nezapadle obresti iz prejetih posojil in obresti od obrestne zamenjave (IRS) znašajo 689.149 EUR, med pasivnimi časovnimi razmejitvami pa so izkazane še natečene obresti, za katere od bank še nismo prejeli obračuna v višini 441.369 EUR.

Med **drugimi kratkoročnimi finančnimi obveznostmi** je izkazana negativna poštena vrednost valutnih zamenjav v višini 310.816 EUR.

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti

v EUR	Prejeta posojila	Poštena vrednost izvedenih finančnih instrumentov	Skupaj
Stanje 1. januarja 2011	25.299.769	11.534	25.311.303
Pridobitve	190.599.164	310.816	190.909.980
Prenos na kratkoročni del	9.108.232	0	9.108.232
Odplačila	-145.209.784	0	-145.209.784
Drugo	0	-11.534	-11.534
Stanje 31. decembra 2011	79.797.381	310.816	80.108.197

Kratkoročne poslovne obveznosti (14)

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do družb v skupini	61.178.574	78.306.822	81.089.140
Do dobaviteljev	81.210.143	36.938.021	28.744.589
Predujmi	355.977	135.726	1.250
Do zaposlencev	757.824	710.930	588.212
Do državnih in drugih institucij	2.539.361	825.319	627.053
Drugo	40.653	32.970	7.430
Skupaj	146.082.532	116.949.788	111.057.674

Med **kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do družb v skupini** v višini 61.178.574 EUR družba v glavnini izkazuje obveznosti za kupljeno EE od odvisnih družb.

Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini

v EUR		31. december 2011	31. december 2010
Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.	Slovenija	33.785.172	40.415.619
Dravske elektrarne Maribor d.o.o.	Slovenija	9.299.893	15.921.263
Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.	Slovenija	4.974.527	9.293.906
Termoelektrarna Trbovlje d.o.o.	Slovenija	8.029.239	6.899.515
HESS d.o.o.	Slovenija	1.222.254	1.269.250
HSE Invest d.o.o.	Slovenija	142.408	79.843
HTZ VELENJE I.P. d.d.	Slovenija	37.137	29.869
Premogovnik Velenje d.d.	Slovenija	53.572	10.977
HSE Adria d.o.o.	Hrvaška	2.426.788	2.949.507
HSE Italia S.r.l.	Italija		1.013.438
HSE Balkan Energy d.o.o.	Srbija	211.642	421.670
HSE Hungary Kft.	Madžarska		1.965
HSE BH d.o.o.	Bosna in Hercegovina	798.907	0
HSE Bulgaria EOOD	Bolgarija	195.300	0
GOST d.o.o.	Slovenija	1.735	0
Skupaj		61.178.574	78.306.822

Med **kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do dobaviteljev** v višini 81.210.143 EUR družba v glavnini izkazuje obveznosti za kupljeno EE v Sloveniji in tujini.

Druge kratkoročne obveznosti (15)**Druge kratkoročne obveznosti**

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Vnaprej vračunani stroški	6.167.717	6.340.948	1.361.391
Skupaj	6.167.717	6.340.948	1.361.391

Družba izkazuje med drugimi kratkoročnimi obveznostmi vnaprej vračunane stroške, v glavnini povezane z nakupi EE in z njo povezanimi odvisnimi stroški.

Pogojne obveznosti in pogojna sredstva (16)

Pogojne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Dane bančne garancije in druge oblike zavarovanj	44.521.473	31.975.164	35.636.422
Standardizirane rokovne pogodbe – nakup električne energije	55.397.388	61.648.764	20.748.385
Drugo	1.375.200	664.127	33.519
Skupaj*	101.294.061	94.288.055	56.418.326

* Prav tako so del pogojnih obveznosti družbe dana poroštva in starševske garancije za odvisne družbe v Sloveniji.

Davčni organi lahko kadarkoli v desetih letih po poteku leta, v katerem je treba odmeriti davek, preverijo poslovanje družbe, kar lahko povzroči nastanek dodatne obveznosti plačila davka, zamudnih obresti in

kazni iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb oz. drugih davkov in dajatev.

Družba ni seznanjena z okoliščinami, ki bi lahko povzročili morebitno obveznost iz tega naslova.

Dana poroštva in starševske garancije za odvisne družbe v Sloveniji

Upravičenec	Dolжник	Vrsta poroštva	Osnovni pravni posel	Od	Do	Vrednost v mio EUR	Pogojna obveznost v EUR na dan 31.12.2011
Evropska Investicijska Banka/ konzorcij bank	SENG	Poroštvo za garancijo bank	Garancijska pogodba (Guarantee Facility Agreement), z dne 15.2.2006	15.2.2006	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 43 mio EUR + obresti + stroški	37.550.000
Geoplin d.o.o.	TEŠ	Poroštvena izjava	Dolgoročna kupoprodajna pogodba za zemeljski plin št. 277 med TEŠ in Geoplin, z dne 23.11.2006, 17.2.2010	23.11.2006	Za čas veljavnosti pogodbe	Za čas 2011-2015 skupaj 96 mio EUR + stroški + obresti	91.083.000
Konzorcij Alstom	TEŠ	Starševska garancija	Pogodba med TEŠ d.o.o. in konzorcijem Alstom (Contract on the design, procurement and erection of the power island for the facility called »Sostanj Unit 6«), z dne 27.6.2008, 19.10.2009	25.11.2009	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 695 mio EUR + eskalacijska klavzula + montaža (cca 80 mio EUR + 25 % provizije) + obresti + stroški	467.300.000
Evropska Investicijska Banka/ konzorcij bank	TEŠ	Poroštvo za garancijo bank	Garancijska pogodba (Guarantee Facility Agreement), z dne 24.11.2010	24.11.2010	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 88 mio EUR + obresti + stroški	88.000.000
UniCredit Slo, SID	TEŠ	Poroštvo za kredit bank	Kreditna pogodba št. K 1967/07-SIN-107/07, z dne 21.12.2007, 24.11.2010	21.12.2007	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 24 mio EUR + obresti + stroški	9.870.967
EBRD	TEŠ	Poroštvo za kredit EBRD	Dogovor o poroštvi in povračilu škode med HSE in EBRD, z dne 12.1.2011	12.1.2011	Za čas veljavnosti kreditne pogodbe	Skupaj 160 mio EUR + obresti + stroški	66.000.000
Skupaj pogojne obveznosti iz danih poroštev in starševskih garancij odvisnim družbam							759.803.967

Med pogojnimi sredstvi družba izkazuje prejete bančne garancije in glavnico kazni, ki jo je plačala v letu 2009 kot obvladujoča družba tedaj delujoče odvisne družbe TDR Metalurgija, ko je bila ta obtožena kar-

telnega dogovarjanja. Družba je sprožila spor pred Komisijo Evropske skupnosti za vračilo kazni v višini 9.100.000 EUR, končnega izida pa ni mogoče napovedati.

Pogojna sredstva

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Prejete bančne garancije in druge oblike zavarovanj	46.980.832	37.195.173	69.326.054
Tožba pred Komisijo EU	9.100.000	9.100.000	0
Drugo	165.494	230.608	1.218.145
Skupaj	56.246.326	46.525.781	70.544.199

4.5.8.2 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA
Čisti prihodki od prodaje (17)

Čiste prihodke od prodaje ustvari družba v glavnini s prodajo EE. Znesek prihodkov iz tega naslova predstavlja 99 % vseh čistih prihodkov od prodaje oz. 1.344.809.509 EUR.

Prihodke od trgovskega blaga predstavlja prodajna vrednost emisijskih kuponov za trgovanje.

Prihodke od opravljenih storitev v višini 6.012.299 EUR je družba ustvarila s storitvami, povezanimi z EE (dobički pri prodaji emisijskih kuponov za proizvodnjo EE v skupini HSE, potrdila o izvoru, prodaja kapacitet na meji, zaračunani manipulativni stroški), storitvami, opravljenimi za odvisne družbe v tujini, in najemnina-mi.

Čisti prihodki od prodaje

v EUR	2011	2010
a) na domačem trgu	568.940.352	452.705.149
Električne energije	565.983.279	451.981.993
Trgovskega blaga	1.062.344	20.675
Storitev	1.894.729	702.481
b) na tujem trgu	789.177.378	454.832.442
Električne energije	778.826.230	446.726.838
Trgovskega blaga	6.233.578	3.918.940
Storitev	4.117.570	4.186.664
Skupaj	1.358.117.730	907.537.591

Stroški blaga, materiala in storitev (18)

V **nabavni vrednosti prodanega blaga**, ki predstavlja 99 % vseh poslovnih odhodkov oziroma 1.286.285.191 EUR, so izkazani odhodki za nakup EE in emisijskih kuponov za trgovanje ter odvisni stroški nakupa EE.

V tej vrednosti je upoštevan tudi pozitiven rezultat iz zaključenih poslov zavarovanja nakupov EE s standardiziranimi rokavnimi pogodbami, in sicer v višini 1.021.718 EUR.

Med **stroški materiala** v višini 213.105 EUR predstavljajo najpomembnejše vrednosti stroški goriva, stroški pisarniškega materiala in stroški strokovne literature.

Med **stroški storitev** v višini 6.060.369 EUR predstavljajo največje vrednosti stroški intelektualnih storitev, stroški vzdrževanja stalnih sredstev družbe, sponzorstva in reklama ter stroški bančnih garancij.

Stroški blaga, materiala in storitev

v EUR	2011	2010
Nabavna vrednost prodanega blaga	1.245.037.346	756.739.460
Odvisni stroški prodanega blaga	41.247.845	45.524.276
Skupaj nabavna vrednost prodanega blaga	1.286.285.191	802.263.736
Stroški materiala	213.105	184.120
Stroški storitev	6.060.369	5.599.895
Skupaj stroški blaga, materiala in storitev	1.292.558.665	808.047.751

Stroški revizorja

v EUR	2011	2010
Revidiranje letnih poročil	25.270	30.064
Druge nerevizijske storitve	4.800	0
Skupaj	30.070	30.064

Stroški dela (19)

Med stroški dela so izkazani stroški plač in ostalih prejemkov zaposlencev, vključno s prispevki delodajalca. V kalkilirani so tudi stroški nadomestil za neizkoriščene dopuste zaposlenih iz leta 2011, ki ga zaposleni lahko koristijo do 30. junija 2012.

Na družbo niso bile naslovljene dodatne zahteve zaposlencev po izplačilih na podlagi določb zakona, kolektivne pogodbe oziroma akta družbe.

Stroški dela

v EUR	2011	2010
Plače	6.570.563	6.090.291
Stroški pokojninskih zavarovanj	838.709	768.672
Stroški drugih zavarovanj	490.457	460.519
Drugi stroški dela	651.353	629.391
Skupaj	8.551.082	7.948.873

Finančni prihodki (20)

Med **finančnimi prihodki iz deležev** je izkazan izplačan dobiček odvisne družbe.

Finančne prihodke iz obresti v glavnini sestavljajo obračunane obresti za dana posojila družbam v skupini v višini 1.458.040 EUR in obračunane obresti depozitov pri bankah v višini 423.338 EUR.

Za dane starševske garancije je bilo odvisnima družbama za leto 2011 zaračunano 1.951.855 EUR.

Finančni prihodki

v EUR	2011	2010
Iz dividend in drugih deležev v dobičku	1.847.040	8.849.129
Obresti iz danih posojil in depozitov	1.886.454	716.790
Drugo	1.951.855	449.789
Skupaj	5.685.349	10.015.708

Finančni odhodki (21)

Finančne odhodke za obresti v glavnini sestavljajo obračunane obresti iz prejetih dolgoročnih in kratkoročnih posojil od bank v višini 2.168.273 EUR, obračunane obresti iz prejetih kratkoročnih posojil družb v skupini HSE v višini 598.844 EUR in obračunane obresti iz obrestne zamenjave v višini 530.750 EUR.

Finančni odhodki

v EUR	2011	2010
Iz prejetih posojil	3.298.008	2.693.119
Od prodaje finančnih naložb razpoložljivih za prodajo	0	544.228
Skupaj	3.298.008	3.237.347

Davki (22)

Družba je davčni zavezanec po Zakonu o davku na dodano vrednost, Zakonu o trošarinah in Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb. Podružnici družbe na Češkem in Slovaškem sta zavezanki za davek od dohodkov pravnih oseb. V letu 2011 je bila v obeh podružnicah na davčnem uradu podana vloga za prenehanje zavezanosti k davku na dodano vrednost. Na Češkem smo odločbo o prekinitvi zavezanosti za davek na dodano vrednost že prejeli, na Slovaškem jo še čakamo.

Skladno z Zakonom o davku od dohodkov pravnih oseb se davek za leto 2011 plačuje po stopnji 20 % od ugotovljene davčne osnove v davčnem obračunu družbe. Odmerjeni davek družbe za leto 2011 znaša 11.190.185 EUR. Družba je v letu 2011 na podlagi davčnega obračuna iz leta 2010 plačala 17.231.558 EUR akontacij davka od dohodkov in konec leta 2011 izkazuje terjatev za odmerjeni davek v višini 6.041.373 EUR.

Med odloženimi davki družba izkazuje odložene terjatve za davek. Vrednostno je oblikovanje in črpanje prikazano v razkritju pri terjativah za odložene davke.

Pri ugotavljanju osnove za odmerjeni davek so bili prihodki in odhodki, ugotovljeni v skladu z MSRP, korigirani v smislu povečanja in znižanja davčne osnove.

Izračun obračunanega davka

v EUR	2011	2010
Poslovni izid pred davki	58.004.766	98.360.502
Izračunani davek po veljavni davčni stopnji (20 %)	11.600.953	19.672.100
Davek od prihodkov, ki znižujejo davčno osnovo	-407.215	-982.572
Davek od davčnih olajšav	-79.002	-67.263
Davek od odhodkov, ki znižujejo davčno osnovo	-62.147	-8.457
Davek od davčno nepriznanih odhodkov	122.250	143.104
Davek od ostalih sprememb v davčnem obračunu	15.346	35.979
Davek	11.190.185	18.792.891
Efektivna davčna stopnja	19,29 %	19,11 %

Čisti poslovni izid (23)

Družba je leto 2011 zaključila s pozitivnim čistim poslovnim izidom v višini 46.729.619 EUR.

Poslovni izid družbe

v EUR	2011	2010
Kosmati donos iz poslovanja	1.359.019.422	910.086.570
Poslovni izid iz poslovanja	55.617.425	91.582.141
Finančni izid	2.387.341	6.778.361
Poslovni izid pred davki	58.004.766	98.360.502
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	46.729.619	79.491.404

4.5.8.3 IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

V izkazu drugega vseobsegajočega donosa družba izkazuje rezultate standardiziranih rokovnih pogodb za nakupe EE in pošteno vrednost obrestnih ter valutnih zamenjav v skupni vrednosti -6.348.973 EUR.

Rezultat iz naslova realiziranih in na novo sklenjenih standardiziranih rokovnih pogodb za EE v letu 2011 znaša -3.996.097 EUR. Podrobnejša razkritja so predstavljena pri razkritju kapitala. Iz tega naslova družba ni obračunala odloženih davkov, ker bo ob realizaciji posla družba plačala ceno, ki jo je dogovorila ob sklenitvi posla.

Družba je v letu 2011 sklenila obrestno zamenjavo za katero znaša neto efekt poštene vrednosti -1.998.986 EUR, kar pomeni negativno pošteno vrednost obrestne zamenjave v višini -2.498.733 EUR, od katere je družba obračunala za 499.747 EUR terjatve za odloženi davek.

Družba je v letu 2011 zaprla posle valutnih zamenjav, katerih poštena vrednost je znašala na dan 31.12.2010 z upoštevanimi odloženimi davki -105.236 EUR. Poštena vrednost v letu 2011 sklenjenih valutnih zamenjav konec leta 2011 znaša -310.817 EUR, od katere je družba obračunala za 62.163 EUR terjatve za odloženi davek, tako da je neto efekt -248.654 EUR.

Ob upoštevanju naštetega celotni vseobsegajoči donos konec leta 2011 znaša 40.380.646 EUR.

4.5.8.4 IZKAZ DENARNIH TOKOV

Podatki v izkazu denarnih tokov so dobljeni iz izkaza finančnega položaja v poročevalskem in preteklem letu in iz izkaza poslovnega izida v poročevalskem letu.

Da pa bi bili pritoki čim bližje prejemkom, odtoki pa izdatkom, so bila v izkazu denarnih tokov izvedena naslednja izločanja:

- zmanjšanje iz naslova standardiziranih rokovnih pogodb za EE na rezervi za pošteno vrednost in poslovnih odhodkih,
- zmanjšanje iz naslova poštene vrednosti obrestne in valutne zamenjave na rezervi za pošteno vrednost in izdatkih pri financiranju.

Denarni tokovi

v EUR	2011	2010
Denarni tokovi iz poslovanja	29.798.354	79.653.064
Denarni tokovi iz naložbenja	-93.128.020	-7.958.969
Denarni tokovi iz financiranja	42.091.371	-62.464.573
Denarni izid v obdobju	-21.238.295	9.229.522

4.5.8.5 IZKAZ SPREMOMB LASTNIŠKEGA KAPITALA

V izkazu sprememb lastniškega kapitala so predstavljene spremembe sestavin kapitala za poslovno leto.

Družba sestavlja izkaz gibanja kapitala v obliki sestavljene razpredelnice.

V letu 2011 ni prišlo do transakcij, ki bi vplivale na spremembe lastniškega kapitala.

Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja se je povečal za 40.380.646 EUR, in sicer za:

- čisti dobiček tekočega leta v višini 46.729.619 EUR,
- spremembo drugih sestavin vseobsegajočega donosa v višini -6.348.973 EUR (vrednost standardiziranih rokovnih pogodb za EE, poštena vrednost obrestnih in valutnih zamenjav).

Na posameznih postavkah kapitala družbe je v tekočem letu prišlo do sprememb v višini 63.110.511 EUR, in sicer za:

- prenos bilančnega dobička preteklega leta v višini 39.745.702 EUR med druge rezerve iz dobička po sklepu skupščine,
- razporeditev polovice čistega dobička tekočega leta v višini 23.364.809 EUR med druge rezerve iz dobička po sklepu NS na predlog posloводства.

Bilančni dobiček leta 2011 predstavlja polovico čistega dobička tekočega leta in znaša 23.364.810 EUR. O delitvi bilančnega dobička odloča lastnik.

Bilančni dobiček

v EUR	2011	2010
Čisti poslovni izid tekočega leta	46.729.619	79.491.404
Povečanje rezerv iz dobička po sklepu uprave (zakonskih rezerv, rezerv za lastne deleže in statutarnih rezerv)	-23.364.809	-39.745.702
Bilančni dobiček	23.364.810	39.745.702

4.5.8.5 POVEZANE OSEBE

Povezave s povezanimi družbami

v EUR	Prodaje	Nakupi	Dana posojila	Prejeta posojila	Prihodki od danih starševskih garancij
DEM d.o.o.	0	67.532.221	0	50.085.796	0
SENG d.o.o.	7.182.123	38.995.218	6.807.004	0	240.731
HESS d.o.o.	183.141	8.173.185	0	0	0
TEŠ d.o.o.	2.378.419	227.619.184	102.509.393	0	1.711.124
TET d.o.o.	152.035	43.150.783	0	5.546	0
PV d.d.	3.391.218	178.840	851	0	0
HSE Invest d.o.o.	13.000	640.946	0	0	0
HSE Italia S.r.l.	4.061.730	0	77	0	0
HSE Hungary Kft	1.850.683	20.395	0	8.193	0
HSE Balkan Energy d.o.o.	9.749.851	7.085.049	0	0	0
HSE Adria d.o.o.	61.873.151	58.068.656	0	0	0
HSE Bulgaria EOOD	244.050	1.197.451	0	0	0
HSE MAK Energy DOOEL	8.191	906.948	0	0	0
HSE BH d.o.o.	160.642	8.902.729	0	0	0
Skupaj družbe v skupini	91.248.234	462.471.605	109.317.325	50.099.535	1.951.855
ERICO d.o.o.	0	2.400	0	0	0
Skupaj pridružene družbe	0	2.400	0	0	0
Soenergetika d.o.o.	15.040	0	0	0	0
Skupaj obvladovane družbe	15.040	0	0	0	0
Skupaj	91.263.274	462.474.005	109.317.325	50.099.535	1.951.855

V stolpcih prodaje in nakupi je prikazan promet vseh poslov (brez DDV), vključno z obrestmi prejetih in danih posojil med povezanimi družbami skupine HSE v letu 2011. Pri danih in prejetih posojilih je prikazano stanje konec leta 2011 (posojilo z obrestmi). Prihodki od danih starševskih garancij v letu 2011 so prikazani ločeno, in sicer v neto vrednost (brez DDV). Vrednosti starševskih garancij so razkrite pri pogojnih obveznostih.

Stanje odprtih poslovnih terjatev s povezanimi osebami je razkrito pri kratkoročnih poslovnih terjativah, stanje odprtih poslovnih obveznosti pri kratkoročnih poslovnih obveznostih.

Posli z Republiko Slovenije in pravnimi osebami, ki so v neposredni ali posredni večinski lasti Republike Slovenije

v EUR	Odprte terjatve na dan 31.12.2011	Odprte obveznosti na dan 31.12.2011	Odhodki v letu 2011	Prihodki v letu 2011
Elektro-Slovenija	3.970.479	2.237.470	15.978.590	26.177.405
Elektro Maribor d.d. / Elektro Maribor Energija plus d.o.o.	7.871.358	0	95.490	70.150.309
Elektro Ljubljana d.d. / Elektro energija d.o.o.	20.436.668	1.750.040	17.226.995	186.596.851
Elektro Primorska d.d. / E3, energetika, ekologija, ekonomija d.o.o.	14.153.600	307.469	2.162.726	63.412.378
Elektro Celje d.d. / Elektro Celje Energija d.o.o.	7.133.362	157.492	1.755.131	69.230.491
Elektro Gorenjska d.d. / Elektro Gorenjska Prodaja d.o.o.	4.233.226	157.063	1.749.338	40.580.836
Talum d.d.	3.834.572	0	0	36.087.323
GEN-I d.d.	1.063.627	359.145	7.798.559	10.144.728

HSE je v 100 % lasti RS. Družba z Vlado RS v letu 2011 ni sklepala poslov.

V tabeli so prikazani posli s pravnimi osebami, ki so v neposredni ali posredni večinski lasti RS in izvajajo energetske dejavnosti oz. so v večinski lasti teh družb ter so za HSE, z vidika ravni pomembnosti transakcij, pomembni po kriteriju velikosti transakcije. Ostali posli z gospodarskimi družbami, ministrstvi, agencijami in drugimi pravnimi osebami, kjer je RS večinski ali manjšinski lastnik so z vidika poročanja nepomembni. Vsi posli z navedenimi pravnimi osebami so sklenjeni v skladu s tržnimi pogoji, pod katerimi so sklenjeni posli z drugimi poslovnimi partnerji.

4.5.8.5 PREJEMKI

Prejemki poslovođij in zaposlenih, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, vključujejo:

- bruto prejemke, ki so vsebovani v obvestilu za napoved dohodnine,
- druge prejemke (prehrana, prevoz, dnevnice, neobdavčen del jubilejnih nagrad),
- premije za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Prejemki članov NS vsebujejo bruto sejnine vseh članov (menjave članov NS znotraj leta) s potnimi stroški za opravljanje funkcije v NS in revizijski komisiji.

Družba v letu 2011 ni odobrila predujmov, posojil ter poroštev tem skupinam oseb.

Med kratkoročnimi poslovnimi dolgovi so izkazane obveznosti za decembrske plače poslovođstvu družbe in zaposlenim, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, ter decembrske sejnine članom NS za opravljanje funkcije v NS.

Prejemki posloводства, članov nadzornega sveta in zaposlenih, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe

v EUR	Plača	Drugi prejemki	Bonitete	Povračila potnih stroškov	Skupaj
Posloводство	134.655	13.194	5.535	1.721	155.105
Člani nadzornega sveta in revizijske komisije	0	71.992	247	4.585	76.824
Zaposleni, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	1.808.205	261.457	52.664	41.417	2.163.743
Skupaj prejemki	1.942.860	346.643	58.446	47.723	2.395.672

Na podlagi priporočila št. 12 Agencije za upravljanje kapitalskih naložb RS, so v spodnji tabeli razkriti poimensko prejemki uprave in članov NS:

Prejemki posloводства v letu 2011

v EUR	Plača bruto	Plača neto	Drugi prejemki - nagrada za del. uspešnost 2010	Drugi prejemki - regres	Prostovoljno dodatno pokoјninsko zavarovanje	Boniteta uporaba avtomobila	Boniteta zavarovanje D&O	Povračila stroškov	Skupaj
Matjaž Janežič	134.655	70.362	8.811	1.700	2.683	5.412	123	1.721	155.105

Prejemki članov nadzornega sveta v letu 2011

v EUR	Sejnina bruto	Sejnina neto	Potni stroški	Strošek izobraževanja	Boniteta D&O	Skupaj
Dolinar Drago	12.834	11.882	2.603	0	82	15.437
Jeromel Rene	9.846	7.548	0	0	82	9.846
Korošec Vekoslav	9.846	7.797	321	247	82	10.414
Medak Jadranko	1.502	1.178	19	0	0	1.521
Ravnikar Marjan	10.137	7.902	165	0	82	10.303
Šalamun Igor	8.691	6.846	249	0	82	8.940
Turnšek Mojca	9.846	8.344	1.065	0	82	10.910
Skupaj prejemki	62.701	51.498	4.422	247	493	67.370

Prejemki članov revizijske komisije v letu 2011

v EUR	Sejnina bruto	Sejnina neto	Potni stroški	Strošek izobraževanja	Boniteta D&O	Skupaj
Jeromel Rene	2.324	1.801	0	0	0	2.324
Ravnikar Marjan	3.101	2.463	76	0	0	3.177
Skupaj prejemki	7.749	6.132	163	0	0	7.912

Prejemki članov za spremljanje investicijskih projektov v letu 2011

v EUR	Sejnina bruto	Sejnina neto	Potni stroški	Strošek izobraževanja	Boniteta D&O	Skupaj
Korošec Vekoslav	661	512	0	0	0	661
Turnšek Mojca	440	341	0	0	0	440
Skupaj prejemki	1.542	1.195	0	0	0	1.542

4.5.8.8 FINANČNI INSTRUMENTI IN TVEGANJA

To poglavje je povezano s poglavjem 4.5.7.21 računovodskega poročila in s poglavjem o finančnih tveganjih v poslovnem delu.

4.5.8.8.1 Kreditno tveganje

Pretežni del dejavnosti, pri kateri se srečujemo s tveganjem neizpolnitve nasprotne stranke, v družbi izhaja iz dejavnosti trgovanja in finančne dejavnosti, pri čemer pa pretežni del obsega teh dejavnosti predstavljajo pogodbeni odnosi s partnerji z visoko kreditno sposobnostjo. Za obliko poslovnega odnosa z drugimi partnerji se odločamo na podlagi predhodnih analiz kreditne sposobnosti partnerja, ki v nadaljevanju določa možen obseg in časovni horizont poslovanja, elemente pogodbenega odnosa, predvsem pa potreben obseg dodatnih zavarovanj izpolnitve pogodbenih obveznosti v obliki bančnih garancij, prejetih predujmov ali drugih ustreznih oblik zavarovanja. Pri oblikovanju pogodbenega odnosa in izbiri zavarovanj še posebej upoštevamo morebitne omejitve lokalne zakonodaje partnerja, saj je ta bistvena v postopku izterjave morebitnih neizpolnjenih obveznosti ali unovčevanja prejetih zavarovanj.

Kreditno tveganje, ki se pojavlja pri partnerjih, spremljamo dnevno in ga uravnavamo s prilagajanjem limitov poslovanja in pravočasnimi zahtevami k predložitvi morebitnih dodatnih zavarovanj, če ocenimo, da se je kreditna sposobnost partnerja poslabšala, ali pa je bilo povečanje kreditne izpostavljenosti posledica dviga splošne (pričakovane) ravni tržnih cen.

Nezavarovani delež terjatev je vsota dela prodaje partnerjem na odprti račun v okviru določenih kreditnih limitov. Prodaja na odprti račun je v skladu z internimi pravilniki možna v okviru odobrenih kreditnih limitov partnerjem glede na njihovo finančno moč in tveganje. Med nezavarovanimi terjatvami prevladujejo terjatve do partnerjev z dobro bonitetno oceno ter do partnerjev, ki sodijo v visoko regulirano dejavnost in so pogosto v državni lasti. V skupino slednjih sodijo tudi npr. ponudniki sistemskih storitev, kjer pridobitev zavarovanj terjatev, podobno kot pri npr. borzah, ni možno, sodijo pa v bonitetni razred z nizkim tveganjem neizpolnitve.

Ne glede na ocenjeno nizko tveganje partnerjev, vsak bonitetni razred predstavlja višje ali nižje povprečno tveganje izgube zaradi neplačila oz. neizpolnitve pogodbenih obveznosti. Tudi zavarovane terjatve nosijo določeno tveganje neizpolnitve glede na bonitetni razred garanta, oboje pa spremljamo z oceno vrednosti možne izgube zaradi neizpolnitve.

V letu 2011 so naši partnerji z redkimi izjemami redno poravnavali svoje obveznosti.

V primeru zamude plačila se kupcem v Sloveniji in tujini zaračunajo zamudne obresti, dogovorjene s pogodbo. Glavnina zapadlih terjatev konec leta 2011 se nanaša na izdane račune za EE, ki so bili do izdelave tega poročila že poravnani.

Družba ima konec leta 2011 oblikovanih za 29.965 EUR dvomljivih terjatev.

V letu 2011 je družba prejela 184.412 EUR od družbe TDR Metalurgija-v stečaju d.o.o., s čimer je bila v celoti poplačana oblikovana dvomljiva terjatev iz naslova plačila odpravnin bivšim zaposlenim v tej družbi. Prav tako je prejela 4.623 EUR plačanih dvomljivih terjatev za EE.

Družba je v letu 2011 dokončno odpisala za 259.258 EUR kratkoročnih terjatev in sicer na podlagi pravnomočnega sklepa o zaključku stečajnega postopka družbe TDR-INVAP d.o.o.

Gibanje popravkov vrednosti kratkoročnih terjatev

v EUR	2011	2010
Stanje 1. januarja	458.922	873.996
Izterjane odpisane terjatve	-189.035	-430.296
Oblikovanje popravkov vrednosti terjatev	19.336	15.251
Dokončen odpis terjatev	-259.258	-29
Stanje 31. decembra	29.965	458.922

Terjatve po zapadlosti

v EUR	Nezapadle	Do 3 mesece	Od 3 do 6 mesecev	Od 6 do 12 mesecev	Nad eno leto	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve	113.157.442	5.094.670	1.783	0	458.922	118.712.817
Kratkoročne finančne terjatve	48.193.825	0	0	0	0	48.193.825
Dolgoročne poslovne terjatve	885.931	0	0	0	0	885.931
Stanje na dan 31.12.2010	162.237.198	5.094.670	1.783	0	458.922	167.792.573
Kratkoročne poslovne terjatve	142.868.760	7.417.155	0	29.965	0	150.315.880
Kratkoročne finančne terjatve	109.317.324	0	0	0	0	109.317.324
Dolgoročne poslovne terjatve	870.313	0	0	0	0	870.313
Stanje na dan 31.12.2011	253.056.397	7.417.155	0	29.965	0	260.503.517

4.5.8.8.2 Likvidnostno tveganje

Družba uspešno obvladuje likvidnostno tveganje in si na ta način zagotavlja optimalno plačilno sposobnost pri poravnavanju svojih tekočih obveznosti. Likvidnostno tveganje družba aktivno upravlja z:

- ažurnim spremljanjem denarnih tokov na dnevni, mesečni in letni ravni;
- upravljanjem z denarnimi sredstvi na nivoju skupine HSE (»cash management«) katerega glavni cilj je optimizacija likvidnosti družb v skupini preko izkoriščanja sinergijskih učinkov skupine kot celote;
- zagotavljanjem likvidnostne rezerve v obliki odobrenih kreditnih linij pri poslovnih bankah (v obliki okvirnih kreditov in limitov na transakcijskih računih);

- plasiranjem kratkoročnih likvidnostnih presežkov v obliki varnih in likvidnih kratkoročnih depozitov pri poslovnih bankah in v obliki združevanja denarnih sredstev na nivoju skupine HSE (»cash pooling«);
- aktivnim odnosom do finančnih trgov.

V razmerah finančno gospodarske krize je obvladovanje likvidnostnega tveganja izrednega pomena, zato se je previdnost pri obvladovanju plačilne sposobnosti močno povečala. Posebno pozornost družba zato posveča učinkovitemu planiranju denarnih tokov, kar omogoča pravočasno napoved morebitnih likvidnostnih presežkov in primanjkljajev ter optimalno upravljanje le-teh.

Družba svoje obveznosti poravnava v roku.

Roki zapadlosti dolgoročnih obveznosti per 31.12.2010

v EUR	Rok zapadlosti v plačilo			Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP	od 3 do 5 let po datumu IFP	nad 5 let po datumu IFP	
Dolgoročne finančne obveznosti do bank	18.216.464	24.943.737	63.458.893	106.619.094
Skupaj	18.216.464	24.943.737	63.458.893	106.619.094

Roki zapadlosti dolgoročnih obveznosti per 31.12.2011

v EUR	Rok zapadlosti v plačilo			Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP	od 3 do 5 let po datumu IFP	nad 5 let po datumu IFP	
Dolgoročne finančne obveznosti do bank	11.350.657	27.186.161	58.974.044	97.510.862
Skupaj	11.350.657	27.186.161	58.974.044	97.510.862

Tveganje neizdaje poročstva države EIB-ju obstaja. To tveganje po vseh zagotovilih finančnim institucijam (No objection letter, Pismo podpore s strani Vlade RS) ne more prevzeti HSE, niti investitor. Neizdaja poročstva bi vrgla velik madež na kredibilnost ne le skupine HSE, temveč in predvsem na državo. Težko si po neizdaji poročstva predstavljamo visoko mednarodno finančno boniteto države in ohranitev njene kredibilnosti do mednarodnih finančnih institucij. Tudi krediti EBRD so vezani na aranžma z EIB.

Če smo v letu 2010 ocenjevali, da obstaja tveganje neizdaje poročstva države EIB za posojilo v vrednosti 440 mio EUR, je konec leta 2011 to tveganje potrebno izpostaviti. Tveganje ni samo neizdaja poročstva, temveč tudi časovni zamik pri izdaji. V primeru, da bo poročstvo izdano šele jeseni 2012, bi to lahko povzročilo likvidnostne težave na samo v HSE, temveč tudi v celotni skupini. Prav gotovo pa z neizdajo poročstva največje tveganje prevzame nase lastnik, to je država, ki s tem dejanjem zavestno pristane na slabitev svojega premoženja in posledično sprejme obveznost dokapitalizacije družbe HSE.

Obvladovanje tveganja časovnega zamika pri pridobitvi državnega poročstva družbi HSE in TEŠ obvladujeta z izdelavo ažurnih alternativnih scenarijev, kratkoročnim zadolževanjem ter optimiranjem likvidnosti in poslovanja. Ocenjuje se, da je bilo to tveganje v letu 2011 ustrezno obvladovano.

Obvladovanje tveganja neizdaje državnega poročstva se obvladuje z izdelavo scenarijev alternativnega financiranja nadomestnega bloka 6 v TEŠ. Ocenjuje se, da je bilo to tveganje v letu 2011 ustrezno obvladovano.

4.5.8.8.3 Tečajno tveganje

Družba je tečajnemu tveganju izpostavljena v manjši meri, saj je večina prilivov in odlivov vezanih na domačo valuto evro. Tečajno tveganje se pojavlja predvsem pri trgovanju z EE na Madžarskem (nakup EE v HUF). Za namen obvladovanja tveganja se je družba spremembam deviznega tečaja EUR/HUF zaščitila z uporabo izvedenih finančnih instrumentov, in sicer valutne terminske zamenjave FX Forward. Družba si s fiksacijo tečaja zagotovi želeno in znano ceno EE v EUR ter obenem tudi znan denarni tok iz naslova plačil v tuji valuti. Posli valutnih zamenjav so sklenjeni na osnovi standardiziranih pogodb ISDA s poslovnimi bankami in ocenjuje se, da je možnost neizpolnitve teh poslov minimalna.

Ostale valute so pri poslovanju minimalno prisotne in družba zato ne dela analize občutljivosti za spremembo tečajev, saj sprememba tečajev ne bi imela pomembnega vpliva na poslovni izid.

Za preračun sredstev in obveznosti so bili uporabljeni naslednji tečaji:

Država	Oznaka valute	Končni tečaj v EUR za leto 2011	Končni tečaj v EUR za leto 2010
Češka	CZK	25,7870	25,0610
Bolgarija	BGN	1,9558	1,9558
Bosna in Hercegovina	BAM	1,95583	1,95583
Hrvaška	HRK	7,5370	7,3830
Madžarska	HUF	314,5800	277,9500
Makedonija	MKD	62,0600	60,9770
Romunija	RON	4,3233	4,2620
Srbija	RSD	103,6300	107,4700
Švica	CHF	1,2156	1,2504
ZDA	USD	1,2939	1,3362

Vrsta finančnih instrumentov per 31.12.2010

v EUR	EUR	HUF	Ostale valute	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve	118.253.887	0	8	118.253.895
Kratkoročne finančne terjatve in posojila	48.193.825	0	0	48.193.825
Dolgoročne poslovne terjatve	686.418	0	199.513	885.931
Kratkoročne poslovne obveznosti	-115.807.136	-329.566	-813.086	-116.949.788
Kratkoročne finančne obveznosti	-25.311.303	0	0	-25.311.303
Dolgoročne finančne obveznosti	-106.619.094	0	0	-106.619.094
Neto izpostavljenost IFP	-80.603.403	-329.566	-613.565	-81.546.534

Vrsta finančnih instrumentov per 31.12.2011

v EUR	EUR	HUF	Ostale valute	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve	150.207.417	0	78.498	150.285.915
Kratkoročne finančne terjatve in posojila	109.317.324	0	0	109.317.324
Dolgoročne poslovne terjatve	676.417	0	193.896	870.313
Kratkoročne poslovne obveznosti	-143.891.732	-2.135.327	-55.473	-146.082.532
Kratkoročne finančne obveznosti	-80.108.197	0	0	-80.108.197
Dolgoročne finančne obveznosti	-100.009.595	0	0	-100.009.595
Neto izpostavljenost IFP	-63.808.366	-2.135.327	216.921	-65.726.772

Sklenjene pogodbe za valutne zamenjave po ročnosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
do 12 mesecev	3.961.257	17.999.708
od 1 do 5 let	0	688.817
Skupaj	3.961.257	18.688.525

4.5.8.8.4 Obrestno tveganje

Družba je izpostavljena obrestnemu tveganju pri finančnih obveznostih, saj ima sklenjene kreditne pogodbe po variabilni obrestni meri, vezani na Euribor, ki se dnevno spreminja. V skladu s sprejeto »Izvedbeno politiko obvladovanja obrestnega tveganja v skupini HSE« ima družba pred obrestnim tveganjem zaščitene do 50 % dolgoročnega kreditnega portfelja družbe. V ta namen ima družba sklenjen posel obrestnega ščitenja z izvedenim finančnim instrumentom obrestna zamenjava (IRS – interest rate swap). Sklenjeni posel obrestne zamenjave je visoko učinkovit, saj se sklenjeno obrestno ščitenje v vseh karakteristikah popolnoma ujema z varovano postavko. Namen obrestnega ščitenja je izključno varovanje pred tveganjem in doseganje nespremenljivega denarnega toka. Varovano razmerje je bilo formalno opredeljeno in dokumentirano že ob začetku varovanja. Postavljena je bila strategija obrestnega ščitenja, določena varovana postavka, instrument varovanja, narava tveganja in način, kako se bo testirala učinkovitost ščitenja. Ker je bilo varovanje uspešno, se spremembe poštene vrednosti pripoznajo neposredno v kapitalu. Posel obrestnega ščitenja je bil sklenjen na osnovi standardizirane pogodbe ISDA s prvovrstno poslovno banko in ocenjuje se, da je možnost neizpolnitve posla minimalna.

Sklenjene pogodbe za obrestne zamenjave po ročnosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
od 1 do 5 let	50.000.000	0
Skupaj	50.000.000	0

— ANALIZA OBČUTLJIVOSTI DENARNEGA TOKA PRI INSTRUMENTIH Z VARIABILNO OBRESTNO MERO

Sprememba obrestne mere za 50 bazičnih točk na dan poročanja bi povečala (zmanjšala) čisti poslovni izid za spodaj navedene vrednosti. Analiza, ki je pripravljena za obe leti na enak način, predpostavlja, da vse spremenljivke, predvsem devizni tečaji, ostanejo nespremenjene. Pri izračunu so terjatve/obveznosti po variabilni obrestni meri zmanjšane za celotni znesek poslov sklenjenih obrestnih zamenjav (IRS).

Finančni instrumenti

v EUR	Čisti poslovni izid 2011		Čisti poslovni izid 2010	
	Povečanje za 50 bt	Zmanjšanje za 50 bt	Povečanje za 50 bt	Zmanjšanje za 50 bt
Finančni instrumenti po variabilni obrestni meri				
Finančna sredstva	256.231	-256.231	83.590	-83.590
Finančne obveznosti	-429.434	429.434	-693.279	693.279

4.5.8.8.5 Cenovno tveganje

– TERMSKE POGODBE ZA EE

Družba ima sprejeto strategijo in ostale interne akte, s čimer je zagotovila dolgoročno trgovanje z EE ter s tem izkoriščanje ugodnih tržnih priložnosti, ki zagotavljajo boljše poslovanje družbe in povečevanje tržnega deleža na trgih EE, hkrati pa definirala merila ocenjevanja cenovnih tveganj ter limite izpostavljenosti družbe omenjenim tveganjem.

Ena od oblik dolgoročnega trgovanja z EE so tudi termske pogodbe (angl. futuresi), ki imajo dva popolnoma diametralna osnovna namena: pozicijsko trgovanje ali zavarovanje pred cenovnimi tveganji. Družba trguje s termskimi pogodbami z namenom zavarovanja dolgoročnih poslov pred cenovnimi tveganji. Pri prodaji ali nakupu EE s fizično dobavo po letu 2011 (poslovanje preko OTC trga, bilateralno sklepanje pogodb) družba istočasno sklene termsko pogodbo s pozicijsko kontra količino in isto zapadlostjo. Na ta način družba finančno fiksira dobiček od prodajnega oz. nakupnega posla, kar pomeni, da se npr. izguba iz naslova nakupa termskih pogodb kompenzira z dobičkom iz naslova fizične pogodbe o prodaji EE.

Nakup ali prodaja termske pogodbe z namenom pozicijskega trgovanja povečuje cenovno izpostavljenost družbe, saj je sklenjena z namenom ustvarjanja večjega dobička na račun nihanja cen EE, pozicijsko pa ni zaprta s pozicijsko kontra termsko pogodbo. Cenovna izpostavljenost se zmanjša le v primeru sklenitve pozicijsko kontra termske pogodbe.

Družba je v letu 2011 sklepala le termske pogodbe za zavarovanje pred cenovnim nihanjem že sklenjenih pogodb s fizično dobavo EE po letu 2011.

Razkritja poslov s termskimi pogodbami so obravnavana pri rezervi za pošteno vrednost (kapital) in drugem vseobsegajočem donosu.

– EMISIJSKI KUPONI

Družba ima sprejeto strategijo prodaje lastne proizvodnje z namenom zagotavljanja dolgoročno stabilnih prihodkov od prodaje EE. Podlaga za izvajanje strategije prodaje lastne proizvodnje je pričakovana proizvodnja EE odvisnih družb. Družba tako že v tekočem letu prodaja EE odvisnih družb za nekaj let vnaprej, glavni cilj strategije pa je zavarovanje pred cenovnimi tveganji.

Slovenija kot članica EU in podpisnica Kjotskega protokola se je obvezala med drugim tudi k zmanjšanju CO₂ emisij. Največje breme zmanjševanja CO₂ emisij bodo nosile energetske družbe oz. tiste družbe, ki pri proizvodnji EE uporabljajo ogljične vire energije (premog, plin, mazut, ELKO itd.). Sicer strošek zmanjševanja CO₂ emisij v prvem (2005-2007) in drugem (2008-2012) trgovalnem obdobju ni bil znaten, saj so omenjene proizvodne družbe večji del CO₂ emisij pokrile z brezplačno prejetimi CO₂ kuponi s strani države. Z letom 2013 pa bo prišlo v energetiki do drastičnih sprememb v načinu dodeljevanja kuponov, saj bodo morale zgoraj omenjene elektrarne v celoti pokriti vse emisije CO₂ z nakupom CO₂ kuponov na prostem trgu. S tem se bodo povečali obratovalni stroški elektrarn, povečalo pa se bo tudi tveganje na spremembo tržne vrednosti CO₂ kupona z vsako prodajo EE iz omenjenih proizvodnih družb brez istočasnega nakupa CO₂ kuponov glede na emisijski faktor CO₂/MWh. To velja tudi za dve naši odvisni družbi.

Družba se je v letu 2011 odločila, da se bo deloma zavarovala pred tveganji spremembe cene CO₂ kuponov s sprejetjem Strategije o nakupih emisijskih kuponov CO₂ za potrebe lastne proizvodnje po letu 2012, iz katere izhaja, da mora družba v določenem roku od prodaje količin lastne proizvodnje EE iz odvisnih družb termoproizvodnje kupiti določen delež emisijskih kuponov. Posledično sta bila v letu 2011 z odvisnima družbama podpisana tudi Sporazuma o upravljanju portfelja z emisijskimi kuponi, iz katerih izhaja da družba upravlja z emisijskimi kuponi obeh družb in skrbi za zadostno količino kuponov za pokrivanje obveznosti do države.

Družba je tako do konca leta 2011 že kupila določeno količino CO₂ kuponov, ki jih bosta odvisni družbi potrebovali po letu 2012. Z nakupom zadevnih kuponov je družba HSE zavarovala del dobička dolgoročno že prodane lastne proizvodnje omenjenih odvisnih družb pred cenovnim nihanjem CO₂ kupona.

4.5.8.8.6 Upravljanje s kapitalom

Glavni namen upravljanja s kapitalom je zagotoviti čim boljše kreditno boniteto in kapitalsko ustreznost za potrebe financiranja poslovanja in investicij. Ustreden obseg kapitala družbi zagotavlja zaupanje upnikov, trga ter vzdržuje prihodnji razvoj dejavnosti.

Družba spremlja gibanje kapitala z uporabo kazalnika finančnega vzvoda, izračunanega z delitvijo neto obveznosti, s skupnim zneskom neto obveznosti in celotnim zneskom kapitala. V okviru neto obveznosti družba vključuje prejeta posojila in druge finančne obveznosti, znižane za denarna sredstva.

Kazalnik kaže razmerje med zadolženostjo družbe in kapitalom. Kazalnik je glede na konec leta 2010 višji zaradi večje kratkoročne zadolženosti kot posledica še nepridobljenega državnega poročstva za projekt nadomestnega bloka 6 v TEŠ. Kazalnik je znotraj pogojev, ki jih določajo banke.

Upravljanje s kapitalom

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
Dolgoročne finančne obveznosti	100.009.595	106.619.094
Kratkoročne finančne obveznosti	80.108.197	25.311.303
Skupaj finančne obveznosti	180.117.792	131.930.397
Skupaj kapital	970.128.945	929.748.299
Finančne obveznosti/kapital	0,19	0,14
Neto finančna obveznost	161.914.660	92.486.558
Neto dolg/kapital	0,17	0,10

4.5.8.9 POŠTENA VREDNOST

Družba ocenjuje, da je knjigovodska vrednost dovolj natančen približek za njene finančne instrumente, razen izpeljanih finančnih instrumentov, ki so evidentirana po poštenu vrednosti.

Finančni instrumenti

v EUR	31. december 2011		31. december 2010	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Neizpeljana finančna sredstva po poštenu vrednosti	246.500	246.500	389.579	389.579
Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva	246.500	246.500	246.500	246.500
Izpeljani finančni inštrumenti (sredstva)	0	0	143.079	143.079
Neizpeljana finančna sredstva po odplačni vrednosti	278.676.684	278.676.684	206.777.490	206.777.490
Finančne terjatve	109.317.324	109.317.324	48.193.825	48.193.825
Poslovne terjatve	151.156.228	151.156.228	119.139.826	119.139.826
Denarna sredstva	18.203.132	18.203.132	39.443.839	39.443.839
Skupaj neizpeljana finančna sredstva	278.923.184	278.923.184	207.167.069	207.167.069
Neizpeljane finančne obveznosti po poštenu vrednosti	2.809.549	2.809.549	11.534	11.534
Izpeljani finančni inštrumenti (obveznosti)	2.809.549	2.809.549	11.534	11.534
Neizpeljane finančne obveznosti po odplačni vrednosti	323.390.775	323.390.775	248.868.651	248.868.651
Bančna posojila	177.308.243	177.308.243	131.918.863	131.918.863
Poslovne obveznosti	146.082.532	146.082.532	116.949.788	116.949.788
Skupaj neizpeljane obveznosti	326.200.324	326.200.324	248.880.185	248.880.185

**Finančna sredstva vrednotena po pošteni vrednosti
glede na hierarhijo**

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
Finančna sredstva po pošteni vrednosti druge ravni	0	143.079
Finančna sredstva po pošteni vrednosti tretje ravni	246.500	246.500
Skupaj finančna sredstva po pošteni vrednosti	246.500	389.579

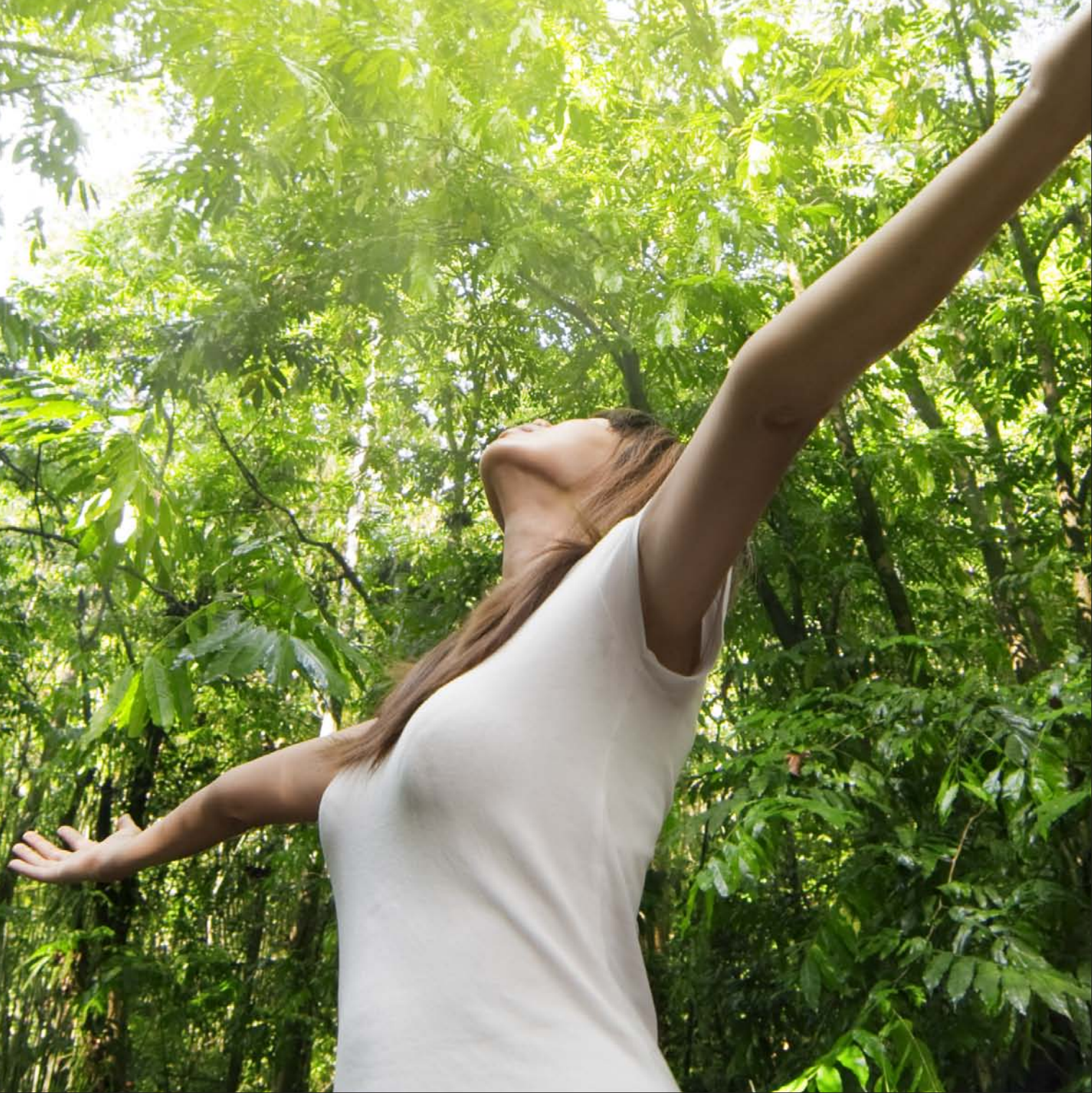
4.5.8.10 OSTALA RAZKRITJA

Družba je v letu 2011 pričela s proizvodnjo EE v SE v Velenju, kar pomeni, da poleg dejavnosti trgovanja z EE opravlja tudi dejavnost proizvodnje. Vezano na določila EZ družba ločeno spremlja dejavnost proizvodnje EE v SE. V letu 2011 je družba ustvarila iz tega naslova 7.306 EUR prihodkov od prodaje, sama elektrarna pa je izkazana kot proizvodna oprema v sklopu osnovnih sredstev družbe.

4.5.8.11 DATUMI PO DATUMU POROČANJA

Po datumu izkaza finančnega položaja v družbi ni bilo dogodkov, ki bi lahko vplivali na računovodske izkaze leta 2011 in razkritja v zvezi z njimi.

**danes gozd
jutri energija**

5 Računovodsko poročilo skupine HSE 2011

5.1 Revizorjevo poročilo za skupino HSE

Deloitte revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA **lastnikom družbe Holding Slovenske elektrarne d.o.o.**

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene skupinske računovodske izkaze skupine Holding Slovenske elektrarne (v nadaljevanju 'Skupina'), ki vključujejo skupinski izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2011, skupinski izkaz poslovnega izida, skupinski izkaz drugega vseobsegajočega donosa, skupinski izkaz sprememb lastniškega kapitala in skupinski izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh skupinskih računovodskih izkazov v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU, in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.com/si/nasa-druzba.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Mnenje

Po našem mnenju so skupinski računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Skupine na dan 31. decembra 2011 ter njenega poslovnega izida, drugega vseobsegajočega donosa in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Poudarjanje zadeve

Ne da bi izrazili pridržek, opozarjamo na pojasnilo 2.12.2 »Poslovna tveganja; tveganje investicijske dejavnosti« poslovnega dela letnega poročila oziroma na pojasnilo 5.5.8.8.2 »Likvidnostno tveganje« k skupinskim računovodskim izkazom, kjer je Skupina razkrila, da je izpostavljena visokemu poslovnemu tveganju neizdaje poročila oziroma tveganju časovnega zamika pri izdaji poročila države EIB-ju za posojilo v vrednosti 440 mio EUR. Navedeno tveganje je povezano z visokim likvidnostnim tveganjem. Obvladovanja navedenih tveganj s strani posloводства so razkrita v pojasnilu 2.12.2 poslovnega dela letnega poročila oziroma v pojasnilu 5.5.8.8.2 k skupinskim računovodskim izkazom. Računovodski izkazi ne vsebujejo morebitnih popravkov, ki bi utegnili biti posledica te negotovosti.

Naše mnenje v zvezi s poudarjeno zadevo ni prilagojeno.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah:

Posloводство je odgovorno tudi za pripravo poslovnega poročila v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Naša odgovornost je podati oceno o tem, ali je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Naši postopki v zvezi s tem so opravljeni v skladu z mednarodnim standardom revidiranja 720 in omejeni zgolj na oceno skladnosti poslovnega poročila z revidiranimi skupinskimi računovodskimi izkazi. Po našem mnenju je poslovno poročilo skladno z revidiranimi skupinskimi računovodskimi izkazi.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

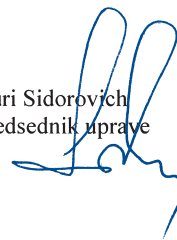
Barbara Žibret Kralj
Pooblaščenca revizorka

Deloitte.

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

Ljubljana, 17. maj 2012

5.2 Izjava o odgovornosti posloводства

Generalni direktor je odgovoren, da za vsako posamezno poslovno leto pripravi skupinske računovodske izkaze v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP) in veljavno zakonodajo, kot jih je sprejela Evropska unija, in to tako, da ti predstavljajo resnično in pošteno sliko poslovanja skupine HSE.

Generalni direktor upravičeno pričakuje, da bo skupina HSE v dogledni prihodnosti razpolagala z ustreznimi viri za nadaljevanje poslovanja, zato so skupinski računovodski izkazi pripravljeni na osnovi predpostavke o časovni neomejenosti delovanja skupine HSE.

Odgovornost generalnega direktorja pri izdelavi skupinskih računovodskih izkazov zajema naslednje:

- računovodske politike so ustrezno izbrane in dosledno uporabljene,
- presoje in ocene so razumne in preudarne,
- skupinski računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z MSRP, sprejetimi v Evropski uniji.

Generalni direktor potrjuje, da so skupinski računovodski izkazi pripravljeni skladno z določili MSRP brez pridržkov pri njihovi uporabi.

Generalni direktor je skupinske računovodske izkaze skupine HSE za poslovno leto, ki se je končalo na dan 31.12.2011, sprejel dne 17.5.2012.

Ljubljana, 17. 5. 2012

mag. Matjaž Janežič
Generalni direktor HSE d.o.o.

5.3 Uvodna pojasnila k pripravi skupinskih računovodskih izkazov

Na podlagi sklepa Agencije za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije v vlogi predstavnika ustanovitelja z dne 29.11.2010 so skupinski računovodski izkazi in pojasnila za leto 2011 prvič pripravljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP), kot jih je sprejela Evropska unija. 1. januar 2010 je dan prehoda, po katerem je skupina HSE pripravila otvoritveni izkaz finančnega položaja v skladu z MSRP. Do leta 2011 je skupina HSE pripravljala skupinske računovodske izkaze v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in pojasnili Slovenskega inštituta za revizijo.

5.4 Skupinski računovodski izkazi

5.4.1 Skupinski izkaz finančnega položaja

v EUR	Pojasnilo*	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Sredstva		2.275.886.031	1.900.508.353	1.874.355.148
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		1.970.829.476	1.623.350.148	1.513.726.565
I. Neopredmetena sredstva	1	47.817.146	36.801.406	41.011.922
II. Nepremičnine, naprave in oprema	2	1.900.121.752	1.557.286.457	1.442.670.731
III. Naložbene nepremičnine		281.019	295.964	1.065.418
IV. Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe	3	4.378.971	6.461.799	3.024.971
V. Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila	4	5.137.980	4.130.247	4.874.984
VI. Dolgoročne poslovne terjatve	5	1.685.613	8.008.393	10.021.230
VII. Druga dolgoročna sredstva		632.148	206.385	212.968
VIII. Odložene terjatve za davek	6	10.774.847	10.159.497	10.844.341
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		305.056.555	277.158.205	360.628.583
I. Sredstva namenjena za prodajo		213.830	210.556	210.556
II. Zaloge	7	33.177.324	36.224.926	37.798.852
III. Kratkoročne finančne naložbe in posojila	8	1.894.071	782.401	87.131.282
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	9	188.986.897	137.003.495	151.648.396
V. Terjatve za odmerjeni davek	32	6.814.899	3.080.824	3.009.653
VI. Druga kratkoročna sredstva	10	6.962.296	7.147.212	7.554.436
VII. Denar in denarni ustrezniki	11	67.007.238	92.708.791	73.275.408
Kapital in obveznosti		2.275.886.031	1.900.508.353	1.874.355.148
A. KAPITAL	12	1.409.097.763	1.344.136.467	1.234.004.990
I. Vpoklicani kapital		29.558.789	29.558.789	29.558.789
II. Kapitalske rezerve		561.243.185	561.243.185	561.243.185
III. Rezerve iz dobička		359.472.047	296.361.536	226.498.386
IV. Rezerva za pošteno vrednost		-4.292.977	2.763.640	-2.255.517
V. Zadržani poslovni izid		392.977.563	386.328.588	353.388.467
VI. Uskupinjevalni popravek kapitala		-823.705	-453.831	-218.671
VII. Kapital manjšinskih lastnikov		70.962.861	68.334.560	65.790.351
B. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		501.407.398	354.855.625	380.872.298
I. Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	13	14.010.145	14.305.734	13.250.729
II. Druge rezervacije	14	53.403.922	62.545.806	72.961.757
III. Druge dolgoročne obveznosti	15	18.131.459	19.875.657	26.198.237
IV. Dolgoročne finančne obveznosti	16	411.791.973	253.668.459	265.817.089
V. Dolgoročne poslovne obveznosti	17	4.068.412	4.415.443	2.575.141
VI. Odložene obveznosti za davek		1.487	44.526	69.345
C. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		365.380.870	201.516.261	259.477.860
II. Kratkoročne finančne obveznosti	18	81.031.495	60.204.864	109.948.976
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	19	273.158.937	126.323.400	120.841.771
IV. Obveznosti za odmerjeni davek	32	1.388.703	6.012.557	15.197.728
V. Druge kratkoročne obveznosti	20	9.801.735	8.975.440	13.489.385

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

5.4.2 Skupinski izkaz poslovnega izida

v EUR	Pojasnilo*	2011	2010
1.	Čisti prihodki od prodaje	1.327.546.308	913.777.494
2.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	1.714.941	3.876.149
3.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	32.264.464	12.378.025
4.	Drugi poslovni prihodki	28.900.414	27.392.558
KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA		1.390.426.127	957.424.226
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	995.533.662	533.100.133
6.	Stroški dela	146.313.727	143.331.195
7.	Odpisi vrednosti	96.183.027	93.525.653
8.	Drugi poslovni odhodki	56.205.456	61.223.271
POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA		96.190.255	126.243.974
9.	Finančni prihodki	2.716.453	10.839.810
10.	Finančni odhodki	11.461.164	8.479.092
FINANČNI IZID		-8.744.711	2.360.718
POSLOVNI IZID PRED DAVKI		87.445.544	128.604.692
11.	Obračunani davek	17.563.285	24.768.275
12.	Odloženi davki	129.156	852.289
DAVEK		17.692.441	25.620.564
13.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	69.753.103	102.984.128
Čisti poslovni izid poslovnega leta večinskega lastnika		69.759.487	102.707.417
Čisti poslovni izid poslovnega leta manjšinskega lastnika		-6.384	276.711

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

5.4.3 Skupinski izkaz drugega vseobsegajočega donosa

v EUR	Pojasnilo*	2011	2010
13.	ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA	69.753.103	102.984.128
16.	Dobički in izgube, ki izhajajo iz pretvorbe računovodskih izkazov družb v tujini	-369.873	-235.156
17.	Neto dobiček (izguba) za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	-108.266	343.586
18.	Neto učinkoviti del spremembe v poštenu vrednosti instrumenta za varovanje pred spremenljivostjo denarnih tokov	-7.079.467	4.805.919
19.	CELOTNI VSEOBSEGAJOČI DONOS POSLOVNEGA LETA	62.195.497	107.898.477
Celotni vseobsegajoči donos poslovnega leta večinskega lastnika		62.332.996	107.587.268
Celotni vseobsegajoči donos poslovnega leta manjšinskega lastnika		-137.499	311.209

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

5.4.4 Skupinski izkaz denarnega toka

v EUR		2011	2010
A.	Denarni tokovi iz poslovanja		
a)	Postavke skupinskega izkaza poslovnega izida	133.802.117	200.425.535
	Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	1.354.779.496	949.842.243
	Poslovni odhodki (razen za prevrednotenje in amortizacijo) in finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-1.194.232.263	-727.033.493
	Davek iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-26.745.116	-22.383.215
b)	Spremembe poslovnih postavk skupinskega izkaza finančnega položaja	1.703.341	-2.812.273
	Začetne manj končne poslovne terjatve	-47.632.525	11.731.423
	Začetna manj končna druga sredstva	-39.147	1.010.255
	Začetne manj končne odložene terjatve za davek	-472.448	1.694.969
	Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	-3.274	0
	Začetne manj končne zaloge	1.068.825	-1.158.251
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	54.538.913	2.042.564
	Končne manj začetne druge obveznosti in rezervacije	-5.768.409	-18.057.523
	Končne manj začetne odložene obveznosti za davek	11.406	-75.710
c)	Denarni tok, ustvarjen pri poslovanju	135.505.458	197.613.262
B.	Denarni tokovi iz naložbenja		
a)	Prejemki pri naložbenju	23.694.020	215.966.463
	Prejemki za obresti	1.526.945	1.248.246
	Prejemki za dividende in deleže v dobičku drugih	523	3.719
	Prejemki pri neopredmetenih sredstvih (vključno s predujmi)	619.244	3.634.131
	Prejemki pri nepremičninah, napravah in opremi (vključno s predujmi)	607.560	2.854.207
	Prejemki pri naložbenih nepremičninah (vključno s predujmi)	21.377	0
	Prejemki pri danih kratkoročnih posojilih	20.429.670	155.756.503
	Prejemki pri drugih dolgoročnih naložbah	488.701	191.930
	Prejemki pri drugih kratkoročnih naložbah	0	52.277.727
b)	Izdatki pri naložbenju	-359.818.894	-319.846.724
	Izdatki pri neopredmetenih sredstvih (vključno s predujmi)	-20.548.497	-7.592.938
	Izdatki pri nepremičninah, napravah in opremi (vključno s predujmi)	-318.666.285	-196.081.513
	Izdatki pri naložbenih nepremičninah (vključno s predujmi)	0	-142.441
	Izdatki pri danih kratkoročnih posojilih	-18.491.488	-112.424.930
	Izdatki pri naložbah v odvisne družbe, pridružene in skupaj obvladovane družbe	-348.717	0
	Izdatki pri drugih dolgoročnih naložbah	-1.763.907	-3.604.902
c)	Denarni tok, ustvarjen pri naložbenju	-336.124.874	-103.880.261
C.	Denarni tokovi iz financiranja		
a)	Prejemki pri financiranju	407.599.511	181.974.335
	Prejemki od vplačanega kapitala	2.765.800	2.233.000
	Prejemki iz prejetih dolgoročnih posojil	197.214.363	32.299.211
	Prejemki iz prejetih kratkoročnih posojil	207.619.348	147.442.124
b)	Izdatki pri financiranju	-232.280.577	-256.182.125
	Izdatki za obresti prejetih posojil	-8.309.626	-8.241.686
	Izdatki iz prejetih dolgoročnih posojil	-41.560.579	-66.165.811
	Izdatki iz prejetih kratkoročnih posojil	-182.410.372	-181.774.628
c)	Denarni tok, ustvarjen pri financiranju	175.318.934	-74.207.790
D.	Denarna sredstva in denarni ustrezniki na začetku obdobja	92.708.791	73.275.408
	Učinki sprememb deviznih tečajev na denarna sredstva in denarne ustreznike	-401.071	-91.828
	Povečanje/(zmanjšanje) denarnih sredstev in denarnih ustreznikov	-25.300.482	19.525.211
E.	Denarna sredstva in denarni ustrezniki na koncu obdobja	67.007.238	92.708.791

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

5.4.5 Skupinski izkaz sprememb lastniškega kapitala

v EUR		Vpoklicani kapital		Rezerve iz dobička		Rezerva za pošteno vrednost	Zadržani poslovni izid		Uskupinjevalni popravek kapitala	Kapital manjšinskih lastnikov	Skupaj
		Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Druge rezerve iz dobička	Preneseni čisti poslovni izid		Čisti poslovni izid poslovnega leta				
A.1.	Stanje 1. 1. 2010	29.558.789	561.243.185	226.498.385	226.498.385	-2.255.517	353.388.468	0	-218.671	65.790.351	1.234.004.990
	Prehod na MSRP					-95.854	95.854				0
A.2.	Stanje 1. 1. 2010	29.558.789	561.243.185	226.498.385	226.498.385	-2.351.371	353.484.322	0	-218.671	65.790.351	1.234.004.990
B.1.	Transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	2.233.000	2.233.000
d)	Vnos dodatnih vplačil kapitala									2.233.000	2.233.000
B.2.	Spremembe celotnega vseobsegajočega donosa	0	0	0	0	5.115.011	0	102.707.417	-235.160	311.209	107.898.477
a)	Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta							102.707.417		276.711	102.984.128
b)	Druge spremembe v vseobsegajočem donosu					5.115.011			-235.160	34.498	4.914.349
B.3.	Spremembe v kapitalu	0	0	69.863.151	69.863.151	0	-30.117.449	-39.745.702			0
b)	Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			39.745.702	39.745.702			-39.745.702			0
c)	Razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine			30.117.449	30.117.449		-30.117.449				
C.	Stanje 31. 12. 2010	29.558.789	561.243.185	296.361.536	296.361.536	2.763.640	323.366.873	62.961.715	-453.831	68.334.560	1.344.136.467
A.2.	Stanje 1. 1. 2011	29.558.789	561.243.185	296.361.536	296.361.536	2.763.640	386.328.588	0	-453.831	68.334.560	1.344.136.467
B.1.	Transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	2.765.800	2.765.800
a)	Vpis vpoklicanega osnovnega kapitala									40.000	40.000
d)	Vnos dodatnih vplačil kapitala									2.725.800	2.725.800
B.2.	Spremembe celotnega vseobsegajočega donosa	0	0	0	0	-7.056.617	0	69.759.487	-369.874	-137.499	62.195.497
a)	Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta							69.759.487		-6.384	69.753.103
b)	Druge spremembe v vseobsegajočem donosu					-7.056.617			-369.874	-131.115	-7.557.606
B.3.	Spremembe v kapitalu	0	0	63.110.511	63.110.511	0	-39.745.702	-23.364.809	0	0	0
b)	Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			23.364.809	23.364.809			-23.364.809			0
c)	Razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine			39.745.702	39.745.702		-39.745.702				0
C.	Stanje 31. 12. 2011	29.558.789	561.243.185	359.472.047	359.472.047	-4.292.977	346.582.886	46.394.678	-823.705	70.962.861	1.409.097.764

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

5.5 Pojasnila k skupinskim računovodskim izkazom

5.5.1 Poročajoča skupina

Skupinske računovodske izkaze za skupino HSE sestavlja obvladujoča družba Holding Slovenske elektrarne d.o.o. (v nadaljevanju obvladujoča družba). Naslov registriranega sedeža obvladujoče družbe je Koprška ulica 92, Ljubljana, kjer so na voljo skupinski računovodski izkazi, kot del letnega poročila skupine.

V nadaljevanju so predstavljeni skupinski računovodski izkazi za leto, ki se je končalo dne 31. decembra 2011.

5.5.1.1 DRUŽBE, VKLJUČENE V SKUPINO HSE

Pred uskupinjevanjem skupine HSE je bilo izvedeno uskupinjevanje skupine Premogovnik Velenje (v nadaljevanju skupina PV). Po metodi verižnega uskupinjevanja se že na ravni odvisne družbe izdelajo skupinski računovodski izkazi, ki se nato vključijo v skupinske računovodske izkaze skupine HSE. Skupinsko letno poročilo skupine PV je mogoče dobiti na sedežu družbe Premogovnik Velenje d.d., Partizanska cesta 78, Velenje.

Družbe, vključene v skupinske računovodske izkaze skupine PV

Naziv družbe	Država sedeža družbe
Premogovnik Velenje d.d.	Slovenija
GOST, podjetje za gostinstvo, turizem in trgovino d.o.o.	Slovenija
HTZ, Harmonija tehnologije in znanja, invalidsko podjetje d.o.o.	Slovenija
PV Invest, Naložbe, urejanje okolja, geodetske storitve d.o.o.	Slovenija
PV Center starejših Zimzelen d.o.o.	Slovenija
RGP, Rudarski gradbeni programi d.o.o.	Slovenija

V nadaljevanju se izraz »skupina« uporablja za družbe skupine HSE, ki so vključene v skupinske računovodske izkaze. V skupino je poleg skupine PV vključenih še petnajst družb.

V letu 2011 je bila prvič vključena v skupinske računovodske izkaze družba Srednjesavske elektrarne d.o.o., ustanovljena v letu 2011.

Družbe in skupina, vključene v skupinske računovodske izkaze skupine HSE

Naziv družbe oz. skupine	Država sedeža družbe oz. skupine
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	Slovenija
Dravske elektrarne Maribor d.o.o.	Slovenija
Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.	Slovenija
Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.	Slovenija
Skupina Premogovnik Velenje	Slovenija
Termoelektrarna Trbovlje d.o.o.	Slovenija
Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.	Slovenija
Srednjesavske elektrarne d.o.o.	Slovenija
HSE Invest d.o.o.	Slovenija
HSE Italia S.r.l.	Italija
HSE Balkan Energy d.o.o.	Srbija
HSE Hungary Kft.	Madžarska
HSE Adria d.o.o.	Hrvaška
HSE Bulgaria EOOD	Bolgarija
HSE Mak Energy DOOEL	Makedonija
HSE BH d.o.o.	Bosna in Hercegovina

Odvisne družbe v skupini: Elprom d.o.o., MHE Lobnica d.o.o., Golte d.o.o., Jama Škale v zapiranju d.o.o. in Saša Inkubator d.o.o. mirujejo oz. zaradi nepomembnosti niso vključene v uskupinjevanje niti na nivoju svoje obvladujoče družbe, niti na nivoju skupine. Nevključitev teh družb ni pomembna za resničen in pošten prikaz delovanja skupine.

5.5.1.2 PRIDRUŽENE DRUŽBE

Pridružene družbe so tiste, v katerih imajo družbe skupine pomemben, ne pa prevladujoč vpliv na poslovne odločitve, deleži družb skupine v njih pa se gibljejo med 20 in 50 %.

Pridružene družbe

Naziv družbe	Država sedeža družbe
Eldom, družba za storitve in gostinstvo, d.o.o.	Slovenija
Erico, inštitut za ekološke raziskave, d.o.o.	Slovenija
PLP, lesna industrija, d.o.o.	Slovenija
Sipoteh, strojna in proizvodna industrija, d.o.o.	Slovenija

5.5.1.3 SKUPAJ OBVLADOVANE DRUŽBE

Naložbe v skupaj obvladovane družbe so tiste, v katerih skupina skupaj z drugimi lastniki skupno obvladuje delovanje take družbe in sicer na podlagi pogodbeno dogovorjene delitve obvladovanja.

Skupaj obvladovane družbe

	Država sedeža družbe	Solastnica - družba skupine HSE
Soenergetika d.o.o.	Slovenija	Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

5.5.2 Podlaga za sestavo

Pri pripravi skupinskih računovodskih izkazov na dan 31.12.2011 je skupina upoštevala:

- MSRP, ki vključujejo Mednarodne računovodske standarde (MRS), Pojasnila Stalnega odbora za pojasnjevanje (SOP), Mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP) in Pojasnila Odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP), kot jih je sprejela Evropska unija (v nadaljevanju EU);
- Zakon o gospodarskih družbah;
- Energetski zakon;
- Zakon o rudarstvu;
- Pravilnik o računovodstvu skupine in
- Ostalo veljavno zakonodajo.

A) TRENUTNO VELJAVNI STANDARDI IN POJASNILA

- Spremembe MRS 24 »Razkrivanje povezanih strank« - Poenostavitev zahtev po razkritju za družbe, povezane z vlado, in razlaga opredelitve povezane stranke, ki jih je EU sprejela 19. julija 2010 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2011 ali kasneje),
- Spremembe MRS 32 »Finančni instrumenti: predstavljane« - Obračunavanje izdaje delniških pravic, ki jih je EU sprejela 23. decembra 2009 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. februarja 2010 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 1 »Prva uporaba Mednarodnih standardov računovodskega poročanja« - Omejeno izvzetje od primerjalnih razkritij po MSRP 7 za uporabnike, ki prvič uporabljajo MSRP, ki jih je EU sprejela 30. junija 2010 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2010 ali kasneje),

- Spremembe različnih standardov in pojasnil »Izboljšave MSRP (2010)«, ki izhajajo iz letnega projekta za izboljšanje MSRP, objavljenega 6. maja 2010 (MSRP 1, MSRP 3, MSRP 7, MRS 1, MRS 27, MRS 34, OPMSRP 13), predvsem z namenom odpravljanja neskladnosti in razlage besedila, ki ga je 18.2.2011 sprejela EU (spremembe je potrebno uporabljati za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2010 ali kasneje oz. 1. januarja 2011, odvisno od standarda/pojasnila),
- Spremembe OPMSRP 14 »MRS 19 - Omejitev sredstva za določeni zaslužek, zahteve glede minimalnega financiranja in njihove medsebojne povezanosti« - Vnaprejšnja plačila zahtev glede minimalnega financiranja, ki jih je EU sprejela 19. julija 2010 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2011 ali kasneje),
- OPMSRP 19 »Poravnava finančnih obveznosti s kapitalskimi instrumenti«, ki ga je EU sprejela 23. julija 2010 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2010 ali kasneje).

Sprejetje teh sprememb obstoječih standardov ni privedlo do nikakršnih sprememb v računovodskih usmeritvah skupine.

B) STANDARDI IN POJASNILA, KI JIH JE IZDAL OPMSRP IN SPREJELA EU, KI ŠE NISO V VELJAVI

- Spremembe MSRP 7 »Finančni instrumenti: razkritja« - Prenosi finančnih sredstev, ki ga je EU sprejela 22. novembra 2011 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2011 ali kasneje).

Skupina se je odločila, da ne bo sprejela teh standardov, popravkov in pojasnil, preden stopijo v veljavo. Skupina pričakuje, da sprejetje teh standardov, popravkov in pojasnil ne bo imelo bistvenega vpliva na skupinske računovodske izkaze v obdobju začetne uporabe.

C) STANDARDI IN POJASNILA, KI JIH JE IZDAL OPMSRP IN JIH EU ŠE NI SPREJELA

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) z izjemo naslednjih standardov, sprememb obstoječih standardov in pojasnil, ki na dan 17.5.2012 niso bili potrjeni za objavo.

- MSRP 9 »Finančni instrumenti« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2015 ali kasneje),
- MSRP 10 »Konsolidirani računovodski izkazi« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MSRP 11 »Skupne ureditve« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MSRP 12 »Razkritja vplivanja na ostala podjetja« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MSRP 13 »Merjenje poštene vrednosti« (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MRS 27 (spremenjen leta 2011) »Ločeni računovodski izkazi« (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- MRS 28 (spremenjen leta 2011) »Naložbe v pridruženca podjetja in skupni podvigi« (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 1 »Prva uporaba Mednarodnih standardov računovodskega poročanja« – Visoka hiperinflacija in odstranitev dogovorjenih datumov za uporabnike, ki prvič uporabljajo MSRP (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. julija 2011 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 7 »Finančni instrumenti: razkritja« – Pobotanje finančnih sredstev in obveznosti (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- Spremembe MSRP 9 »Finančni instrumenti« in MSRP 7 »Finančni instrumenti: razkritja« – Obvezni datum uveljavitve in razkritja prehodov,
- Spremembe MRS 1 »Predstavljanje računovodskih izkazov« – Predstavljanje postavk drugega obsežnega dohodka (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. julija 2012 ali kasneje),
- Spremembe MRS 12 »Davek iz dobička« – Odloženi davek: Povrnitev zadevnih sredstev (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2012 ali kasneje),
- Spremembe MRS 19 »Zaslужki zaposlencev« – Izboljšave obračunavanja pozaposlitvenih zasluţkov (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje),
- Spremembe MRS 32 »Finančni instrumenti: predstavljanje« – Pobotanje finančnih sredstev in obveznosti (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2014 ali kasneje),
- OPMSRP 20 »Stroški odstranjevanja v proizvodni fazi površinskega najdišča« (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2013 ali kasneje).

Skupina predvideva, da uvedba teh standardov, sprememb obstoječih standardov in pojasnil v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na skupinske računovodske izkaze.

Hkrati je obračunavanje varovanja pred tveganji v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti, katerega načel EU še ni sprejela, še vedno neregulirano.

Skupina ocenjuje, da uporaba obračunavanja varovanja pred tveganji v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti v skladu z zahtevami **MRS 39: »Finančni instrumenti: pripoznavanje in merjenje«** ne bi imela pomembnega vpliva na skupinske računovodske izkaze, če bi bila uporabljena na datum skupinskega izkaza finančnega položaja.

5.5.3 Podlaga za merjenje

Skupinski računovodski izkazi so pripravljeni na osnovi izvirnih vrednosti bilančnih postavk družb v skupini, razen naslednjih sredstev in obveznosti, ki so prikazana po pošteni vrednosti:

- izpeljani finančni instrumenti,
- za prodajo razpoložljiva finančna sredstva, če je pošteno vrednost mogoče določiti.

5.5.4 Valutna poročanja

5.5.4.1 FUNKCIJSKA IN PREDSTAVITVENA VALUTA

Skupinski računovodski izkazi v tem poročilu so predstavljeni v evrih (EUR) brez centov, ki je hkrati funkcijska in predstavitvena valuta skupine. Zaradi zaozkroževanja vrednostnih podatkov lahko prihaja do nepomembnih odstopanj v seštevkih v preglednicah.

5.5.4.2 PREVEDBA TUJIH VALUT

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v ustrezno funkcijsko valuto po menjalnem tečaju na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti ob koncu poročevalskega obdobja, se preračunajo v funkcijsko valuto po takrat veljavnem menjalnem tečaju. Pozitivne ali negativne tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem kot tudi odplačno vrednost v tuji valuti, preračunano po menjalnem tečaju na kon-

cu obdobja. Nedenarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti in izmerjena po pošteni vrednosti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po menjalnem tečaju na dan, ko je določena višina poštene vrednosti. Tečajne razlike se pripoznajo v skupinskem izkazu poslovnega izida, in sicer po neto načelu (razlika med pozitivnimi in negativnimi tečajnimi razlikami med prihodki oz. razlika med negativnimi in pozitivnimi tečajnimi razlikami med odhodki).

Pri prevajanju računovodskih izkazov odvisnih družb v tujini, katerih funkcijsko valuta ni enaka predstavitveni valuti skupine, se uporabijo naslednji tečaji:

- sredstva in obveznosti (razen kapitala) preračunani po menjalnem tečaju na dan poročanja,
- kapital po izvirnem tečaju,
- prihodki in odhodki po povprečnem menjalnem tečaju v letu poročanja.

5.5.5 Uporaba ocen in presoj

Priprava skupinskih računovodskih izkazov zahteva, da poslovodstvo oblikuje določene ocene in predpostavke, ki vplivajo na izkazane zneske sredstev in obveznosti, prihodkov in odhodkov ter razkritja pogojnih sredstev in obveznosti v poročevalnem obdobju.

Ocene in predpostavke temeljijo na preteklih izkušnjah in drugih dejavnih, ki se v danih okoliščinah štejejo za utemeljene, na podlagi katerih so izražene presoje o knjigovodski vrednosti sredstev in obveznosti. Ker so ocene in predpostavke podvržene subjektivni presoji in določeni stopnji negotovosti, se poznejši dejanski rezultati lahko razlikujejo od ocen. Ocene se redno preverjajo. Spremembe računovodskih ocen se pripoznajo v obdobju, v katerem so bile ocene spremenjene, če sprememba vpliva samo na to obdobje, ali v obdobju spremembe in v prihodnjih obdobjih, če sprememba vpliva na prihodnja obdobja.

Ocene in predpostavke so prisotne pri najmanj naslednjih presojah:

- oceni dobe koristnosti amortizirljivih sredstev (razkritje 5.5.8.1. – točka 1, 2),
- preizkusu oslabitve sredstev (razkritje 5.5.8.1. – točka 1, 2, 3, 4),
- oceni poštene vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov (razkritje 5.5.8.3 in 5.5.8.4),
- oceni udenarljive vrednosti terjatev (razkritje 5.5.8.1),
- oceni čiste iztržljive vrednosti zalog (razkritje 5.5.8.1. – točka 7)

- oceni rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine (razkritje 5.5.8.1. – točka 13)
- oceni drugih rezervacij (razkritje 5.5.8.1. – točka 14) in
- oceni pogojnih obveznosti in sredstev (razkritje 5.5.8.1. – točka 21).

5.5.6 Podružnice in predstavništva

Skupina ima v tujini tri podružnice, in sicer na Češkem, Slovaškem in v Makedoniji, ter dve predstavništvi, in sicer v Srbiji in Romuniji. Preko podružnic družbe skupine v letu 2011 niso izvajale poslov. Poslovanje podružnic in predstavništev je vključeno v računovodske izkaze skupine.

5.5.7 Pomembne računovodske usmeritve

Skupinski računovodski izkazi so izdelani na osnovi računovodskih usmeritev, prikazanih v nadaljevanju. Navedene računovodske usmeritve so uporabljene za vsa predstavljena leta, razen če ni drugače navedeno.

Kadar je bilo potrebno, smo primerjalne informacije prilagodili, tako da so v skladu s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

5.5.7.1 OSNOVA ZA USKUPINJEVANJE

Skupinski računovodski izkazi vključujejo računovodske izkaze obvladujoče družbe in odvisnih družb. Odvisne družbe so tiste, ki jih obvladuje skupina. To pomeni, da ima skupina zmožnost odločati o finančnih in poslovnih usmeritvah družbe za pridobivanje koristi iz njenega delovanja. Računovodski izkazi odvisnih družb so vključeni v skupinske računovodske izkaze od datuma, ko se obvladovanje začne, do datuma, ko preneha.

Transakcije z lastniki neobvladujočega deleža se obravnavajo enako kot transakcije z zunanjimi partnerji. Dobički in izgube lastnikov neobvladujočega deleža se izkažejo v skupinskem izkazu poslovnega izida. Kapital lastnikov neobvladujočega deleža se v skupinskem izkazu finančnega položaja prikaže ločeno od ostalih postavk kapitala. Izgube, ki se nanašajo na neobvladujoče deleže v odvisni družbi, se razporedijo v postavko neobvladujoči deleži, čeprav postavka izkazuje zato negativno stanje.

Računovodski izkazi družb skupine so združeni v skupinske računovodske izkaze na podlagi popolnega uskupinjevanja. Računovodski izkazi so združeni od postavke do postavke, tako da se seštevajo sorodne postavke sredstev, dolgov, kapitala, prihodkov in odhodkov.

Pri sestavi skupinskih računovodskih izkazov so izločena stanja terjatev in obveznosti med družbami v skupini, prihodki in odhodki ter nerealizirani dobički in izgube, ki izhajajo iz poslov znotraj skupine.

Tečajne razlike iz prevedbe računovodskih izkazov odvisnih družb, katerih funkcijska valuta ni enaka predstaviteni valuti skupine, se pripoznajo v uskupinjevalnem popravku kapitala oz. v drugem vseobsegajočem donosu.

5.5.7.2 NEOPREDMETENA SREDSTVA

Neopredmetena sredstva sodijo med dolgoročna sredstva in omogočajo izvajanje dejavnosti družb skupine, pri tem pa fizično ne obstajajo.

Med neopredmetenimi sredstvi so izkazane dolgoročne premoženjske pravice (tudi emisijski kuponi), dobro ime in druga neopredmetena sredstva.

Neopredmeteno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. V nabavno vrednost se štejejo tudi uvozne ali nevračljive nakupne terjatve, po odštetu trgovskih in drugih popustov, ter vsi stroški, neposredno pripisljivi pripravljanju sredstva za nameravano uporabo. Stroški izposojanja, ki se pripišejo neposredno nakupu neopredmetenega sredstva v pripravi (to je do aktivacije sredstva), se pripoznajo kot del nabavne vrednosti takega sredstva.

Za poznejše merjene neopredmetenih sredstev se uporablja model nabavne vrednosti.

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega (sestavnega) dela neopredmetenega sredstva. Amortizacija se začne obračunavati od nabavne vrednosti, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo.

Emisijski kuponi se ne amortizirajo, vrednost porabe emisijskih kuponov se izračuna na podlagi metode tehtane povprečne cene. Emisijski kuponi, prejeti od države, se vrednotijo na začetku po 1 EUR za kupon ob hkratnem povečanju dolgoročno odloženih prihodkov.

Dobro ime se pojavi pri uskupinjevanju in predstavlja presežek nabavne vrednosti nad deležem družbe v poštenu vrednosti pridobljenih razpoznavnih sredstev, obveznosti in pogojnih obveznosti odvisne družbe na datum pridobitve. Dobro ime se pripozna kot sredstvo in se najmanj enkrat letno pregleda zaradi oslabitve. Vsaka oslabitev se takoj pripozna v skupinskem izkazu poslovnega izida in se naknadno ne odpravi. Ob odtujitvi odvisne družbe se ustrezeni znesek dobrega imena vključi v ugotavljanje dobička/izgube pri prodaji in vpliva na poslovni izid skupine.

Skupina nima neopredmetenih sredstev, za katere bi ob nabavi evidentirala preostalo vrednost.

Amortizacijske metode in dobe koristnosti skupin neopredmetenih sredstev se preverijo ob koncu vsakega poslovnega leta in po potrebi prilagodijo. V primeru podaljšanja dobe koristnosti se stroški obračunane amortizacije v poslovnem letu zmanjšajo, v primeru skrajšanja dobe koristnosti pa povečajo. Prilagoditev dobe koristnosti je potrebno preračunati tako, da se bo neopredmeteno sredstvo zamortiziralo v novi predvideni dobi koristnosti. Sprememba dobe koristnosti se obravnava kot sprememba računovodske ocene ter vpliva le na obdobje v katerem je bila računovodska ocena spremenjena in na vsako naslednje obdobje v preostali dobi koristnosti.

Ocenjene dobe koristnosti za posamezna neopredmetena sredstva so:

Amortizacijske skupine neopredmetenih sredstev

Skupina neopredmetenih sredstev	Amortizacijska stopnja	Življenjska doba
Računalniški programi	7,6 - 50 %	2 - 13 let
Licence	10 - 50 %	2 - 10 let
Koncesijske pravice	2 %	50 let
Druge dolgoročne premoženjske pravice	10 - 25 %	4 - 10 let
Druga neopredmetena sredstva	10 %	10 let

Poznejši stroški v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se stroški nanašajo. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko pride do njih.

Neopredmeteno sredstvo se izloči iz poslovnih knjig ob odtujitvi, razlika med čisto prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo odtujenega neopredmetenega sredstva se prenese med druge poslovne prihodke oz. odpise vrednosti.

5.5.7.3 NEPREMIČNINE, NAPRAVE IN OPREMA

Nepremičnine, naprave in oprema so del dolgoročnih sredstev v lasti družb skupine, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti družb.

Nepremičnine, naprave in oprema vključujejo zemljišča, zgradbe, proizvodilno opremo, drugo opremo in sredstva v gradnji in izdelavi.

Nepremičnine, naprave in oprema (v nadaljevanju osnovna sredstva) so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in nabrane izgube iz oslabitev. Nabavna vrednost vključuje stroške, ki se lahko neposredno pripišejo pridobitvi posameznega sredstva. V nabavno vrednost so vključeni stroški izposojanja v zvezi s pridobitvijo osnovnega sredstva do njegove usposobitve za uporabo. Nabavna vrednost ne vsebuje stroškov razgradnje oz. obnovitve osnovnih sredstev.

Deli naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna sredstva. Nadomestni deli večjih vrednosti so evidentirani med osnovnimi sredstvi in se amortizirajo v dobi koristnosti sredstva, za katerega so bili nabavljeni.

Predvideni stroški rednih pregledov in popravil osnovnih sredstev se obravnavajo kot deli osnovnih sredstev. To so popravila, ki se običajno izvajajo vsakih nekaj let (ciklično) in so vrednostno pomembna.

Nabavno vrednost osnovnega sredstva, zgrajenega ali izdelanega v skupini, tvorijo stroški, ki jih je povzročila njegova zgraditev ali izdelava, in posredni stroški njegove zgraditve ali izdelave, ki mu jih je mogoče pripisati.

Za poznejše merjenje nepremičnin, naprav in opreme se uporablja model nabavne vrednosti.

Družbe skupine nimajo osnovnih sredstev, za katere bi ob nabavi evidentirala preostalo vrednost.

Brezplačno pridobljena sredstva se amortizirajo, hkrati pa se med druge poslovne prihodke prenese del dolgoročno odloženih prihodkov, ki je enak vrednosti obračunane amortizacije.

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega (sestavnega) dela osnovnega sredstva. Amortizacija se začne obračunavati od nabavne vrednosti, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo. Zemljišča, kamnolomi in sredstva v gradnji oz. izdelavi se ne amortizirajo.

Ocenjene dobe koristnosti za posamezne nepremičnine, naprave in opremo so:

Amortizacijske skupine nepremičnin, naprav in opreme

Skupina nepremičnin, naprav in opreme	Amortizacijska stopnja	Življenjska doba
Zgradbe	1 - 10 %	10 - 100 let
Deli zgradb	2,5 - 20 %	5 - 40 let
Proizvajalna oprema	1,3 - 20 %	5 - 77 let
Deli proizvodilne opreme	5 - 33 %	3 - 20 let
Računalniška oprema	20 - 50 %	2 - 5 let
Pohištvo	10 - 25 %	4 - 10 let
Drobni inventar	12,5 - 33,33 %	3 - 8 let
Osebnna vozila	10 - 20 %	5 - 10 let
Druga vozila	4 - 25 %	4 - 25 let
Druge naprave in oprema	4 - 33,33 %	3 - 25 let

Amortizacijske metode in dobe koristnosti skupin osnovnih sredstev se preverijo ob koncu vsakega poslovnega leta in po potrebi prilagodijo. V primeru podaljšanja dobe koristnosti se stroški obračunane amortizacije v poslovnem letu zmanjšajo, v primeru skrajšanja dobe koristnosti pa povečajo. Prilagoditev dobe koristnosti je potrebno preračunati tako, da se bo osnovno sredstvo zamortiziralo v novi predvideni dobi koristnosti. Sprememba dobe koristnosti se obravnava kot sprememba računovodske ocene ter vpliva le na obdobje v katerem je bila računovodska ocena spremenjena in na vsako naslednje obdobje v preostali dobi koristnosti.

Stroški zamenjave dela osnovnega sredstva se pripišejo knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi, povezane z delom tega sredstva, pritekale v družbo, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški (npr. tekoče vzdrževanje) so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko pride do njih.

Dobički in izgube, nastali pri odtujitvi osnovnih sredstev, se ugotavljajo kot razlika med čisto prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo odtujenega sredstva in se izkažejo med drugimi poslovnimi prihodki oz. odpisi vrednosti.

5.5.7.4 NAJETA SREDSTVA

Najem je razvrščen kot finančni najem, če se s pogoji najema pomembna tveganja in koristi lastništva prenesajo na najemnika.

5.5.7.5 DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V ODVISNE DRUŽBE

Naložbe v odvisne družbe so tiste, v katerih ima družba ali več družb v skupini skupno prevladujoč vpliv.

V skupinskih računovodskih izkazih so naložbe v odvisne družbe izločene, razen v primeru družb, ki so z vidika skupine nepomembne. Te so v skupinskih računovodskih izkazih obračunane po nabavni vrednosti.

Družbe skupine pripoznajo prihodke iz finančne naložbe v obdobju, ko je sprejet sklep o izplačilu deležev v dobičku. Dodatni vložki v odvisne družbe povečujejo nabavno vrednost naložb.

Morebitni znaki slabitve naložb v odvisne družbe se ugotavljajo na letni ravni. V primeru, da obstajajo nepristranski dokazi, da je nastala izguba zaradi oslabitve, se znesek izgube izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo finančnega sredstva in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po tržni obrestni meri za podobna finančna sredstva in pripozna kot poslovni odhodek.

5.5.7.6 DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V PRIDRUŽENE IN SKUPAJ OBVLADOVANE DRUŽBE

Naložbe v pridružene družbe so tiste, v katerih imajo družbe skupine pomemben vpliv, praviloma se delež v takih družbah giblje med 20-50 %.

Naložbe v skupaj obvladovane družbe so tiste, v katerih družba skupine skupaj z drugimi lastniki skupno obvladuje delovanje take družbe in sicer na podlagi pogodbeno dogovorjene delitve obvladovanja.

Tako naložbe v pridružene kot skupaj obvladovane družbe so v skupinskih računovodskih izkazih izkazane po nabavni vrednosti.

V skupinskih računovodskih izkazih se obračunava naložbe v pridružene in skupaj obvladovane družbe po kapitalski metodi.

5.5.7.7 FINANČNI INSTRUMENTI

Finančni instrumenti vključujejo naslednje postavke:

- neizpeljana finančna sredstva,
- neizpeljane finančne obveznosti,
- izpeljane finančne instrumente.

5.5.7.7.1 Neizpeljana finančna sredstva

Neizpeljana finančna sredstva skupine vključujejo za prodajo razpoložljiva finančna sredstva, terjatve in posojila ter denar in denarne ustreznike.

Pripoznanje finančnega sredstva se odpravi, ko ugasnejo pogodbene pravice do denarnih tokov iz tega sredstva ali ko se prenese pravice do pogodbenih denarnih tokov iz finančnega sredstva na podlagi posla, v katerem se prenesejo vsa tveganja in koristi iz lastništva finančnega sredstva.

— ZA PRODAJO RAZPOLOŽLJIVA FINANČNA SREDSTVA

Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva so tista neizpeljana finančna sredstva, ki so označena kot razpoložljiva za prodajo (vključno z Drugimi dolgoročnimi finančnimi naložbami) ali pa niso uvrščena kot posojila in terjatve ali finančna sredstva po poštenu vrednosti preko poslovnega izida.

Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva se pripoznajo po datumu trgovanja.

Vrednotena so po poštenu vrednosti, če je pošteno vrednost mogoče ugotoviti in se dobički ali izgube pri vrednotenju pripoznajo neposredno v drugem vseobsegajočem donosu oz. kapitalu, razen izgub zaradi oslabitve. Te se pripoznajo tako, da se morebitna nabrana izguba, ki je predhodno pripoznana v drugem vseobsegajočem donosu in izkazana v rezervi za pošteno vrednost, prenese v poslovni izid. Poznejši porast v poštenu vrednosti oslabljenega lastniškega vrednostnega papirja, ki je na razpolago za prodajo, se pripozna v rezervi za pošteno vrednost.

Pri odpravi pripoznanja naložbe se nabrani dobički in izgube, izkazani v drugem vseobsegajočem donosu, prenesejo v poslovni izid.

Če poštene vrednosti ni mogoče zanesljivo izmeriti, saj je razpon ocen utemeljene poštene vrednosti pomemben in je verjetnost različnih ocen težko presoditi, družbe skupine merijo finančno sredstvo po nabavni vrednosti.

– POSOJILA IN TERJATVE

Posojila in terjatve so neizpeljana finančna sredstva z nespremenljivimi ali določljivimi plačili, ki ne kotirajo na delujočem trgu.

Ob začetnem pripoznanju so izkazana po pošteni vrednosti, povečani za neposredne stroške posla. Po začetnem pripoznanju se posojila in terjatve izmerijo po odplačni vrednosti ter zmanjšajo za izgube zaradi oslabitve. Posojila in terjatve so v skupinskem izkazu finančnega položaja izkazana med finančnimi in poslovnimi sredstvi in zajemajo dana posojila, dane depozite, terjatve do kupcev in terjatve do drugih.

Posojila se v poslovnih knjigah pripoznajo po datumu poravnave, terjatve pa po datumu trgovanja.

Vključena so med kratkoročna sredstva, razen za zapadlosti večje od 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja. V tem primeru so razvrščena med dolgoročna sredstva.

– DENARNA SREDSTVA IN NJIHOVI USTREZNIKI

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki zajemajo gotovino, bančne depozite do treh mesecev in druge kratkoročne, hitro unovčljive naložbe z originalno dospelostjo treh mesecev ali manj. Izkazani so po nabavni vrednosti. Prekoračitve stanj na bančnih računih so vključene med kratkoročne finančne obveznosti.

5.5.7.7.2 Neizpeljane finančne obveznosti

Neizpeljane finančne obveznosti zajemajo finančne in poslovne obveznosti. Neizpeljane finančne obveznosti se na začetku izkazujejo po pošteni vrednosti, povečani za stroške, ki se neposredno pripisujejo poslu. Po začetnem pripoznanju se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti.

Med njimi družbe skupine izkazujejo prejeta posojila z obrestmi in druge finančne obveznosti, obveznosti do dobaviteljev in obveznosti do drugih.

Prejeta posojila na začetku pripozna na dan njihove poravnave (plačila), ostale neizpeljane finančne obveznosti pa na datum trgovanja.

Del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapade v plačilo prej kot v letu dni po datumu izkaza finančnega položaja, je izkazan med kratkoročnimi finančnimi obveznostmi.

5.5.7.7.3 Izpeljani finančni instrumenti

Izpeljani finančni instrumenti se uporabljajo za varovanje izpostavljenosti družb skupine pred tveganji (cenovnimi, obrestnimi in valutnimi). Družbe skupine

imajo sklenjene obrestne in valutne zamenjave ter terminske pogodbe za nakup EE v naslednjih letih.

Gre za finančne instrumente, ki ne zahtevajo začetne finančne naložbe, njihova vrednost pa se spreminja zaradi spremembe obrestnih mer, cen blaga ali deviznega tečaja.

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti in sicer po neto načelu, kar pomeni da sama vrednost sklenjenega posla ni izkazana v računovodskih izkazih.

Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se obravnavajo, kot je opisano v nadaljevanju:

- ko se izpeljani finančni instrument določi kot varovanje pred tveganjem v primeru izpostavljenosti spremenljivosti denarnih tokov, ki jih je mogoče pripisati posameznemu tveganju, povezanemu s pripoznanim sredstvom ali obveznostjo ali zelo verjetnimi predvidenimi posli, ki lahko vplivajo na poslovni izid, se uspešni del sprememb v pošteni vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta pripozna v drugem vseobsegajočem donosu in razkrije v rezervi za pošteno vrednost. Neuspešni del sprememb poštene vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta se pripozna neposredno v poslovnem izidu. Družba skupine predvidoma preneha obračunavati varovanje pred tveganjem, če instrument za varovanje pred tveganjem ne zadošča več sodelom za obračunavanje varovanja pred tveganjem, če se instrument za varovanje pred tveganjem proda, odpove ali izkoristi. Nabrani dobiček ali izguba, pripoznan v drugem vseobsegajočem donosu, ostane izkazan v rezervi za pošteno vrednost, dokler predvideni posel ne vpliva na poslovni izid. Če predvidenega posla ni več pričakovati, se mora znesek pripoznan v drugem vseobsegajočem donosu pripoznati neposredno v poslovnem izidu. V drugih primerih se znesek, pripoznan v drugem vseobsegajočem donosu, prenese v poslovni izid za isto obdobje, v katerem pred tveganjem varovana postavka vpliva na poslovni izid.
- učinki drugih izpeljanih finančnih instrumentov, ki niso opredeljeni kot varovanje pred tveganjem v primeru izpostavljenosti spremenljivosti denarnih tokov oz. jih ni mogoče pripisati posameznemu tveganju, povezanemu s pripoznanim sredstvom ali obveznostjo, se pripoznajo v poslovnem izidu.

5.5.7.8 ZALOGE

Zaloge so vrednotene po izvirni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Izvirna vrednost zajema nabavno vrednost, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je zmanjšana za dobljene popuste. Neposredni stroški nabave so prevozní stroški, stroški nakladanja, prekladanja in razkladanja, stroški spremljanja blaga in drugi stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno pridobljenemu trgovskemu blagu ali materialu. Popusti pri nakupni ceni obsegajo tako tiste, ki so navedeni na računu, kot tiste, ki so dobljeni kasneje in se nanašajo na posamezno nabavo.

Vrednost gotovih proizvodov in nedokončane proizvodnje vključuje celotne proizvodjalne stroške v ožjem pomenu, ki vsebujejo neposredne stroške materiala, neposredne stroške storitev, neposredne stroške dela, neposredne stroške amortizacije in splošne proizvodjalne stroške. Splošni proizvodjalni stroški so stroški materiala, storitev, plač in amortizacije, ki so obračunani v okviru proizvodjalnega procesa, a jih ni mogoče neposredno povezati z nastajajočimi poslovnimi učinki. Delež proizvodjalnih stroškov in skupnih stroškov (materiala, storitev, stroškov dela in amortizacije) se ugotovi enkrat letno na podlagi podatkov iz preteklega leta.

Če se cene v obračunskem obdobju novo nabavljenih količinskih enot razlikujejo od cen količinskih enot iste vrste v zalogi, se med letom za zmanjšanje teh količin uporablja metoda zaporednih cen (fifo) oz. metoda tehtanih povprečnih cen (emisijski kuponi za trgovanje pri obvladujoči družbi). Po metodi tehtanih povprečnih cen vrednoti zaloge še ena odvisna družba, vrednostno pa to ne pomeni bistvenega odmika od računovodskih usmeritev skupine, zato tudi ni izveden popravek na nivoju skupine.

Čista iztržljiva vrednost je ocenjena na podlagi prodajne cene v običajnem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje. Odpisi poškodovanih, pretečenih, neuporabnih zalog se opravijo redno med letom po posameznih postavkah.

Najmanj enkrat na leto in sicer po stanju na dan izdelave letnih računovodskih izkazov se oceni dokaze o oslabitvi zalog. Oslabljenost zalog se oceni za vsako posamezno vrsto zalog. Posamezne vrste zalog se razporedi v skupine zalog s podobnimi lastnostmi, na podlagi časovne komponente gibanja zalog. Pri oceni oslabitve za posamezno skupino se uporabljajo kriteriji strokovne presoje, nadaljnje uporabe ali prodaje.

5.5.7.9 OSLABITEV SREDSTEV**5.5.7.9.1 Finančna sredstva**

Za finančno sredstvo se šteje, da je oslabiljeno, če obstajajo objektivni dokazi, iz katerih je razvidno, da je zaradi enega ali več dogodkov prišlo do zmanjšanja pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz naslova tega sredstva, ki se dajo zanesljivo izmeriti.

Objektivni dokazi o oslabitvi finančnih sredstev so lahko naslednji: neizpolnitev ali kršitev s strani dolžnika; poslabšanje plačilne zmožnosti posojilojemalcev; znaki, da bo dolžnik šel v stečaj; izginotje delujočega trga za tovrstni instrument.

— OSLABITEV TERJATEV IN DANIH POSOJIL

Družbe skupine ocenijo dokaze o oslabitvi terjatev posamično.

Če se oceni, da knjigovodska vrednost terjatve presega njeno pošteno, to je udenarljivo vrednost, se terjatev slabi.

Kot dvomljive terjatve do drugih se izkažejo tiste, ki niso poravnane v roku 180 dni od datuma zapadlosti.

Kot sporne terjatve se štejejo tiste, ki izpolnjujejo enega izmed naslednjih pogojev:

- na sodišču se je pričel sodni postopek izterjave,
- objavljen je sklep o začetku postopka prisilne poravnave, likvidacije ali stečaja.

Za dokončne odpise terjatev so potrebne ustrezne dokazne listine: pravnomočni sklepi prisilne poravnave, stečajnega postopka, sodne odločbe ali druge ustrezne listine.

V primeru, da so bila opravljena vsa dejanja s skrbnostjo dobrega gospodarja, za dosego poplačila določene neporavnane terjatve in v primeru, da bi bilo zaradi višine zneska terjatve za družbe skupine negotovno, da se gre v postopek izterjave preko sodišča, se terjatev v celoti dokončno odpiše na podlagi sklepa posloводства.

Družbe skupine ocenijo dokaze o oslabitvi posojil posebej za vsako posojilo posamično.

Izguba zaradi oslabitve v zvezi s finančnim sredstvom, izkazanim po odplačni vrednosti, se izračuna kot razlika med neodpisano vrednostjo sredstva in pričakovanimi prihodnjimi denarnimi tokovi, razobremenjenimi po izvirni veljavni obrestni meri. Izgube se pripoznajo v poslovnem izidu.

5.5.7.9.2 Nefinančna sredstva

Družbe skupine ob vsakem datumu poročanja preverijo knjigovodsko vrednost pomembnih nefinančnih sredstev z namenom, da ugotovijo, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Za namen preizkusa oslabitve se sredstva, ki jih ni mogoče preizkusiti posamično, uvrstijo v najmanjšo možno skupino sredstev, ki ustvarjajo denarne tokove iz nadaljnje uporabe in ki so pretežno neodvisna od prejemkov drugih sredstev ali skupin sredstev (denar ustvarjajoča enota).

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova/njena knjigovodska vrednost presega njegovo/njeno nadomestljivo vrednost. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida.

Družbe izgube zaradi oslabitve v preteklih obdobjih ob koncu poročevalskega obdobja ovrednotijo in tako ugotovijo, če je prišlo do zmanjšanja izgube ali ta celo več ne obstaja. Izguba zaradi oslabitve se odpravi, če je prišlo do spremembe ocen, na podlagi katerih družba določi nadomestljivo vrednost sredstva. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve.

5.5.7.10 KAPITAL

Osnovni kapital in kapitalske rezerve predstavljajo denarne in stvarne vloške lastnika obvladujoče družbe.

Splošni prevrednotovalni popravki kapitala so dne 31. decembra 2002 v skladu s tedaj veljavnimi Slovenskimi računovodskimi standardi vključevali revalorizacijo osnovnega kapitala pred letom 2002. Popravek zaradi prehoda na nove Slovenske računovodske standarde je bil prenesen v kapitalske rezerve. Znesek se lahko uporabi zgolj za povečanje osnovnega kapitala.

Druge rezerve so zneski, ki so namensko zadržani dobički preteklih let obvladujoče družbe. Oblikovane so na podlagi sklepa ustreznega organa vodenja in nadzora.

Rezerva za pošteno vrednost predstavlja zneske prevrednotenj izpeljanih finančnih instrumentov in za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev družb skupine

V zadržanem poslovnem izidu so izkazani poslovni izidi družb v skupini preteklih in tekočega leta.

V uskupinjevalnem popravku kapitala so prikazane tečajne razlike iz preračunov postavk v računovodskih izkazih družb v skupini, delujočih v tujini.

Kapital manjšinskih lastnikov predstavlja njihov delež v celotnem kapitalu odvisnih družb.

5.5.7.11 REZERVACIJE ZA JUBILEJNE NAGRADE IN ODPRAVNINE

Družbe skupine so v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivnimi pogodbami in internimi pravilniki zavezane k izplačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na konec poslovnega leta. Izračun je narejen za vsakega zaposlenega tako, da upošteva stroške odpravnin ob upokojitvi in stroške vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Izračun z uporabo projicirane enote pripravi aktuar za vse družbe skupine. Plačila za odpravnine ob upokojitvi in izplačila jubilejnih nagrad zmanjšujejo oblikovane rezervacije.

5.5.7.12 DRUGE REZERVACIJE

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba skupine zaradi preteklih dogodkov pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Vrednost rezervacije mora biti enaka sedanji vrednosti izdatkov, ki bodo po pričakovanju potrebni za poravnavo obveze. Ker so rezervacije namenjene pokrivanju verjetnih, ne pa gotovih obveznosti, je znesek, pripoznan kot rezervacija, najboljša ocena izdatkov, potrebnih za poravnavo obveze, obstoječe na dan izkaza finančnega položaja. Pri doseganju najboljše ocene rezervacije se upoštevajo tveganja in negotovosti, ki neizogibno spremljajo dogodke in okoliščine.

Rezervacije se zmanjšujejo neposredno za stroške oz. odhodke, za pokrivanje katerih so bile oblikovane. To pomeni, da se v poslovnem letu takšni stroški oz. odhodki ne pojavijo več v poslovnem izidu.

V primeru da se predvidene obveznosti ne pojavijo se znesek oblikovanih rezervacij odpravi in izkaže med drugimi poslovnimi prihodki.

5.5.7.13 DRUGA SREDSTVA IN OBVEZNOSTI

Med drugimi sredstvi so izkazane dolgoročne in kratkoročne aktivne časovne razmejitve (odloženi stroški in nezaračunani prihodki).

Odloženi stroški oz. odhodki so zneski, ki ob svojem nastanku še ne bremenijo poslovnega izida. Nezaračunani prihodki so prihodki, ki se upoštevajo v poslovnem izidu, čeprav še niso bili zaračunani.

Med drugimi obveznostmi so izkazane dolgoročne in kratkoročne pasivne časovne razmejitve (vnaprej vračunani stroški in odloženi prihodki).

Vnaprej vračunani stroški so zneski, ki se še niso pojavili, ampak se bodo v prihodnje in že trenutno vplivajo na poslovni izid.

Odloženi prihodki so prihodki, ki bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke.

5.5.7.14 POGOJNE OBVEZNOSTI IN POGOJNA SREDSTVA

Pogojna obveznost je:

- možna obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj potrdi samo pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba skupine ne obvladuje v celoti; ali
- sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi, ali zneska obveze ni mogoče izmeriti dovolj zanesljivo.

Pogojno sredstvo je možno sredstvo, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katerega obstoj potrdi le pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba skupine ne obvladuje v celoti.

5.5.7.15 PRIHODKI

Prihodki iz prodaje se pripoznajo po pošteni vrednosti prejetega poplačila ali terjatve iz tega naslova, in sicer zmanjšani za popuste. Prihodki se izkažejo, ko je kupec prevzel vse pomembne oblike tveganja in koristi, povezanih z lastništvom sredstva, ko obstaja gotovost glede poplačljivosti nadomestila in z njim povezanih stroškov in ko družba skupine preneha odločati o prodanih proizvodih.

Prodaja blaga se pripozna, ko družba skupine stranki dostavi blago, stranka je blago sprejela, izterljivost povezanih terjatev pa je razumno zagotovljena. V primeru, da imajo družbe v skupini več pozitivnih kot negativnih tečajnih razlik iz poslovanja, te izkažejo med čistimi prihodki od prodaje blaga.

Prodaja storitev se pripozna v obračunskem obdobju, v katerem se opravijo storitve, glede na zaključek posla, ocenjenega na podlagi dejansko opravljene storitve kot sorazmernega dela celotnih storitev.

Prihodki iz naslova obračunanih **zamudnih obresti** in z njimi povezane terjatve se ob nastanku pripoznajo če je verjetno, da bodo gospodarske koristi povezane s poslom, pritekale v družbo. V nasprotnem primeru se obračuni zamudnih obresti evidentirajo kot pogojna sredstva in v poslovnih knjigah družbe skupine pripoznajo ob plačilu. Evidentiranje zamudnih obresti se obravnava individualno.

Drugi poslovni prihodki, povezani s poslovnimi učinki, so prihodki od odprave rezervacij, prihodki od črpanja odloženih prihodkov, dobički pri prodaji stalnih sredstev, odprave slabitev terjatev, prejete odškodnine in pogodbene kazni ter podobni prihodki (npr. državne podpore).

Državna podpora je obravnavana kot odloženi (časovno razmejeni) prihodek, ki ga družba strogo dosledno in preudarno pripoznava kot drugi poslovni prihodek v dobi koristnosti zadevnega sredstva (na drugi strani družba izkaže strošek amortizacije tega sredstva med poslovnimi odhodki).

Finančni prihodki obsegajo prihodke iz deležev v naložbah, obresti danih posojil in depozitov, pozitivno razliko tečajnih razlik iz financiranja in dobičke pridruženih družb.

5.5.7.16 ODHODKI

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali s povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Poslovni od-

hodki se pripoznajo, ko se stroški ne zadržujejo več v vrednosti zalog, proizvodov in nedokončane proizvodnje oz. ko je trgovsko blago prodano. Stroški, ki se ne morejo zadrževati v zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje so ob svojem nastanku že pripoznani kot poslovni odhodki.

V **nabavni vrednosti prodanega blaga** izkazujemo odhodke povezane s prodajo EE, emisijskih kuponov za trgovanje in odvisne stroške EE. V primeru, da imajo družbe v skupini več negativnih kot pozitivnih tečajnih razlik iz poslovanja, te izkažejo v nabavni vrednosti prodanega blaga.

Stroški materiala so izvirni stroški kupljenega materiala, ki se neposredno porablja pri ustvarjanju poslovnih učinkov (neposredni stroški materiala), pa tudi stroški materiala, ki nimajo take narave in so zajeti v ustrezne namenske (funkcionalne) skupine posrednih poslovnih stroškov. V prvo podskupino spadajo stroški surovin, drugih materialov in kupljenih delov ter polproizvodov, katerih porabo je mogoče povezovati z ustvarjanjem poslovnih učinkov. V drugo skupino spadajo stroški pomožnega materiala za vzdrževanje nepremičnin, naprav in opreme, drobnega inventarja, katerega doba koristnosti ne presega leta dni, nadomestnih delov za servisiranje proizvodov po njihovi prodaji, pisarniškega materiala, strokovne literature in drugega. S stroški materiala so mišljeni tudi vračunani stroški kala, razsipa, okvar in loma.

Stroški storitev so izvirni stroški kupljenih storitev, ki so neposredno potrebne pri nastajanju poslovnih učinkov (stroški neposrednih storitev), pa tudi stroški storitev, ki nimajo take narave in so zajeti v ustrezne namenske (funkcionalne) skupine posrednih poslovnih stroškov. V prvo skupino spadajo stroški predvsem storitev pri izdelovanju proizvodov, v drugo pa predvsem prevoznih storitev, storitev za vzdrževanje, sejamskih storitev, reklamnih storitev, reprezentance, zavarovalnih premij, plačilnega prometa in drugih bančnih storitev (razen obresti), najemnin, svetovalnih storitev, službenih potovanj in podobnih storitev.

Med **odpisi vrednosti** so izkazani stroški amortizacije, ki so povezani z doslednim prenašanjem vrednosti amortizirljivih neopredmetenih sredstev, nepremičnin, naprav in opreme ter naložbenih nepremičnin.

Prav tako so med odpisi vrednosti izkazani odpisi in izgube pri prodaji neopredmetenih sredstev in nepremičnin, naprav in opreme ter oslabitve oz. odpisi terjatev in zalog.

Stroški dela so izvirni stroški, ki se nanašajo na obračunane plače in podobne zneske v bruto zneskih pa tudi na dajatve, ki se obračunavajo od te osnove in niso sestavni del bruto zneskov. Ti stroški lahko nepo-

sredno bremenijo ustvarjanje poslovnih učinkov (stroški neposrednega dela) ali pa imajo naravo posrednih stroškov in so zajeti v ustrezne namenske (funkcionalne) skupine posrednih stroškov.

Drugi poslovni odhodki se pojavljajo v zvezi z oblikovanjem rezervacij, dajatvami za varstvo okolja, koncesninami, donacijami in drugimi dajatvami.

Finančni odhodki obsegajo stroške izposojanja vključno z njimi povezanimi izpeljanimi finančnimi instrumenti, slabitve finančnih naložb in izgube pridruženih družb.

5.5.7.17 OBDAVČITEV

Davki vključujejo obveznosti za odmerjeni in odloženi davek. Odmerjeni davek je izkazan v skupinskem izkazu poslovnega izida. Odloženi davek je izkazan v skupinskem izkazu poslovnega izida in skupinskem izkazu finančnega položaja.

Obveznosti za odmerjeni davek temeljijo na obdavčljivem dobičku za leto. Obdavčljivi dobiček se razlikuje od čistega dobička, poročanega v poslovnem izidu, ker izključuje postavke prihodkov ali odhodkov, ki so obdavčljive ali odbitne v drugih letih, in tudi postavke, ki niso nikoli obdavčljive ali odbitne. Obveznost družb skupine za odmerjeni davek se izračuna z uporabo davčnih stopenj, ki so veljavne na dan poročanja. V primeru, da je obveznost za odmerjeni davek nižja od plačanih akontacij, se izkaže terjatev za odmerjeni davek.

Odloženi davek je v celoti izkazan z uporabo metode obveznosti po izkazu finančnega položaja za začasne razlike, ki nastajajo med davčnimi vrednostmi sredstev in obveznosti ter njihovimi knjigovodskimi vrednostmi v računovodskih izkazih. Odloženi davek se določi z uporabo davčnih stopenj (in zakonov), ki so bili veljavni na dan skupinskega izkaza finančnega položaja in za katere se pričakuje, da bodo uporabljene, ko se odložena terjatev za davek realizira ali pa se odložena obveznost za davek poravna.

Terjatev za odloženi davek se pripozna, če obstaja verjetnost, da bo v prihodnosti na razpolago obdavčljiv dobiček, iz katerega bo mogoče koristiti začasne razlike. Predstavlja višino obračunanega davka od dohodka pravnih oseb od odbitnih začasnih razlik.

Obveznost za odloženi davek predstavlja višino obračunanega davka od dohodka pravnih oseb od obdavčljivih začasnih razlik, kar pomeni večje plačilo davka v prihodnosti.

5.5.7.18 SKUPINSKI IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

Skupina odložene davke, ki izhajajo iz postavk drugega vseobsegajočega donosa ne prikazuje ločeno v samem izkazu, ampak izkaže znesek davka za vsako posamezno postavko v pojasnilih.

5.5.7.19 SKUPINSKI IZKAZ DENARNEGA TOKA

V skupinskem izkazu denarnega toka prikazujemo spremembe stanja denarnih sredstev in denarnih ustreznikov za poslovno leto, za katero se sestavlja. Skupinski izkaz denarnega toka je za del, ki se nanaša na poslovanje, sestavljen po posredni metodi iz podatkov izkazov finančnega položaja in izkazov poslovnega izida družb skupine, za del, ki se nanaša na naložbenje in financiranje pa je sestavljen po neposredni metodi.

5.5.7.20 POROČANJE PO ODSEKIH

Skupina v letnem poročilu ne razkriva poslovanja po odsekih. Poročanje po odsekih morajo v letnih poročilih razkriti družbe, s katerih lastniškimi ali dolžniškimi vrednostnicami se javno trguje in družbe, ki šele izdajajo lastniške ali dolžniške vrednostnice na javnih trgih vrednostnic.

5.5.7.21 PRIMERLJIVI PODATKI

Skupinski računovodski izkazi so v skladu z MSRP pripravljani prvič za leto 2011. V skladu z določili MSRP 1 se smatra datum prehoda 1.1.2010 zato je bilo za zagotavljanje primerljivosti, kot enega temeljnih načel MSRP, potrebno računovodske izkaze za leto 2010 preračunati oz. prerazvrstiti in izdelati v skladu z MSRP. Učinki preračunov oz. prehoda iz SRS na MSRP so predstavljeni v nadaljevanju.

5.5.7.22 SPECIFIKACIJA UČINKOV PREHODA NA MSRP

V skladu z določbami MSRP 1 je skupina pri prehodu na uporabo MSRP pripravila začetni skupinski izkaz finančnega položaja, v katerem so pripoznana vsa sredstva in vse obveznosti, katerih pripoznanje zahtevajo MSRP. Vrednostnih razlik ni bilo ugotovljenih, so pa posamezne postavke sredstev in obveznosti, prihodkov in odhodkov v skupinskih računovodskih izkazih v skladu z MSRP prikazane drugače kot v skupinskih računovodskih izkazih v skladu s SRS. Te prerazvrstitve so sledeče:

A) SKUPINSKI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA LETO 2010

- Tečajne razlike iz poslovanja, ki so bile izkazane med finančnimi prihodki in odhodki, so pobotane in izkazane med čistimi prihodki od prodaje v vrednosti 434.675 EUR.
- Zamudne obresti kupcem, ki so bile izkazane med finančnimi prihodki, so izkazane med drugimi poslovnimi prihodki v vrednosti 586.511 EUR.
- Zamudne obresti dobaviteljem, ki so bile izkazane med finančnimi odhodki, so izkazane med drugimi poslovnimi odhodki v vrednosti 7.549 EUR.
- Drugi prihodki so izkazani med drugimi poslovnimi prihodki v vrednosti 2.546.339 EUR.
- Drugi odhodki so izkazani med drugimi poslovnimi odhodki 1.180.521 EUR.
- Dobički pridruženih družb, ki so bili izkazani v rezervi za pošteno vrednost, so se prenesli med finančne prihodke v vrednosti 86.586 EUR, kar je pozitivno vplivalo na izkazan čisti dobiček skupine po MSRP v primerjavi s SRS.

Hkrati s prehodom na MSRP je bil v družbah skupine poenoten kontni plan, predvsem pri evidentiranju stroškov, kar so družbe upoštevale pri pripravi primerjalnih podatkov za leto 2010 (npr. prenos dela stroškov storitev na druge poslovne odhodke).

B) SKUPINSKI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA NA DAN 1.1.2010

- Dolgoročne aktivne časovne razmejitve, ki so bile izkazane med neopredmetenimi sredstvi, so del drugih dolgoročnih sredstev v vrednosti 212.968 EUR.
- Predujmi za nepremičnine, naprave in opremo, ki so bili izkazani kot del nepremičnin, naprav in opreme, so del dolgoročnih oz. kratkoročnih poslovnih terjatev (odvisno od predvidenega črpanja) v vrednosti 14.859.718 EUR.

- Predujmi za zaloge, ki so bili izkazani znotraj zalog, so del kratkoročnih poslovnih terjatev v vrednosti 70.514 EUR.
- Depoziti do treh mesecev, ki so bili izkazani med kratkoročnimi finančnimi naložbami, so del denarnih sredstev v vrednosti 62.994.293 EUR.
- Obresti danih posojil, ki so bile izkazane med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami, so del kratkoročnih finančnih terjatev (skupaj s posojilom) v vrednosti 51.474 EUR.
- Terjatve za odmerjeni davek, ki so bile izkazane med drugimi poslovnimi terjatvami, so izkazane kot samostojna postavka v skupinskem izkazu finančnega položaja v vrednosti 3.009.653 EUR.
- Obveznosti za odmerjeni davek, ki so bile izkazane med drugimi poslovnimi obveznostmi, so izkazane kot samostojna postavka v skupinskem izkazu finančnega položaja v vrednosti 15.197.728 EUR.
- Dobički pridruženih družb, ki so bili izkazani v rezervi za pošteno vrednost, so se prenesli na zadržani poslovni izid v vrednosti 95.854 EUR.

C) SKUPINSKI IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA LETO 2010

- Začetno stanje denarnih sredstev je povečano za vse depozite do treh mesecev, ki so bili odprti na dan 1.1.2010 v vrednosti 62.994.293 EUR.
- Izdatki in prejemi za pridobitev oz. odtujitev danih kratkoročnih posojil so prikazani v posebni postavki med izdatki in prejemi iz naložbenja, ločeno od ostalih denarnih tokov iz kratkoročnih finančnih naložb.
- Izdatki in prejemi za pridobitev oz. odtujitev prejetih dolgoročnih in kratkoročnih posojil so prikazani v posebni postavki med izdatki in prejemi iz financiranja, ločeno od ostalih denarnih tokov iz dolgoročnih oz. kratkoročnih finančnih obveznosti.
- Obračunane tečajne razlike na stanje denarnih sredstev konec leta 2010, ki so bile izkazane med poslovnimi odhodki, so prikazane ločeno med učinki sprememb deviznih tečajev v vrednosti 4.969 EUR.

D) SKUPINSKI IZKAZ SPREMENB LASTNIŠKEGA KAPITALA NA DAN 1.1.2010

- Dobički pridruženih družb, ki so bili izkazani v rezervi za pošteno vrednost, so se prenesli na zadržani poslovni izid v vrednosti 95.854 EUR (ni vpliva na vrednost kapitala po MSRP v primerjavi s SRS).

5.5.7.23 DOLOČANJE POŠTENE VREDNOSTI

Finančni instrumenti so izkazani po poštenu vrednosti. Poštena vrednost je znesek, s katerim je mogoče prodati sredstvo ali zamenjati obveznost med dobro obveščenima in voljnima strankama v preišljenem poslu.

Pri določanju poštene vrednosti finančnih instrumentov se upošteva naslednja hierarhija ravni določanja poštene vrednosti:

- prva raven zajema kotirane cene (neprilagojene) na delujočih trgih za enaka sredstva ali obveznosti,
- druga raven zajema vhodne podatke poleg kotiranih cen, vključenih v prvo raven, ki so neposredno (tj. kot cene) ali posredno (tj. kot izpeljani iz cen) zaznavni za sredstvo ali obveznosti,
- tretja raven zajema vhodne podatke za sredstvo ali obveznost, ki ne temeljijo na zaznavnih tržnih podatkih.

Kotirane cene se uporabljajo kot osnova za določanje poštene vrednosti finančnih instrumentov. V kolikor finančni instrument ne kotira na organiziranem trgu oz. se trg ocenjuje kot nedelujoč, se uporabi vhodne podatke druge in tretje ravni za ocenitev poštene vrednosti finančnega instrumenta.

Za določanje poštene vrednosti obrestih in valutnih zamenjav se uporabljajo podatki, ki jih družbam skupine posredujejo banke, pri kateri imajo sklenjene posamezne zamenjave. Vrednosti se preverjajo v finančnih službah družb.

5.5.7.24 OBVLADOVANJE FINANČNIH TVEGANJ

Zaznavanje finančnih tveganj in njihovo obvladovanje je podrobneje opredeljeno v poslovnem delu letnega poročila.

Pri pojasnilih k skupinskim računovodskih izkazom so finančna tveganja predstavljena v povezavi s postavkami v skupinskih računovodskih izkazih (točka 5.5.8.8. Finančni instrumenti in tveganja).

5.5.8 Razkritja k skupinskim računovodskim izkazom

5.5.8.1 SKUPINSKI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA

Neopredmetena sredstva (1)

Neopredmetena sredstva

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Dolgoročne premoženjske pravice	35.365.667	24.355.820	28.508.109
Dobro ime	12.387.056	12.387.056	12.387.056
Druga neopredmetena sredstva	64.423	58.530	116.757
Neopredmetena sredstva	47.817.146	36.801.406	41.011.922

Pretežni del dolgoročnih premoženjskih pravic sestavljajo emisijski kuponi in računalniški programi.

Dve izmed družb v skupini sta v letu 2008 (za obdobje 2008 do 2012) prejeli emisijske kupone na podlagi Zakona o varstvu okolja, Odloka o državnem načrtu razdelitve emisijskih kuponov in Odločbe o emisijskih kuponih. Ti kuponi so izkazani po vrednosti 1 EUR/kupon, na drugi strani so v isti vrednosti izkazani dolgoročno odloženi prihodki. Emisijske kupone izkazuje tudi obvladujoča družba, in sicer za potrebe proizvodnje EE v skupini v naslednjih letih.

Začetno stanje emisijskih kuponov v skupini znaša 14.359.096 oz. 14.727.161 EUR, v letu 2011 je bilo kupljenih 2.463.407 in prodanih oz. porabljenih 6.168.384 emisijskih kuponov, tako da ima skupina konec leta 2011 še 10.654.199 emisijskih kuponov, katerih vrednost znaša 26.128.868 EUR. Glavnino povečanja dolgoročnih premoženjskih pravic predstavljajo nakupi emisijskih kuponov v obvladujoči družbi za naslednja leta.

Dobro ime v višini 12.387.056 EUR je bilo oblikovano v letu 2007 iz naslova presežka nabavne vrednosti dolgoročne finančne naložbe nad knjigovodsko vrednostjo kapitala odvisne družbe. V tem času ni bilo razloga za slabitev dobrega imena.

Med drugimi neopredmetenimi sredstvi so izkazani dolgoročni odloženi stroški razvijanja.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih za 1.305.800 EUR emisijskih kuponov zaradi prodaje znotraj skupine.

V skupini v letu 2011 ni bilo ugotovljenih razlogov za slabitev neopredmetenih sredstev, niti razlogov za spremembo ocene življenjske dobe koristnosti neopredmetenih sredstev, ki se amortizirajo.

Družbe skupine v letu 2011 nabavni vrednosti neopredmetenih sredstev niso pripisale obresti iz naslova nabave pred usposodbitvijo za uporabo.

Gibanje neopredmetenih sredstev

v EUR	Dolgoročne premoženjske pravice	Dobro ime	Druge neopredmetena sredstva	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2010	34.594.606	12.387.056	121.676	47.103.338
Pridobitve	11.672.931	0	0	11.672.931
Odtujitve	-13.459.573	0	-57.613	-13.517.186
Prenosi - preknjižbe	123.000	0	0	123.000
Tečajne razlike	-71	0	0	-71
Nabavna vrednost 31.12.2010	32.930.893	12.387.056	64.063	45.382.012
Odpisana vrednost 1.1.2010	6.086.497	0	4.919	6.091.416
Amortizacija	1.446.604	0	614	1.447.218
Odtujitve	-11.792	0	0	-11.792
Oslabitve	1.053.775	0	0	1.053.775
Tečajne razlike	-11	0	0	-11
Odpisana vrednost 31.12.2010	8.575.073	0	5.533	8.580.606
Knjigovodska vrednost 1.1.2010	28.508.109	12.387.056	116.757	41.011.922
Knjigovodska vrednost 31.12.2010	24.355.820	12.387.056	58.530	36.801.406
Nabavna vrednost 1.1.2011	32.930.893	12.387.056	64.063	45.382.012
Pridobitve	27.717.545	0	58.568	27.776.113
Odtujitve	-15.532.610	0	-52.060	-15.584.670
Prenosi - preknjižbe	709	0	0	709
Tečajne razlike	-1.650	0	0	-1.650
Nabavna vrednost 31.12.2011	45.114.887	12.387.056	70.571	57.572.514
Odpisana vrednost 1.1.2011	8.575.073	0	5.533	8.580.606
Amortizacija	1.529.467	0	615	1.530.082
Odtujitve	-354.415	0	0	-354.415
Tečajne razlike	-905	0	0	-905
Odpisana vrednost 31.12.2011	9.749.220	0	6.148	9.755.368
Knjigovodska vrednost 1.1.2011	24.355.820	12.387.056	58.530	36.801.406
Knjigovodska vrednost 31.12.2011	35.365.667	12.387.056	64.423	47.817.146

Nepremičnine, naprave in oprema (2)

Nepremičnine, naprave in oprema

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Zemljišča	38.667.781	38.592.355	36.498.176
Zgradbe	568.214.238	581.141.808	539.081.608
Proizvajalna oprema	557.041.519	569.406.436	517.447.215
Druga oprema	22.144.302	16.985.799	10.888.699
Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	714.053.912	351.160.059	338.755.033
Nepremičnine, naprave in oprema	1.900.121.752	1.557.286.457	1.442.670.731

Glavnina družb v skupini se ukvarja s proizvodnjo EE oz. surovin za njeno proizvodnjo, kar zahteva specifično opremo in zgradbe, kjer se oprema nahaja. Tako predstavljajo nepremičnine, naprave in oprema največji delež sredstev skupine.

Med najpomembnejšimi investicijami v osnovna sredstva družb skupine v letu 2011 so vlaganja v nadomestni blok 6 v TEŠ, vlaganja v izgradnjo HE na spodnji Savi, prenova HE in obnova ostalih proizvodnih naprav. Več o vlaganjih skupine je razkrito v poslovnem delu letnega poročila (poglavje 2.9 Naložbe).

Družbe so v nabavno vrednost nepremičnin, naprav in opreme v letu 2011 vključile za 3.906.517 EUR stroškov izposojanja.

V letu 2011 so bile pregledane dobe koristnosti pomembnejših osnovnih sredstev in ugotovljeno je bilo, da so dobe koristnosti pri večini pravilno ocenjene glede na trenutna predvidevanja o uporabnosti teh sredstev. Pri skupini nepremičnin, kamor so uvrščena stanovanja, pa je bilo ugotovljeno, da se prvotno ocenjena doba koristnosti pomembno razlikuje od pričakovane dobe koristnosti. Zaradi navedenega se je za poslovno leto 2011 na novo obračunala amortizacija za to skupino sredstev, učinek pa je zmanjšanje amortizacije v višini 172.770 EUR.

Razlogov za slabitev osnovnih sredstev v letu 2011 ni bilo ugotovljenih, izvedeni pa so bili odpisi. Glavni predstavljajo odpisi remontov (obdobnih popravil) bloka 5 in odpisi dotrajane opreme v ostalih proizvodnih družbah, ki so povečini nadomeščene z novo opremo.

Ena izmed družb v skupini ima opremo v finančnem najemu v višini 32.609 EUR. Skupina ima na nepremičninah vpisane hipoteke do skupne višine 24.065.765 EUR (od tega je hipoteka do višine 21.983.000 EUR na zgradbah, do višine 600.000 EUR na zemljiščih in 1.482.765 EUR na opremi). Natančno stanje hipotek je odvisno od trenutnega stanja kreditne izpostavljenosti in pogojev banke pri zavarovanjih s hipoteko.

Gibanje nepremičnin, naprav in opreme

v EUR	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Druga oprema	Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2010	36.498.176	1.232.794.628	1.908.868.540	41.410.288	338.755.033	3.558.326.665
Pridobitve		0	0	0	193.740.964	193.740.964
Odtujitve	-210.995	-31.527.529	-15.875.397	-895.767	-203.735	-48.713.423
Prenosi iz investicij v teku	2.305.174	67.164.869	114.943.544	8.241.439	-180.799.078	11.855.948
Ostali prenosi			67.112	-67.982	-333.125	-333.995
Tečajne razlike				-1.929		-1.929
Nabavna vrednost 31.12.2010	38.592.355	1.268.431.968	2.008.003.799	48.686.049	351.160.059	3.714.874.230
Odpisana vrednost 1.1.2010	0	693.713.020	1.391.421.325	30.521.589	0	2.115.655.934
Amortizacija	0	22.438.927	61.907.505	2.805.193	0	87.151.625
Pridobitve	0	1.835	0	0	0	1.835
Odtujitve	0	-28.863.619	-14.732.120	-1.625.321	0	-45.221.060
Ostali prenosi	0	-3	653	118	0	768
Tečajne razlike	0	0	0	-1.329	0	-1.329
Odpisana vrednost 31.12.2010	0	687.290.160	1.438.597.363	31.700.250	0	2.157.587.773
Knjigovodska vrednost 1.1.2010	36.498.176	539.081.608	517.447.215	10.888.699	338.755.033	1.442.670.731
Knjigovodska vrednost 31.12.2010	38.592.355	581.141.808	569.406.436	16.985.799	351.160.059	1.557.286.457
Nabavna vrednost 1.1.2011	38.592.355	1.268.431.968	2.008.003.799	48.686.049	351.160.059	3.714.874.230
Pridobitve	0	0	0	6.381	437.347.916	437.354.297
Odtujitve	-15.202	-605.561	-34.132.188	-5.420.521	-168.918	-40.342.390
Prenosi iz investicij v teku	164.758	11.276.152	52.222.686	10.828.426	-74.469.109	22.913
Ostali prenosi	-74.130	-710.360	-1.066.569	1.258.293	183.964	-408.802
Tečajne razlike	0	0	0	600	0	600
Nabavna vrednost 31.12.2011	38.667.781	1.278.392.199	2.025.027.728	55.359.228	714.053.912	4.111.500.848
Odpisana vrednost 1.1.2011	0	687.290.160	1.438.597.363	31.700.250	0	2.157.587.773
Amortizacija	0	23.270.942	64.055.911	3.833.723	0	91.160.576
Pridobitve	0	0	0	0	0	0
Odtujitve	0	-344.555	-33.689.935	-3.289.353	0	-37.323.843
Ostali prenosi	0	-38.586	-977.130	969.909	0	-45.807
Tečajne razlike	0	0	0	397	0	397
Odpisana vrednost 31.12.2011	0	710.177.961	1.467.986.209	33.214.926	0	2.211.379.096
Knjigovodska vrednost 1.1.2011	38.592.355	581.141.808	569.406.436	16.985.799	351.160.059	1.557.286.457
Knjigovodska vrednost 31.12.2011	38.667.781	568.214.238	557.041.519	22.144.302	714.053.912	1.900.121.752

Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe (3)

Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe

v EUR Odvisna družba	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
ELPROM d.o.o.	9.066	9.110	9.402
MHE Lobnica d.o.o.	374.613	0	0
GOLTE d.o.o.	3.989.292	6.446.689	3.009.569
SAŠA INKUBATOR d.o.o.	6.000	6.000	6.000
Skupaj	4.378.971	6.461.799	3.024.971

Povečanje naložb v deleže družb v skupini se nanaša na povečanje naložbe v družbo MHE Lobnica d.o.o.

V letu 2011 so bili ugotovljeni razlogi za slabitev naložbe v družbo Golte d.o.o. in iz tega naslova so se povečali poslovni odhodki. Slabitev je bila izvedena na podlagi cenitve, v višini 2.457.397 EUR.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 1.066.188.653 EUR dolgoročnih finančnih naložb v odvisne družbe.

Podatki o odvisnih družbah na dan 31.12.2011

Odvisna družba			Dejavnost	Družba lastnica oz. solastnica	% lastništva
ELPROM d.o.o.	Erjavčeva ulica 20	Nova Gorica, Slovenija	Proizvodnja električne energije	SENG d.o.o.	100 %
MHE Lobnica d.o.o.	Obrežna ulica 170	Maribor, Slovenija	Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah	DEM d.o.o.	65 %
GOLTE d.o.o.	Radegunda 19c	Mozirje, Slovenija	Dejavnost smučarskih centrov in smučišč	PV Invest d.o.o. HTZ d.o.o.	61,24 % 16,55 %
JAMA ŠKALE v zapiranju d.o.o.	Partizanska cesta 78	Velenje, Slovenija	Zemeljska pripravljalna dela	PV d.d.	100 %
SAŠA INKUBATOR d.o.o.	Koroška cesta 62b	Velenje, Slovenija	Drugo podjetniško in posl. svetovanje	PV Invest d.o.o.	60 %

Pomembnejši zneski iz izkazov odvisnih družb za leto 2011

v EUR Odvisna družba	Sredstva	Obveznosti (brez kapitala)	Prihodki	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Višina celotnega kapitala
ELPROM d.o.o.	9.082	16	172	-44	9.066
MHE Lobnica d.o.o.	624.170	136.845	297	-1.981	487.325
GOLTE d.o.o.	14.637.830	7.919.161	1.727.145	-765.072	6.718.669
JAMA ŠKALE v zapiranju d.o.o.	8.082	6	8	-104	8.078
SAŠA INKUBATOR d.o.o.	38.470	25.978	166.732	515	12.492
Skupaj	15.317.634	8.082.006	1.894.354	-766.686	7.235.630

Gibanje dolgoročnih finančnih naložb v odvisne družbe

v EUR	2011	2010
Stanje 1. januarja	6.461.799	3.024.971
Pridobitve, povečanja	374.613	3.437.120
Prenosi	0	-292
Slabitve	-2.457.441	0
Stanje 31. decembra	4.378.971	6.461.799

Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila (4)

Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
V pridružene družbe	802.184	599.747	1.070.338
V skupaj obvladovane družbe	120.897	131.430	0
Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva	3.879.701	2.817.917	3.243.452
Druge dolgoročne finančne naložbe	2.000	2.000	126.065
Skupaj	4.804.782	3.551.094	4.439.855

V postopku uskupinjevanja se je vrednost naložb v pridružene družbe, na osnovi vrednotenja po kapitalski metodi, povečala za 173.902 EUR.

Gibanje ostalih dolgoročnih finančnih naložb

v EUR	2011	2010
Stanje 1. januarja	3.551.094	4.439.855
Pridobitve	1.742.200	489.996
Prenosi	-10.101	-143.573
Odtujitve	-33.070	-559.109
Krepitev	169.367	86.587
Oslabitev	-614.708	-762.662
Stanje 31. decembra	4.804.782	3.551.094

Podatki o pridruženih družbah na dan 31.12.2011

Pridružena družba	Dejavnost	Družba solastnica	% solastništva
ELDOM d.o.o. Vetrinjska ulica 2 Nova Gorica, Slovenija	Upravljanje nepremičnin za plačilo ali po pogodbi	Dravske elektrarne Maribor d.o.o.	50 %
ERICO d.o.o. Koroška cesta 58 Maribor, Slovenija	Ekološke raziskave, monitoringi	Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. Premogovnik Velenje d.d.	26 % 23 %
PLP d.o.o. Partizanska cesta 78 Velenje, Slovenija	Lesna dejavnost	Premogovnik Velenje d.d.	26 %
SIPOTEH d.o.o. Partizanska cesta 79 Velenje, Slovenija	Proizvodnja tehnološke in rudarske opreme	Premogovnik Velenje d.d.	42 %

Pomembnejši zneski iz izkazov pridruženih družb za leto 2011

v EUR	Sredstva	Obveznosti (brez kapitala)	Prihodki	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Višina celotnega kapitala
Pridružena družba					
ELDOM d.o.o.	424.773	200.794	1.199.059	6.713	223.979
ERICO d.o.o.	1.789.843	522.469	2.318.248	34.980	1.267.374
PLP d.o.o.	1.869.170	1.196.757	2.694.791	32.313	672.413
SIPOTEH d.o.o.	3.061.963	2.719.485	3.075.637	36.383	342.478

**Vrednost dolgoročnih finančnih naložb
v pridružene družbe**

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
Pridružena družba		
ELDOM d.o.o.	111.992	106.712
ERICO d.o.o.	370.655	230.250
PLP d.o.o.	135.480	127.079
SIPOTEH d.o.o.	184.057	168.776
ROBINOKS d.o.o.	0	-33.070
Skupaj	802.184	599.747

**Gibanje dolgoročnih finančnih naložb
v pridružene družbe**

v EUR	2011	2010
Stanje 1. januarja	599.747	1.070.338
Odtujitve	33.070	-555.336
Kreditve	169.367	86.587
Oslabitve	0	-1.842
Stanje 31. decembra	802.184	599.747

Dolgoročne finančne terjatve in posojila

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do drugih	24.000	433.420	435.129
Dolgoročni dani depoziti drugim	309.198	145.733	0
Skupaj	333.198	579.153	435.129

Dolgoročne poslovne terjatve (5)
Dolgoročne poslovne terjatve

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do pridruženih družb	551.582	689.477	827.373
Dani predujmi	192.465	6.277.756	5.977.393
Do drugih	941.566	1.041.160	3.216.464
Skupaj	1.685.613	8.008.393	10.021.230

Odvisna družba izkazuje dolgoročne poslovne terjatve do pridružene družbe iz naslova prodaje opreme z odloženim rokom plačila.

Dolgoročno dani predujmi so se v primerjavi z letom 2010 znižali zaradi prenosa med kratkoročne zaradi predvidenega črpanja v obdobju, krajšem od leta dni.

Med dolgoročnimi poslovnimi terjatvami predstavljajo največji delež dani depoziti kot varščine za trgovanje z EE pri obvladujoči družbi, ki so izkazani med drugimi dolgoročnimi poslovnimi terjatvami.

Odložene terjatve za davek (6)

V letu 2011 so bile na novo oblikovane odložene terjatve za davek iz naslova:

- oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine,
- oblikovanja drugih rezervacij,
- oblikovanja dvomljivih terjatev,
- slabitve finančnih naložb,
- poštene vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov,
- razlike med poslovno in davčno amortizacijo.

Črpanje oz. zmanjšanje terjatev za odloženi davek izhaja iz:

- porabe rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine,
- odprave in črpanja drugih rezervacij,
- odprave dvomljivih terjatev,
- črpanja za razliko med davčno in poslovno amortizacijo.

Sprememba terjatev za odloženi davek v višini 129.156 EUR je pripoznana v skupinskem izkazu poslovnega izida, v višini 701.520 EUR pa v kapitalu.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 2.922.694 EUR odloženih terjatev za davek.

Gibanje terjatev za odloženi davek

v EUR	Rezervacije	Oslabitev	Amortizacija	Drugo	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2010	7.090.599	489.448	39.885	3.224.409	10.844.341
V breme/(dobro) poslovnega izida	-504.536	-1.706.945	227.781	-188.472	-2.172.172
V breme/(dobro) drugega vseobsegajočega donosa	0	1.677.857	0	-190.529	1.487.328
Stanje na dan 31.12.2010	6.586.063	460.360	267.666	2.845.408	10.159.497
Stanje na dan 1.1.2011	6.586.063	460.360	267.666	2.845.408	10.159.497
V breme/(dobro) poslovnega izida	-221.167	114.103	-17.334	-4.784	-129.182
V breme/(dobro) drugega vseobsegajočega donosa	0	0	0	744.532	744.532
Stanje na dan 31.12.2011	6.364.896	574.463	250.332	3.585.156	10.774.847

Zaloge (7)

Zaloge

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Zaloga rezervnih delov in materiala	22.614.188	25.548.559	28.410.337
Zaloga nedokončane proizvodnje	59.922	51.233	42.222
Zaloga gotovih proizvodov in trgovskega blaga	10.503.214	10.625.134	9.346.293
Skupaj	33.177.324	36.224.926	37.798.852

Glavnino zalog skupine predstavljajo zaloge rezervnih delov in materiala ter gotovih proizvodov.

Največjo vrednost v zalogah rezervnih delov in materiala predstavljajo zaloge rezervni delov in materiala za vzdrževanje, ki so potrebni za hitro odpravo napak proizvodne opreme in s tem zagotavljanja zanesljivega obratovanja proizvodnje, zaloga premoga in kurilnega olja.

Zaloge proizvodov v glavnini predstavlja premog, pri katerem je bila opravljena slabitev zaloge zaradi previsoke knjigovodske vrednosti v primerjavi s čisto iztržljivo vrednostjo v višini 1.828.169 EUR.

Pri ostalih zalogah čista iztržljiva vrednost zalog ni nižja od knjigovodskih vrednosti.

V letu 2011 je bilo odpisano za 228.979 EUR zalog materiala zaradi spremembe njihove kakovosti in vrednosti.

Med zalogami ni takih, ki bi bile dane v zastavo.

Inventurni viški in primanjkljaji

v EUR	2011	2010
Inventurni viški	43.039	705.108
Inventurni primanjkljaji	-70.855	-463.996
Skupaj	-27.816	241.112

Kratkoročne finančne naložbe in posojila (8)

Kratkoročne finančne terjatve in posojila

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do družb v skupini	1.620.948	472.572	0
Do pridruženih družb	69.893	83	50.000
Do drugih	76.594	166.667	43.653.761
Dani depoziti drugim	126.636	0	0
Skupaj	1.894.071	639.322	43.703.761

Med kratkoročnimi finančnimi terjatvami in posojili predstavljajo glavnino dana posojila odvisni družbi, ki ni vključena v uskupinjevanje.

V skupini je oblikovanih za 449.655 EUR popravkov vrednosti posojil.

V postopku uskupinjevanja je bil izločenih 159.408.666 EUR kratkoročnih posojil.

Kratkoročne poslovne terjatve (9)

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do družb v skupini	433.658	51.196	64.683
Do pridruženih družb	203.906	3.453	4.766
Do kupcev	152.079.207	115.515.051	119.432.692
Popravek vrednosti terjatev do kupcev	-2.735.681	-1.686.705	-444.931
Dani predujmi	9.168.989	4.015.267	8.952.839
Do državnih in drugih inštitucij	24.882.072	18.078.593	21.410.351
Do drugih	4.956.025	1.470.371	3.101.963
Popravek vrednosti terjatev do drugih	-1.279	-443.731	-873.967
SKUPAJ	188.986.897	137.003.495	151.648.396

Zaradi proizvodnje EE v odvisnih družbah in nakupa s strani obvladujoče družbe, predstavlja glavnina kratkoročnih terjatev do kupcev terjatve iz naslova prodaje EE obvladujoče družbe.

V skupini je oblikovanih za 2.736.960 EUR popravkov vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 97.486.449 EUR kratkoročnih terjatev.

Razkritja v zvezi z zapadlostjo terjatev, oblikovanjem popravkov vrednosti terjatev in zavarovanje so predstavljena v poglavju o kreditnem tveganju.

Druga kratkoročna sredstva (10)

Druga kratkoročna sredstva

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Odloženi stroški	5.603.063	5.669.372	5.376.440
Nezaračunani prihodki	1.359.233	1.477.840	2.177.996
Skupaj	6.962.296	7.147.212	7.554.436

Med drugimi kratkoročnimi sredstvi so zajete aktivne časovne razmejitve (kratkoročno odloženi stroški in kratkoročno nezaračunani prihodki), ki se v glavnini nanašajo na posle, povezane s trgovanjem z EE pri obvladujoči družbi.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 4.605.814 EUR kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev.

Denar in denarni ustrezniki (11)

Denar in denarni ustrezniki

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Gotovina v blagajni in čeki	4.782	7.177	7.837
Denarna sredstva na računih	13.898.960	13.889.825	10.273.281
Depoziti do treh mesecev	53.103.496	78.811.789	62.994.290
Skupaj	67.007.238	92.708.791	73.275.408

Skupina je s prehodom na MSRP spremenila računovodsko usmeritev in med denarnimi sredstvi izkazuje tudi depozite, vezane do treh mesecev. Pred tem je depozite, vezane do treh mesecev izkazovala med kratkoročnimi finančnimi naložbami.

Družbe skupine imajo na dan izkaza finančnega položaja 2.839.894 EUR dogovorjenih samodejnih zadolžitev v obliki limitov na računih pri bankah, ki pa na dan 31.12.2011 niso bili korišćeni.

Kapital (12)

Kapital

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Vpoklicani kapital	29.558.789	29.558.789	29.558.789
Kapitalske rezerve	561.243.185	561.243.185	561.243.185
Rezerve iz dobička	359.472.047	296.361.536	226.498.386
Rezerva za pošteno vrednost	-4.292.977	2.763.640	-2.255.517
Zadržani poslovni izid	392.977.563	386.328.588	353.388.467
Uskupinjevalni popravek kapitala	-823.705	-453.831	-218.671
Kapital manjšinskih lastnikov	70.962.861	68.334.560	65.790.351
Celotni kapital	1.409.097.763	1.344.136.467	1.234.004.990

Vrednost osnovnega kapitala in kapitalskih rezerv obvladujoče družbe se v letu 2011 ni spremenila.

Druge rezerve iz dobička predstavljajo del prenesenih dobičkov obvladujoče družbe in so podrobneje razkrite pri izkazu sprememb lastniškega kapitala.

Rezerva za pošteno vrednost vsebuje vrednosti rezerve za pošteno vrednosti pri obvladujoči družbi v višini -3.509.887 EUR (podrobneje razkrita v računovodskem poročilu obvladujoče družbe) in delež obvladujoče družbe v rezervi za pošteno vrednost odvisnih družb v višini -783.090 EUR (v glavnini gre za pošteno vrednost finančnih instrumentov za varovanje pred spremenljivostjo denarnih tokov).

Zadržani poslovni izid sestavlja delež obvladujoče družbe v prenesenih dobičkih odvisnih družb v višini 346.582.886 EUR, nerazporejen dobiček tekočega leta obvladujoče družbe v višini 23.364.809 EUR in

delež obvladujoče družbe v poslovnih izidih tekočega leta odvisnih družb v višini 24.790.380 EUR, zmanjšan v postopku uskupinjevanja za 1.760.512 EUR, kar je podrobneje razkrito pri izkazu sprememb lastniškega kapitala.

Uskupinjevalni popravek kapitala predstavlja tečajne razlike pri pretvorbi računovodskih izkazov odvisnih družb v tujini v predstavitevno valuto skupine.

Kapital manjšinskih lastnikov, ki so udeleženi v kapitalu petih odvisnih družb je prikazan ločeno in je podrobneje razkrit pri izkazu sprememb lastniškega kapitala.

Kapital odvisnih družb je v postopku uskupinjevanja izločen v višini 1.056.584.982 EUR.

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade (13)

Konec leta 2011 družbe skupine izkazuje rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade, ki so oblikovane na podlagi aktuarskega izračuna na dan 31.12.2011.

Pri aktuarskih izračunih se je upoštevalo:

- število zaposlenih v družbi na dan 31.12.2011 (spol, starost, skupna in pokojninska delovna doba, povprečna neto in bruto plača za obdobje julij-september 2011),
- način izračuna odpravnin in jubilejnih nagrad v družbi,
- rast povprečne plače v višini 3,5 %,
- diskontna obrestna mera 5,1 %,
- fluktuacija zaposlenih glede na starostne razrede.

Gibanje rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade

v EUR	Rezervacije za odpravnine	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2010	9.499.594	3.751.135	13.250.729
Oblikovanje, povečanje	1.959.238	895.499	2.854.737
Zmanjšanje - črpanje	-1.303.001	-496.731	-1.799.732
Stanje na dan 31.12.2010	10.155.831	4.149.903	14.305.734
Stanje na dan 1.1.2011	10.155.831	4.149.903	14.305.734
Oblikovanje, povečanje	721.546	359.502	1.081.048
Zmanjšanje - črpanje	-839.967	-499.015	-1.338.982
Zmanjšanje - odprava	0	-37.655	-37.655
Stanje na dan 31.12.2011	10.037.410	3.972.735	14.010.145

Druge rezervacije (14)

Druge rezervacije

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Za tožbe	12.319.134	10.785.609	19.067.777
Za zapiranje jame Škale in ostalega odkopa	37.331.283	38.811.344	39.573.910
Za odškodnine	43.293	1.016.903	1.300.000
Druge	3.710.212	11.931.950	13.020.070
Skupaj	53.403.922	62.545.806	72.961.757

Rezervacije za zapiranje jame Škale in preostalega dela velenjskega odkopa so oblikovane na podlagi interno izdelanih elaboratov in se črpajo za stroške rudarskih del, hidrogeološke stroške in ekološke sanacije.

Glavnino rezervacij za tožbe predstavljajo rezervacije, oblikovane pri obvladujoči družbi, ki so podrobneje razkrite v njenem računovodskem poročilu. Oblikovanje se v glavnini nanaša na povečanje iz naslova obračuna zamudnih obresti.

Rezervacije za odškodnine se v glavnini nanašajo na odškodnine rudarskih škod in so bile na podlagi realiziranih aktivnosti v letu 2011 tudi v celoti črpane.

Med drugimi rezervacijami predstavlja največji delež rezervacija za sanacijo deponije odpadnih produktov pri odvisni družbi.

Med prenosi je izkazana vrednost odstopljenih prispevkov invalidske družbe v skupini, ki je bila prenesena na druge dolgoročne obveznosti.

Gibanje drugih rezervacij

v EUR	Za tožbe	Za zapiranje jame Škale in ostalega odkopa	Za odškodnine	Druge	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2010	19.067.777	39.573.910	1.300.000	13.020.070	72.961.757
Oblikovanje, povečanje	979.564	547.434	43.293	10.219.894	11.790.185
Zmanjšanje – črpanje	-7.221.829	-1.310.000	-326.390	-11.308.015	-20.166.234
Zmanjšanje – odprava	-2.039.902	0	0	0	-2.039.902
Stanje na dan 31.12.2010	10.785.610	38.811.344	1.016.903	11.931.949	62.545.806
Stanje na dan 1.1.2011	10.785.610	38.811.344	1.016.903	11.931.949	62.545.806
Oblikovanje, povečanje	1.763.048	554.576		6.918	2.324.542
Zmanjšanje – črpanje	-229.524	-2.034.637	-973.610	-8.003	-3.245.774
Prenosi	0	0	0	-8.220.652	-8.220.652
Stanje na dan 31.12.2011	12.319.134	37.331.283	43.293	3.710.212	53.403.922

Druge dolgoročne obveznosti (15)

Druge dolgoročne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Emisijski kuponi	5.152.334	10.058.110	14.952.074
Kvote za invalide	456.381	464.157	399.355
Prejete druge državne podpore	12.299.404	7.684.285	9.284.441
Druge	223.340	1.669.105	1.562.367
Skupaj	18.131.459	19.875.657	26.198.237

Med prejetimi drugimi državnimi podporami so izkazani odstopljeni prispevki invalidske družbe (preneseni iz drugih rezervacij), ki se porabljajo za pokrivanje amortizacije, dela plač invalidov in izgube invalidske družbe. Poleg tega so tu izkazane še prejete državne podpore za pridobitev osnovnih sredstev, ki se zmanjšujejo za obračunano amortizacijo.

Med emisijskimi kuponi so izkazani brezplačno pridobljeni emisijski kuponi v odvisnih družbah za obdobje 2008-2012 in se zmanjšujejo za predane emisijske kupone državi na osnovi proizvedene EE.

Gibanje drugih dolgoročnih obveznosti

v EUR	Emisijski kuponi	Kvote za invalide	Prejete druge državne podpore	Druge	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2010	14.952.074	399.355	9.284.441	1.562.367	26.198.237
Oblikovanje, povečanje	0	108.991	0	110.445	219.436
Zmanjšanje - črpanje	-4.893.964	-44.189	-1.600.156	-3.707	-6.542.016
Stanje na dan 31.12.2010	10.058.110	464.157	7.684.285	1.669.105	19.875.657
Stanje na dan 1.1.2011	10.058.110	464.157	7.684.285	1.669.105	19.875.657
Oblikovanje, povečanje	0	36.805	8.377.889	226.311	8.641.005
Zmanjšanje - črpanje	-4.905.776	-44.581	-11.983.422	-1.672.076	-18.605.855
Prenosi	0	0	8.220.652	0	8.220.652
Stanje na dan 31.12.2011	5.152.334	456.381	12.299.404	223.340	18.131.459

Dolgoročne finančne obveznosti (16)

Dolgoročne finančne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do bank	407.863.636	253.148.607	264.340.954
Drugo	3.928.337	519.852	1.476.135
Skupaj	411.791.973	253.668.459	265.817.089

Dolgoročne finančne obveznosti družb predstavljajo v glavnini dolgoročna posojila bank. Posojila so najeta pri domačih in tujih bankah, obrestne mere pa se gibljejo v odvisnosti od vrste kredita, ročnosti in trenutka najema med 1,27 % in 6,06 %. Med njimi so tudi posojila, ki zapadejo v plačilo v roku, daljšem od petih let, najkasneje 2036.

Dolgoročna posojila so v glavnini namenjena financiranju nepremičnin, naprav in opreme.

Dolgoročna posojila so zavarovana z menicami, garancijami, hipotekami na nepremičninah, odstopom terjatev, zastavo računov in denarnih sredstev s poroštvom obvladujoče družbe ali s poroštvom Republike Slovenije.

Podrobneje so dolgoročna posojila razkrita v letnih poročilih posameznih družb skupine.

Za del dolgoročnih posojil v skupini so sklenjene pogodbe o obrestnih zamenjavah, s katerimi se zmanjšuje tveganje rasti spremenljive obrestne mere. Zaradi padca obrestnih mer so njihove poštene vrednosti izkazane med drugimi dolgoročnimi finančnimi obveznostmi in kot negativna rezerva za pošteno vrednost. Podrobnejša razkritja so v poglavju o obrestnem tveganju.

Roki zapadlosti dolgoročnih obveznosti so razkriti pri likvidnostnem tveganju.

Dolgoročne poslovne obveznosti (17)

Dolgoročne poslovne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do dobaviteljev	3.441.001	4.201.257	2.350.303
Predujmi	67.284	14.162	13.460
Drugo	560.127	200.024	211.378
Skupaj	4.068.412	4.415.443	2.575.141

Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev se v glavnini nanašajo na sklenjena zavarovanja za gradbišče nadomestnega bloka 6, z odloženim rokom plačila.

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi predstavljajo največje vrednosti izkazane obveznosti iz naslova odškodnin in soudeležbe za stanovanja.

Kratkoročne finančne obveznosti (18)

Kratkoročne finančne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do bank	80.533.337	60.033.452	109.863.835
Drugo	498.158	171.412	85.141
Skupaj	81.031.495	60.204.864	109.948.976

Kratkoročne finančne obveznosti do bank sestavljajo del dolgoročnih posojil družb skupine, ki zapadejo v plačilo v letu dni po datumu izkaza finančnega položaja in kratkoročna posojila obvladujoče družbe.

Kratkoročne finančne obveznosti do drugih se v glavnini nanašajo na negativno pošteno vrednost valutnih zamenjav obvladujoče družbe.

Podrobneje so kratkoročna posojila razkrita v računovodskem poročilu obvladujoče družbe.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 159.416.860 EUR kratkoročnih finančnih obveznosti.

Kratkoročne poslovne obveznosti (19)

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Do družb v skupini	80.815	11.614	1.560
Do pridruženih družb	719.192	323.526	7.200
Do dobaviteljev	240.448.368	97.630.391	96.620.240
Predujmi	607.039	248.567	111.062
Do zaposlencev	11.074.143	8.297.290	9.276.316
Do državnih in drugih institucij	15.765.379	17.837.908	13.380.024
Drugo	4.464.001	1.974.104	1.445.369
Skupaj	273.158.937	126.323.400	120.841.771

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do dobaviteljev predstavljajo skoraj polovico obveznosti do dobaviteljev za nadomestni blok 6, tretjino pa obveznosti za kupljeno EE v Sloveniji in tujini.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 97.379.605 EUR kratkoročnih poslovnih obveznosti.

Razkritja v zvezi z zapadlostjo obveznosti so pri likvidnostnem tveganju.

Druge kratkoročne obveznosti (20)

Druge kratkoročne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Kratkoročno odloženi prihodki	0	2.134	42.979
Vnaprej vračunani stroški	9.801.735	8.973.306	13.446.406
Skupaj	9.801.735	8.975.440	13.489.385

Med drugimi kratkoročnimi obveznostmi so izkazani vnaprej vračunani stroški, ki v glavnini predstavljajo stroške povezane z nakupi EE, stroški za neizkoriščene dopuste in stroške koncesij.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih za 6.026.037 EUR vračunanih stroškov.

Pogojne obveznosti in pogojna sredstva (21)

Pogojne obveznosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Dane bančne garancije in druge oblike zavarovanja	60.358.187	41.693.691	252.854.282
Terminske pogodbe za nakup električne energije	55.397.388	61.648.764	20.748.385
Druge pogojne obveznosti	1.467.440	1.038.240	79.251
Pogojne obveznosti*	117.223.015	104.380.695	273.681.918

* Prav tako so del pogojnih obveznosti skupine dana poroštva in starševske garancije.

Znotraj skupine so izkazane tudi pogojne obveznosti v višini 19.647.297 EUR za stroške razgradnje osnovnih sredstev. Rezervacije še niso oblikovane, ker še ni odločitve o tem kdaj in v kakšni obliki naj bi do razgradnje dejansko prišlo.

Davčni organi lahko kadarkoli v zakonsko predpisanim roku v posamezni državi, v kateri imajo sedeže družbe skupine, preverijo poslovanje te družbe, kar lahko povzroči nastanek dodatne obveznosti plačila davka, zamudnih obresti in kazni iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb oz. drugih davkov in dajatev.

Družbe skupine niso seznanjene z okoliščinami, ki bi lahko povzročili morebitno obveznost iz tega naslova.

Dana poroštva in starševske garancije

Upravičenec	Dolжник	Vrsta poroštva	Osnovni pravni posel	Od	Do	Vrednost v mio EUR	Pogojna obveznost v EUR na dan 31.12.2011
Evropska Investicijska Banka/ konzorcij bank	SENG	Poroštvo za garancijo bank	Garancijska pogodba (Guarantee Facility Agreement), z dne 15.2.2006	15.2.2006	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 43 mio EUR + obresti + stroški	37.550.000
Geoplin d.o.o.	TEŠ	Poroštvena izjava	Dolgoročna kupoprodajna pogodba za zemeljski plin št. 277 med TEŠ in Geoplin, z dne 23.11.2006, 17.2.2010	23.11.2006	Za čas veljavnosti pogodbe	Za čas 2011-2015 skupaj 96 mio EUR + stroški + obresti	91.083.000
Konzorcij Alstom	TEŠ	Starševska garancija	Pogodba med TEŠ d.o.o. in konzorcijem Alstom (Contract on the design, procurement and erection of the power island for the facility called »Sostanj Unit 6«), z dne 27.6.2008, 19.10.2009	25.11.2009	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 695 mio EUR + eskalacijska klavzula + montaža (cca 80 mio EUR + 25 % provizije) + obresti + stroški	467.300.000
Evropska Investicijska Banka/ konzorcij bank	TEŠ	Poroštvo za garancijo bank	Garancijska pogodba (Guarantee Facility Agreement), z dne 24.11.2010	24.11.2010	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 88 mio EUR + obresti + stroški	88.000.000
UniCredit Slo, SID	TEŠ	Poroštvo za kredit bank	Kreditna pogodba št. K 1967/07-SIN-107/07, z dne 21.12.2007, 24.11.2010	21.12.2007	Za čas veljavnosti pogodbe	Skupaj 24 mio EUR + obresti + stroški	9.870.967
EBRD	TEŠ	Poroštvo za kredit EBRD	Dogovor o poroštvi in povračilu škode med HSE in EBRD, z dne 12.1.2011	12.1.2011	Za čas veljavnosti kreditne pogodbe	Skupaj 160 mio EUR + obresti + stroški	66.000.000
Skupaj pogojne obveznosti iz danih poroštev in starševskih garancij							759.803.967

Pogojna sredstva

v EUR	31. december 2011	31. december 2010	1. januar 2010
Prejete bančne garancije in druge oblike zavarovanja	274.688.107	262.584.642	117.744.851
Tožba pred Komisijo EU	9.100.000	9.100.000	0
Drugo	3.418.837	230.608	1.218.145
Skupaj pogojna sredstva	287.206.944	271.915.250	118.962.996

5.5.8.2 SKUPINSKI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

Čisti prihodki od prodaje (22)

Glavnino čistih prihodkov od prodaje predstavljajo prihodki iz naslova prodaje EE v obvladujoči družbi.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 697.181.810 EUR čistih prihodkov od prodaje.

Čisti prihodki od prodaje

v EUR	2011	2010
a) na domačem trgu	598.333.930	482.112.884
Električne energije	565.314.612	451.138.579
Toplotne energije	4.041.945	4.478.110
Ostalih proizvodov	142.177	116.854
Ostalega trgovskega blaga in materiala	2.134.224	1.209.392
Ostalih storitev	26.700.972	25.169.949
b) na tujem trgu	729.212.378	431.664.610
Električne energije	718.633.430	422.869.809
Ostalih proizvodov	50.395	0
Ostalega trgovskega blaga in materiala	6.574.303	4.012.739
Ostalih storitev	3.954.250	4.782.062
Skupaj	1.327.546.308	913.777.494

Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje (23)

Sprememba vrednosti zalog skupine predstavlja povečanje zaloge premoga v letu 2011 za 564.882 GJ, kar predstavlja vrednostno povečanje v višini 1.671.611 EUR. Povečanje zaloge premoga v letu 2011 je pozitivno vplivalo na rezultat. Poleg tega je na spremembo vrednosti zalog pozitivno vplivala sprememba zalog drugih gotovih proizvodov v višini 43.330 EUR.

Usredstveni lastni proizvodi (24)

Usredstveni lastni proizvodi in storitve se v glavnini nanašajo na:

- investicijsko vzdrževanje bloka 5 in plinske turbine 2,
- gradbena dela vezana na investicijo jašek NOP II,
- gradbena dela in dela inženirja na izgradnji HE na spodnji Savi,
- izgradnjo nadomestnega bloka 6,
- izgradnjo zbirnega bazena odpadnih voda,
- izdelavo transportnih poti v jami in dela na črpališčih in
- izdelavo sončne elektrarne.

Vrednost usredstvenih lastnih proizvodov in storitev se je v postopku uskupinjevanja povečala za 18.193.412 EUR, in sicer za vrednost izvedenih del znotraj skupine.

Drugi poslovni prihodki (25)

Večji del drugih poslovnih prihodkov predstavljajo prihodki iz naslova koriščenja odstopljenih sredstev v skladu z zakonodajo o invalidskih organizacijah, prihodki od emisijskih kuponov, prejetih s strani Republike Slovenije in prihodki od prejetih pogodbenih kazni.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 200 EUR drugih poslovnih prihodkov.

Drugi poslovni prihodki

v EUR	2011	2010
Prihodki od odprave rezervacij	2.301.815	3.328.837
Črpanje odloženih prihodkov	17.564.413	6.566.727
Dobički pri prodaji stalnih sredstev in odpravi slabitve terjatev	764.383	1.211.041
Prihodki od odškodnin in pogodbenih kazni	5.007.249	1.707.723
Drugi poslovni prihodki	3.262.554	14.578.230
Skupaj	28.900.414	27.392.558

Stroški blaga, materiala in storitev (26)

V nabavni vrednosti prodanega blaga v višini 840.914.670 EUR so izkazani odhodki za nakup EE, emisijskih kuponov za trgovanje in odvisni stroški nakupa EE.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih za 551.936.704 EUR nabavne vrednosti prodanega blaga.

Med stroški materiala v višini 88.253.480 EUR predstavljajo najpomembnejše vrednosti stroški plina, premoga in ostalih energentov, potrebnih pri proizvodnji EE ter stroški nadomestnih delov in materiala za vzdrževanje.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenega za 126.137.025 EUR materiala.

Med stroški storitev v višini 66.365.512 EUR predstavljajo največje vrednosti stroški storitev pri ustvarjanju proizvodov, stroški vzdrževanja stalnih sredstev družb skupine, stroški vzdrževanja osnovnih sredstev, zavarovalne premije in komunalne storitve.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih za 3.285.552 EUR stroškov storitev.

Stroški blaga, materiala in storitev

v EUR	2011	2010
Nabavna vrednost prodanega blaga	840.914.670	415.701.773
Stroški materiala	88.253.480	56.226.745
Stroški storitev	66.365.512	61.171.615
Skupaj	995.533.662	533.100.133

Za leto 2011 je revizijo računovodskih izkazov družb skupine HSE v Sloveniji izvajala revizijska družba Deloitte revizija d.o.o in opravila pregled družb v tujini, ki so vključene v skupinske računovodske izkaze, niso pa se revidirali v državi rezidentstva. Štiri družbe, registrirane v tujini so bile revidirane s strani revizijskih družb v njihovi državi, in sicer dve s strani družb KPMG, dve pa s strani družb Deloitte.

Stroški revizorja

v EUR	2011	2010
Revidiranje letnih poročil	168.744	204.307
Druge storitve revidiranja	12.996	6.082
Storitve davčnega svetovanja	0	1.795
Druge nerevizijske storitve	52.800	0
Skupaj	234.540	212.184

Stroški dela (27)

Stroški dela zajemajo stroške plač in nadomestil, stroške socialnih zavarovanj, stroške dodatnih pokojninskih zavarovanj in druge stroške dela (prehrana na delu, prevoz na delo in z dela, regres za letni dopust, solidarnostne pomoči, itd.). Vskalkulirani so tudi stroški nadomestil za neizkoriščene dopuste zaposlenih iz leta 2011, ki ga zaposleni lahko koristijo do 30. junija 2012.

Zaradi poenotenja prikazovanja stroškov prehrane zaposlenih v družbah skupine, kjer imajo obrat za pripravo toplih obrokov, se je v postopku konsolidacije med stroške dela in na drugi strani med čiste prihodke od prodaje vključilo 639.662 EUR. Na enak način so prikazani tudi podatki za leto 2010.

Na družbe skupine niso bile naslovljene dodatne zahteve zaposlencev po izplačilih na podlagi določb zakona, kolektivne pogodbe oz. internih aktov družb.

Stroški dela

v EUR	2011	2010
Plače	105.002.437	102.684.698
Stroški pokojninskih zavarovanj	18.228.861	17.807.179
Stroški drugih zavarovanj	7.904.988	7.704.531
Drugi stroški dela	15.177.441	15.134.787
Skupaj stroški dela	146.313.727	143.331.195

Odpisi vrednosti (28)

Glavnino odpisov vrednosti predstavlja amortizacija nepremičnin, naprav in opreme.

Za istovrstna neopredmetena sredstva in osnovna sredstva v skupini se uporabljajo podobne amortizacijske stopnje, medtem ko se pri proizvodni opremi uporabljajo v posamezni družbi amortizacijske stopnje, primerne za dejavnost, ki jo družba opravlja.

Za osnovna sredstva, pridobljena z državnimi dotacijami oz. brezplačno, se amortizacija obračunava posebej in se za njen znesek črpajo dolgoročno odloženi prihodki in izkazujejo drugi poslovni prihodki.

Med popravki vrednosti terjatev in zalog se glavnina nanaša na slabitev vrednosti zalog premoga na čisto iztržljivo vrednost in oblikovanje dvomljivih terjatev iz poslovanja.

Odpisi vrednosti

v EUR	2011	2010
Amortizacija neopredmetenih sredstev	1.530.082	1.447.218
Amortizacija nepremičnin, naprav in opreme	91.160.576	87.151.625
Amortizacija naložbenih nepremičnin	14.946	31.204
Popravek ali odpis vrednosti terjatev in zalog	3.011.550	3.744.260
Prodaja in odpisi neopredmetenih sredstev ter nepremičnin, naprav in opreme	465.873	1.151.346
Skupaj	96.183.027	93.525.653

Drugi poslovni odhodki (29)

Med drugimi poslovnimi odhodki so najpomembnejši izdatki za varstvo okolja (stroški emisijskih kuponov in vodnih povračil), koncesijski prispevek državi, prispevki za stavbna zemljišča in pogodbene kazni.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 941.826 EUR drugih poslovnih odhodkov.

Drugi poslovni odhodki

v EUR	2011	2010
Rezervacije	2.450.898	6.307.461
Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča	6.766.799	6.731.105
Koncesije	15.398.579	18.989.722
Izdatki za varstvo okolja	22.044.550	22.176.564
Donacije	1.474.260	1.353.785
Drugi poslovni odhodki	8.070.370	5.664.634
Skupaj	56.205.456	61.223.271

Finančni prihodki (30)

Med finančnimi prihodki predstavljajo glavnino obresti danih depozitov in posojil.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 5.798.724 EUR finančnih prihodkov.

Finančni prihodki

v EUR	2011	2010
Iz dividend in drugih deležev dobičku	9.463	8.855.568
Delež v poslovnem izidu pridruženih podjetij in skupnih podvigov, vrednotenih po kapitalski metodi	202.437	86.586
Obresti iz danih posojil in depozitov	1.765.811	1.474.679
Neto tečajne razlike iz financiranja	399.026	147.396
Drugo	339.716	275.581
Skupaj	2.716.453	10.839.810

Finančni odhodki (31)

Pretežni del finančnih odhodkov predstavljajo odhodki za obresti dolgoročnih in kratkoročnih posojil. Obresti posojil za pridobitev nepremičnin, naprav in opreme do usposodobitve za uporabo, so izkazane kot del vrednosti teh sredstev.

Družbe skupine so v letu 2011 slabile del svojih naložb, glavnina se nanaša na slabitev družbe Golte d.o.o.

V postopku uskupinjevanja je bilo izločenih 725.703 EUR finančnih odhodkov.

Finančni prihodki

v EUR	2011	2010
Obresti prejetih posojil	8.387.544	7.468.061
Delež v poslovnem izidu pridruženih podjetij in skupnih podvigov, vrednotenih po kapitalski metodi	10.533	3.570
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb prek poslovnega izida	3.044.239	398.027
Od prodaje finančnih naložb razpoložljivih za prodajo	12.945	360.228
Drugo	5.903	249.206
Skupaj	11.461.164	8.479.092

Davki (32)

Pri ugotavljanju osnove za odmerjeni davek so bili prihodki in odhodki, ugotovljeni v skladu z MSRP, korigirani v smislu povečanja in znižanja davčne osnove.

Za leto 2011 je obveznost za plačilo davka od odhodkov pravnih oseb v Sloveniji izkazalo devet od štirinajstih družb v skupini, v tujini pa štiri družbe od sedmih. Ostale družbe niso ugotovile osnove za njegovo plačilo zaradi uveljavljanja olajšav oz. črpanja davčnih izgub.

Odmerjeni davek družb skupine za leto 2011 znaša 17.563.285 EUR. Družbe skupine iz naslova odmerjenega davka konec leta 2011 izkazujejo za 6.814.899 EUR terjatev za odmerjeni davek (višje akontacije od obračunanega davka) in za 1.388.703 EUR obveznosti za odmerjeni davek.

Odloženi davki se nanašajo na terjatve za odloženi davek, ki so pripoznane v višini verjetnega razpoložljivega dobička, v breme katerega jih bo v prihodnosti mogoče uporabiti. Odložene terjatve so znižane za

znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno priznane odhodke oz. so bili odhodki vključeni v davčne izkaze tekočega leta. Med odloženimi davki skupina izkazuje odložene terjatve za davek v višini 10.744.847 EUR in 1.487 EUR odloženih obveznosti za davek. Podrobnejša razkritja odloženih terjatev za davek so v razkritju tega poglavja, točka 6.

Družbe skupine imajo konec leta 2011 neizkoriščene davčne izgube v višini 30.087.342 EUR.

Izračun obračunanega davka

v EUR	2011	2010
Poslovni izid pred davki	87.445.544	128.604.692
Izračunani davek po veljavni davčni stopnji	17.633.929	25.743.621
Davek od prihodkov, ki znižujejo davčno osnovo	-847.292	-1.383.705
Davek od davčnih olajšav	-1.484.827	-1.513.770
Davek od odhodkov, ki znižujejo davčno osnovo	-115.156	-1.177.102
Davek od davčno nepriznanih odhodkov	1.366.736	1.231.343
Davek od ostalih sprememb v davčnem obračunu	1.009.895	1.867.888
Davek	17.563.285	24.768.275
Efektivna davčna stopnja	20,08 %	19,26 %

Čisti poslovni izid (33)

Čisti poslovni izid v višini 69.753.103 EUR predstavlja čisti dobiček obvladujoče družbe v višini 46.729.619 EUR, delež obvladujoče družbe v poslovnem izidu odvisnih družb v višini 24.790.380 EUR, kumulativno znižanje poslovnega izida v višini -1.760.512 EUR, ki se v glavnini nanaša na izločitev finančnih prihodkov iz deležev odvisnih družbi pri obvladujoči družbi, ter čisto izgubo manjšinskih lastnikov v višini -6.384 EUR.

Poslovni izid družbe

v EUR	2011	2010
Kosmati donos iz poslovanja	1.390.426.127	957.424.226
Poslovni izid iz poslovanja	96.190.255	126.243.974
Finančni izid	-8.744.711	2.360.718
Poslovni izid pred davki	87.445.544	128.604.692
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	69.753.103	102.984.128

5.5.8.3 SKUPINSKI IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

V izkazu drugega vseobsegajočega donosa izkazuje skupina spremembe v poštenu vrednosti finančnih instrumentov za varovanje pred spremenljivostjo denarnih tokov, spremembo poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo in tečajne razlike, ki izhajajo iz preračuna računovodskih izkazov odvisnih družb v tujini. Celotna vrednost spremembe v letu 2011 znaša -7.557.606 EUR.

Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo znaša -108.266 EUR.

Sprememba poštene vrednosti finančnih instrumentov za varovanje pred spremenljivostjo denarnih tokov znaša -7.079.467 EUR in že vključuje za 744.533 EUR odloženih terjatev za davek.

Iz preračunov računovodskih izkazov odvisnih družb v tujini je v letu 2011 izkazan negativni učinek v višini -369.873 EUR.

Ob upoštevanju naštetega celotni vseobsegajoči donos, ki vključuje čisti poslovni izid v višini 69.753.103 EUR in spremembe v drugem vseobsegajočem donosu v višini -7.557.606 EUR, konec leta 2011 znaša 62.195.497 EUR, od tega pripada večinskemu lastniku 62.332.996 EUR, manjšinskemu lastniku pa -137.499 EUR.

5.5.8.4 SKUPINSKI IZKAZ DENARNIH TOKOV

V skupinskem izkazu denarnih tokov so prikazane spremembe stanja denarnih sredstev za poslovno leto.

Denarna sredstva skupine so gotovina, knjižni denar na transakcijskih računih, depoziti na odpoklic in depoziti, vezani do treh mesecev.

Podatki v skupinskem izkazu denarnih tokov so dobljeni iz izkazov denarnih tokov družb v skupini, z upoštevanjem izločanja v postopku konsolidacije.

Vrste denarnih tokov

v EUR	2011	2010
Denarni tokovi iz poslovanja	135.505.458	197.613.262
Denarni tokovi iz naložbenja	-336.124.874	-103.880.261
Denarni tokovi iz financiranja	175.318.934	-74.207.790
Denarni izid v obdobju	-25.300.482	19.525.211

5.5.8.5 SKUPINSKI IZKAZ SPREMEMB LASTNIŠKEGA KAPITALA

V skupinskem izkazu gibanja kapitala so prikazane spremembe sestavin kapitala v poslovnem letu.

Med transakcijami z manjšinskimi lastniki višini 2.765.800 EUR je prikazan vložek manjšinskih lastnikov v višini 40.000 EUR v družbo SRESA d.o.o. in dodana vplačila manjšinskih lastnikov v družbo HESS d.o.o..

Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja se je povečal za 62.195.497 EUR, in sicer za:

- čisti dobiček tekočega leta, ki pripada večinskemu lastniku v višini 69.759.487 EUR,
- čisto izgubo tekočega leta, ki pripada manjšinskemu lastniku v višini -6.384 EUR,
- spremembo drugih sestavin vseobsegajočega donosa, ki pripada večinskemu lastniku v višini -7.056.617 EUR,
- spremembo drugih sestavin vseobsegajočega donosa, ki pripada manjšinskemu lastniku v višini -131.115 EUR,
- izgubo iz prevedbe računovodskih izkazov družb v tujini v višini -369.874 EUR.

Na posameznih postavkah kapitala skupine je v tekočem letu prišlo do sprememb pri obvladujoči družbi v višini 63.110.511 EUR, in sicer:

- po sklepu skupščine se je del bilančnega dobička leta 2010 v višini 39.745.702 EUR prenesel med druge rezerve iz dobička,
- po sklepu NS na predlog posloводства se je del čistega poslovnega izida leta 2011 v višini 23.364.809 EUR prenesel med druge rezerve iz dobička.

Bilančni dobiček se na ravni skupine ne ugotavlja.

5.5.8.6 POVEZANE OSEBE**Povezave s povezanimi družbami**

v EUR	Prodaje v letu 2011	Nakupi v letu 2011	Dana posojila na dan 31.12.2011	Ostale terjatve na dan 31.12.2011	Ostale obveznosti na dan 31.12.2011
Družbe v skupini	744.702	51.758	1.620.948	433.658	80.815
Pridružene družbe	596.988	1.554.071	69.893	755.488	719.192
Skupaj obvladovane družbe	15.040	10.533	0	0	0
Skupaj	612.028	1.564.604	69.893	755.488	719.192

5.5.8.7 PREJEMKI

Prejemki poslovođij in zaposlenih, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, vključujejo:

- bruto prejemke, ki so vsebovani v obvestilu za napoved dohodnine,
- druge prejemke (prehrana, prevoz, dnevnice, neobdavčen del jubilejnih nagrad),
- premije za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Prejemki članov NS vsebujejo bruto sejnine vseh članov (menjave članov NS znotraj leta) s potnimi stroški za opravljanje funkcije v NS in revizijski komisiji.

Člani uprav in poslovođstev, zaposleni, za katere ne velja tarifni del kolektivnih pogodb in člani NS družb skupine v letu 2011 od družb skupine niso prejeli deležev v dobičku po sklepu skupščin, niti jim družbe niso odobrile predujmov, novih posojil ali poroštev.

Prejemki članov nadzornega sveta, poslovođstva družbe in zaposlenih, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe

v EUR	Plača	Drugi prejemki	Bonitete	Povračila potnih stroškov	Skupaj
Poslovođstva	1.131.714	153.772	61.483	23.164	1.370.133
Člani nadzornega sveta in revizijske komisije	0	209.227	1.232	4.659	215.118
Zaposleni, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	3.998.068	549.445	144.171	72.864	4.764.548
Skupaj prejemki	5.129.782	912.444	206.886	100.687	6.349.799

Terjatve do zaposlenih

v EUR	Obrestna mera	Rok vračila	31. december 2011	31. december 2010
Zaposleni, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	Vrednost točke za ugotovitev vrednosti stanovanja	2020	16.703	19.703

5.5.8.8 FINANČNI INSTRUMENTI IN TVEGANJA

To poglavje je povezano s poglavjem 5.5.7.24 računovodskega poročila in s poglavjem o finančnih tveganjih v poslovnem delu.

5.5.8.8.1 Kreditno tveganje

Večina družb skupine prodaja glavnino svoje proizvodnje obvladujoči družbi, ki svoje terjatve poravnava v roku. Tako je izpostavljenost kreditnemu tveganju največja pri obvladujoči družbi, kar je razkrito v njenem računovodskem delu letnega poročila.

Ostale družbe skupine obvladujejo kreditno tveganje z uporabo instrumentov, kot so: spremljanje bonitete kupcev in informacij iz okolja o poslovanju kupcev, zavarovanje terjatev z bančnimi garancijami in ostalimi oblikami zavarovanj, omejevanje izpostavljenosti do posameznih poslovnih partnerjev.

Družbe skupine imajo zavarovanih cca 70 % kratkoročnih terjatev do kupcev, ki predstavljajo glavnino vseh terjatev v skupini. Približno tretjina danih predujmov je zavarovanih, pri večini ostalih terjatev pa zaradi njihove narave zavarovanje ni potrebno.

V letu 2011 so naši partnerji z redkimi izjemami redno poravnavali svoje obveznosti.

V primeru zamude plačila se kupcem v Sloveniji in tujini zaračunajo zamudne obresti, dogovorjene s pogodbo.

Družbe skupine imajo konec leta 2011 oblikovanih za 449.655 EUR kratkoročnih finančnih terjatev in za 2.736.960 EUR dvomljivih kratkoročnih poslovnih terjatev.

Oblikovani popravki vrednosti iz kratkoročnih finančnih terjatev se nanašajo na dano posojilo pridruženi družbi.

V letu 2011 so družbe skupine prejele plačanih za 573.464 EUR dvomljivih in spornih terjatev

Oblikovanje popravkov vrednosti poslovnih terjatev se v glavnini nanaša na terjatve, ki so jih imele družbe v skupini do gradbenih podjetij in skupaj znaša 1.499.635 EUR.

Dokončno je bilo odpisanih za 319.647 EUR terjatev. Večinoma gre za odpis pri obvladujoči družbi, kar je podrobneje pojasnjeno pri razkritju kreditnih tveganj v računovodskem delu družbe.

Dolgoročne terjatve po rokih zapadlosti per 31.12.2010

v EUR	Rok zapadlosti v plačilo			Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP	od 3 do 5 let po datumu IFP	nad 5 let po datumu IFP	
Finančne terjatve do drugih	433.420	0	0	433.420
Finančne terjatve za dane depozite drugim	145.733	0	0	145.733
Poslovne terjatve do pridruženih družb	551.583	68.947	68.947	689.477
Poslovne terjatve iz danih predujmov	6.184.291	11.147	82.318	6.277.756
Poslovne terjatve do drugih	1.023.326	9.876	7.958	1.041.160
Skupaj	8.338.353	89.970	159.223	8.587.546

Dolgoročne terjatve po rokih zapadlosti per 31.12.2011

v EUR	Rok zapadlosti v plačilo			Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP	od 3 do 5 let po datumu IFP	nad 5 let po datumu IFP	
Finančne terjatve do drugih	24.000	0	0	24.000
Finančne terjatve za dane depozite drugim	309.198	0	0	309.198
Poslovne terjatve do pridruženih družb	275.791	275.791	0	551.582
Poslovne terjatve iz danih predujmov	100.000	10.147	82.318	192.465
Poslovne terjatve do drugih	929.376	4.232	7.958	941.566
Skupaj	1.638.365	290.170	90.276	2.018.811

Kratkoročne terjatve po rokih zapadlosti per 31.12.2010

v EUR	Razčlenitev po rokih zapadlosti						Skupaj
	nezapadle	zapadle do 3 mesecev	zapadle od 3 do 6 mesecev	zapadle od 6 do 9 mesecev	zapadle od 9 do 12 mesecev	zapadle nad 1 leto	
Finančne terjatve do družb v skupini	472.572	0	0	0	0	0	472.572
Finančne terjatve do pridruženih družb	83	0	0	0	0	449.655	449.738
Finančne terjatve do drugih	166.667	0	0	0	0	0	166.667
Poslovne terjatve do družb v skupini	51.196	0	0	0	0	0	51.196
Poslovne terjatve do pridruženih družb	3.453	0	0	0	0	0	3.453
Poslovne terjatve do kupcev	103.747.521	8.397.830	807.761	822.623	1.157.780	581.536	115.515.051
Poslovne terjatve za dane predujme	4.001.714	0	13.553	0	0	0	4.015.267
Poslovne terjatve do državnih in drugih inštitucij	18.078.593	0	0	0	0	0	18.078.593
Poslovne terjatve do drugih	1.026.412	0	0	60	0	443.899	1.470.371
Skupaj	127.548.211	8.397.830	821.314	822.683	1.157.780	1.475.090	140.222.908

Kratkoročne terjatve po rokih zapadlosti per 31.12.2011

v EUR	Razčlenitev po rokih zapadlosti						Skupaj
	nezapadle	zapadle do 3 mesecev	zapadle od 3 do 6 mesecev	zapadle od 6 do 9 mesecev	zapadle od 9 do 12 mesecev	zapadle nad 1 leto	
Finančne terjatve do družb v skupini	1.620.948	0	0	0	0	0	1.620.948
Finančne terjatve do pridruženih družb	69.893	0	0	0	0	449.655	519.548
Finančne terjatve do drugih	76.594	0	0	0	0	0	76.594
Dani depoziti drugim	126.636	0	0	0	0	0	126.636
Poslovne terjatve do družb v skupini	433.658	0	0	0	0	0	433.658
Poslovne terjatve do pridruženih družb	203.906	0	0	0	0	0	203.906
Poslovne terjatve do kupcev	139.279.089	9.323.511	723.389	469.173	709.266	1.574.779	152.079.207
Poslovne terjatve za dane predujme	9.165.989	0	0	0	0	3.000	9.168.989
Poslovne terjatve do državnih in drugih inštitucij	24.882.072	0	0	0	0	0	24.882.072
Poslovne terjatve do drugih	4.938.400	17.477	89	59	0	0	4.956.025
Skupaj	180.797.185	9.340.988	723.478	469.232	709.266	2.027.434	194.067.583

Gibanje popravkov vrednosti kratkoročnih finančnih terjatev in posojil

v EUR	2011	2010
Stanje 1. januarja	449.655	224.827
Oblikovanje popravkov vrednosti terjatev in posojil	0	224.828
Stanje 31. decembra	449.655	449.655

Gibanje popravkov vrednosti kratkoročnih terjatev

v EUR	2011	2010
Stanje 1. januarja	2.130.436	1.318.898
Izterjane odpisane terjatve	-573.464	-831.181
Oblikovanje popravkov vrednosti terjatev	1.499.635	1.675.879
Dokončen odpis terjatev	-319.647	-33.160
Stanje 31. decembra	2.736.960	2.130.436

5.5.8.8.2 Likvidnostno tveganje

V razmerah finančno gospodarske krize je obvladovanje likvidnostnega tveganja izrednega pomena. Družbe v skupini uspešno obvladujejo likvidnostno tveganje in si na tak način zagotavljajo optimalno plačilno sposobnost pri poravnavanju svojih tekočih obveznosti. V skupini je za namen optimizacije likvidnosti družb v skupini vzpostavljeno upravljanje z denarnimi sredstvi ali »cash management«, ki se izvaja v skladu s sprejetimi Internimi navodili družb skupine za upravljanje z denarnimi sredstvi »cash management« in za združevanje denarnih sredstev »cash pooling« skupi-

ne. »Cash management« v skupini poteka v obliki zadolževanja med družbami v skupini: osnovni vir financiranja kratkoročnih primanjkljajev družb v skupini so presežki prostih denarnih sredstev ostalih družb v skupini. Družbe v skupini imajo za obvladovanja likvidnostnega tveganja odobrene tudi kreditne linije pri poslovnih bankah v obliki okvirnih kreditov in limitov na transakcijskih računih. Kratkoročni likvidnostni presežki so plasirani v varnih in likvidnih kratkoročnih depozitih pri poslovnih bankah preko združevanja denarnih sredstev na zakladnem računu (»cash pooling«).

Roki zapadlosti dolgoročnih obveznosti per 31.12.2010

v EUR	Rok zapadlosti v plačilo			Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP	od 3 do 5 let po datumu IFP	nad 5 let po datumu IFP	
Dolgoročne finančne obveznosti do bank	71.539.998	57.512.279	124.096.330	253.148.607
Dolgoročne finančne obveznosti do drugih	519.852	0	0	519.852
Dolgoročne poslovne obveznosti dobaviteljev	4.201.257	0	0	4.201.257
Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	0	0	14.162	14.162
Dolgoročne poslovne obveznosti do drugih	7.678	76	192.270	200.024
Skupaj	76.268.785	57.512.355	124.302.762	258.083.902

Roki zapadlosti dolgoročnih obveznosti per 31.12.2011

v EUR	Rok zapadlosti v plačilo			Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP	od 3 do 5 let po datumu IFP	nad 5 let po datumu IFP	
Dolgoročne finančne obveznosti do bank	37.912.325	89.670.235	280.281.076	407.863.636
Dolgoročne finančne obveznosti do drugih	3.128.842	799.495	0	3.928.337
Dolgoročne poslovne obveznosti dobaviteljev	3.441.001	0	0	3.441.001
Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	53.122	0	14.162	67.284
Dolgoročne poslovne obveznosti do drugih	401.308	0	158.819	560.127
Skupaj	44.936.598	90.469.730	280.454.057	415.860.385

Tveganje neizdaje poročstva države EIB-ju obstaja. To tveganje po vseh zagotovilih finančnim institucijam (No objection letter, Pismo podpore s strani Vlade RS) ne more prevzeti HSE, niti investitor. Neizdaja poročstva bi vrgla velik madež na kredibilnost ne le skupine HSE, temveč in predvsem na državo. Težko si po neizdaji poročstva predstavljamo visoko mednarodno finančno boniteto države in ohranitev njene kredibilnosti do mednarodnih finančnih institucij. Tudi krediti EBRD so vezani na aranžma z EIB.

Če smo v letu 2010 ocenjevali, da obstaja tveganje ne izdaje poročstva države EIB za posojilo v vrednosti 440 mio EUR, je konec leta 2011 to tveganje potrebno izpostaviti. Tveganje ni samo ne izdaja poročstva temveč tudi časovni zamik pri izdaji. V primeru, da bo poročstvo izdano šele jeseni 2012, bi to lahko povzročilo likvidnostne težave na samo v HSE, temveč tudi v celotni skupini. Prav gotovo pa z ne izdajo poročstva največje tveganje prevzame nase lastnik, to je država, ki s tem dejanjem zavestno pristane na slabitev svojega premoženja in posledično sprejme obveznost dokapitalizacije družbe HSE.

Obvladovanje tveganja časovnega zamika pri pridobitvi državnega poročstva družbi HSE in TEŠ obvladujeta z izdelavo ažurnih alternativnih scenarijev, kratkoročnim zadolževanjem ter optimiranjem likvidnosti in poslovanja. Ocenjuje se, da je bilo to tveganje v letu 2011 ustrezno obvladovano.

Obvladovanje tveganja neizdaje državnega poročstva se obvladuje z izdelavo scenarijev alternativnega financiranja nadomestnega bloka 6 v TEŠ. Ocenjuje se, da je bilo to tveganje v letu 2011 ustrezno obvladovano.

5.5.8.3 Tečajno tveganje

Skupina je tečajnemu tveganju izpostavljena v manjši meri, saj je glavnina prilivov in odlivov v domači valuti evro. Izpostavljenost tečajnemu tveganju je vezana na trgovanje z EE na tujih trgih.

Obvladujoča družba je izpostavljena tečajnemu tveganju predvsem pri trgovanju z EE na Madžarskem (nakup EE v HUF), ki ga obvladuje z uporabo izvedenih terminskih instrumentov, in sicer valutne termske zamenjave FX Forward. V skupini se izpostavljenost tečajnim tveganjem pojavlja pri poslovanju odvisnih družb v JV Evropi. Glede na to, da predstavlja poslovanje odvisnih družb v JV Evropi manjši del poslovanja v primerjavi s celotnim poslovanjem skupine HSE, je izpostavljenost tečajnim tveganjem iz tega naslova minimalna.

Ker so ostale valute so pri poslovanju prisotne v manjši meri, skupina ne dela analize občutljivosti za spremembo tečajev ostalih valut, saj sprememba teh tečajev ne bi imela pomembnega vpliva na poslovni izid skupine.

Za preračun računovodskih izkazov odvisnih družb v tujini, so bili uporabljeni naslednji tečaji:

Država	Oznaka valute	Končni tečaj v EUR za leto 2011	Povprečni tečaj v EUR za leto 2010
Bolgarija	BGN	1,9558	1,9558
Bosna in Hercegovina	BAM	1,95583	1,95583
Hrvaška	HRK	7,5370	7,4600
Madžarska	HUF	314,5800	296,2650
Makedonija	MKD	62,0600	61,5185
Srbija	RSD	103,6300	105,5500

Sklenjene pogodbe za valutne zamenjave po ročnosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
do 12 mesecev	3.961.257	17.999.708
od 1 do 5 let	0	688.817
Skupaj	3.961.257	18.688.525

Vrsta finančnih instrumentov per 31.12.2010

v EUR	EUR	HUF	RSD	Ostale valute	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve	136.292.467	118.588	559.284	33.156	137.003.495
Kratkoročne finančne terjatve in posojila	639.322	0	0	0	639.322
Dolgoročne poslovne terjatve	7.799.165	0	0	209.228	8.008.393
Dolgoročne finančne terjatve in posojila	579.153	0	0	0	579.153
Kratkoročne poslovne obveznosti	-125.031.692	-339.138	-76.596	-875.974	-126.323.400
Kratkoročne finančne obveznosti	-60.204.864	0	0	0	-60.204.864
Dolgoročne poslovne obveznosti	-4.415.443	0	0	0	-4.415.443
Dolgoročne finančne obveznosti	-253.668.459	0	0	0	-253.668.459
Neto izpostavljenost IFP	-298.010.351	-220.550	482.688	-633.590	-298.381.803

Vrsta finančnih instrumentov per 31.12.2011

v EUR	EUR	HUF	RSD	Ostale valute	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve	185.602.941	16.055	2.331.629	1.036.272	188.986.897
Kratkoročne finančne terjatve in posojila	1.846.648	0	0	47.423	1.894.071
Dolgoročne poslovne terjatve	1.491.717	0	0	193.896	1.685.613
Dolgoročne finančne terjatve in posojila	333.198	0	0	0	333.198
Kratkoročne poslovne obveznosti	-270.760.043	-2.139.490	-33.606	-225.798	-273.158.937
Kratkoročne finančne obveznosti	-81.031.495	0	0	0	-81.031.495
Dolgoročne poslovne obveznosti	-4.068.412	0	0	0	-4.068.412
Dolgoročne finančne obveznosti	-411.791.973	0	0	0	-411.791.973
Neto izpostavljenost IFP	-578.377.419	-2.123.435	2.298.023	1.051.793	-577.151.038

5.5.8.8.4 Obrestno tveganje

Obvladujoča in tri odvisne družbe skupine so izpostavljene obrestnemu tveganju pri finančnih obveznostih, saj imajo sklenjene dolgoročne kreditne pogodbe po variabilni obrestni meri vezani na Euribor, ki se dnevno spreminja. V skladu s sprejeto »Izvedbeno politiko obvladovanja obrestnega tveganja v skupini so obvladujoča in dve odvisni družbi pred obrestnim tveganjem ščitile do 50 % dolgoročnega kreditnega portfelja posamezne družbe z izvedenim finančnim instrumentom obrestna zamenjava (IRS – interest rate swap). Tretja odvisna družba je sprejela strategijo obrestnega ščitenja dolgoročnega kreditnega portfelja z razpršitvijo najema kreditov po fiksni in po variabilni obrestni meri v razmerju 50 % : 50 %. Namen obrestnega ščitenja v skupini je izključno varovanje pred tveganjem in doseganje nespremenljivega denarnega toka in so zato z vidika računovodenja varovanja pred tveganjem (»hedge accounting«) visoko učinkoviti. Omenjene družbe skupine so posle obrestnega ščitenja sklenile na osnovi standardizirane pogodbe ISDA s prvovrstnimi poslovnimi bankami in ocenjuje se, da je možnost neizpolnitve poslov minimalna.

Sklenjene pogodbe za obrestne zamenjave po ročnosti

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
do 12 mesecev	0	20.000.000
od 1 do 5 let	80.481.250	0
Skupaj	80.481.250	20.000.000

– ANALIZA OBČUTLJIVOSTI DENARNEGA TOKA PRI INSTRUMENTIH Z VARIABILNO OBRESTNO MERO

Sprememba obrestne mere za 50 bazičnih točk na dan poročanja bi povečala (zmanjšala) čisti poslovni izid skupine za spodaj navedene vrednosti. Analiza, ki je pripravljena za obe leti na enak način, predpostavlja, da vse spremenljivke, predvsem devizni tečaj, ostanejo nespremenjene. Pri izračunu so terjatve/obveznosti po variabilni obrestni meri zmanjšane za celotni znesek poslov sklenjenih obrestnih zamenjav (IRS).

Finančni instrumenti

v EUR	Čisti poslovni izid 2011		Čisti poslovni izid 2010	
	Povečanje za 50 bt	Zmanjšanje za 50 bt	Povečanje za 50 bt	Zmanjšanje za 50 bt
Finančni instrumenti po variabilni obrestni meri				
Finančna sredstva	66.680	-66.680	56.756	-56.756
Finančne obveznosti	-1.046.132	1.046.132	-1.480.178	1.480.178

5.5.8.8.5 Cenovno tveganje

Gledano z vidika skupine pretežni del cenovnega tveganja izhaja iz poslovanja obvladujoče družbe, kar je razkrito v njenem računovodskem delu.

5.5.8.8.6 Upravljanje s kapitalom

Glavni namen upravljanja s kapitalom je zagotoviti kapitalsko ustreznost in čim boljšo kreditno boniteto za potrebe financiranja poslovanja in investicij. Ustrezen obseg kapitala družbam v skupini zagotavlja zaupanje upnikov, trga ter vzdržuje prihodnji razvoj dejavnosti.

Družbe v skupini spremljajo gibanje kapitala z uporabo kazalnika finančnega vzvoda, izračunanega z delitvijo neto obveznosti, s skupnim zneskom neto obveznosti in celotnim zneskom kapitala. V okviru neto obveznosti družbe v skupini vključujejo prejeta posojila in druge finančne obveznosti, znižane za denarna sredstva.

Kazalnik kaže razmerje med zadolženostjo skupine in kapitalom. Vrednost kazalnika je glede na konec leta 2010 višja, predvsem zaradi višje dolgoročne zadolženosti skupine kot posledice financiranja investicije v nadomestni blok 6 v TEŠ. Zaradi vnosa čistega dobička skupine v višini 69,8 mio EUR je višji tudi kapital, vendar je povišanje kapitala nižje, kot zvišanje zadolženosti skupine. Kazalnik je znotraj pogojev, ki jih določajo banke vključene v financiranje investicij.

Ocenjuje se, da družbe skupine razpolagajo z ustreznim kapitalom glede na dejavnost, ki jo opravljajo.

Upravljanje s kapitalom

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
Dolgoročne finančne obveznosti	411.791.973	253.668.459
Kratkoročne finančne obveznosti	81.031.495	60.204.864
Skupaj finančne obveznosti	492.823.468	313.873.323
Skupaj kapital	1.409.097.763	1.344.136.467
Finančne obveznosti/kapital	0,35	0,23
Neto finančna obveznost	425.816.230	221.164.532
Neto dolg/kapital	0,30	0,16

5.5.8.9 POŠTENE VREDNOSTI

Skupina ocenjuje, da je knjigovodska vrednost dovolj natančen približek za njene finančne instrumente, razen izpeljanih finančnih instrumentov, ki so evidentirana po pošteni vrednosti.

Finančni instrumenti

v EUR	31. december 2011		31. december 2010	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Neizpeljana finančna sredstva po pošteni vrednosti	3.881.701	3.881.701	2.962.996	2.962.996
Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva	3.881.701	3.881.701	2.819.917	2.819.917
Izpeljani finančni instrumenti (sredstva)	0	0	143.079	143.079
Neizpeljana finančna sredstva po odplačni vrednosti	259.907.017	259.907.017	238.939.154	238.939.154
Finančne terjatve	2.227.269	2.227.269	1.218.475	1.218.475
Poslovne terjatve	190.672.510	190.672.510	145.011.888	145.011.888
Denarna sredstva	67.007.238	67.007.238	92.708.791	92.708.791
Skupaj neizpeljana finančna sredstva	263.788.718	263.788.718	241.902.150	241.902.150
Neizpeljane finančne obveznosti po pošteni vrednosti	4.230.652	4.230.652	507.985	507.985
Izpeljani finančni instrumenti (obveznosti)	4.230.652	4.230.652	507.985	507.985
Neizpeljane finančne obveznosti po odplačni vrednosti	765.820.165	765.820.165	444.104.181	444.104.181
Bančna posojila	488.396.973	488.396.973	313.182.059	313.182.059
Druge finančne obveznosti	195.843	195.843	183.279	183.279
Poslovne obveznosti	277.227.349	277.227.349	130.738.843	130.738.843
Skupaj neizpeljane obveznosti	770.050.817	770.050.817	444.612.166	444.612.166

Finančna sredstva vrednotena po pošteni vrednosti glede na hierarhijo

v EUR	31. december 2011	31. december 2010
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prve ravni	328.920	579.222
Finančna sredstva po pošteni vrednosti druge ravni	2.446.879	2.028.793
Finančna sredstva po pošteni vrednosti tretje ravni	1.105.902	354.981
Skupaj finančna sredstva po pošteni vrednosti	3.881.701	2.962.996

5.5.8.10 DOGODKI PO DATUMU POROČANJA

Po datumu skupinskega izkaza finančnega položaja v družbah skupine ni bilo dogodkov, ki bi lahko vplivali na skupinske računovodske izkaze leta 2011 in razkritja v zvezi z njimi.

danes energija
jutri energija

Vse se spreminja. Raste,
se širi, prekipeva, umirja
in blede. Sklenjen krog
življenja. Energija ne izgine.
Nosimo jo s sabo, prižigamo jo v
ljudeh, iščemo v stvareh. Vedno,
za večno. Sklenjen krog energije.

Kontaktne podatki

**Holding Slovenske
elektrarne d.o.o.**
Koprska ulica 92
1000 Ljubljana

DIREKTOR DRUŽBE:
mag. Matjaž Janežič

T. 01 470 41 00
F. 01 470 41 01
hse@hse.si; info@hse.si
www.hse.si

**Soške elektrarne
Nova Gorica d.o.o.**
Erjavčeva ulica 20
5000 Nova Gorica

DIREKTOR DRUŽBE:
Vladimir Gabrijelčič

T. 05 339 63 10
F. 05 339 63 15
seng@seng.si
www.seng.si

**Srednjesavske
elektrarne d.o.o.**
Ob železnici 27
1420 Trbovlje

DIREKTOR DRUŽBE:
mag. Matjaž Janežič

**Dravske elektrarne
Maribor d.o.o.**
Obrežna ulica 170
2000 Maribor

DIREKTOR DRUŽBE:
mag. Viljem Pozeb

T. 02 300 50 00
F. 02 300 56 55
dem@dem.si
www.dem.si

**Hidroelektrarne
na Spodnji Savi d.o.o.**
Cesta bratov Cerjakov 33a
8250 Brežice

DIREKTOR DRUŽBE:
Bogdan Barbič

T. 07 49 92 860
F. 07 49 92 880
info@he-ss.si
www.he-ss.si

**Termoelektrarna
Šoštanj d.o.o.**
Cesta Lole Ribarja 18
3325 Šoštanj

DIREKTOR DRUŽBE:
mag. Simon Tot

T. 03 899 32 00
F. 03 899 34 85
info@te-sostanj.si
www.te-sostanj.si

TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE

**Termoelektrarna
Trbovlje d.o.o.**
Ob železnici 27
1420 Trbovlje

DIREKTOR DRUŽBE:
Franc Blaznek

T. 03 565 12 00
F. 03 565 14 66
info@tet.si
www.tet.si

Premogovnik Velenje d.d.
Partizanska cesta 78
3320 Velenje

PREDSEDNIK UPRAVE:
dr. Milan Medved
ČLAN UPRAVE:
dr. Vladimir Malenković
ČLANICA UPRAVE:
Sonja Kugonič

T. 03 899 61 00
F. 03 586 91 31
info@rlv.si
www@rlv.si

HSE Invest d.o.o.
Obrežna ulica 170a
2000 Maribor

DIREKTOR DRUŽBE:
mag. Miran Žgajner

T. 02 300 59 92
F. 02 300 59 91
info@hse-invest.si
www.hse-invest.si

Soenergetika d.o.o.
Ulica Mirka Vadnova 3a
4000 Kranj

DIREKTOR DRUŽBE:
Aleš Ažman

T. 04 2083 531
F. 04 2083 512

HSE Hungary Kft.
Károlyi Mihály u. 12
1053 Budapest
Madžarska

DIREKTORJA DRUŽBE:
dr. Tomaž Štokelj
Borut Meh

T. +361 48 62 200
F. +361 48 62 201
hse.hungary@hse.si
www.hse.si/skupina_
hungary

HSE Bulgaria EOOD
45A Bulgaria Blvd.
Triaditza Region
1404 Sofia
Bolgarija

DIREKTORJA DRUŽBE:
Drago Skornšek
Irena Šlemic

T. +359 2 96 97 600
F. +359 2 98 05 340
hse.bulgaria@hse.si
www.hse.si/skupina_
bolgarija

HSE Italia S.r.l.
Via Roma 20
34170 Gorizia
Italija

UPRAVNI ODBOR:
dr. Tomaž Štokelj
Ana Zaljetelj
Damjan Lipušček

T. +390 481 521 720
F. +390 481 525 917
hse.italia@hse.si
www.hse.si/skupina_italia

HSE Adria d.o.o.
Miramarska 24
10 000 Zagreb
Hrvaška

DIREKTORJA DRUŽBE:
dr. Tomaž Štokelj
Irena Stare

T. +385 161 77 010
hse.adria@hse.si
www.hse.si/skupina_adria

HSE Balkan Energy d.o.o.
Bulevar Mihaila Pupina 117
11 070 Beograd
Srbija

DIREKTORJA DRUŽBE:
Irena Stare
Drago Skornšek

T. +381 11 311 55 86
F. +381 11 311 55 87
hse_beograd@hse.si
www.hse.si/skupina_
balkanenergy

HSE MAK Energy DOOEL

Belasica no. 2
1000 Skopje
Makedonija

DIREKTORJA DRUŽBE:

dr. Tomaž Štokelj
Drago Skornšek

T. +389 23 118 825
F. +389 23 114 862
www.hse.si/skupina-hse/hse-mak-energy

HSE BH d.o.o.

Bulevar Meše Selimovića
broj 16
71000 Sarajevo, Novi Grad
Bosna in Hercegovina

T. +387 33 774 775
F. +387 33 774 722
hse.bh@hse.si
www.hse.si/skupina-hse/hse-bh-d-o-o

Podružnica**HSE Bratislava**

Svätoplukova 30
821 08 Bratislava
Republika Slovaška

VODJA:

dr. Tomaž Štokelj

T. +421 23 30 147 60
F. +421 23 30 147 58
www.hse.si/skupina-bratislava

Podružnica**HSE Praha**

Ujezd 409/19
118 00 Praha 1 - Malá
Strana
Republika Češka

VODJA:

dr. Tomaž Štokelj

T. +420 257 311 210
F. +420 257 317 238
hse.praha@hse.si
www.hse.si/skupina_praha

Predstavništvo**HSE Bukarešta**

Str. Economu Cezărescu
nr. 31b
RO-060754, sector 6,
Bucharest
Romunija

VODJA:

Drago Skornšek

T. +40 (0) 312 292 600
F. +40 (0) 312 292 601
www.hse.si/skupina_bukaresta

Pomen kratic

A

ACER	Evropska agencija za sodelovanje energetske regulatorjev
ACI	Active Communications International
AN OVE	Akcijski načrt za OVE
ARSO	Agencija RS za okolje
AUKN RS	Agencija za upravljanje kapitalskih naložb RS

B

BiH	Bosna in Hercegovina
-----	----------------------

C

CCS	Carbon capture and storage (zajemanje in skladiščenje ogljika)
CH ₂ OICE	Certification for HydrO: Improving Clean Energy
CIGRE	Mednarodno nevladno in neprofitno združenje elektroenergetikov
CO ₂ SINK	CO ₂ Storage by Injection into a Saline Aquifer at Ketzin
CPVO	Community Plant Variety Office
CV	Center vodenja
CZ	Center zaščite

Č

ČHE	Črpalna hidroelektrarna
-----	-------------------------

D

DDV	Davek na dodano vrednost
DEM	Dravske elektrarne Maribor d.o.o.
DIIP	Dokument identifikacije investicijskega projekta
DIIP	Dokument identifikacije investicijskega projekta
DPN	Državni prostorski načrt
DZ	Državni zbor

E

EBIT	Poslovni izid iz poslovanja
EBITDA	Poslovni izid iz poslovanja skupaj z amortizacijo
EBRD	Evropska banka za obnovo in razvoj

EBRS	Energetska bilanca RS
EE	Električna energija
EERP	European Energy Recovery Programme
EES	Elektroenergetski sistem
EEX	European Energy Exchange
EFET	Generalna pogodba za trgovanje z električno energijo
EIB	Evropska investicijska banka
EIC	Energy Identification Coding
EIMV	Elektroinštitut Milan Vidmar
EK	Evropska komisija
ELES	Elektro – Slovenija d.o.o.
EMAS	Sistem skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (The EU Eco-Management and Audit Scheme)
ENDUR	Računalniški program za trgovanje z EE
EPCG	Elektroprivreda Crne Gore
ERP	Enterprise resource planning
ES	Evropska skupnost
ETS	Evropska trgovalna shema
EU	Evropska unija
EUR	Evro
EZ	Energetski zakon
EZS	Energetska zbornica Slovenije
G	
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
H	
HE	Hidroelektrarna
HEO	Madžarska energetska pisarna
HEP	Hrvatska elektroprivreda
HERA	Hrvatska energetska regulatorna agencija
HESS	Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.
HSE	Holding Slovenske elektrarne d.o.o.
HSE BE	HSE Balkan Energy d.o.o.
HSE BH	HSE BH Energetsko proizvajalec d.o.o.

I			
IDP	Idejni projekt	PE	Poslovna enota
IDZ	Idejna zasnova	PN	Projektna naloga
IEA	Mednarodna agencija za energijo	PPE	Plinsko parna elektrarna
IED	Direktiva o industrijskih emisijah	PV	Premogovnik Velenje d.d.
IEE	Intelligent Energy Europe	PZI	Projekt za izvedbo
IGCC	Integrated Gasification Combined Cycle	R	
IP	Investicijski program	RECS	Sistem certifikatov za energijo iz OVE
IPPC	Standardi na področju celovitega preprečevanja in nadzovanja industrijskega onesnaževanja	RN	Razvojni načrt
IRENA	The International Renewable Energy Agency	RPS	Brezprekinitveni napajalni sistem
ISO	Mednarodna organizacija za standardizacijo	RRP	Razvojno raziskovalni projekt
IT	Informacijska tehnologija	RS	Republika Slovenija
IZVRS	Inštitut za vode RS	S	
J		SCADA	Supervisory control and data acquisition
JE	Jedrska elektrarna	SCALAR	Slovenski center za avtomatsko lokalizacijo atmosferskih razelektritev
L		SD	Svet delavcev
LAN	Local area network	SE	Sončna elektrarna
LCPs	Velike kurilne naprave	SENG	Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.
LNG	Liquefied Natural Gas	SET	Strateške energetske tehnologije
M		SIQ	Slovenski institut za kakovost in meroslovje
MEPSO	Electricity Transmission System Operator of Macedonia	SN	Sistemske navodilo
MG	Ministrstvo za gospodarstvo	SOP	Pojasnila Stalnega odbora za pojasnjevanje
mHE	Male hidroelektrarne	SPT	Soproizvodnja toplote in električne energije
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor	SRESA	Srednjesavske elektrarne d.o.o.
MRS	Mednarodni računovodski standardi	SRS	Slovenski računovodski standardi
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja	SURS	Statistični urad RS
N		SUVI	Sistem upravljanja z varnostjo informacij
NAC	Upravljanje dostopa do lokalnega omrežja	T	
NAP	Zaščita dostopa do lokalnega omrežja	TE	Termoelektrarna
NEK	Nuklearna elektrarna Krško d.o.o.	TEB	Termoelektrarna Brestanica d.o.o.
NEP	Nacionalni energetski program	TEN-E	Trans-evropsko energetsko omrežje
NIP	Novelirani investicijski program	TEŠ	Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.
NKBM	Nova Kreditna banka Maribor d.d.	TET	Termoelektrarna Trbovlje d.o.o.
NLB	Nova Ljubljanska banka d.d.	TGP	Toplogredni plini
NS	Nadzorni svet	TK	Telekomunikacije
O		TSO	Sistemi operater prenosnih omrežij
ODOS	Elektronski dokumentni sistem	U	
OHSAS	Sistem vodenja poklicnega zdravja in varstva pri delu	UL	Uradni list
OMRS	Odbor za mednarodne računovodske standarde	UMAR	Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
OP	Okoljsko poročilo	UPIS	Upravljavski informacijski sistem
OPMSRP	Pojasnila Odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja	URE	Učinkovita raba energije
OVE	Obnovljivi viri energije	UVK	Urad RS za varstvo konkurence
P		V	
		VPD	Varstvo pri delu
		VPSZP	Visokotlačno podzemno skladišče zemeljskega plina
		VZD	Varnost in zdravje pri delu
		W	
		WAN	Wide area network

Z

ZETePO	Zmanjšanje emisij TGP v post-kjotskem obdobju
ZFPPIPP	Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
ZGO	Zakon o graditvi objektov
ZN	Združeni narodi
ZR	Zaščitni relej
ZRS	Znanstveno raziskovalno središče
ZSDU	Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju
ZUPEVIP	Zakon o umeščanju energetske infrastrukture v prostor
ZV	Zakon o vodah

Letno poročilo 2011 je objavljeno z upoštevanjem Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1).

IZDAJATELJ: Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

BESEDILO: Strokovne službe HSE

OBLIKOVANJE: AV Studio d.o.o.

TISK: HTZ Velenje I.P. d.o.o.

NAKLADA: 60 izvodov

julij 2012

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.
Koprska ulica 92
1000 Ljubljana

T. 01 470 41 00
F. 01 470 41 01

hse@hse.si, info@hse.si
www.hse.si